

โครงการศึกษาและออกแบบสถาปัตยกรรมไทยในเรือนพักเพื่อการเรียนรู้กระบวนการยุติธรรม

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

อัมพร บินตวน

ลงนามบันทึกวันที่	18 ก.พ. 2555
เลขทะเบียน	121212
เลขที่	QN LB
	304414
	0689 9
หัวเรื่อง	-
ผู้ลงนาม	

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
ภาควิชาสถาปัตยกรรมไทยใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

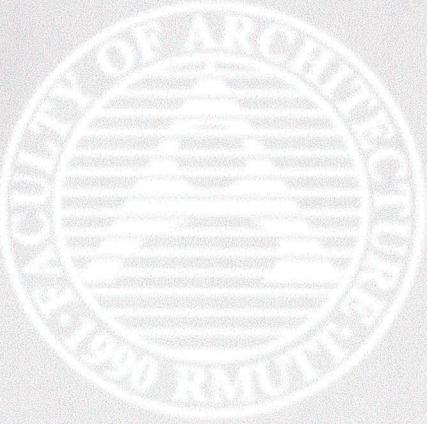
2552

LEARNING CENTER OF LAW

AMPORN BINTUAN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS FOR
THE BACHELOR DEGREE OF ARCHITECTURE
DEPARTMENT OF INTERIOR ARCHITECTURE
RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THANYABURI

2009

หัวข้อวิทยานิพนธ์ โครงการศึกษาและออกแบบเรือนพักเพื่อการเรียนรู้กระบวนการยุติธรรม
ชื่อนักศึกษา นางสาวอัมพร บินตุ่วน
ภาควิชา สถาปัตยกรรมภายใน
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์สุรัสกิจ แสงสุริยะ (.....)
ปีการศึกษา 2552

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลชัยบูรีอนุมัติให้วิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

..... คอมบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชีรัวลัย วรรณโนทัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(นายศักดิ์สิทธิ์ โสมนัส)

..... กรรมการ
(ดร. น่วมมนี)

..... กรรมการ
(ดร. วราวดี วงศ์วานิช)

..... กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์ กฤติน วิจิตรไตรธรรม)

28 เมษายน 2553

หัวข้อวิทยานิพนธ์ โครงการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายใน
เรือนพักเพื่อการเรียนรู้กระบวนการยุติธรรม
ที่ตั้งโครงการ เรียนจากผลงานครปสุน จ.นครปฐม
พื้นที่โครงการ ไร่
ชื่อนักศึกษา นางสาว สำพะ บินต่าน
ภาควิชา สถาปัตยกรรมภายใน
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์สุรัสิทธิ์ แสงสุริยะ
ปีการศึกษา 2552

บทคัดย่อ

PROBLEM

สังคมไทยในปัจจุบัน ที่ได้รีบอว่า เจริญแล้วนั้น มีสิ่งยั่วยุที่
เปรียบเสมือนดาบ 2 คม สำหรับเด็กและเยาวชน ของชาติ ทำให้เยาวชน
โดนสิ่งยั่วยุ อาจจะทำให้ มีภารพลด้อย ในการกระทำการโดย
รู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือเพียงเพราะอารมณ์ชั่วขณะ ในกรรยากรุ้อยากลอง
เท่านั้น เห็นได้จากสถิติของการกระทำการผิดซึ่งมีจำนวนสถิติผู้ต้องขังใน
รอบปี 2551 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

OBJECTIVE

จำนวนประชากรในเรือนจำ และสถานพินิจในทุกพื้นที่ในประเทศไทยนั้น มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จำนวนตัวเลขของผู้กระทำความผิดนั้น สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยในทุกวันนี้ มีปัญหามากมาย ทั้งปัญหาที่เกิดจากเยาวชนโดยตรงทั้งจากที่สังคมเป็นผู้ให้เยาวชนกระทำในทางอ้อม ดังนั้น ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องการบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเป็นจำนวนมาก เยาวชนของชาติจึงเป็นกำลังสำคัญ ในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศไทย ทุกหน่วยงานจึงมีส่วนร่วมที่สำคัญในการผลิตบุคลากรที่ดีเพื่อตอบแทนสู่สังคมการสร้างคนดี หรือเยาวชนที่ดีอกไปในสังคม จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

โครงการเรือนพักเพื่อการเรียนรู้กระบวนการยุติธรรมนั้น ถือเป็นจุดเด็กๆ ของสังคม ที่จะลดการเสียชีวิตของบุคคลได้ก็แล้วแต่ในสังคมด้วยสาเหตุที่ไม่สมควร เชื่ออย่างแน่นอนว่า หากได้มีการนำโครงการเรือนพักเพื่อการเรียนรู้กระบวนการยุติธรรมนั้น ไปพัฒนาและดำเนินการต่ออย่างจริงจังจากทุกภาคส่วนในสังคม การเปลี่ยนแปลงของสังคมในด้านมีเด จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปทางที่ดีอย่างแน่นอน

TARGET

- เยาวชน ในช่วงอายุ 13 - 25 ปีซึ่งอาจแบ่งออกตามความแตกต่างกันของกลุ่มวัยรุ่น ในช่วงอายุ 13 - 19 ปี และ วัยหนุ่มน้ำยุวระหว่าง 20-25 ปี
- กลุ่มนบุคลากรที่มีความสนใจ รวมไปทั้งเด็ก และ พ่อแม่ผู้ปกครอง
- กลุ่มประชาชนที่สนใจ

ลักษณะ TARGET

- พฤติกรรมหันเหลี่ยมจากการกระทำความผิด
- ชอบความเปลกใหม่
- มีแนวคิดเปลกใหม่
- เปิดและยอมรับ พร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ
- รักอิสระ
- อดทน

องค์ประกอบของโครงการ

1.3.1 ส่วนต้อนรับ	137.55	ตร.ม
1.3.2 ส่วนพักคอยนอกอาคาร	258.35	ตร.ม
1.3.3 ส่วนพักคอยในอาคาร	133.92	ตร.ม
1.3.4 ส่วนสำนักงาน	330.30	ตร.ม
1.3.5 ส่วนพิพิธภัณฑ์	571.43	ตร.ม
1.3.6 ส่วนละลายพฤติกรรม	527.80	ตร.ม
1.3.7 เรือนพักบอร์ง	330.30	ตร.ม
1.3.8 เรือนนอนชาย	367.25	ตร.ม
1.3.9 เรือนนอนหญิง	367.25	ตร.ม
1.3.10 ร้านอาหาร	141.85	ตร.ม
1.3.11 โรงอาหาร	223.18	ตร.ม
1.3.12 ครัว	93.30	ตร.ม
1.3.13 ห้องสมุด	262.40	ตร.ม
1.3.14 ห้องประชุม	165.70	ตร.ม
1.3.15 บ้านพักเจ้าหน้าที่	55.35	ตร.ม
1.3.16 สวนกิจกรรมกลางแจ้ง	2273.20	ตร.ม

แนวความคิดในการออกแบบ
THE CHAIN (การพันธนาการ)

ที่ไม่ใช่เพียงการปิดกั้นด้วยผัง แต่เป็นการพันธนาการโดยการ ดำเนินชีวิตไปตาม space ที่ได้กำหนดไว้ การพันธนาการในที่นี่ คือ การพันธนาการความรัก การดูแลเอาใจใส่จากหน่วยงานกรมราชทัณฑ์

ห้ามจิ๊ก ตัด หรือทำให้เสียหาย

ผู้ใดพยายามหัน กรุณาส่งตัวไว้ที่

โทรศัพท์ 0-2549-3079

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ต.คลองแขก อ.ธัญบุรี จ.ปัจฉานนี 12110

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำปริญญาในพิธีนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับการอนุมัติจากบุคคลหลายท่าน และองค์กรต่างๆ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือ และคำแนะนำที่ดีและมีประโยชน์ต่อ การศึกษาค้นคว้า รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาในการให้ข้อมูลด้านต่างๆ ทำให้ ปริญญาในพิธีนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังมีรายนามที่จะกล่าว ต่อไปนี้

ขอบคุณผู้ที่ให้คำปรึกษาในการทำปริญญาในพิธี

ขอขอบพระคุณอาจารย์สุรัสิทธิ์ แสงสุริยะ หรือ อาจารย์พลิทธิ์ที่ เคราะพรัก อาจารย์ที่ปรึกษาที่เคยให้คำแนะนำต่างๆ ที่มีประโยชน์ใน การศึกษาโครงการ และขอขอบพระคุณ คุณโดยล้ำ เดชเดชะ หัวหน้ากอง โยธาผู้ชำนาญการพิเศษ ของกรมราชทัณฑ์ ที่ได้ให้ความรู้และเปิดโลกทัศน์ เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา จนโครงการปริญญาในพิธีสำเร็จลุล่วง

ขอขอบคุณอาจารย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ม.เทคโนโลยีราช มหิดลทั้งบุรี ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้และให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ ทั้ง นอกและในตำราเรียน แก้ดิจันตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ที่นี่ ทำให้ได้รู้ว่า ความรู้นั้น ต้องให้รู้เรียนหนักหนา และตระหนักถึงความสำคัญเพียงไหน ก็ไม่ สามารถที่จะรู้เรียนได้หมด หากเราหยุดขวนขวย ความรู้นั้นก็จะถูกกลืนกิ

หายไป โลกใบหนึ่งมากนัก หากขาดที่ดินด้วยเวลาทั้งชีวิตในการเรียนรู้เรียน

ขอบคุณคณะกรรมการพิจารณาปริญญาในพิธี

ขอบคุณคณะกรรมการ พิจารณาปริญญาในพิธีทุกท่านที่ให้คำแนะนำ คำติชม ที่เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เข้าร่วมเพื่อที่ตัวผู้เข้าร่วมจะได้นำไปปรับปรุงและประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพ

ขอบคุณผู้ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลในการทำปริญญาในพิธี

ขอบคุณ กรมราชทัณฑ์ จ.กรุงเทพมหานคร ที่มีความช่วยเหลือน้องสาวคนนี้อย่างเต็มที่ และได้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาปริญญาในพิธีอย่างเต็มที่

ขอบคุณผู้ให้ความสนับสนุนในการทำปริญญาในพิธี

ขอบคุณ ป้า (ดล德拉 บินตุวน) มีะ (สุดา บินตุวน) อันเป็นที่รัก และเดิดทุกเห็นอหัว และจะยารอ ฉะไก่ ฉะอุ่ม พี่สาว ทั้ง 3 พี่น้องกับ บังดี้พิชัย อีก 1 คน ที่เคยให้ความรัก ความเป็นห่วง พร้อมทั้งปัจจัยสำคัญ คือ เงิน และช่วยเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สามารถทำให้น้องสาวคนนี้เรียนจบคุณะนี้ได้ในที่สุด

ขอบคุณพี่ ที่ขายที่แสตนด์สมอมา ที่ช่วยในการจัดทำข้อมูล และช่วยตัดโมเดล จนปริญญาในพิธี สำเร็จไปได้ด้วยดี ด้วยความยินดีบ้าง ยินร้ายบ้าง ขอบคุณค่ะ

ขอบคุณพี่และน้องๆสายรัช 05 โดยเฉพาะ นายสุ่นไฟ ตัวคำ ที่เต้มใจช่วยงานพี่สาวคนนี้มาเสมอ นายน้องหนุ่มที่ช่วยขนโมเดลให้พี่สาว และน้องเดือน น้องสาวที่ทุ่มแรงกายแรงใจเกินร้อยเพื่อพี่สาวคนนี้

ขอบคุณ เพื่อนๆ ทุกคนที่ให้ชีวิตหลากหลายรัชต์ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ขอบคุณทุกคนมากๆ สนุกจริงๆ

ขอบคุณปู่ย่า และเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งที่ดี และไม่ดีเพื่อเป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้ ที่เกิดขึ้นภายใต้ร่มเงา สถาบัน แห่งนี้ ตลอดระยะเวลาการศึกษา ทำให้เกิดการเรียนรู้ทางวิชาสถาปัตยกรรม ภายนอกของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ยังก่อให้เกิดความพร้อมภูมิความรู้ เพื่อที่จะก้าวไปรับใช้สังคม ประเทศไทย ด้วยเกียรติภูมิแห่ง มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

โครงสร้างภาคนิพนธ์

สารบัญ

CONTENTS

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	๔
สารบัญ	๘
สารบัญภาพ	๙
สารบัญตาราง	๑๐
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ประวัติความเป็นมาของโครงการ	1-1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	1-3
1.3 ขอบเขตของการทำวิทยานิพนธ์	1-3
1.4 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน	1-4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการ	1-5
1.6 แหล่งที่มาของข้อมูล	1-5

สารบัญ (ต่อ)	หน้า	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
บทที่ 2 การประเมินผลเอกสารที่เกี่ยวข้อง		2.4.10 เครื่องลงทัณฑ์	2-24
2.1 ความหมายและคำจำกัดความ		2.4.11 การประหารชีวิตด้วยปืน	2-30
2.1.1 ความหมาย	2-1	2.4.12 การประหารชีวิตด้วยเข็มฉีดยา	2-32
2.1.2 คำจำกัดความ	2-2	2.5 ขั้นตอนและวิธีการลงโทษผู้กระทำความผิด	
2.2 ปรัชญาแนวความคิดและแรงบันดาลใจ	2-3	2.5.1 การควบคุมตัวที่สถานีตำรวจนครบาล	2-35
2.3 ความเป็นมาปัจจุบันและอนาคตของการศึกษา	2-4	2.5.2 การควบคุมตัวในเรือนจำ	2-37
2.4 ข้อมูลพื้นฐานของเรือนจำไทย		2.6 สถานแหกรับเด็กและเยาวชน	
2.4.1 ประวัติกรมราชทัณฑ์	2-5	2.6.1 หน้าที่ของศูนย์แหกรับหรือสถานแหกรับ	2-44
2.4.2 บทบาทหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์	2-6	2.6.2 การปรับตัว	2-46
2.4.3 อธิบดี ปัจจุบัน และอนาคตของงาน	2-6	2.6.3 การปฐมนิเทศ	2-46
ราชทัณฑ์		2.6.4 การจำแนกประเภท	2-47
2.4.4 ประวัติการลงโทษของคุกไทย	2-12	2.6.5 การประเมินผลในระหว่างอยู่ในสถาน	
2.4.5 วิวัฒนาการการลงโทษ	2-12	แหกรับ	2-48
2.4.6 เครื่องมือที่ใช้ในการลงโทษ	2-14	2.6.6 การเยี่ยม	2-49
2.4.7 การจองจำ 5 ประการ	2-16	2.6.7 การเตรียมอาหารและการเลี้ยงอาหาร	
2.4.8 การประหารชีวิตอดีต-ปัจจุบัน	2-21	แก่เด็กและเยาวชน	2-49
2.4.9 เครื่องแต่งกายของเพซามนาต	2-23	2.6.8 ตารางประจำวันสำหรับสถานแหกรับเด็ก	
		และเยาวชน	2-50

สารบัญ (ต่อ)	หน้า	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
2.7 โครงสร้างสถานแรกรับเด็กและเยาวชน		2.8.6 พฤติกรรมอปกติ	
2.7.1 การดำเนินการก่อสร้างสถานแรกรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย	2-52	2.7.6.1 พฤติกรรมอปกติ	2-59
2.7.2 การวางแผนออกแบบสถานแรกรับเด็กและเยาวชนตามแนวคิดใหม่	2-53	2.7.6.2 ความปกติคืออะไร	2-59
2.8 ข้อมูลพื้นฐานทางด้านการบำบัด		2.7.6.3 การจำแนกพฤติกรรมอปกติ	2-60
2.8.1 ความหมายของการบำบัดทางพุทธิกรรมความคิด	2.-53	2.9 หลักการหรือหลักเกณฑ์มาตรฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบสถาปัตยกรรม	
2.8.2 การบำบัดแก้ไขพื่นฟู	2-54	2.9.1 ประเภทของพิพิธภัณฑ์สถาน (แบ่งตามลักษณะการบริการ)	2-62
2.8.3 ความเป็นมาของการบำบัดทางพุทธิกรรมความคิด	2-55	2.9.2 ประเภทของพิพิธภัณฑ์สถาน (แบ่งตามลักษณะการจัด)	2-63
2.8.4 หลักการบำบัดทางพุทธิกรรมความคิด	2-55	2.9.3 หลักการและขั้นตอนการจัดนิทรรศการ	
2.8.5 กระบวนการบำบัดทางพุทธิกรรมความคิด		ที่ปรึกษา	2-64
2.7.5.1 ขั้นประเมินพุทธิกรรมความคิด	2-55	ขั้นตอนการจัดนิทรรศการ	2-64
2.7.5.2 ขั้นตอนการบำบัดทางพุทธิกรรมความคิด		หลักในการจัดแสดง	2-65
กระบวนการบำบัดรักษาทางจิต	2-57	หลักในการออกแบบนิทรรศการ	2-66
2.7.5.3 การบำบัดรักษาทางจิต	2-58		

สารบัญ (ต่อ)	หน้า	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
2.9.7 การออกแบบห้องแสดง	2-67	2.9.11 หลักการออกแบบห้องแสดง	
2.9.8 การวางแผนการจัดนิทรรศการ		2.9.9.1 ประเภทของห้องแสดง	2-97
2.9.8.1 การวางแผนเกี่ยวกับผู้ชม	2-69	2.9.9.2 ปริมาตรของหอประชุม	2-109
2.9.8.2 การวางแผนเกี่ยวกับเนื้อหา	2-69	2.9.9.3 ลักษณะมุมมองของผู้ชม (SIGHT LINES)	2-110
2.9.8.3 การวางแผนเกี่ยวกับขนาด	2-70	2.9.9.4 ที่นั่งชมในหอประชุม	2-110
2.9.8.4 เนื้อที่และเวลา	2-70	2.9.9.5 ผนังของหอประชุม	2-111
2.9.8.5 เนื้อที่และเนื้อหา	2-70	2.9.9.6 เพดานหอประชุม	2-112
2.9.8.6 วัสดุและการขายน้ำยา	2-71	2.9.9.7 ส่วนเวทีการแสดง	2-112
2.9.8.7 กำหนดการโดยรวมของผู้จัด	2-71	2.9.9.8 ลักษณะการจัดวางเครื่องฉาย	2-113
2.9.8.8 การวางแผนเกี่ยวกับสถานที่	2-72	2.9.9.9 SCENERY SHOP (ร้านทิวทัศน์)	2-113
2.9.8.9 จำนวนวัตถุจัดแสดงและเนื้อหา	2-72	2.9.9.10 ระบบเสียงใน Auditorium	2-114
2.9.8.10 การวางแผนเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย	2-73	2.9.9.11 การออกแบบระบบเสียงในส่วนของ Auditorium	2-115
2.9.8.11 การวางแผนเกี่ยวกับระยะเวลา	2-74	2.9.9.12 การออกแบบแสงสว่างใน Auditorium	2-116
2.9.8.12 การวางแผนเกี่ยวกับกิจกรรม			
ประกอบ	2-74		
2.9.9 ผังห้องจัดแสดงและทางสัญจร	2-76		
2.9.10 หลักการหรือหลักเกณฑ์มาตรฐานต่างๆที่ เกี่ยวข้องกับงานออกแบบสถาปัตยกรรม	2-87		

สารบัญ (ต่อ)	หน้า	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
บทที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบ		4.3 สภาพแวดล้อม	
3.1 การวิเคราะห์กรณีศึกษา		4.3.1 การวิเคราะห์ลักษณะโดยรอบ ของโครงการ	4-9
3.1.1 โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง	3-1	4.4 เหตุผลในการเลือกสถานที่ตั้งโครงการ	
3.1.2 ชีวารม รีสอร์ต แอนด์ สปา (Chiva-Som)	3-7	4.4.1 ตำแหน่งที่ตั้ง	4-9
3.1.3 ศูนย์ธรรมชาติบำบัด บลวี	3-31	4.5 เหตุผลในการเลือกอาคาร	4-10
3.1.4 เสถียรธรรมสถาน	3-33		
บทที่ 4 ทำเลที่ตั้งและตำแหน่งที่ตั้งโครงการ		บทที่ 5 รายละเอียดกิจกรรมและประโยชน์ใช้ สอยของโครงการ	
4.1. ประวัติความเป็นมาของที่ตั้งโครงการ	4-1	5.1 วิเคราะห์ลักษณะโครงการวิทยานิพนธ์	5-1
4.1.1 แนวความคิดในการออกแบบ สถาปัตยกรรม	4-2	5.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	5-1
4.1.2 ประโยชน์ใช้สอยของอาคารเดิม	4-4	5.3 รายละเอียดของโครงการ	5-2
4.1.3 วิเคราะห์พื้นที่โครงการ	4-6	5.4 หน่วยงานเจ้าของโครงการ	5-5
4.2 การพิจารณาด้านกฎหมาย		5.5 รายละเอียดของโครงการสร้างการบริหาร (ผังองค์กร)	5-7
4.2.1 ขนาดและพื้นที่ที่ตั้งโครงการ	4-8	5.6 การกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวน บุคลากร	5-8
4.2.2 อาคารใกล้เคียง	4-8		
4.2.3 ลักษณะภายนอกของสถาปัตยกรรม	4-8		

สารบัญ (ต่อ)	หน้า	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
5.6.1 ส่วนบริหารโครงการ	5-11	5.8.2 ตารางเวลา กิจกรรม สำหรับ	
5.6.2 ฝ่ายวิชาการ	5-11	บุคคลที่ไว้ไป	5-16
5.6.3 ฝ่ายบริการสาธารณูป	5-12	5.8.3 หน้าที่และกิจกรรมของบุคลากร	5-17
5.6.4 ฝ่ายเทคนิคและซ่อมบำรุง	5-12	5.9 การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการ	5-18
5.6.4 แผนกอาคารสถานที่และการรักษาความปลอดภัย	5-12	5.10 การกำหนดกิจกรรมภายในโครงการ	5-18
5.7 วิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ		5.11 กำหนดพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ	5-19
5.7.1 การแบ่งประเภทของผู้ใช้โครงการ	5-13	บทที่ 6 ผลงานการออกแบบ	
5.7.1.1 กลุ่มเป้าหมายหลักของ		6.1 แนวความคิดในการออกแบบ	
โครงการ	5-13	6.1.1 ขั้นตอนการกำหนดแนวความคิดของ	
5.7.1.2 กลุ่มเป้าหมายรองของโครงการ	5-13	โครงการ	6-1
5.7.1.3 กลุ่มประชาชนที่สนใจ	5-13	6.1.2 แนวความคิดในการจัดองค์ประกอบของ	
5.7.1.4 กิจกรรมของผู้เข้ามาใช้บริการ		โครงการ	6-1
ของโครงการ	5-13	6.2 ขั้นตอนกำหนดแนวความคิด	
5.8 การศึกษาเวลาและของกิจกรรมผู้ใช้		6.2.1 คำจำกัดความ	6-3
5.8.1 ตารางเวลา กิจกรรม สำหรับ		6.2.2 แนวความคิด	6-5
นักเรียน-นักศึกษา	5-16	6.2.3 แนวความคิดในการใช้วัสดุ	6-7
		6.3 ผลงานการออกแบบทางสถาปัตยกรรม	6-8
		6.4 หุ่นจำลอง (MODEL)	6-22

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 บทสรุป	7-1
7.2 ข้อเสนอแนะ	7-2
บรรณานุกรม	๗
ประวัติผู้ทำการศึกษา	๘

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

บทที่ 1 บทนำ

ภาพที่ 1.1 เยาวชนไทย

1-1

บทที่ 2 การประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 2.1 แสดงภาพกรมราชทัณฑ์

2-5

ภาพที่ 2.2 แสดงภาพเครื่องมือที่ใช้ในการลงโทษ

2-15

ภาพที่ 2.3 แสดงภาพไม้บีบเล็บ

2-17

ภาพที่ 2.4 แสดงภาพไม้บีบขมับ

2-17

ภาพที่ 2.5 แสดงภาพค้อนตอกเล็บ

2-18

ภาพที่ 2.6 แสดงภาพหีบหroman

2-18

ภาพที่ 2.7 แสดงภาพไม้ขานย่าง

2-19

ภาพที่ 2.8 แสดงภาพเบ็ดเหล็ก

2-19

ภาพที่ 2.9 แสดงภาพตะกร้อลงโทษ (ตะกร้อซ้างเตะ)

2-20

ภาพที่ 2.10 แสดงภาพหวาย

2-20

ภาพที่ 2.11 แสดงภาพเครื่องแต่งกายของเพชมนาถ

2-23

ภาพที่ 2.12 แสดงภาพดาบ

2-24

ภาพที่ 2.13 แสดงภาพมีดตัดสายมงคล

2-24

ภาพที่(ต่อ)	หน้า	ภาพที่(ต่อ)	หน้า
ภาพที่ 2.14 แสดงภาพมีดตัดสันเท้า	2-25	ภาพที่ 2.32 แสดงภาพการนับจำนวนผู้ต้องขัง	3-37
ภาพที่ 2.15 แสดงภาพคบเพลิงสำหรับส่องทาง	2-25	ภาพที่ 2.33 แสดงภาพสถานที่อาบน้ำแบบรวมกลุ่ม	2-38
ภาพที่ 2.16 แสดงภาพหลักไม้กางเขน	2-26	ภาพที่ 2.34 แสดงภาพสถานที่รับประทานอาหาร	2-38
ภาพที่ 2.17 แสดงภาพขันทำน้ำมนต์	2-26	ภาพที่ 2.35 แสดงภาพเรือนนอน	2-39
ภาพที่ 2.18 แสดงภาพรองเดง	2-27	ภาพที่ 2.36 แสดงภาพงานในเรือนจำ	2-40
ภาพที่ 2.19 แสดงภาพศาลเพียงตา	2-27	ภาพที่ 2.37 แสดงภาพล็อกเกอร์เก็บของ	2-40
ภาพที่ 2.20 แสดงภาพไม้เสาหลักกลม	2-28	ภาพที่ 2.38 แสดงภาพ Smart Card และ บุหรี่	2-41
ภาพที่ 2.21 แสดงภาพถอดทองเหลือง	2-28	ภาพที่ 2.39 แสดงภาพ การทำงานนอกเรือนจำ	2-42
ภาพที่ 2.22 แสดงภาพถ่ายเคลื่อนดินเน่า	2-29	ภาพที่ 2.40 แสดงภาพ ผู้ต้องขังที่ทำผิดระเบียบ	2-42
ภาพที่ 2.23 แสดงภาพฝาชีครอบถاد	2-29	ภาพที่ 2.41 แสดงภาพ ผู้ต้องขังที่ทำผิดระเบียบ	2-43
ภาพที่ 2.24 แสดงภาพหลักการประหารชีวิต	2-30	ภาพที่ 2.42 แสดงภาพ กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน	2-44
ภาพที่ 2.25 แสดงภาพจากสำหรับกันนักโทษประหารชีวิต	2-30	ภาพที่ 2.43 แสดงภาพ การอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็ก	
ภาพที่ 2.26 แสดงภาพเป็นที่สำหรับประหารชีวิต	2-31	และเยาวชน	2-45
ภาพที่ 2.27 แสดงภาพกระสอบทรายสำหรับป้องกันกระสุน		ภาพที่ 2.44 แสดงผังห้องจัดแสดงนิทรรศการแบบ	
ปืน (เดิมใช้มุลдин)	2-31	Open Plan	2-79
ภาพที่ 2.28 แสดงภาพการประหารชีวิตด้วยเข็มฉีดยา	2-32	ภาพที่ 2.45 แสดงผังห้องจัดแสดงนิทรรศการแบบ Core and	
ภาพที่ 2.29 แสดงภาพการก่ออาชญากรรม	2-35	Satellites/Enfilade	2-79
ภาพที่ 2.30 แสดงภาพการห้องขังภายในสถานีตำรวจนครบาล	2-36	ภาพที่ 2.46 แสดงผังห้องผังแบบ LINEAR PROCESSIONO2-11	
ภาพที่ 2.31 แสดงภาพเรือนจำบางขวาง	2-37	ภาพที่ 2.47 แสดงผังห้องผังแบบ LOOP	2-77

ภาพที่(ต่อ)	หน้า	ภาพที่(ต่อ)	หน้า
ภาพที่ 2.48 แสดงผังห้องจัดแสดงนิทรรศการแบบ Complex	2-78	ภาพที่ 2.64 แสดงที่นั่งแบบ Multiple Seating Module Mechanical	2-107
ภาพที่ 2.49 แสดงผังห้องจัดแสดงนิทรรศการแบบ LABYRINTH	2-78	ภาพที่ 2.65 แสดงแบบผังด้านหลังหอประชุม	2-111
ภาพที่ 2.50 แสดงการเคลื่อนไหวของศรีษะ คอ ไหล่	2-79	ภาพที่ 2.66 แสดงการทำ CEILING SPLAY	2-111
ภาพที่ 2.51 แสดงการมองเห็นแนวตั้ง	2-79		
ภาพที่ 2.52 แสดงการมองเห็นแนวนอน	2-81		
ภาพที่ 2.53 แสดงระยะของการมองเห็นพื้นที่จัดแสดง	2-81	บทที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบ	
ภาพที่ 2.54 การจัดแสดงงานชิ้นเดียวบริเวณกลางพื้นที่	2-81	ภาพที่ 3.1 นักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง	3-1
ภาพที่ 2.55 การจัดแสดงงานขนาดใหญ่อยู่ตรงข้ามกัน	2-81	ภาพที่ 3.2 กิจกรรมภายในโรงเรียนวิวัฒน์	3-2
ภาพที่ 2.56 แสดงการจัดเวทีแบบ Proscenium Stage	2-97	ภาพที่ 3.3 ศูนย์วิวัฒน์พลเมือง(บังคับนำบัด) ม.๕ รอ.	
ภาพที่ 2.57 การจัดเวทีแบบ Open Stage	2-98	(ม.พัน.๒๓ รอ.)	3-3
ภาพที่ 2.58 การจัดเวทีแบบ Arena Stage	2-99	ภาพที่ 3.4 แสดงส่วนโรงนอน	3-5
ภาพที่ 2.59 แสดงลักษณะห้องกฎร่างแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า	2-101	ภาพที่ 3.5 แสดงส่วนชานหนังสือ	3-5
ภาพที่ 2.60 แสดงลักษณะห้องกฎร่างแบบพัด	2-101	ภาพที่ 3.6 แสดงส่วนทำกรอบฐานวิทยาศาสตร์	3-6
ภาพที่ 2.61 แสดงลักษณะห้องกฎร่างแบบวงกลม	2-102	ภาพที่ 3.7 แสดงส่วนศิลปะบนกระจาด	3-6
ภาพที่ 2.62 แสดง ที่นั่งแบบ Individual Modula System	2-105	ภาพที่ 3.8 ศูนย์รวมชาตินำบัด บลวี	3-31
ภาพที่ 2.63 แสดงที่นั่งแบบ Multiple Seating Module	2-106	ภาพที่ 3.9 เส้นทางธรรมสถาน	3-33

ภาพที่(ต่อ)	หน้า	ภาพที่(ต่อ)	หน้า
บทที่ 4 ทำเลที่ตั้งและตำแหน่งที่ตั้งโครงการ		บทที่ 6 ผลงานการออกแบบ	
ภาพที่ 4.1 แสดงภาพพระปฐมเจดีย์ จ.นครปฐม	4-1	ภาพที่ 6.1 แสดงภาพ กลุ่มอาคาร	6-2
ภาพที่ 4.2 แสดงภาพที่ตั้งเรือนจำกลางนครปฐม	4-2	ภาพที่ 6.2 แสดงภาพ ความสัมพันธ์ที่มีความเกี่ยวข้องกัน	6-3
ภาพที่ 4.3 แสดงภาพการเดินทาง ไปยังเรือนจำ		ภาพที่ 6.3 แสดงภาพการหาคำจำกัดความและความคิด	6-3
กลางนครปฐม	4-3	ภาพที่ 6.4 แสดงภาพระบบการอยู่ในคุก แบบไม่ในประหาร	6-4
ภาพที่ 4.4 แสดงภาพเรือนจำกลางนครปฐม	4-4	ภาพที่ 6.5 แสดงภาพระบบการละลายพฤติกรรมในโครงการ	6-4
ภาพที่ 4.5 แสดงผังอาคารเรือนนอน แทน 2 ชั้น		ภาพที่ 6.6 แสดงภาพระบบการละลายพฤติกรรมในโครงการ	6-5
1-2 (จากบนลงล่าง)	4-6	ภาพที่ 6.7 แสดงภาพการบดบังและการเข้าถึง	6-6
ภาพที่ 4.6 แสดงผังอาคารเรือนนอน แทน 3 ชั้น		ภาพที่ 6.8 แสดงภาพแสงในแต่ละพื้นที่	6-6
1-2 (จากบนลงล่าง)	4-7	ภาพที่ 6.9 แสดงภาพวัสดุที่ใช้ในโครงการ	6-7
ภาพที่ 4.7 แสดงผังอาคารโรงฝึกวิชาชีพ	4-7	ภาพที่ 6.10 แสดงภาพแปลนของโครงการ	6-8
บทที่ 5 การศึกษารายละเอียดโครงการ		ภาพที่ 6.11 แสดงภาพรูปด้านของโครงการ	6-9
ภาพที่ 5.1 แสดงภาพ เจ้าของโครงการ	5-5	ภาพที่ 6.12 แสดงภาพรูปด้านของโครงการ	6-9
ภาพที่ 5.2 แสดงความสัมพันธ์กิจกรรมของผู้ใช้โครงการ	5-14	ภาพที่ 6.13 แสดงภาพทางเข้าโครงการ	6-10
ภาพที่ 5.3 แสดงความสัมพันธ์กิจกรรมของผู้ใช้โครงการ	5-15	ภาพที่ 6.14 แสดงภาพจุดพักคอย 1	6-10
		ภาพที่ 6.15 แสดงภาพโถงตอนรับ	6-11
		ภาพที่ 6.16 แสดงภาพจุดพักคอย 2	6-11

ภาพที่(ต่อ)	หน้า	ภาพที่(ต่อ)	หน้า
ภาพที่ 6.17 แสดงภาพทางเดินเข้าตัวอาคารเรือนนอน	6-12	ภาพที่ 6.34 แสดงภาพที่ศูนย์ภาพโดยรอบโครงการ	6-21
ภาพที่ 6.18 แสดงภาพเรือนนอนขณะเปิดไฟจัดแสดง	6-12	ภาพที่ 6.35 แสดงภาพหุ่นจำลอง	6-22
ภาพที่ 6.19 แสดงภาพเรือนนอนขณะเปิดไฟปกติ	6-13	ภาพที่ 6.36 แสดงภาพหุ่นจำลอง	6-22
ภาพที่ 6.20 แสดงภาพเรือนนอน	6-13	ภาพที่ 6.37 แสดงภาพหุ่นจำลอง	6-23
ภาพที่ 6.21 แสดงภาพห้องประชุม	6-14	ภาพที่ 6.38 แสดงภาพหุ่นจำลอง	6-23
ภาพที่ 6.22 แสดงภาพห้องประชุมขณะเปิดจากชายวีดิทัศน์	6-14		
ภาพที่ 6.23 แสดงภาพทางเดินเข้าตัวอาคารเรือนละลาย พฤติกกรรม	6-15	บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
ภาพที่ 6.24 แสดงภาพเรือนนอนขณะเปิดไฟจัดแสดง	6-15	ภาพที่ 1.1 เยาวชนไทยที่ได้หลงกระทำความผิด	7-1
ภาพที่ 6.25 แสดงภาพห้องนั่งสมาธิรวม	6-16		
ภาพที่ 6.26 แสดงภาพห้องนั่งสมาธิรวมขณะใช้แสงประดับ	6-16		
ภาพที่ 6.27 แสดงภาพห้องรับประทานอาหาร	6-17		
ภาพที่ 6.28 แสดงภาพห้องรับประทานอาหาร	6-17		
ภาพที่ 6.29 แสดงภาพห้องสมุด	6-18		
ภาพที่ 6.30 แสดงภาพห้องสมุด	6-18		
ภาพที่ 6.31 แสดงภาพจุดพักส่วนจัดแสดง	6-19		
ภาพที่ 6.32 แสดงภาพทางเดินของส่วนจัดแสดง	6-19		
ภาพที่ 6.33 แสดงภาพโถง ๑.๕ ของส่วนจัดแสดง	6-20		

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

บทที่ 2 การประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 2.1 แสดงสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ

(สำรวจ ณ วันที่ 1 กันยายน 2552)

2-3

ตารางที่ 2.2 แสดงตารางประจำวันสำหรับสถานแรก

รับเด็กและเยาวชน

2-51

บทที่ 5 การศึกษารายละเอียดโครงการ

ตารางที่ 5.1 แสดงหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ ในโครงการ

5-11

ตารางที่ 5.2 แสดงตารางเวลา/กิจกรรม สำหรับ

นักเรียน-นักศึกษา

5-16

ตารางที่ 5.3 แสดงตารางเวลา/กิจกรรม สำหรับ

บุคคลทั่วไป

5-16

ตารางที่ 5.4 แสดงตารางเวลา/กิจกรรม สำหรับ

พนักงาน

5-17

ตารางที่ 5.6 แสดงตารางเวลา/กิจกรรม สำหรับ

รปภ.

5-17

ตารางที่ 5.5 แสดงตารางเวลา/กิจกรรม สำหรับ

แม่บ้าน

5-17

บทที่ 1 บทนำ

RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THANYABURI
INTERIOR
LEARNING CENTER OF LAW
THESIS 2001

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ประวัติความเป็นมาของโครงการ

ภาพที่ 1.1 เยาวชนไทย

ที่มา : <http://www.scgfoundation.org>

เยาวชน ความหมาย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 14 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์และไม่ใช่ผู้บรรลุนิติภาวะแล้วจากการจดทะเบียนสมรส ในทางกฎหมายก็ถือว่า บุคคลที่มีอายุระหว่างนี้เป็นเยาวชนและหากต้องระหว่าง โทษก็จะพิจารณาให้เหมาะสมแต่ต่างจากผู้ใหญ่ความหมายในระดับสากล โดย UN ระบุว่า เยาวชน หมายถึง คนในวัยหุ่นสาว คือ ช่วงอายุระหว่าง 15 ถึง 25 ปี เยาวชนเป็นกลุ่มคนที่มีพลังอันสำคัญที่สามารถช่วยกันเสริมสร้าง กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต เยาวชนควร ตระหนักในคุณค่าของตนเองที่ร่วมแรงร่วมใจ สามัคคี และเสียสละส่วนหนึ่น เพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีคุณธรรม จริยธรรม และสติปัญญาอันชาญฉลาด ในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามแก่สังคม และนำไปประเทศาติสู่ความ เจริญรุ่งเรือง เนื่องจากสังคมในทุกวันนี้ไม่ว่าจะในด้านใดๆ นั้น มักจะมี การแข่งขันกันสูงมาก ทำให้เกิดภาระการกดดันและภาระความตึงเครียด เกิดขึ้น (สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) จึงเกิดปัญหาสังคม ตามมากมายได้แก่ ปัญหาเด็กวัยรุ่นยกพวกตีกัน ปัญหาเด็กหนี้เรียน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการลักขโมย ปัญหายาเสพติด ทั้งที่เสียชีวิต

และไม่เสียชีวิตจะพบว่ามีจำนวนรวมสูงถึง 25,000-27,000 รายต่อปี (อภิชัย มงคล และคณะ, 2546) ทั้งนี้ทั้งนั้นก่อให้เกิดความสูญเสียต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติอย่างมาก อีกหนึ่งเหตุผลสนับสนุนเป็นสาเหตุที่ได้กล่าวมาได้อย่างขัดเจนที่สุด คือ ปัญหานักโทษลับคุกที่ในปัจจุบันอยู่ในภาวะ แออัดมากอยู่แล้ว เพราะมีผู้ต้องขังอยู่ทั้งสิ้น 181,000 คน แต่มีเรือนจำที่จุ ได้เพียง 120,000 คน เกินความจุอยู่ 60,000 คนและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอยู่เรื่อยๆ เพราะในแต่ละเดือนจะมีผู้ต้องขังเข้าใหม่มาอยู่ในเรือนจำ ประมาณ 6,000 คน ตัวเลขดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นแล้วว่า สังคมไทย ได้มีผู้กระทำผิดมาก และมีแนวโน้มว่าจะมากขึ้น กรมราชทัณฑ์ได้ เตรียมการที่จะรับมือกับภาระนักโทษลับคุก แต่การที่จะใช้วิธีสร้างคุกเพิ่ม เพื่อให้สามารถรองรับผู้ต้องขัง ที่เพิ่มขึ้นนั้น เป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้อง และไม่ เหมาะกับสภาวะของประเทศไทย จึงใช้มาตรการลดโทษจำกัดหรือ มาตรการในการคัดเลือกผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดีเหลือทนน้อย และไม่ เป็นอันตรายต่อสังคม ออกพักโทษไปก่อนกำหนด (ราชทัณฑ์พระราชดุต เชษฐากิจเตรียมรับมือนักโทษลับคุก : กองประชาสัมพันธ์กรมราชทัณฑ์) และยังมี กลุ่มเยาวชน อีกจำนวนมากที่ได้กระทำการผิดไปแล้ว พร้อมทั้งยังอยู่ใน ข่ายกลุ่มเสี่ยงของการกระทำการผิด หากปล่อยให้กลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นพลัง และกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ลงเดินไปในทางที่ผิดอาจ จะ ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม อย่างมาก

เนื่องด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่โครงการศึกษา และออกแบบเพื่อปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในเรือนพักเพื่อการ เรียนรู้กระบวนการยุติธรรม ควรจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ ที่ใช้ขัดเกลา หรือละลายพฤติกรรม และ ให้ความรู้ แก่กลุ่มเยาวชน พร้อมกับได้ศึกษา วิถีชีวิตที่ homicide สำหรับเยาวชนผู้ที่มีความคิดหรือชีวิตที่นั้นเหี่ยว กระทำการผิด ให้ทราบถึงความสำคัญของการมีชีวิตอยู่ และใช้ชีวิต อย่างถูกต้อง เพื่อเป็นแรงและพลังในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดี ตอบแทนคืนสู่ สังคม

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมพฤติกรรมที่ส่อไปในทางการประพฤติดีได้เข้ามาเรียนรู้และได้มองเห็นเป็นตัวอย่างว่าการได้รับ การลงโทษจากกฎหมายนั้นเป็น เช่นไร
2. มุ่งหวังให้ผู้ที่เข้ามาใช้บริการในโครงการได้ศึกษาวิถีชีวิตที่หมอดิสราภพ เพื่อให้ได้ตระหนักรถึงการใช้ชีวิตในสังคมอย่างระมัดระวัง
3. เพื่อเป็นการช่วยลดปัญหาทางด้านสภาวะจิตใจที่อ่อนแอกลางคนในสังคม
4. เพื่อเป็นการรณรงค์และส่งเสริม ให้เยาวชนไทยรู้จักรักตัวเองและการรู้จักตอบแทนและทำความดีคืนสู่สังคม
5. เพื่อเป็นการอนุรักษ์และบำรุงรักษา คุกเก่า พร้อมทั้งสร้างประโยชน์คืนให้แก่สังคม
6. มุ่งสู่การแก้ไขปัญหา และ ปรับเปลี่ยนทัศนคติในด้านการใช้ชีวิต สังคม
7. เป็นที่ฝึกจิตสำนึกในการรักตัวเอง ของเด็กและเยาวชน

1.3 ขอบเขตของการทำวิทยานิพนธ์

โครงการศึกษาและออกแบบเพื่อปรับปรุงสถาปัตยกรรม ภายในเรือนพัก บำบัดเพื่อการเรียนรู้ประกอบด้วย รายละเอียดการ ดำเนินการดังนี้

1.3.1	ส่วนต้อนรับ	137.55	ตร.ม
1.3.2	ส่วนพักคอยนอกอาคาร	258.35	ตร.ม
1.3.3	ส่วนพักคอยในอาคาร	133.92	ตร.ม
1.3.4	ส่วนสำนักงาน	330.30	ตร.ม
1.3.5	ส่วนพิพิธภัณฑ์	571.43	ตร.ม
1.3.6	ส่วนละลายพฤติกรรม	527.80	ตร.ม
1.3.7	เรือนพักรับรอง	330.30	ตร.ม
1.3.8	เรือนนอนชาย	367.25	ตร.ม
1.3.9	เรือนนอนหญิง	367.25	ตร.ม
1.3.10	ร้านอาหาร	141.85	ตร.ม
1.3.11	โรงอาหาร	223.18	ตร.ม
1.3.12	ครัว	93.30	ตร.ม
1.3.13	ห้องสมุด	262.40	ตร.ม
1.3.14	ห้องประชุม	165.70	ตร.ม
1.3.15	บ้านพักเจ้าหน้าที่	55.35	ตร.ม
1.3.16	ส่วนกิจกรรมกลางแจ้ง	2273.20	ตร.ม
รวมพื้นที่ในขอบเขตทั้งหมดประมาณ 6239.13			ตร.ม

1.4 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนในการดำเนินงานมีดังต่อไปนี้

14.1 ภาคข้อมูล

- 1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อเริ่มต้นในการค้นหาข้อมูล หรือที่เรียกว่า ข้อมูลดิบ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ อาทิ เช่น
 - ข้อมูลจากอินเตอร์เน็ต และโทรศัพท์
 - จากหนังสือ นิตยสาร และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ
 - จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขาที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ
- 2) วิเคราะห์ข้อมูล เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการได้แล้ว ก็นำมาจัดหมวดหมู่ และแยกประเภทของข้อมูลที่มี ว่าจะนำไปใช้อย่างไร มีประโยชน์กับโครงการอย่างไร รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ทั้งหมดเพื่อนำมาประกอบกันด้วย
- 3) เลือกที่ตั้งโครงการ และวิเคราะห์ตำแหน่งที่ตั้งของโครงการ

4) สรุปข้อมูลทั้งหมดที่มี เพื่อนำมาใช้งานจริง การสรุป เพื่อนำมาใช้จริงนั้นเป็นการนำข้อมูลที่มีอยู่มาปรับให้กับโครงการในรูปแบบต่างๆ ในขั้นตอนนี้ต้องสรุปได้ว่า จะนำมาประยุกต์ให้กับโครงการอย่างไร เพราะถือว่า เป็นบทสรุป ของการออกแบบทั้งหมด และการที่จะนำมาใช้จริงนั้นสมบูรณ์ที่สุดนั้นคงต้องอาศัยฐานข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้อง

1.4.2 ภาคการออกแบบ

- 1) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของประโยชน์ใช้สอยต่างๆ
- 2) กำหนดขนาดพื้นที่ ทั้งหมดของโครงการ
- 3) กำหนดแนวความคิดของโครงการ
- 4) เสนอแบบร่างขั้นต้น
- 5) พัฒนาแบบ
- 6) ออกแบบขั้นสุดท้าย
- 7) ทุนจำลอง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการ

- 1.5.1 เพื่อศึกษางานออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ที่เกี่ยวกับงานของกรมราชทัณฑ์
- 1.5.2 เพื่อศึกษางานออกแบบสถาปัตยกรรมภายในที่มีความสัมพันธ์กับเยาวชนเพื่อให้เยาวชนที่มาใช้บริการในโครงการได้รับความพึงพอใจและได้รับความรู้กลับไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันมากที่สุด
- 1.5.3 เพื่อศึกษางานออกแบบสถาปัตยกรรมภายนอกและต่อเนื่องกับผังบริเวณ
- 1.5.4 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้สอยอาคารหลายกลุ่ม
- 1.5.5 เพื่อศึกษางานออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ที่มีความเกี่ยวโยงกับการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ที่เข้ามาใช้งานในโครงการ และนำมารวิเคราะห์ หาขนาดพื้นที่ใช้สอยที่เหมาะสม
- 1.5.6 เพื่อศึกษางานออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ที่ต้องทำงานร่วมกับ กลุ่มอาคารที่มีความสำคัญในเชิงการอนุรักษ์

1.6 แหล่งที่มาของข้อมูล

- ฝ่ายประชาสัมพันธ์, ฝ่ายออกแบบ, ห้องสมุด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกรมราชทัณฑ์
- เรือนจำควบคุม
- ทัณฑสถานหญิงกลาง คลองเปรม
- โรงเรียนวิวัฒโนเมือง

บทที่ 2 การประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง

RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THANYABURI
INTERIOR
LEARNING CENTER OF LAW

THESIS 2001

บทที่2 การประเมินเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายและคำจำกัดความ

2.1.1 ความหมาย

ความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

เรื่อง ความหมาย น. สิงปลูกสร้างที่ยกพื้นและกันฝ้า มีหลังคาคลุม สำหรับเป็นที่อยู่, ที่อยู่

พัก ความหมาย ก. หยุดชั่วคราว เช่น พักร้อน พักเครื่อง, อพยพชั่วคราว, อาศัยชั่วคราว, เช่น บ้านพัก; รองรับ มักใช้ในความปฏิเสธ

เพื่อ ความหมาย บ. เหตุด้วย, เพราะด้วย, เพราะ, เพราะว่า, ด้วย

เรียนรู้ ความหมาย ก. เข้าใจความหมายของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยประสบการณ์.

กระบวนการ ความหมาย เป็นคำว้าง ๆ ที่อาจหมายถึงการคำนวณ (compute) การรวม (assemble) การ แปล (translate) การตีความ (interpret) หรือการทำอะไรก็ตามที่ทำให้ได้ผลลัพธ์ โดยสรุป การประมวลผล

ยุติธรรม ความหมาย น. ความเที่ยงธรรม, ความชอบธรรม, ความชอบด้วยเหตุผล, เช่น ศาลย่อมทรงไว้ซึ่งความยุติธรรม; ชื่อกระทรวงที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศาลยุติธรรม แต่ไม่รวมถึงการพิจารณาพิพากษาของคดี. ว. เที่ยงธรรม, ไม่เอนเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง, ชอบด้วยเหตุผล, เช่น ราคายุติธรรม กรรมการตัดสินอย่างยุติธรรม

2.1.2 คำจำกัดความ

คำจำกัดความของ เรียนพักเพื่อการเรียนรู้กระบวนการยุติธรรม คือ สถานที่ ที่สามารถทำให้ เด็กและเยาวชนไทย สำหรับการใช้เรียนรู้ และศึกษา จากตัวอย่างของผู้ที่เคยได้กระทำผิด ว่า หากดำเนินชีวิตไปในทางที่ผิด จะได้รับผลกระทบแทนจากกฎหมายทางสังคมอย่างไร บ้าง โครงการแห่งนี้มุ่งหวังจะให้เด็กและเยาวชน ได้ตระหนัก และหัวใจกล้าในการกระทำการความผิด

1. **การอนุรักษ์ (CONSERVATION)** หมายถึง กระบวนการสงวนรักษาที่ไม่เข้มงวด เป็นการพิทักษ์รักษาสภาพและเอกลักษณ์ไว้ แต่ไม่ห้ามการใช้ เช่นการบ่มบุญ บูรณะอาคารเก่าแก่เพื่อใช้ประโยชน์ใหม่ตามย่านเก่า
2. **การบูรณะ (RESTORATION)** หมายถึงการบูรณะสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ หรืออาคารสถานที่ ที่เสื่อมโทรมขึ้นมาใหม่ ให้มีสภาพรุ่งลักษณะ ให้เหมาะสม และจะต้องมีการวิจัย ศึกษาที่ถูกต้อง
3. **การสงวนไว้ (RESERVATION)** หมายถึง การสงวนการใช้ประโยชน์ในภายหน้า อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพเดิมเล็กน้อยหรือโดยลื้นเชิงก็ได้

ตารางที่ 2.1 แสดงสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ
(สำรวจ ณ วันที่ 1 กันยายน 2552)

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ(%)
1.นักโทษเด็ดขาด	129,694	21,012	150,706	73.745
2.ผู้ต้องขังระหว่าง	44,098	7,434	51,532	25.21
2.1 อุทธรณ์	-23,318	3,893	27,211	13.31
มีกำหนด	10,011	1,426	11,437	5.60
2.2 ได้ส่วน -	10,769	2,115	12,884	6.30
พิจารณา				
2.3 สอบสวน				
3. เยาวชนที่ฝ่าก 466	7		473	0.23
ขัง				
4. ผู้ถูกกักกัน	11	0	11	0.01
5. ผู้ต้องกักขัง	1,443	211	1,654	0.81
รวมผู้ต้อง	175,712	28,664	204,376	100
ราชทัณฑ์ทั้งสิ้น				

2.2 ปรัชญาแนวความคิดและแรงบันดาลใจ

2.2.1 ปรัชญาแนวความคิด

จำนวนประชากรในเรือนจำ ในทุกปีที่ในประเทศไทยนั้น มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มมากขึ้นในทุกๆปี จำนวนตัวเลข ของนักโทษ ในเรือนจำ นั้นสะท้อนให้เห็นว่า สังคมไทยในทุกวันนี้ มีปัญหามากมาย ทั้งปัญหาที่เกิดจากเยาวชน โดยตรง ทั้งจากที่สังคมเป็นผู้ให้เยาวชนกระทำในทางอ้อม ไม่ว่าจะ เป็นเหตุการณ์ การยกพวกทำร้าย หรือถึงเข่นฆ่ากันระหว่างสถาบัน แห่ง อื่น ๆ ก็มีอยู่อย่างต่อเนื่อง บางครั้งแม้ไม่มีเหตุแวดล้อมเดื่องกันก่อน เช่น โรงเรียนอยู่กันคนละหมู่เมือง บังเอญพบกันที่ในสถาน ระหว่างทัศนศึกษา ก็เข้าห้าหันแหงกันสาหัสกัน แสดงว่าปัญหา วิชาชีพ ใช้ความรุนแรงทำร้ายกันมิได้เกิดที่ใดๆ แต่เกิดที่จุดหนึ่ง การมอง ปัญหาและพยายามจัดการเฉพาะที่ เนพะสถาบันจึงน่าสงสัยว่าจะ แก้ไขสถานการณ์ทั้งปวงได้ผลขนาดไหน เมื่อศึกษาข้อมูลจากอดีต พบร่วมว่า การใช้ความรุนแรง แบ่งพวกทำร้ายกันมีมานานกว่าครึ่ง ศตวรรษ จนเกิดปรากฏการณ์อันคลาดเคลื่อน เมื่อมาถึงปัจจุบัน จึงน่าจะเป็นได้ว่า การกระทำที่เป็นความผิดนั้น น่าเป็นความพรั่นพรึงที่วัยรุ่นเข้าใจผิด ว่าเป็นเช่นไร (เดลินิวส์ วันอาทิตย์ที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552) หรือคุณเก่ง ที่อยากรเลียนแบบและไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม ปัญหาการวิชาชีพทำร้ายของวัยรุ่นจากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้ขาด

ซึ่งกลุ่มคนที่มีพลังและความสามารถที่จะพัฒนาประเทศไทย จึงจำเป็นที่สังคมเองต้องตระหนักรถึงความสำคัญ ของการดูแลและให้ความรู้แก่เยาวชน

2.2.2 แรงบันดาลใจ

ประเทศไทยเป็นประเทศไทยที่กำลังพัฒนา จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องการบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเป็นจำนวนมาก เยาวชนของชาติจึงเป็นกำลังสำคัญ ใน การขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศไทย ทุกหน่วยงานจึงมีส่วนร่วมที่สำคัญในการผลิตบุคลากรที่ดีเพื่อตอบแทนสู่สังคมการสร้างคนดี หรือเยาวชนที่ดีออกไปในสังคม จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

>>> การสร้างคนดีคืนสู่สังคม <<<

2.3 ความเป็นมาปัจจุบันและอนาคตของการศึกษา สังคมไทยในปัจจุบัน ที่ได้รู้ว่า เจริญแล้วนั้น มีสิ่งยั่วยุที่เบรียบสม่ำเสมอ 2 คน สำหรับเด็กและเยาวชน ของชาติ ทำให้เยาวชนโดดเด่นสิ่งยั่วยุ อาจจะทำให้มีการพัฒนาปลั้งในการกระทำการโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือเพียงเพราะอาจมีช่วงเวลาในการอยากรู้อยากรถอย เห็นนั้น เห็นได้จากสถิติของการกระทำการพัฒนาชีวิตชีวันของผู้ สถิติผู้ต้องขังในรอบปี 2551 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อสิ้นปี 2551 มีสูงถึง 188,398 คน และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉลี่ย เพิ่มขึ้นเดือนละ 2,000 คน ดังนั้น ในปี 2552 ซึ่งเป็นปีที่สภาระเศรษฐกิจตกต่ำ คาดว่าจำนวนผู้ต้องขังจะเพิ่มขึ้นถึง 200,000 คน อย่างแน่นอน ขณะที่ความจุปักธิของเรือนจำมีอยู่เพียง 120,000 คน และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

จึงทำให้เกิด สถานที่ ที่ให้ความรู้และเรียนรู้กระบวนการยุติธรรม อันจะเกิดประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนเรือนจำครบสูม นั้น มีอยู่ถึง 111 ปี ทั้งนี้ทั้งนั้นได้ผ่านการใช้งานมาอย่างยาวนาน และใน ตำแหน่งที่ตั้งของเรือนจำนั้น ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่กลางเมืองนครปฐม ทางจังหวัดนั้นได้เล็งเห็นแล้วว่า มีผลกระทบในการที่จะขยายตัว และการพัฒนาในอนาคต จึงเกิดโครงการสร้างเรือนจำใหม่ และเมื่อเรือนจำประจําจังหวัดนครปฐมแห่งใหม่นั้นสร้างแล้วเสร็จ เรือนจำในปัจจุบัน จึงไม่ได้ใช้งานแต่ประกาศได้

2.4 ข้อมูลพื้นฐานของเรือนจำไทย

2.4.1 ประวัติกรมราชทัณฑ์

การราชทัณฑ์ของไทย ได้มีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับสังคมการเมืองและสภาพเศรษฐกิจตลอดมาโดยสมัยที่ผ่านมา

ในยุคก่อนรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาเจ้าอยู่หัว

กิจการเรือนจำได้ สังกัดอยู่ตามส่วนราชการต่างๆ สอดคล้องกับการปกครองแบบจตุสดมภ์ คือ แบ่งเป็นเรือนจำในกรุงเทพฯ และเรือนจำในหัวเมืองชั้นนอก เรือนจำในกรุงเทพฯ มี 2 ประเภท คือ “คุก” เป็นที่คุมขังผู้ต้องขังที่มีโทษ ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ส่วน “ตะราง” ใช้เป็นที่คุมขัง ผู้ต้องขังที่มีโทษต่ำกว่า 6 เดือน หรือนักโทษที่มิใช่โจรผู้ร้าย สังกัดกระทรวง ทบวง กรม ที่บังคับกิจการนั้น ๆ ส่วนการเรือนจำในหัวเมืองชั้นนอก มีที่คุมขัง ผู้ต้องโทษ เรียกว่า “ตะราง” การคุมขังอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการเมือง หรืออาจส่งต่อให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม รับตัวไปคุมขัง แล้วแต่กรณีโทษ

ภาพที่ 2.1 แสดงภาพกรมราชทัณฑ์

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

2.4.2 บทบาทหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์ ในปัจจุบันมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งต่อไปนี้ ราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. 2545 ดังต่อไปนี้

- ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาริือคำสั่งตามกฎหมาย โดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

- กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระบุข้อบังคับ นโยบายของกระทรวง หลักอาชญากรรม และหลัก ทัณฑวิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะ ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ขององค์กรสหประชาชาติ

- ดำเนินการเกี่ยวกับสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง
- ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้ เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่กระทรวงหรือคณะกรรมการรัฐมนตรีมอบหมาย

2.4.3 อธิบดี ปัจจุบัน และอนาคตของงานราชทัณฑ์

งานราชทัณฑ์เป็นงานในการจัดการหรือปฏิบัติต่อกันที่ทำผิด เมื่อมีการกระทำผิดขึ้นในสังคม สังคมจะต้องจัดการอย่างได้อย่างหนึ่งต่อกันที่จะเมิดกฎหมายของสังคม แต่การที่สังคมจะจัดการหรือปฏิบัติอย่างไรต่อกันที่ทำผิดกฎหมายของสังคมนั้น

ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำผิด และวิธีการที่ใช้ในการจัดการกับผู้กระทำผิดที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย

ในสมัยโบราณสังคมมีความเชื่อว่าคนที่ทำผิดเพรากมล สันดาน เพราะความชั่วร้ายที่มีอยู่ในตัวผู้กระทำผิดควรปฏิบัติต่อคนที่ทำผิดจึงต้อง ปฏิบัติตัวโดยวิธีการที่รุนแรงด้วยการลงโทษต่อเนื้อต่อตัวและภาระ重任 เพื่อให้สามารถกับความผิดที่กระทำไป และเพื่อให้ผู้กระทำผิดทราบว่าไม่กล้ากระทำผิดอีก รวมทั้งทำให้คนทั่วไปเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำผิด แนวความคิดดังกล่าว ยังคงมีอยู่ในปัจจุบันที่ต้องการให้มีการ ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดด้วยมาตรการที่เข้มงวดและรุนแรง เพื่อเป็นมาตรการในการซ่อมฟื้นฟู ยับยั้งให้คนเกรงกลัวการกระทำผิด

อย่างไรก็ตาม ความจริงก้าวหน้างวิทยาศาสตร์ได้ทำให้สังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ความคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเปลี่ยนแปลงไปด้วย สังคมเริ่มที่จะเรียนรู้ว่าการลงโทษที่รุนแรงโดยร้ายจะยิ่งทำให้ผู้กระทำผิด ที่มีชีวิตหลุดรอดไปได้ เกิดความเคียดแค้นซึ้งกันและกลับเป็นอันตรายต่อสังคมมากยิ่งขึ้น กระทำการผิดหนักขึ้นด้วยวิธีการที่แบบยกมากขึ้น การลงโทษด้วยวิธีการดังกล่าวจึงไม่เป็นผลดีต่อสังคมในทางตรงกันข้ามสังคมเริ่มคิดว่าคนทำผิดเพรากมล มีความผิดปกติในตัวผู้กระทำผิดซึ่งเกิดจากสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความจำเป็นหรือกดดัน นำไปสู่การกระทำผิด การปฏิบัติต่อกันที่ทำผิดจึงควรมุ่งแก้ไขความ

บกพร่องหรือผิดปกติดังกล่าว เพื่อป้องกันสังคมจากการกระทำผิดซ้ำ โดยการให้การอบรมแก่ไขคนที่ทำผิดให้กลับไปใช้ชีวิตในสังคมสามารถปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์และเงื่อนไขของสังคมได้

อคิต

ในอดีต สังคมมีความเชื่อว่าอาชญากรรมเป็นผลมาจากการชั่วครายในกมลสัมданของผู้กระทำความผิด ดังนั้น การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดจึงต้องทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับการปฏิบัติ ที่สามกับความผิดที่จะได้กระทำไปเพื่อให้เกิดความยุติธรรมโดยถือว่าเมื่อ ได้ทำให้ผู้อื่นเจ็บปวดอย่างไรก็สมควรจะได้รับการตอบแทน เช่นนั้น จัดเป็นการลงโทษแบบ "ตาต่อตา พันต่อพัน"

วิธีการลงโทษหรือการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในอดีตจึงเป็นการลงโทษต่อ เนื้อตัวและการทรามเพื่อให้เกิดความเจ็บปวด หลาบจำ และตอบสนองต่อความต้องการในการที่จะแก้แค้นทั้งแท่น วิธีการลงโทษต่อเนื้อตัวและการทรามอาจทำได้หลายวิธี เช่น การเยี่ยน การตี การใส่เชือค การบีบขมับ การตอกเล็บ ถ่างแขกแขา การแขวน และการใส่หีบปิดฝา และการตัดอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งออก เช่น ตัดนิ้ว ตัดมือ ครัวลูกน้อยฯ

ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้โทษประหารชีวิต การลงโทษประหารชีวิตในสมัยโบราณ จะเป็นการประหารชีวิตด้วยวิธีการที่ทารุณโหดร้าย เช่น การกดให้จดน้ำตายโดยกดผู้กระทำความผิดให้จมน้ำลงไปชั่วขณะ แล้วปล่อยให้

ขึ้นมาหายใจแล้วกดลงไปใหม่ ทำเช่นนี้จนกระทั้งชาดใจตาย การใช้วิธีเอาหินขวางให้ตาย โดยมัดผู้กระทำความผิดไว้กับหลักแล้วให้ประชาชนเอาหินกว้าง การเอาไฟครอกรหรือเผาให้ตายก็เป็นวิธีการประหารชีวิตที่นิยมกันในสมัยโบราณ โดยมักจะใช้กับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับศาสนา นอกจากนี้ยังมีวิธีประหารโดยการแขวนคอและการใช้วิธีประหารโดยการตัดศีรษะ

วิธีการลงโทษและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในยุคต่อ ๆ มา ได้พัฒนาขึ้นในทางที่มีมนุษยธรรมมากขึ้นจนถึงเมื่อประมาณ 200 ปีที่ผ่านมา เมื่อประชากรมากขึ้น มีผู้กระทำความผิดมากขึ้นสังคมจึงได้เริ่มที่จะหันมาปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยใช้เรือนจำแทนการลงโทษ โดยการเปลี่ยนตัวและการทรมานมากขึ้น ในส่วนที่เกี่ยวกับการประหารชีวิตได้หันมาใช้วิธีการประหารด้วยปืน การใช้เก้าอี้ไฟฟ้า การใช้ก้าช และฉีดยา ในส่วนของเรือนจำได้เริ่มมีการปฏิรูประบบแยกประเภทเรือนจำ ที่ใช้สำหรับคุณชั้นและลงโทษผู้กระทำความผิดที่มาร่วมกันอยู่เป็นจำนวนมาก ๆ มิให้ออกไปก่อความเดือดร้อนต่อสังคมภายนอก อันเป็นการป้องกันสังคมโดยการกันคนที่เป็นอันตรายออกจากสังคมในขณะเดียวกัน ก็เชือกันว่าการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยใช้เรือนจำจะมีมนุษยธรรมมากกว่าลงโทษโดยการเยี่ยนตีหรือการทราม การใช้เรือนจำเป็นสถานที่ควบคุมและลงโทษผู้กระทำความผิดจึงได้พัฒนาสืบต่อมา โดยได้มีการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมในเรือนจำขึ้นตามลำดับ

ปัจจุบัน

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในปัจจุบันเรานำมาเน้นในเรื่องการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เรือนจำเป็นหลักแต่เรือนจำในระยะแรกมุ่งปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดอย่างเข้มงวด และเน้นการลงโทษเพื่อให้คนกลัว ต่อมาเรือนจำได้ถูกปฏิรูปให้มีมนุษยธรรมมากขึ้น โดยมีกลุ่มลิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ซึ่งได้มีส่วนอย่างมากในการที่ทำให้มีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดแบบมีมนุษยธรรมมากขึ้น มีการปรับปรุงสภาพเรือนจำให้ดีขึ้น จนแนวคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดได้เริ่มเปลี่ยนมาสู่การอบรมแก้ไขให้ กลับเข้าสู่สังคม การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในเรือนจำจึงเริ่มเปลี่ยนไปสู่กิจกรรมใน การอบรมแก้ไขมากขึ้น มีการฝึกวิชาชีพ การให้การศึกษา การอบรม การจัดสวัสดิการ การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ตลอดจนการเตรียมการปลดปล่อยการให้การเคารพสิทธิของผู้ต้องขัง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับการแก้ไขให้ปรับตัวเข้ากับกฎหมายและ เงื่อนไขของสังคม ได้แนวคิดและวิธีปฏิบัติดังกล่าวได้แพร่หลายอยู่จนถึงปัจจุบัน

สำหรับในประเทศไทย งานราชทัณฑ์ในปัจจุบันได้พัฒนาจากอดีต มาสู่จุดของการพัฒนางานราชทัณฑ์ในเชิง ก้าวหน้า สอดคล้องกับนานาอารยประเทศในการอบรมแก้ไขผู้กระทำผิด โดยได้มีการปรับปรุงในด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและในด้านการบริหารในหลาย ด้านคือ

1. การปฏิรูประบบการศึกษาของผู้ต้องขังในเรือนจำอย่างจริงจัง โดยถือว่าการพัฒนาการจัดการศึกษาของผู้ต้องขังเป็นภารกิจ

หลักของเรือนจำ โดยได้จัดการศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพในทุกรสเรือนจำอย่างจริงจัง โดยลดการให้ความสำคัญต่อการทำงานเพื่อหารายได้ของเรือนจำลง และให้จัดการฝึกอาชีพอย่างกว้างขวาง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในอาชีพหลังพ้นโทษ ในการนี้ได้มีการปรับระบบการประเมินผลการศึกษาใหม่ให้เป็นระบบและได้มาตรฐาน ทั่วประเทศ และได้กำหนดให้เรือนจำอำเภอ จังหวัด และทัณฑ์ สถานในระดับเดียวกันดำเนินการสอนอย่างน้อยระดับ ประถมศึกษาในระบบขั้น เรียน และเรือนจำกลางและทัณฑ์ สถานในระดับเดียวกันให้เปิดดำเนินการสอนในระดับมัธยม ศึกษาเป็นอย่างดี และเปิดสอนผู้ต้องขังในแดนหญิงด้วย โดยประสานกับกรรมการศึกษาอกโรงเรียนอย่างใกล้ชิดในด้าน การศึกษาวิชาชีพ ได้มีการของบประมาณมาใช้ในการฝึก วิชาชีพมากขึ้นแทนการใช้เงินทุนฝึกวิชาชีพ ทำให้สามารถจัดการฝึกวิชาชีพได้ เช่นเดียวกับโรงเรียนอาชีวะ และได้มีการประสานกับภาคเอกชนในการให้เข้ามาตั้งโรงงานในเรือนจำ เป็นการฝึก วิชาชีพแบบอุตสาหกรรมเรือนจำ และใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยในการฝึกวิชาชีพ พร้อมทั้งมีการจำแนกลักษณะ เพื่อให้การฝึกวิชาชีพสอดคล้องกับความต้องการส่วน บุคคลมากขึ้น

2. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้มีมนุษยธรรมมากขึ้น โดยการเริ่มให้มีการใช้ตรัจแบบใหม่ ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าเดิม แต่มีประสิทธิภาพเหนือกว่าของเดิม เป็นไปตามมาตรฐานที่นานาอารยประเทศใช้อยู่ นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการให้เรือนจำต่าง ๆ ลดการจำตรวจผู้ต้องขังลงให้เหลือเท่าที่จำเป็น ต่อการห้องกันผู้ต้องขังที่มี ลักษณะร้ายแรงบางส่วนซึ่งจะหลบหนีเท่านั้น ผลจากการปฏิบัติตั้งกล่าวได้ว่ารับการยอมรับจากสาธารณะทั่วไปและสถานทูตของประเทศต่าง ๆ เป็นอย่างมาก
3. การพัฒนางานด้านการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดหลังปล่อย เพื่อให้มีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้ครบวงจร จะได้ไม่กลับมากระทำผิดอีก โดยกระตุ้นให้ออกชนเข้ามามีบทบาทในการสรงเคราะห์และดูแลผู้พันโทษ ทั้งนี้ ได้ผลักดันให้นำเรื่องการสรงเคราะห์ผู้พันโทษเข้าไว้ในแผน จัดให้มีการสัมมนาร่วมกับคณะกรรมการสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในหัวข้อ " การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดหลังปล่อย" ได้รับผลดียิ่ง นับเป็นการกระตุ้นให้สังคมและองค์กรต่าง ๆ ตื่นตัวในการให้การดูแลผู้พันโทษ และได้มีการจัดตั้ง "บ้านกึ่งวิถี" ขึ้น ณ บริเวณหน้าเรือนจำกลางคลองเปรม เพื่อให้การดูแลผู้พันโทษมีให้มีการกระทำผิดซ้ำ นอกจากนี้ยังได้ส่งการให้เรือนจำดำเนินการในการประสานงานกับโรงพยาบาลหรือหน่วยงานภายนอกในการทำงานให้ผู้พันโทษทำ นับเป็นการกล้าหาญที่นำงานราชทัณฑ์ก้าวออกจากกรอบกำแพงสีเหลืองมารับภารกิจที่ยากยิ่งเช่นนี้
4. การพัฒนาระบบการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ให้มีการนำการจำแนกลักษณะมาใช้อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมเพื่อแยกปฏิบัติต่อ ผู้กระทำผิดแต่ละคน โดยการสั่งการให้มีการแยกประเภทเรือนจำในประเทศต่าง ๆ เช่น ผู้ต้องขังวัยหนุ่มผู้ต้องขังคดียาเสพติด ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาและผู้ต้องขังใกล้พ้นโทษ นอกจากนี้ ยังสั่งการให้มีการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังภายในเรือนจำและหัตถสถานแต่ละแห่ง เพื่อมีให้มีการถ่ายทอดนิสัย และเพื่อให้การอบรมแก่ไขกับผู้ต้องขังแต่ละประเภทให้แตกต่างกัน โดยเน้นที่ผู้ต้องขังวัยหนุ่มซึ่งจะเน้นที่การให้การศึกษา และผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่เน้นการบำบัดรักษาทางใจ ทางกาย และทางสังคม การส่งเสริมและกำหนดนโยบาย ให้เรือนจำพัฒนาสวัสดิการของผู้ต้องขัง ได้จัดสวัสดิการในด้านต่าง ๆ เช่น การกีฬา การออกน้ำ氧 การบำบัดรักษาผู้ต้องขังป่วย ความสะอาดและสภาพแวดล้อมในเรือนจำ การดูโทรทัศน์ การสูบบุหรี่ การจ่ายเงินปันผลจากการทำงานและการเพิ่มค่าอาหารของผู้ต้องขังให้สูงขึ้น และการดูแลคุณภาพของอาหารทำให้ผู้ต้องขังได้รับสวัสดิการที่ดีขึ้น
5. การนำวิทยากรในการบริหารงานแบบใหม่ มาใช้ในการพัฒนางานราชทัณฑ์ ให้สอดคล้องต่อการพัฒนาการบริหารของ

- กระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้ โดยการฝึกอบรมและพัฒนาผู้บริหารงานราชทัณฑ์ระดับสูงที่พัทยาและภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลา ตลอดจนมีความสามารถในการปรับตัวและการมองการณ์ไกล การมีทักษะในการเป็นนักบริหารมากกว่านักบริการ และสามารถนำวิทยากรและการบริหารงานแผนใหม่มาใช้ในการพัฒนางานราชทัณฑ์ให้ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้ รวมตลอดถึงการฝึกอบรมการเขียนแผนและโครงการให้ข้าราชการกรมราชทัณฑ์มีความรู้ในด้านการวางแผนและการใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน
7. ปรับระบบการบำบัดน้ำเสีย และสภาพแวดล้อมในเรือนจำใหม่ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยการส่งการเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ จัดทำโครงการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยออกภายนอกเรือนจำ รวมทั้งการพัฒนาอาณาบริเวณรอบ ๆ กลุ่มเรือนจำกลางคลองเปรมให้มีความสวยงามเป็นสวนสาธารณะ สนามกีฬา สนามเด็กเล่น และมีระบบการบำบัดน้ำเสียที่ทันสมัย โดยประสานความร่วมมือกับบุคลนิชชัยพัฒนา
8. การปรับโครงสร้างของกรมราชทัณฑ์ใหม่ ให้มีความคล่องตัว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดให้มีสำนักต่าง ๆ ที่

- ผู้อำนวยการสำนักและเรือนจำดำรงตำแหน่งระดับ 9 เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งจัดทำแผนอัตรากำลัง 3 ปี รอบที่ 2 (ปีงบประมาณ 2536 - 2538) ทำให้มีตำแหน่งในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับ 1 - 9 เพิ่มมากขึ้นอย่างมากมายอย่างไม่เคยมีมาก่อนในกรมราชทัณฑ์ และปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการเป็นภาระภัยในเฉพาะส่วนงานบริหารทั่วไปรวมทั้ง สิ้น 16 หน่วยงาน ทำให้มีกองภัยในเพิ่มมากขึ้นและการบริหารงานคล่องตัว
9. การพัฒนาระบบสวัสดิการข้าราชการราชทัณฑ์ โดยได้จัดโครงการสวัสดิการใหม่ ๆ ให้ข้าราชการเป็นจำนวนมาก ได้แก่ โครงการบ้านพักเจ้าพนักงาน โครงการรถจักรยานยนต์ผ่อนสอง โครงการประกันชีวิตหมู่ โครงการทุนการศึกษาบุตรพำนัช โครงการการศึกษาดูงานต่างประเทศ และสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น
10. การดำเนินการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในเรือนจำอย่างต่อเนื่องและ จริงจัง โดยได้จัดตั้งหน่วยตรวจค้นและจุดตรวจพิเศษ เพื่อตรวจค้นยาเสพติดและขอความร่วมมือจากกรมตำรวจนในการใช้สูนัขตรวจเข้า ตรวจค้นยาเสพติด ตรวจค้นจับกุมดำเนินคดีเจ้าหน้าที่ญาติและผู้ต้องขังที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบนำยาเสพติดเข้าเรือนจำอย่างจริง

ตลอดจนการตรวจปัสสาวะของผู้ต้องขังเพื่อหาสารเสพติดในเรือนจำ 43 แห่ง จำนวน 8,164 คน

11. การนำบัดরักษาผู้ต้องขังคดียาเสพติด ได้มีการนำวิธีการชุมชนนำบัดมาใช้ในการนำบัดรักษาผู้ต้องขังคดียาเสพติด เพื่อให้สามารถเลิกยาเสพติด โดยการรักษาทางจิตใจและอารมณ์ด้วยวิธีการชุมชนนำบัด ซึ่งจะทำให้ผู้ติดยาเสพติดมีการรักษาวินัยและมีจิตใจที่เข้มแข็งทนต่อสิ่ง ยั่วยุ
12. การทำงานสาธารณูปโภคเรือนจำ ได้มีการส่งผู้ต้องขังออกไปทำงานภายนอกเพื่อรับใช้สังคม เช่น การออกไปปลูกสวนป่าในเรือนจำซึ่งรวมและออกไปทำงานสาธารณูปโภคในชุมชนต่าง ๆ ตลอดจนการล้างห้อง ทำความสะอาดเครื่องระบายน้ำ นับเป็นการช่วยเหลือสังคม
13. การส่งเสริมการพักรการลงโทษ ลดวันต้องโทษ และอาสาสมัครคุมประพฤติ ได้มีการจัดให้ผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดีได้มีโอกาสทดลองกลับเข้าสู่ สังคม โดยมีอาสาสมัครคุมประพฤติ เป็นผู้ดูแลให้ความช่วยเหลือ การดำเนินงานดังกล่าวเป็นความพยายามของกรมราชทัณฑ์อย่างจริงจัง ในการที่จะป้องกันสังคมโดยการควบคุมผู้ต้องขังไว้ให้อยู่และให้การอบรมแก้ไข ให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้โดยไม่กระทำการใดๆ ก็ตาม

อนาคต

งานราชทัณฑ์ในอนาคตจะพัฒนาไปในทางใดนั้นสามารถพิจารณา ได้จากแนวโน้มที่เกิดขึ้นจากการดึงบจจุบัน นอกจากนี้ยังสามารถที่จะพิจารณาได้จากแผนทิศทางหรือแผนการปฏิบัติงานของกรม ราชทัณฑ์ในระยะยาวซึ่งเป็นแผนที่กำหนดภารกิจของกรมราชทัณฑ์ในระยะ 10 ปี ซึ่งหน้า อันเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในอนาคต

หากจะพิจารณาถึงงานราชทัณฑ์หรือการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ในระยะ 10 ปีข้างหน้า ที่สำคัญแล้วจะเป็นจะต้องพิจารณาจากแผนทิศทางของกรมราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า ซึ่งจะเป็นแผนที่กำหนดสิ่งที่กรมราชทัณฑ์จะต้องปฏิบัติใน 10 ปีข้างหน้า อย่างชัดเจนโดยแผนทิศทางได้กำหนดภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์ที่จะต้องดำเนินการ 3 ประการ คือ

- ก. การควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ
- ข. การแก้ไขพัฒนาพฤตินัยของผู้ต้องขังให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมทั่วไปได้เมื่อพ้นโทษแล้ว
- ค. การเสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารงานราชทัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุป

งานราชทัณฑ์จากอดีตถึงปัจจุบันเป็นการเปลี่ยนแปลงจาก การปฏิรูปติที่ทางนวนิหดร้าย มุ่งแก้แค้น ทดสอบ และลงโทษให้คนเกิดความเกรงกลัว ได้พัฒนามาสู่ปัจจุบัน ซึ่งเน้นในเรื่องการแก้ไขอบรม โดยได้เร่งพัฒนา งานในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านการศึกษา การฝึกวิชาชีพ และการจัดสวัสดิการ ผู้ต้องขัง การเตรียมการลงเคราะห์หลังปล่อยการคุมประพฤติ เพื่อให้ ผู้ต้องขังสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้ แนวโน้มดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงงาน ราชทัณฑ์ในอนาคต ซึ่งตามแผนทิศทางของกรมราชทัณฑ์จะหันไปปฏิรูปติ ต่อผู้กระทำผิดในชุมชนมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีมาใช้มากขึ้น และให้ เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในงาน

2.4.8 ประวัติการลงโทษของคุกไทย

การลงโทษผู้กระทำผิดในทุกประเทศ มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ เริ่มจากการลงโทษอย่างໂหดร้ายเพื่อตอบแทนให้สมแคนน์ เพื่อข่มขู่ยับยั้งให้ เกรงกลัวและเข็มหlabแล้วคลีคลายลงมาเป็นการพื้นฟูอบรมแก้ไขให้คืนดี รูปแบบการลงโทษในแต่ละยุคสมัยก็เปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะการ ปกครอง และสังคมเป็นสำคัญ

2.4.5 วิัฒนาการการลงโทษ

วิัฒนาการการลงโทษของประเทศไทย อาจแบ่งวิัฒนาการเป็น 3 ยุค คือ

1. ยุคก่อนสมัยรัชกาลที่ 5

สมัยกรุงศรีอยุธยา

แม้กฎหมายเก่าในสมัยกรุงศรีอยุธยาจะสูญหายไปมาก แต่จาก กฎหมายตราสามดวง ซึ่งได้ประมวลไว้ในสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬา โลกฯ สามารถแสดงให้เห็นเค้าโครงกรรมการลงโทษในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้ ว่า เป็นการลงโทษเพื่อแก้แค้น ตอบแทน และข่มขู่ยับยั้ง เพราะมุ่งลงโทษที่ ตัวผู้กระทำผิดอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะโทษประหารชีวิตในพระอัยการขับถ ศึก อันว่าด้วยโทษทະดึงซึ่งรวมกรณี 32 ประการ "ได้กำหนดด้วยการ ประหารชีวิตหลายรูปแบบอย่างน่าสะกดสายตา"

การลงโทษสมัยอยุธยา พอกจะประมวลได้ ดังนี้

1. การประหารชีวิต ปกติใช้วิธีตัดศรีษะด้วยดาบ แต่ใน กรณีกบฏได้มีบทบัญญัติในลักษณะที่ให้ครุยथา辱อย่างยิ่ง ซึ่งเข้าใจว่ามุ่งหมายข่มขู่ให้เกรงกลัว และในกรณีลงโทษพระ ราชวงศ์ก็มีวิธีประหารชีวิตแตกต่างจากสามัญชน
2. การลงโทษร่างการให้เจ็บปวดทรมาน โดยปกติใช้เมี่ยน ด้วยหัวาย หรือหัวด้วย漉ดหนัง จองจำหรือพันธนาการด้วย ข้อ ค่า พวงคอ ล้มโซ่ ตรวน ขึ้นขาหง่าม บันthon อวัยวะด้วยการตัดมือ ตัดเท้า ตอกเล็บ ครวักนัยตา แหะปาก ตัดลิ้น
3. ประajan ได้แก่ สักหน้าหรือตัว แหะหน้าผากหรือแก้ม พร้อมทั้งจำเครื่องพันธนาการ มีคนตีหัว ร้องประกาศความช้ำตระเวนไปรอบเมือง
4. ปรับตามลักษณะความร้ายแรงของความผิดและตามฐานครศักดิ์
5. รับทรัพย์ มักคู่กับโทษประหารชีวิต เรียกว่า รับราชนาตรคือถูกรินทั้งหมดทั้งทรัพย์สินเงินทอง รวมทั้งลูกเมีย
6. โทษจำคุก "ไม่มีกำหนดตายนานเท่าใด แล้วแต่พระเจ้าอยู่หัวจะโปรดพระราชทานอภัยโทษหรือมีพระบรมราชโองการสั่งให้เป็นอย่างใด

สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์

หลักการและแนวความคิดในการลงโทษก็ไม่แตกต่างกับสมัยอยุธยา มากนักการเรือนจำในกรุงเทพฯ มี 2 อย่าง คือ "คุก" ใช้เป็นสถานที่จำขัง ผู้รายที่มีกำหนดโทษสูง 6 เดือนขึ้นไป สวนผู้ต้องขังที่มีการกำหนด โทษตั้งแต่ 6 เดือนลงมา ก็ให้ขังไว้ใน "ตะราง" ซึ่งมีอยู่หลายตะรางด้วยกัน สังกัด กระทรวง ทบวง กรม ที่บังคับบัญชา กิจการนั้นๆ สวนการเรือนจำในหัวเมืองชั้นนอกอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการเมือง มี สถานที่คุมผู้ต้องโทษ เรียกว่า ตะราง ประจำเมืองถ้าเป็นกรณี ความผิดน่ารรมณ์หนักโทษ ผู้ว่าราชการเมืองต้องส่งตัวผู้กระทำผิดมายังกระทรวงเจ้าสังกัด การคุมขังนักโทษในสมัยนั้นมีได้มีกฎข้อบังคับไว้โดยเฉพาะ ให้แล้วแต่ผู้ว่าราชการ เมืองจะกำหนดขึ้นให้เอง ตามแต่จะเห็นควร

2. ยุคแห่งการปรับปรุงสมัยรัชกาลที่ 5

นับเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงงานราชทัณฑ์ของไทย ให้ก้าวหน้าขึ้นทรงจัดระเบียบการคุกตะรางใหม่ เมื่อ ร.ศ. 110 โดยได้มีการยกเลิกจาตุนครบาลอันโหดร้ายและประการใช้พระราชบัญญัติ ลักษณะเรือนจำ ร.ศ. 120 เพื่อใช้บังคับกิจการเรือนจำ เป็นการเฉพาะ ทวงวางระเบียบข้อบังคับเรือนจำให้ เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน ด้วยกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ซึ่งมีหลักการและวิธีการ ลงโทษที่ได้ผ่อน

คล้ายความทاดูนให้ด้วยลงไว้มาก กับได้บัญญัติวิธีการลงโทษผู้กระทำผิดอาญาแผ่นดินต้องฝ่าฝืนกระบวนการยุติธรรม คือ ตำรวจ อัยการ ศาล และเรือนจำ ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ 6 จึงได้ประกาศตั้งกรมราชทัณฑ์ขึ้น เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ.2458 โดยรวมกิจการเรือนจำ ทั่วราชอาณาจักรไว้ในสังกัดกรมราชทัณฑ์กระทรวงนครบาล การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เป็นไปตาม ระเบียบกฎหมายบังคับอันเดียวกัน นับว่าการราชทัณฑ์ไทยได้พัฒนาไปสู่แนวทางที่มีเหตุผลยิ่งขึ้นยุคปัจจุบัน

3. หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ.2475 การราชทัณฑ์ไทยได้วัฒนาการการเข้าสู่ยุคปัจจุบัน เริ่มจากการสร้างเรือนจำกลางบางขวางให้เป็นเรือนจำที่ทันสมัย

ในปี พ.ศ.2477 แก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีประหารจากการประหารชีวิตด้วยดาบมาเป็นการประหารชีวิตโดยใช้ปืน มีการกำหนดนโยบายอาญาและหลักทัณฑ์ปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและตามหลักการของอารยประเทศยิ่งขึ้นประกาศใช้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์พุทธศักราช 2479

กำหนดหลักการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำ สำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังขององค์การสหประชาชาติ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน และมุ่งในเรื่องการฟื้นฟูครอบครัวแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดีต่อไป

2.4.6 เครื่องมือที่ใช้ในการลงโทษ

เครื่องมือในการลงโทษผู้กระทำผิด

เครื่องมือที่ใช้ในการลงโทษผู้กระทำผิดในสมัยโบราณ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. เครื่องพันธนาการ

2. เครื่องทรมานเกี่ยวกับ Jarvis นครบาล

3. เครื่องลงทันท์เกี่ยวกับการประหารชีวิต

สันนิษฐานได้ว่าเริ่มมีการใช้ตั้งแต่สมัยกุนศรีอยุธยา ด้วยปราการวิธีการลงโทษตามกฎหมายลักษณะอาญาหลวงและกฎหมายลักษณะเจ้าในประมวลกฎหมายตราสามดวง ที่ได้กำหนดโทษไว้ 6 สถาน คือ ประหารชีวิต ตัดตีนสินมือ ทวน จำโซ่ตรวน ชื่อค่า ปรับใหม่และภาคทันท์

เครื่องพันธนาการ

เครื่องพันธนาการ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการจองจำผู้กระทำความผิด เพื่อป้องกันการหลบหนี เช่น ตรวน กุญแจมือ โซ่ล่าม เหล็กครอบสะเอว โซ่พวงคอ ชื่อค่า ตะโพง กลัง และสมอบก เป็นต้น ในสมัยโบราณได้มีการใช้เครื่องพันธนาการเป็นเครื่องมือในการลงโทษนักโทษ อุกฤษกร์ และนักโทษที่มีนิสัยดื้อด้านด้วย

ปัจจุบันมีการใช้เครื่องพันธนาการเพียง 4 ชนิด คือ ตรวน กุญแจมือ กุญแจเท้า และโซ่ล่าม

2-15

เครื่องมือที่ใช้ในการลงโทษ

1. ตรวน
2. ตรวนขาถ่าง
3. จีอ
4. ค่า
5. เหล็กร้อย
6. สมอบก
7. เหล็กครอบเอวหรือใช้บั้นเอว
8. โซ่พวงคอ
9. กุญแจมือหรือตรวนแบบผึ้ง
10. กลังหรือคลัง

2.4.8 การจองจำ 5 ประการ

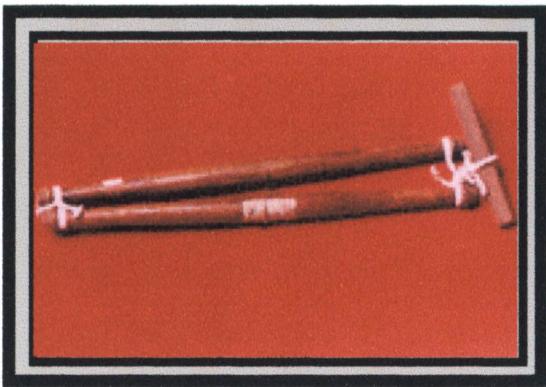
สันนิษฐานว่า มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นวิธีการจองจำผู้กระทำความผิดที่ต้องโทษประหารชีวิตจำคุกตลอดชีวิต และตามความเหมาะสมที่พระทำมະวงศ์ เห็นสมควรด้วยเครื่องพันธนาการ 5 ชนิด ตามที่อธิบายไว้ในหนังสือสารานุกรมไทย คือ ตรวนใส่เท้า เท้าติดขี้ย้มี โซ่ล่ามคอ คาไสคอกับโซ่มือหั้งสองสอดเข้าไปในคอ และไปติดกับข้อทำด้วยไม้ แต่ในหนังสือ "เล่าเรื่อง กรุงสยาม" ซึ่งสังฆราชปาเลกัวร์ เขียนขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2397 ระบุว่ามีดังนี้ คือ ตรวนเหล็กที่คอ กุญแจมือ ตรวนใส่เท้าโซ่ล่ามเอวคาไสคอกการจองจำ

5 ประการ ได้ถูกยกเลิกในปี พ.ศ. 2434 (ร.ศ. 110) ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปุจจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาล ที่ 5

เครื่องมือทรมาน

เครื่องมือทรมานเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "เครื่อง จาเร็ตครบาล" ปรากฏหลักฐานตามกฎหมายตราสามดวง สันนิษฐานว่ามีการใช้กันมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น คำว่า "จาเร็ตครบาล" คือวิธีการได้ส่วนจำเลยหรือผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำการผิดกฎหมาย แผ่นดินให้รับสารภาพด้วยวิธีการทรมานร่างกายให้เกิดความทุกข์ ทรมานเจ็บปวด เช่น ตอกเล็บ บีบเล็บ บีบขมับขึ้นขาหงาย เป็นต้น จาเร็ตครบาลได้ถูกยกเลิกอย่างเด็ดขาด ในปี พ.ศ. 2451 (ร.ศ. 127) โดยประกาศประมวลกฎหมายลักษณะอาญายกเลิกการได้ส่วนโดยจาเร็ตครบาล

ภาพที่ 2.3 แสดงภาพไม้บีบเล็บ

ภาพที่ 2.4 แสดงภาพไม้บีบมับ

1. ไม้บีบเล็บ

ลักษณะเป็นไม้เนื้อแข็ง 2 อัน ปลาย 2 ข้างเป็นปุ่ม และ เรียวลงไป ตอนกลางไป ยึดปลายข้างหนึ่งไว้ด้วยเชือกให้แน่น เมื่อเอาบีบลงตรงเล็บผู้ที่ถูกสอบสวนแล้ว ก็ເອາເຊືອກຮັດຂັ້ນ ปลาย อຶກข้างหนึ่ง ให้แน่นแล้วใช้ค้อนไม้เนื้อแข็งทุบลงไป ตรงกลางที่วางแผนไว้ ตามหลักฐานใช้สำหรับทราบผู้ร้าย เวลาไตรส่วนเพื่อให้รับสารภาพ ปรากฏหลักฐานแนชัดว่า เริ่ม ใช้มัยกุลงร้อยชาโดยกฎหมาย "พระอัยการ ขบถศึก" จุล ศึกราช 796 (พ.ศ. 1978) เลิกใช้มัยกุลงรัตนโกสินทร์ (รัชกาล ที่ 5) โดยประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 (พ.ศ. 2451)

2. ไม้บีบมับ

เป็นเครื่องมือทราบทำด้วยไม้เนื้อแข็ง มี 2 อัน ปลายข้างหนึ่งใช้ เชือกผูกให้ส่วนปลายอีกด้านหนึ่งมีเชือกขันตรงกลางมีปุ่ม 2 ปุ่ม สำหรับ ใส่ตรงขมับทั้ง 2 ข้าง ละขันเชือกอีกปลายด้านหนึ่งให้แน่น กดขมับให้เจ็บปวดจนกว่าจะให้อ้อยคำเป็นที่เรื่อถือได้ปรากฏหลักฐานแนชัดว่า เริ่ม ใช้มัยกุลงรีอยุธยาโดยกฎหมาย "พระอัยการ ขบถศึก" จุลศึกราช 796 (พ.ศ. 1978) เลิกใช้มัยกุลงรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 5) โดยประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 (พ.ศ. 2451)

ภาพที่ 2.5 แสดงภาพม่อนตอกเล็บ

ภาพที่ 2.6 แสดงภาพหีบทราบ

3. ม่อนตอกเล็บ

ทำ ด้วยไม้แก่นปลายไม้ข้างหนึ่งแหลมให้สำหรับใช้เข้า ไประหว่างเล็บและเนื้อแล้วใช้ม่อนตอกไม้ปลายแหลมเข้าไป ในเล็บปูกฎกฎหมายแห่งชาติ ว่า เริ่มใช้สมัยกรุงศรีอยุธยา โดย กฎหมาย "พระอัยการขับถือศึก" จุลศึกราช 796 (พ.ศ. 1978) เลิก ใช้สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 5) โดยประมวลกฎหมาย ลักษณะอาญา ร.ศ.127 (พ.ศ. 2451)

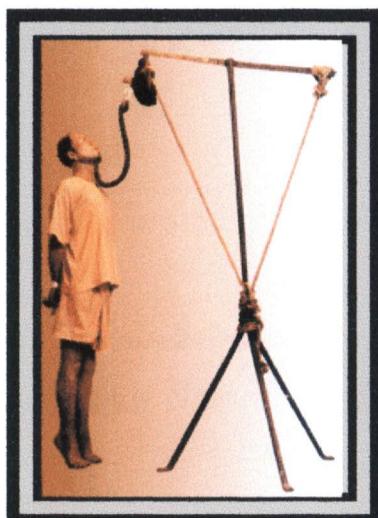
4. หีบทราบ

ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง มีลักษณะคล้ายหีบศพขนาดพอตักด้วยคน ที่ฝาปิด มีฐานไว้ 2 รู เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณครึ่งนิ้ว สำหรับให้พอยายใจได้ ท่านั้น เมื่อเอาผู้ร้ายเข้าไปนอนในหีบ ปิดฝาแล้วจะพลิกหรือตะแคงด้วย อาจวางแผนนอน หรือวางแผนยื่นไว้กลางเดดก์ได้ ร้อนจนอีดอัดแนบขาดใจ ตาย เป็นการทำร้ายเพื่อให้รับสารภาพ ปูกฎกฎหมายแห่งชาติว่าเริ่มใช้ สมัยกรุงศรีอยุธยา โดย กฎหมาย "พระอัยการขับถือศึก" จุลศึกราช 796 (พ.ศ. 1978) เลิกใช้ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 5) โดยประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 (พ.ศ. 2451)

ภาพที่ 2.7 แสดงภาพไม้ข้าวย่าง

ภาพที่ 2.8 แสดงภาพเบ็ดเหล็ก

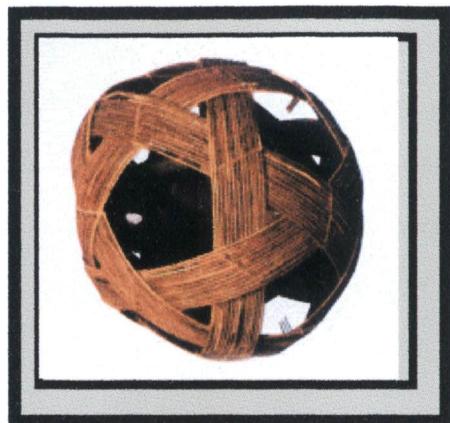
5. ไม้ข้าวย่าง

เป็นเครื่องมือลงทัณฑ์ ซึ่งมักใช้เป็นโทษประจานให้ได้อย่าง มีลักษณะเป็นไม้กลม 3 ท่อน ยาวท่อนละประมาณ 1.60 เมตร ปลายมีเหล็กแหลมหุ้ม สำหรับเสียบลงในดินให้แน่น ปลายอีกข้างหนึ่งใช้เชือกมัดรวมแล้วมัดผู้กระทำผิดไว้บนไม้สามขา หรืออาจแขวนห้อยไว้ไม่ให้เห็นยังพื้นถึง มีเจ้าหน้าที่ต้องร้องขอความป่วยให้คนอื่นเอาเยียวยาอย่าง

6. เบ็ดเหล็ก

ใช้เพื่อลงทัณฑ์ผู้ต้องโทษโดยเกี่ยวเบ็ดเหล็กเข้าใต้คาง ปลายแหลมของเบ็ดเหล็กเสียบทะลุคางถึงใต้ลิ้นแล้วชักออกดึงรังคางของผู้ต้องโทษ ให้ตัวลอยขึ้นจนปลายเท้าลอยพ้นจากพื้นดิน โดยไม่ให้คางหลุดจากเบ็ดเหล็ก เบ็ดเหล็กนี้ทำด้วยเหล็กท่อนขนาด 4 หุน ปลายแหลมเหมือนเบ็ดตกปลา ยาวประมาณ 16 นิ้ว เริ่มใช้ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ทรงกับสมัยแผ่นดินของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 จุลศักราช 796 (พ.ศ. 1978) ซึ่งปรากฏในกฎหมายพระอัยการขบถศึกและเลิกใช้ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2451) เมื่อประกาศใช้ประมวลกฎหมายลักษณะอาญา

ภาพที่ 2.9 แสดงภาพตะกร้อลงโทษ (ตะกร้อข้างเตะ)

ภาพที่ 2.10 แสดงภาพหวาย

7. ตะกร้อลงโทษ (ตะกร้อข้างเตะ)

เป็นเครื่องมีอยู่ทั่วทุกชนิดที่ทำด้วยหวายเส้น杉านกันห่างๆ หวายที่สานมีด้วยกันແงะละ 13 เส้นเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 80 เซนติเมตร มีช่องขัดเดียบเหล็กแหลมลงไปซึ่งละ 6-9 ตัว วิธีการลงทันท์จับคนโทษ ยัดใส่ตะกร้อแล้วใช้ข้างเตะให้เลียดกลึงไปกับพื้นเหล็กแหลมจะทิ่มแทงตามร่างกายให้ได้รับความเจ็บปวด ตะกร้อที่จัดแสดงไว้ที่พิพิธภัณฑ์ตามหลักฐานได้มาจากการเมืองโคลาชหรือเรือนจำกลางครราชาสีมาป้าจุบัน

8. หวาย

เป็นเครื่องมือทรมานในการต่อสู้คนร้ายที่ถูกกล่าวหาให้รับสารทัย(รับผิด) เริ่มใช้สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์และเลิกใช้สมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 115 (พ.ศ. 2439) หวายที่ใช้ลงโทษผู้ต้องขัง มี 3 ลักษณะ

8.1 หวายเช่น้ำแร่ (น้ำเกลือ)

ทำด้วยหวายขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1.10 เมตร ที่ด้านมือจับควันด้วยเปลือก หวายเส้น วิธีการทรมาน จับคนร้ายมัดหันหน้าติดพื้นหรือนอนคว่ำหน้ากับพื้นราชทันท์จะใช้หวายเช่น้ำแร่ (น้ำเกลือ) ที่เตรียมเอาไว้ หาดเมียนมน

หลังคนร้ายตามกำหนดการเขียนให้ นับเป็นยก "ยกหนึ่ง" หมายถึง 30 ข่าวบ จนกว่าคนร้ายจะรับสัตย์ (รับผิด)

8.2 หมายกระซากหนังกำพร้า

ทำด้วยหัวย 3 เส้นมัดรวมกัน แต่ละเส้นวันเส้นผ่าศูนย์กลางได้ประมาณ 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1.25 เมตร ครึ่งปลายของหัวทุ่มด้วยเปลือกหัวขี้ด เพาะเปลือกหัวขี้ดนี่เอง เวลาหดลงหัวยไปแต่ละ ทีหนังกำพร้าจะหลุดติดออกมากเป็นริ้วๆ การนับก็เป็น "ยก" เช่นเดียวกับ หัวยแข่น้ำ้แบบ

8.3 หมายสามแนว

ทำด้วยหัวย 3 เส้น แต่ละเส้นวัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ประมาณ 1 เซนติเมตรยาวประมาณ 1.25 เมตร โดยเอาหัวย 3 เส้นมัดรวมกัน แค่ครึ่งหนึ่งของตัวหัวยไว้เป็นที่จับ อีกครึ่งหนึ่งของส่วนปลายปล่อยเปลือย การเขียนตีหรือใบยด้วยหัวยสามแนวเหมือนกับหัวยแข่น้ำ้แบบ และหมายกระซากหนังกำพร้า

2.4.8 การประหารชีวิตอดีต-ปัจจุบัน

การลงโทษประหารชีวิต เป็นการลงโทษที่รุนแรงที่สุดที่พึงใช้ต่อผู้กระทำความผิด ถือได้ว่าเป็น การลง โทษที่เก่าแก่ที่สุดซึ่งดำเนินมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จุดมุ่งหมายของการประหารชีวิตคือ การกำจัดผู้กระทำผิดให้พ้นไปจากสังคมด้วยวิธีการฆ่า ในสมัยโบราณการลงโทษประหารเรียกว่า "กุดหัว" โดยใช้ดาบฟันคอ นักโทษเด็ดขาด ดาบที่ใช้ในการประหาร มีกฎ่างต่างๆ กัน ครูเพชรมหาดเป็น ผู้จัดทำดาบที่นี่ มีดาบปลาย แหลม ดาบปลายตัด และดาบทัวปลาไหล การประหารชีวิตครั้งใดจะใช้ดาบทนิดใด ให้อยู่ในดุลพินิจของครู เพชรมหาด

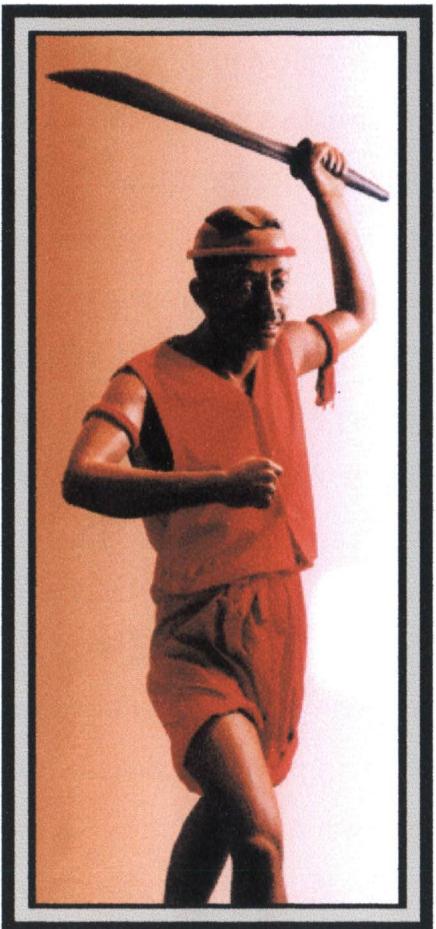
เพชรมหาตผู้ทำหน้าที่ประหารชีวิตมี 3 คน คือ ดาบที่หนึ่ง และตัวสำรองอีก 2 คน เรียกว่า ดาบสอง และดาบสาม ถ้าดาบที่หนึ่งฟันคอไม่ขาด ดาบสองจะต้องช้ำ ถ้ายังไม่ขาดดาบสามก็ต้องเชือดให้ขาด พิธีการประหารชีวิตด้วยดาบ มีวัตถุเครื่องมือใช้และพิธีทางไสยศาสตร์หลายอย่าง เช่นมีสายมงคลล้อม รอบบริเวณประหาร กัน ฝิดายโรงจะเขียน การตัดสายมงคลต้องใช้มีดโดยเฉพาะ จะใช้ของอื่นไม่ได้ เป็นต้น ในสมัยรัชกาลที่ 5 การประหารชีวิตนักโทษด้วยดาบมักทำพิธีกันที่วัด โดยคุณตัวผู้ต้องโทษประหาร เดินทางโดยทางเรือออกจากคุกในลักษณะของจำครุ 5 ประการ ดังจะสรุปขั้นตอนของการประหารชีวิตด้วยดาบ ในสมัยรัชกาลที่ 5 ดังนี้คือ

1. เมื่อสูญเสียศักดิ์ศรี ความประณีต ความประพฤติ ก็จะนำความชั่นกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชนิพัทธ์
2. ก่อนจะนำตัวไปประหารชีวิต จะต้องถูกเชื่อม 3 ยกๆ ละ 30 ที รวม 90 ที
3. จัดอาหารความหวานมื้อสุดท้ายให้นักโทษกินก่อนประหาร และนิมนต์พระมาเทษนี้ให้ฟัง
4. นักโทษประหารถูกจับนั่งมัดกับหลักไม้มากเข็นแบบกาจับหลัก
5. เพชฌฆາตอาดินเห็นว่าอุดหนู อุดปาก และแปะไว้ที่ต้นคอของนักโทษ เพื่อกำหนดตรงที่จะพันจากนั้นเพชรฆาตควบคุมจะร่ายรำไปมา เพื่อรอจังหวะให้จิตนักโทษสงบพร้อมกับเพชรฆาตควบหนึ่งลงควบ พันคอทันที
6. เมื่อประหารแล้ว เจ้าหน้าที่จะตัดสันเห้า เพื่อทดสอบว่าอกแล้วสับร่างกายหรือแล่นออกให้ท่าน แก่รัชกา
7. เอาหัวเสียบประจาน

ปัจจุบันการลงโทษประหารชีวิตผู้กระทำผิดได้เปลี่ยนจากการประหารชีวิตด้วยดาบ มาเป็นการประหารชีวิตด้วยปืน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2477 เป็นต้นมา เรียกว่า การยิงเป้า วิธีการประหารชีวิตจะเริ่มขึ้นโดยเจ้าหน้าที่อ่านคำสั่งศาลและภัยการทูลเกล้าชี้พระเจ้าอยู่หัวพระราชนิพัทธ์ คืนมาให้ผู้ต้องโทษฟังและลงชื่อรับทราบ ต่อจากนั้นเจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบหลักฐานทางประวัติให้ถูกต้องและอนุญาตให้ผู้ต้องโทษจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือกิจกรรมจำเป็นอื่นใดเป็นลายลักษณ์อักษร แล้วจึงให้ผู้ต้องโทษฟัง เทคนิคจากพระภิกษุสงฆ์หรือนักพรตในนิกายศาสนาที่ผู้ต้องโทษเลือมิใช้แล้วให้รับประทานอาหารเป็นมื้อ สุดท้ายจากนั้นนำผู้ต้องโทษเข้าสู่หลักประหารซึ่งเป็นลักษณะเป็นไม้มากเข็นมีความสูง ขนาดใหญ่ โดยผู้ต้องโทษจะถูกมัดด้วยสายรัด ให้ยืนหันหน้าเข้าหลักประหารซึ่งมีไม่นั่งคร่อม ป้องกันมิให้ผู้ต้องโทษยืนตัวอง หรือเข่าอยู่ข้อมือทั้งสองข้อมือมัดติดกับหลักประหารในลักษณะประนมมือ กำดอกไม้คูปเทียนไว้ เจ้าหน้าที่นำจากประหารซึ่งมีเป้าวงกตติดอยู่กับขา ตั้งเล็กให้เป้าอยู่ตรงจุดกลางหัวใจของผู้ต้องโทษ ห่างจากด้านหลังผู้ต้องโทษประมาณ 1 ฟุต เพื่อกำบังมิให้เจ้าหน้าที่ผู้ลั่นไกปืนเห็นตัวผู้ต้องโทษ แห่นปืนประหารตั้งอยู่ ห่างจากจากประหารประมาณ 4 เมตร

เมื่อพร้อมแล้วเจ้าหน้าที่ให้สัญญาณ โดยใบกองสีแดง ผู้ทำหน้าที่ลั่นไกปืน คณะกรรมการประหารชีวิตร่วมกันตรวจสอบจนแน่ใจว่านักโทษถึงแก่

ภาพที่ 2.11 แสดงภาพเครื่องแต่งกายของเพชรนาต

ความพยายามย่างแท้จริง จากนั้น เจ้าหน้าที่จะจัดพิมพ์ลายนิ่งไว้ก็ให้ประหาร เป็นครั้งสุดท้ายเพื่อยืนยันว่าไม่ประหารชีวิตผิดตัว

2.4.9 เครื่องแต่งกายของเพชรนาต

1. มงคลสำหรับเพชรนาต

มีสีแดงใช้ส่วนศรีษะเพชรนาตเวลาทำการประหารชีวิต ตามตำรา ไสยกศาสตร์ เพื่อเป็นสิ่งคุ้มครองป้องกัน ภัยพิปิศาจหรือวิญญาณผู้ถูกประหาร ไม่ให้เข้าสิงหลอก หลอนแบบเดียวกับการสวมศรีษะของนักมวย

2. เสื้อและกางเกงของเพชรนาต

เพชรนาต ผู้ทำหน้าที่ตัดคอหรือฆ่าคนต้องทำการกำลังใจเข้มแข็ง มีคุณครอบ เช่น เดียว กับการเล่นโนนละครเสื้อผ้าที่สวมใส่เวลาที่พิธีประหาร สัญลักษณ์แตกต่างจาก เจ้าหน้าที่อื่นๆ เช่น เสื้อแขนสั้นเลยศอกไปเล็กน้อย กางเกงขายาวเลยหัวเข้า ตัดเย็บ ด้วยผ้าสีแดงมีแถบดินสีทองปักลวดลาย ลงยันต์คาถาอาคมให้คุ้มครองป้องกันภัย แบบเดียวกับการออกทัพจับศึก ในสมัยโบราณ

ภาพที่ 2.12 แสดงภาพดาบ

ภาพที่ 2.13 แสดงภาพมีดตัดสายมงคล

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

2.4.10 เครื่องลงทันท์

เครื่องลงทันท์เกี่ยวกับการประหารชีวิตด้วยดาบ

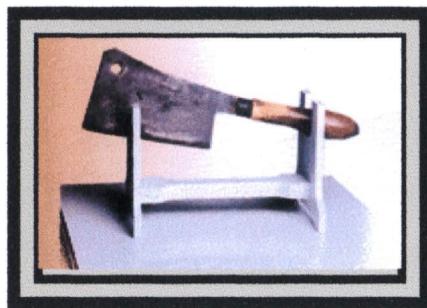
1. ดาบ

ดาบ ที่ใช้ในการประหารชีวิตนั้น มีรูปร่างต่างๆ กัน ดาบ เก่าครุพัฒนาต์ จะจัดทำขึ้น เช่น ดาบปลายแหลม ดาบปลายตัด ดาบหัวปลาไหล ดาบมีฝึก และสายสะพายพร้อม เท่าที่ปรากฏ อยู่ในพิพิธภัณฑ์ของกรมราชทัณฑ์ ขณะนี้มีอยู่ 3 แบบคือ ดาบ หัวปลาไหล ดาบปลายแหลม ดาบหัวตัด ปรากฏหลักฐานแน่ ชัดว่าเริ่มใช้สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยกฎหมาย พระอัยการขับถด ศึก จุลศักราช 796 (พ.ศ. 1978) เลิกใช้สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ตรงกับแผ่นดินของพระบาทสมเด็จพระปูกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย ลักษณะอาญา ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2477

2. มีดตัดสายมงคล

มีดตัดสายมงคล ชาวบ้านเรียกว่า "มีดหมօ" มีไว้สำหรับ ตัดสายมงคลที่ล้อมลานพิธีประหารชีวิตเท่านั้น การตัดสาย มงคลจะใช้มีดชนิดนี้ไม่ได้ หั้งนี้เกี่ยวข้องกับพิธีทางไ Stewart ศาสดร์ ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าเริ่มใช้สมัย กรุงศรีอยุธยา โดย กฎหมาย "พระอัยการขับถดศึก" จุลศักราช 796 (พ.ศ. 1978) เลิก ใช้สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ตรงกับแผ่นดินของพระบาทสมเด็จ พระปูกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมาย ลักษณะอาญา ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2477

ภาพที่ 2.14 แสดงภาพมีดตัดสันเท้า

ภาพที่ 2.15 แสดงภาพคบเพลิงสำหรับส่องทาง

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

3. มีดตัดสันเท้า

มีดตัดสันเท้า ผู้ร้ายอุகอาจกรรมหันต์ไทย ที่ถูกประหาร ชีวิต ที่ข้อเท้าจะถูกตี ตรวจขนาดใหญ่ให้ห่วงของตรวนรัดติด แน่นกับข้อเท้าจนไม่สามารถรุดออกทางสันเท้าได้ เมื่อถูก ประหารชีวิตแล้วจึงใช้มีดสับสันเท้า เพื่อตัด ตรวนข้อเท้าออก ปรากฏหลักฐานแหน้ดว่าเริ่มใช้สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยกวาง หมาย "พระอัยการขบถศึก" ฉลศึกราช 796 (พ.ศ. 1978) เลิกใช้ สมัยกรุง รัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 5) ร.ศ. 131 (พ.ศ. 2455) เนื่องจากมีตรวนข้อเท้าที่ สามารถใช้ได้ด้วยกุญแจมาใช้แทน

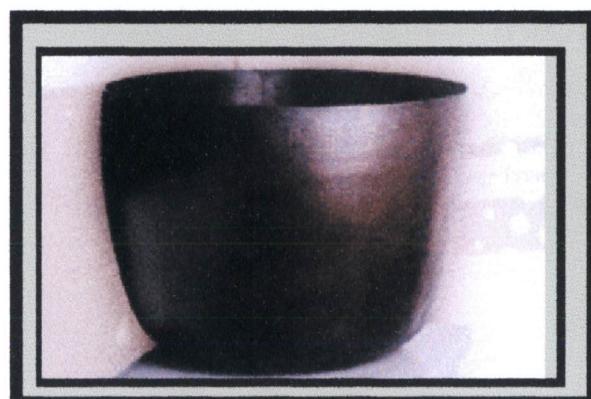
4. คบเพลิงสำหรับส่องทาง

คบเพลิงสำหรับส่องทาง การนำนักโทษประหารออกจากคุก ไปตัดหัวที่วัด มักนำนักโทษลงเรือพายไปตามลำคลองให้ทันเวลา ยามรุ่งประມาน 03.00 นาฬิกา ซึ่งยังมีมากต้องใช้คบเพลิงส่องให้ แสงสว่างขณะเดินทาง

ภาพที่ 2.16 แสดงภาพหลักไม้กางเขน

ภาพที่ 2.17 แสดงภาพขันทำน้ำมนต์

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

5. หลักไม้กางเขน

หลักไม้กางเขน ใช้เป็นหลักประหนังไทยที่ถูกประหาร ด้วยดาบ เพชรฆาต จะนำนักโทษประหารเข้าไปนั่งผูกติดกับ หลักไม้กางเขนเรียกว่า "มัดแบบการจับหลัก" วิธีปักหลักไม้ กางเขน มัดนักโทษ ครูเพชรฆาต ต้อง ขาดลุमเสกคากาเรียก แม่ธรณี แล้วเอาไม้กางเขนปักลงกลบให้แน่น เอียน ยันต์ลงที่ ดินหน้าไม้กางเขนตรงกัน นักโทษที่จะนั่ง แล้วเอาใบทอง 3 ยอด ปูให้นักโทษนั่งบนใบทองเอาด้วยดิบที่เสกแล้ว มัดเขน ด้านหลัง ติดกับ กลักกางเขน ทำพิธีเสกดินอุดหูสะกดให้นัก โทษลงบดิต ปราภูหลักฐานแน ขัดว่าเริ่มใช้ตั้งแต่สมัยกรุงศรี ออยุธยา โดยกฎหมาย "พระอัยการขับถือศึก" เลิกใช้สมัยรัชกาลที่ 7 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ.2477 เปลี่ยนแปลงการลงโทษอาญาประหารชีวิตด้วยดาบเป็นยิงด้วยปืน

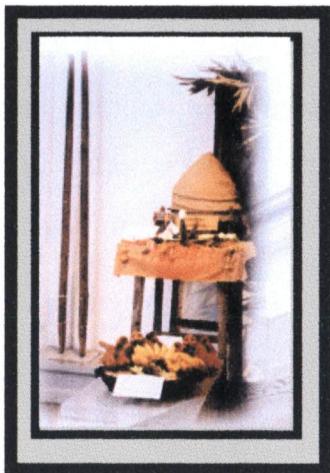
6. ขันทำน้ำมนต์

ขันทำน้ำมนต์ ทำด้วยทองสัมฤทธิ์ เป็นภาชนะสำหรับ เพชรฆาตทำ น้ำมนต์ก่อนและหลังพิธีตัดคอนักโทษ เพื่อให้น้ำ มนต์ในขันปัดรังความและ อาบหรือพรมตามร่างกาย เป็นการ ป้องกันวิญญาณร้ายเข้าสิงร่างกาย ปราภูหลักฐานแน ขัดว่า เริ่มใช้ สมัยกรุงศรีอยุธยาโดยกฎหมาย "พระ อัยการขับถือศึก" จุลศักราช 796 (พ.ศ.1978) เลิกใช้สมัยรัชกาลที่ 7 แห่งกรุง รัตนโกสินทร์ เมื่อมีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมาย

ภาพที่ 2.18 แสดงภาพช่องแดง

ภาพที่ 2.19 แสดงภาพศาลเพียงตา

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

ลักษณะอย่าง พ.ศ. 2477 เปลี่ยนการลงโทษอย่าง ประหารชีวิตด้วยดาบ เป็นยิงด้วยปืน

7. ช่องแดง

ช่องแดง คือทำด้วยผ้าสีแดง ด้านทำด้วยไม้ไผ่ยาวประมาณ 23 นิ้ว สำหรับ ปักในบริเวณลานประหารเพื่อให้รู้ว่าบบริเวณนี้มีพิธีประหารชีวิต ห้ามผุงชน มาเกิดขวางบริเวณที่มีช่องแดง

8. ศาลเพียงตา

ศาลเพียงตา มีลักษณะสองชั้นทำด้วยไม้เนื้อแข็งติดกันยกหรือเคลื่อนย้าย ได้ สะดวกแก่การนำไปใช้ในการประหารชีวิต ชั้นล่างสำหรับวางดาบ ประหาร ชั้นบนสำหรับวางถادใส่อาหาร เครื่องเข่นสังเวยเมื่อนำนักโทษไป ถึงแดน ประหาร แล้ว เพชณมาตรฐานที่เป็นหัวหน้าเรียกว่า คุณเพชรณาตเป็นผู้ ประกอบ พิธีบวงสรวง สังเวยเทพยดาและภูตผีต่างๆ ตลอดจนผีตายโง่ที่ เคยฆ่า เมื่อบริกรรมเสร็จแล้ว จะเรียกเพชรณาตดาบหนึ่งดาบสองเข้าในวง พิธี โดยนั่งหน้าศาลเพียงตาแล้วร่วม พิธีบวงสรวงคุณเพชรณาตจะนำอา แป้งกระเบจิหน้าเพชรณาตทั้งสองเมื่อ บวงสรวงเสร็จแล้ว มอบดาบ จากศาลเพียงตาส่งให้เพชรณาตทั้งสองทำหน้าที่ ประหารชีวิตต่อไป

ภาพที่ 2.20 แสดงภาพไม้เสานลักษณะ

ภาพที่ 2.21 แสดงภาพถอดทองเหลือง

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

9. ไม้เสานลักษณะ

ไม้เสานลักษณะ การประหารชีวิตในสมัยโบราณทำพิธีกันกลางทุ่งแจ้ง และใช้เวลานาน ไม้เสานลักษณะมีไว้สำหรับเชิงผ้ากันเดดและกันผู้งูชนมิให้รุกร้าว ล้ำเข้ามาในระหว่างทำพิธีสังเวย หรือบวงสรวง

10. ถอดทองเหลือง

ถอดทองเหลือง ก่อนการประหารชีวิตเพชณ์จะต้องทำพิธีไหว้ครู และสักการะสิ่งเคารพบูชาตามที่ตนเลือกไว้เพื่อให้มีจิตใจมั่นคง เพราะ การฆ่าคนก็กระกลัวแรงฝีเข้าสิง ภายนอกที่ให้ไว้ในพิธี บวงสรวง ประกอบ ด้วย ถอด ทองเหลืองมีเชิงและลวดลาย ถ่ายทอดกระเบื้องลักษณะมีลาย สิน้ำเงิน เหมือนขามสังคโลก สำหรับใส่ของหวานและน้ำจิ้ม เพื่อ เช่น สังเวยเทพยดา พ่อ din เครื่องสังเวยประกอบด้วยหัวหมูขี้ยวขาว เปิดหนึ่ง ไก่หนึ่ง ปลาแปะ ชะหนึ่ง พ้อกน้ำจิ้ม บаяศรีกล้วยน้ำไทย 1 หรือ มะพร้าว อ่อน 1 ลูก ขันม ต้มแดง ขันมต้มขาว สิงละถัวย ขันมหรอมดเผือก 4 ถัวย เหล้าโรง 2 ขวด ดอกไม้พร้อมด้วยถุง 1 ซอง เทียน 9 เล่ม

ภาพที่ 2.22 แสดงภาพถ่ายเคลือบดินเผา

11. ถ้วยเคลือบดินเผา

ถ้วยเคลือบดินเผา สำหรับอิกรสชาติ ลักษณะเป็นถ้วย เคลือบ ดินเผามี 5 ใบ สำหรับใส่อาหารหวานให้นักโทษ ประหารกินเป็นมื้อสุดท้าย ก่อนถูกตัดหัว ทั้งเครื่องเข่นลังเวย บวงสรวงและอาหารผู้ต้องโทษ มีฝา ซึ่ครอบไว้เรียบร้อย

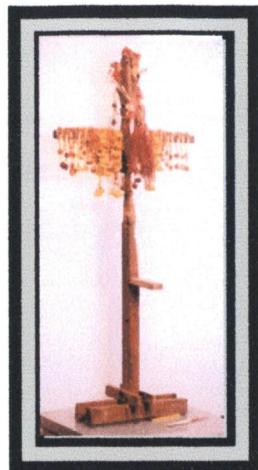
ภาพที่ 2.23 แสดงภาพฝาซีครอบถาด

12. ฝาซีครอบถาด

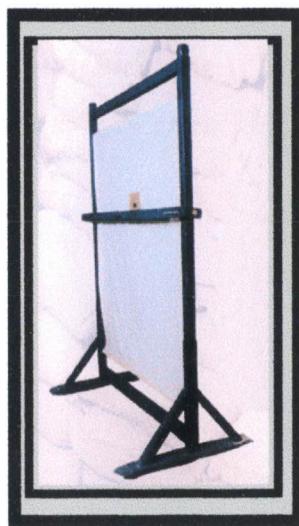
ฝาซีครอบถาด ใช้สำหรับครอบถาดทองเหลืองที่มีเครื่อง เข่นลังเวย บวงสรวง และสำหรับอาหารหวาน หวานให้นักโทษ ประหารกินเป็นมื้อ สุดท้ายก่อนตัดหัว เพื่อกันไม่ให้ตัวแมลง หรือสิงสกปรก ตอมอาหาร

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

ภาพที่ 2.24 แสดงภาพหลักการประหารชีวิต

ภาพที่ 2.25 แสดงภาพจากสำหรับกั้นนักโทษประหารชีวิต

2.4.11 การประหารชีวิตด้วยปืน

1. หลักประหารชีวิต

หลักไม้มงคล เกณ การประหารชีวิตด้วยดาบและปืนกลใช้ไม้มงคลไม้มงคลไม้มงคล ผู้ต้องโทษการประหารด้วยปืนกลให้ยืนหันหลัง หรือพูดง่ายๆ ว่ายิงข้างหลังนั้นเอง การใช้หลักไม้มงคลไม้มงคลไม้มงคล ทำขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2481

2. จากสำหรับกั้นนักโทษประหารชีวิต

จากไม้ชนิดตั้งรูปสี่เหลี่ยมมีผ้าซิ่ง การประหารด้วยการยิง จะมีจากไม้ชนิดตั้ง รูปสี่เหลี่ยมมีผ้าซิ่งบังข้างหลังนักโทษ ที่ถูกประหารชีวิตห่างประมาณ 1 เมตร มีเป้า รูปหัวใจปิดไว้บนจากตรงจุดกลางระดับหัวใจผู้ถูกประหารเป็นเป้าสำหรับเล็งปืน เมื่อพร้อมแล้ว เจ้าหน้าที่ให้สัญญาณโดยโบกธงสีแดง ผู้ทำหน้าที่เพชฌฆาตลั่นไกเป็น ทะลุเป้ากระดาษที่จัดระดับตรงกับหัวใจพอดีจากไม้ที่ตั้งแสดงในพิพิธภัณฑ์ ปราการ หลักฐานว่า ทำขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2481

ภาพที่ 2.26 แสดงภาพปืนที่ใช้สำหรับประหารชีวิต

ภาพที่ 2.27 แสดงภาพกระสอบทรายสำหรับป้องกันกระสุนปืน (เดิมใช้มูลดิน)

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

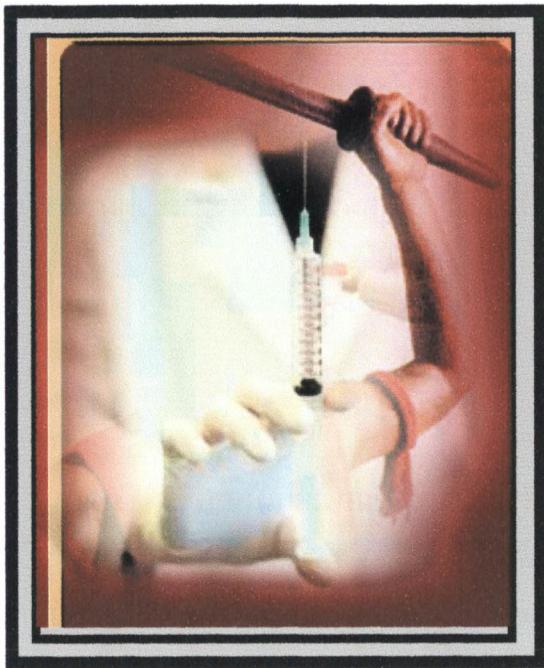
3. ปืนที่ใช้สำหรับประหารชีวิต

ปี พ.ศ. 2477 ได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายลักษณะ อาญา ร.ศ.127 ว่า ด้วยการประหารชีวิตจากการ "ให้อาไปตัด ศรีษะเสีย" เป็น "ให้อาไปยิง เสียให้ตาย" เป็นกล่มือที่ใช้ประหารชีวิตครั้งแรกเป็นปืนกลมือแบบเบล็ค มันต์ใช้ประหารชีวิตครั้งแรก เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2478 ต่อมา ประมาณ พ.ศ. 2520 ได้มีการเปลี่ยนปืนกลมือจากเบล็คมันต์เป็นปืนกล แบบเชคค์ สำหรับปืนกลมือเบล็คมันต์นี้ใช้ประหารชีวิตผู้ต้องขังมาแล้ว จำนวน 213 คน

4. กระสอบทรายสำหรับป้องกันกระสุนปืน (เดิมใช้มูลดิน)

ในการประหารชีวิตด้วยปืน จะมีอุปกรณ์สำหรับป้องกัน กระสุนปืนที่อาจจะเกิดจากการยิงพลาด จึงมีกระสอบทรายวางไว้หนังหลักประหารเพื่อป้องกันกระสุน ในอดีตที่ยังไม่มีกระสอบทรายก็ได้ใช้มูลดินเป็นเครื่องป้องกัน

ภาพที่ 2.28 แสดงภาพการประหารชีวิตด้วยเข็มฉีดยา

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

2.4.12 การประหารชีวิตด้วยเข็มฉีดยา

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ

ขั้นตอนการประหารชีวิตโดยการฉีดยา呢 จะมีขั้นตอนในการประหารชีวิตเช่นเดียวกับการประหารชีวิต โดยวิธีอื่นๆ กล่าวคือ ในสหราชอาณาจักรมีการเตรียมจิตใจของผู้ถูกประหารก่อนการประหาร เช่น ก่อนการประหาร 4 วัน นักโทษประหารจะถูกนำตัวจากแดนนักโทษประหารไปสู่ห้องขังพิเศษสำหรับนักโทษประหารโดย เฉพาะ ซึ่งจะถูกเฝ้าดูจากเจ้าหน้าที่ตลอด 24 ชั่วโมง จุดหมายทุกฉบับจะถูกถ่ายสำเนาให้ ส่วนฉบับจริงจะ เก็บไว้ในองจากการล้วว่าจะมียาพิษยา酔ติดหรือยาอื่นๆ เคลื่อนมา การโทรศัพท์ต้องได้รับอนุญาตจากผู้บัญชา การเรือนจำก่อน ในช่วงนี้อาจมีญาติมาเยี่ยมได้

ก่อนการประหาร 2 วัน ผู้บัญชาการจะตรวจตราเพื่อเตรียมอุปกรณ์ในการประหารให้พร้อม รวมทั้ง เตรียมการเกี่ยวกับใบมรณบัตรและการเคลื่อนย้ายศพ และก่อนการประหารหนึ่งวัน เจ้าหน้าที่ประหารจะ เตรียมอุปกรณ์เข็มฉีดยาและยา และอุปกรณ์สำรองให้พร้อม มีการจัดเตรียมพื้นที่หรือห้องสำหรับผู้สื่อข่าว ที่เข้าไปทำข่าวในเรือนจำ รวมทั้งพยานที่จะเข้าไปสังเกตการณ์ในการประหาร เวลา 18.00 น. เจ้าหน้าที่จะจัดอาหารมื้อสุดท้ายไปให้นักโทษประหารรับประทาน เวลา 22.00 น. ผู้สื่อข่าว และพยานจึงได้รับอนุญาตให้เข้าเรือนจำและได้รับการชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ถึง

ขั้นตอนการประหาร เวลา 23.30 น. จึงได้เริ่มดำเนินการเพื่อเตรียมการประหารซึ่งจะเริ่มเวลาเที่ยงคืนตรง

เมื่อใกล้ถึงเวลาประหาร เจ้าหน้าที่จะนำตัวนักโทษประหารจากห้องขังไปที่ห้องประหาร แต่แทนที่จะนำนักโทษประหารไปยืนตึงกับหลักประหารก็เปลี่ยนเป็นการให้นอนบนเตียงประหาร ตึง และผูกด้วยสายหนัง ทั้งขา ลำตัว และแขนทั้ง 2 ข้าง ซึ่งอยู่ในท่าทางออกทำให้ไม่สามารถดีดได้ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ได้รับการฝึกอบรมมาอย่างดีจะมาติดเครื่องดูดอากาศเด่นของหัวใจเข้ากับตัวนักโทษเพื่อตรวจสอบการทำงานของหัวใจ ด้วยให้กรุณาระบายนอกได้เห็นการเด่นของหัวใจ จากนั้นจึงแทงเข็มเข้าเส้นเลือดในญูหรือที่หลังมือทั้ง 2 ข้าง ข้างหนึ่งเป็นเข็มที่ใช้จริงอีกข้างหนึ่ง เป็นเข็มสำรองในกรณีที่เข็มแรกมีปัญหา หรือบางกรณีจะแทงเข็มที่แขน เนื่องจากนั้นนำท่อมาต่อเข้าเข็มอย่างไปยังเครื่องฉีดยา

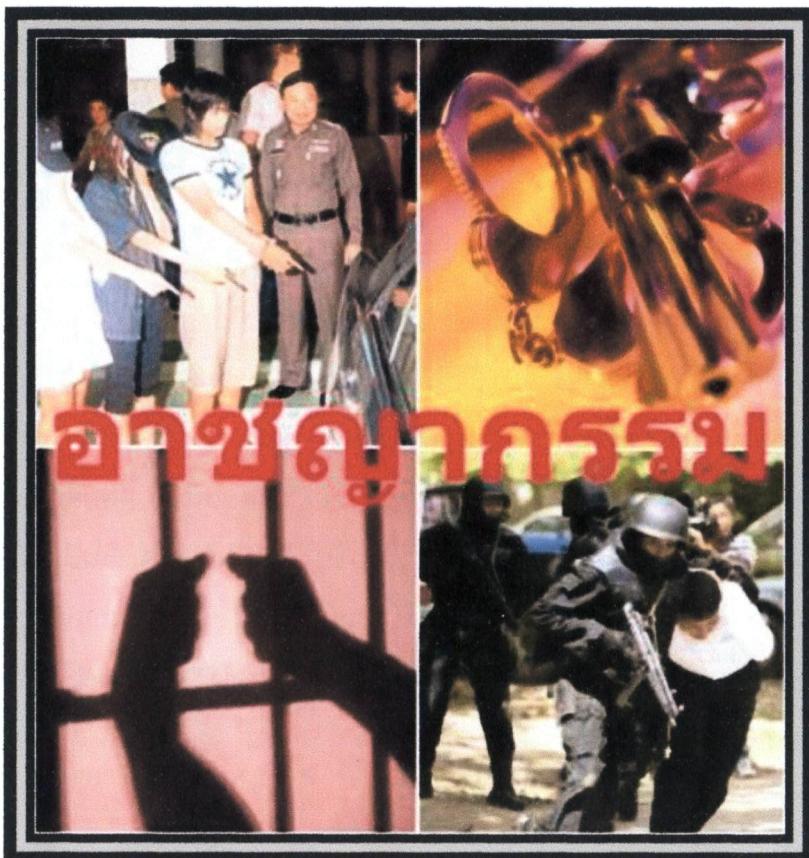
เมื่อได้เวลา เจ้าหน้าที่เรือนจำก็จะให้สัญญาณในการดำเนินการประหารได้ เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่เพชร มาตรฐาน 2 คน ซึ่งอยู่ในห้องฉีดยาจะมี 2 บุรุษ กดคนละปุ่ม แต่จะมีปุ่มเดียวที่ปล่อยยาเข้าร่างดังนั้น เจ้าหน้าที่ทั้ง 2 จึงไม่มีโอกาสทราบได้ว่าใครเป็นผู้กดปุ่มปล่อยยาเข้าเด่น แต่สำหรับประเทศไทยไม่ใช้เครื่องฉีดยาอัตโนมัติ จะใช้คนฉีดยาด้วยมือ ซึ่งจะมีคนเดียว ฉีดเข้าแขนซ้ายหรือขวา การฉีดไม่ได้เปลี่ยนฉีดที่แขน แต่ต่อสายยาง ออกมาและผู้ฉีดจะอยู่หลังม่าน

ยาที่ใช้ฉีดจะมี Sodium Penrotha1 ในสารละลายน 20-25 cc Pancuronium bromide 50 cc และ Pentasodium chloride 50 cc ยาดังกล่าว นี้เป็นผลมาจากการวิจัยของ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีวิจัย ว่าจะให้ผลอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ยาที่ใช้ฉีดไม่ใช้ยาพิช แต่เป็นยาที่ไปซึ่งถ้าให้เกินขนาดก็จะมีผลทำให้ตายได้ โดยจะต้องมีประมาณที่มากพอสมควรต้องค่อยๆ ปล่อยเข้าไปในเส้นเลือด และใช้ถึง 3 ชนิด ดังนั้นที่กล่าว กันว่าจะนำยาซึ่งใส่เข็มแล้วไปจิ้มคนทัวไปนั้น จะไม่เป็นอันตรายใดๆ และหากจะทำให้ผู้อื่น ถึงแก่ความตาย ก็ใช้ยาพิชอีก จะไม่ยุ่งยากเท่ากับการฉีดยา ตามปกติ การฉีดยา เริ่มแรกจะปล่อยยา Sodium chloride เข้าไปให้หลังก่อน จากนั้นจึงปล่อย Pancuronium bromide และ Potassium chloride ตามลำดับ เพื่อให้หัวใจหยุดสูบฉีดโลหิตภายในไม่ถึงนาที เมื่อนักโทษแสดงอาการแน่นิ่งไป ผู้บัญชาการเรือนจำจะให้ นายแพทย์ของเรือนจำเข้าตรวจยืนยันการทำงานของผู้ต้องขัง และประกาศเวลาตายต่อหน้าพยานรวม ให้เวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนนี้ทั้งสิ้นประมาณ 20-30 นาที ผู้แทนจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร จะพิมพ์ลายนิ้วมืออีกครั้ง และเคลื่อนย้ายศพของนักโทษไปห้องเก็บ ศพต่อไป โดยเก็บไว้ตรวจสอบอีก 1 วัน ตลอดเวลาจะมีการถ่ายรูปและวิดีโอตามขั้นตอนต่างๆ ไว้ สำหรับในประเทศไทยหากมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการประหารมาเป็นการฉีดยานั้น ขั้นตอนการประหาร จะแตกต่างจากในสหราชอาณาจักร ประเทศไทยการประหารชีวิตของไทยจะกระทำโดยทันทีที่ได้รับคำสั่ง โดยปกติจะเป็นเวลา เย็น นักโทษ

ประหารจะไม่รู้ตัวล่วงหน้า เมื่อเจ้าน้ำที่เดินเข้าไปในแดนประหารและนำตัวผู้ได้ออกมา เมื่อ นั้นจึงจะรู้ตัว และเมื่อผ่านพิธีการด้านการตรวจสอบบุคคล พิธีกรรมทางศาสนาและอื่นๆแล้ว จะถูกนำตัวเข้า สู่แดนประหารซึ่งในช่วงนี้แทนที่จะเป็นการนำไปสู่กับหลักประหาร ก็เปลี่ยนเป็นการนำไปสู่เตียงประหาร นั่นเอง ทั้งนี้ การเปลี่ยนจากการประหารชีวิตโดยการยิงเป้ามาเป็นการชีดยานั้น อาจทำได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมมากนัก เพราะสามารถใช้ห้องประหารในเรือนจำกลางบางขวาง เช่นเดิมหากากกัน จัดหาเตียง และสายหนังรัด และจัดอุปกรณ์เชื้อมและเครื่องจดยาเพิ่มเติม ค่าใช้จ่ายในการประหารแต่ละครั้งโดยเฉพาะ ค่ายาจะถูกกว่าค่ากระสุนเป็น

ภาพที่ 2.29 แสดงภาพการก่ออุช្សากรรม

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

2.5 ขั้นตอนและวิธีการลงโทษผู้กระทำความผิด

2.5.3 การควบคุมตัวที่สถานีตำรวจนครบาล

การกระทำผิดซึ่งหน้าซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาลจับกุมได้ทันทีที่พบร่องรอยการกระทำความผิด ตาม พ.ร.บ. อาญา มาตรา 80 ความผิดซึ่งหน้า ได้แก่ ความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำการหรือพยายามกระทำการใดซึ่งแหบจะไม่มีความสัญญาณว่า ได้กระทำผิดมาแล้วสด ๆ

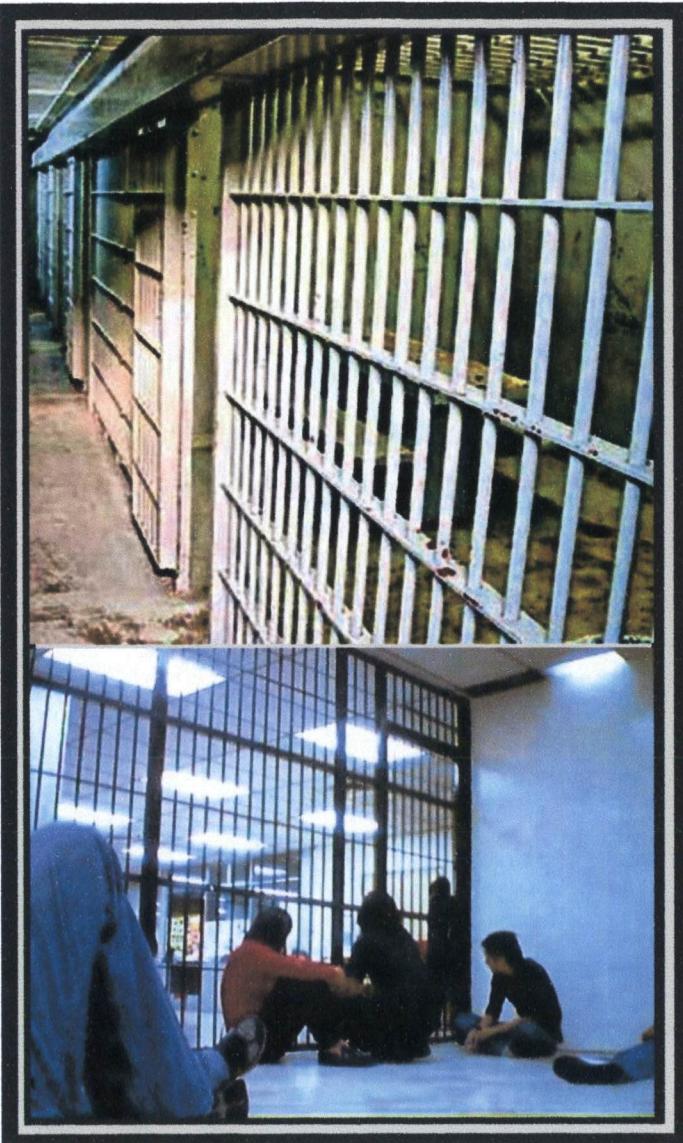
เจ้าหน้าที่ตำรวจนำเสนอการจับกุมตามหมายจับ ซึ่งปัจจุบันการออกหมายจับทางเจ้าหน้าที่ ตำรวจนำเสนอต่อศาล เพื่อให้ศาลอนุมัติหมายจับในการจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย บ้านเมือง กว้างไกล ไทยเราเป็นระบบตั้งข้อกล่าวหา เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา แต่บ้านเรายังใช้เจ้าหน้าที่ตรวจ ทำหน้าที่ทั้งจับกุม และสืบสวน ส่วนที่สหรัฐอเมริกาจะมีสายสืบเป็นคน ทำหน้าที่สืบสวน คือ อำนาจจับกุม กับอำนาจสืบสวนแยกกัน

เมื่อถูกจับกุมผู้ถูกจับยังถือเป็นผู้บุกรุกที่นักว่าศาลจะมีคำตัดสินดังนั้นผู้ถูกจับกุมจะ

ได้รับสิทธิ 3 ข้อ คือ

1. มีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยาน หลักฐานในการพิจารณาคดีได้
2. มีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนาย หรือ ผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ
3. มีสิทธิแจ้งให้ญาติ หรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการถูกจับกุม

ภาพที่ 2.30 แสดงภาพการห้องขังภายในสถานีตำรวจนครบาล

ในห้องพนักงานสอบสวน(เจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล) มีสิทธิ์กักตัวผู้ถูกจับเพื่อทำการสอบสวนได้สูงสุด 48 ชม. ภายหลัง 48 ชม. พนักงานสอบสวนต้องขออำนาจศาลฝ่าขังเพื่อผัดฟ้อง สามารถ ฝ่าขังต่อศาลได้คราวละไม่เกิน 6 วัน และไม่เกิน 5 ผัด ในระหว่างการสอบสวนผู้ถูกจับมี สิทธิ์ประกันตัว หรือสามารถประกันตัวในชั้นศาล และเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาลมีสิทธิ์คัดค้านการประกันตัว หากดูลพินิจว่าผู้ถูกจับจะไปซุ่มซุบ หรือจะหลบหนี

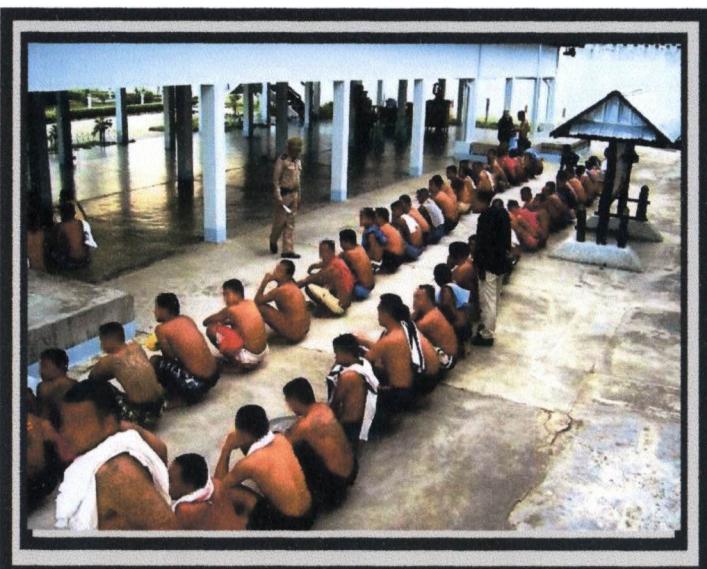
สภาพห้องขังภายใน สน. ขึ้นอยู่กับรือหัวของ สน. เมื่อจำนวนดาวของโรงเรม สภาพห้องน้ำจะไม่มีผนังกั้น(ฟังไม่ผิดครับ) เป็นเพียงผนังยกสูงขึ้นมาไว้ 50 ซม. ทั้งนี้เพื่อที่เจ้าหน้าที่จะสามารถเฝ้าดูพฤติกรรมของนักโทษ หรือนักโทษช่วยดูกัน เอง ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัย และป้องกันนักโทษคิดสั้น ระยะหลังๆห้องขังสน. มีผู้คนแน่น ตอนตีกัน เนื่องจาก กลุ่มวัยรุ่น นักเดิม ถูกคดีมาแล้วขับ ถ้าไม่ได้เตรียม เงินประกันตัว ก็ต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับนักโทษคดีอื่นๆภายในห้องขังมีการแยกห้องชอยทั้งนี้ อาจจะเพื่อแยกคดี และผู้ต้องขัง ชาย หญิง บางห้องขังนอนรวมกันแบบ Dorm ไม่ใช่ Dorm Ensuite บางครั้งมี Shared Bathroom ด้วย

โดยปกติห้องขังจะไม่ให้นำโทรศัพท์มือถือเข้า แต่บางครั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจนี่ใจดีก็จะอนุญาต ให้นำเข้าหรือเออบเข้าไปโทรศัพท์ ระหว่างนี้ ญาติสามารถดำเนินการประกันตัวได้ โดยใช้เงินสดที่ดิน ตำแหน่งราชการ และประกันภัยอิสรภาพ ประกันตัวผู้ต้องหาได้

ภาพที่ 2.31 แสดงภาพเรือนจำบางขวาง

ภาพที่ 2.32 แสดงภาพการนับจำนวนผู้ต้องขัง

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

2.4.12

การถูกควบคุมตัวในเรือนจำ

หากการสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้นทางเจ้าหน้าที่มีสิทธิที่จะขออำนาจศาล ฝากขังเพื่อขอผัดฟ้อง โดยเจ้าหน้าที่ต้องจะนำผู้ต้องขังไปส่งศาล และทำเรื่องไม่เขอรับตัวกลับ การควบคุมตัวจะอยู่ภายใต้อำนาจของกรมราชทัณฑ์ ภายหลังศาลมีคำสั่งให้ฝากขังผัดฟ้องเมื่อศาลให้ฝากขังผู้ต้องขังทุกคน จะถูกสงสัยว่าที่เรือนจำพิเศษกรุงเทพฯ หากเป็นต่างจังหวัด ก็เป็นเรือนจำประจำจังหวัด หรือหากเป็นเยาวชนก็จะถูกสงสัยไปที่บ้านเมตตาเมื่อเข้าเรือนจำนั้น หมายถึงอิสรภาพของเรางจะสิ้นสุดลง กฎระเบียบและการจำกัดอิสรภาพจะบังเกิดขึ้นแทน

ทุกคนจะต้องผ่าน แดน 1 หรือแดนแรกรับ ก่อนที่จะมีการแยกนักโทษตามคดี

ภายในเรือนจำจะมีการควบคุมที่เข้มงวด การเข้าออกจะต้องผ่านการตรวจหลายด่านและ มีรั้วที่แน่นหนา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ควบคุมอย่างละเอียดการจะเข้าออกจะต้องมีการตรวจ ตัวแบบ 100% ดังนั้นทุกคนที่จะเข้าพักจะต้อง แก้ผ้าเพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ทำการตรวจตัว ทั้งตรวจอาวุธ ยาเสพติด และสิ่งต้องห้าม

ภายในเรือนจำจะมีกฎระเบียบที่เข้มงวด กิน นอน และทำกิจกรรม เป็นเวลา ผู้ต้องขังหรือ นักโทษทุกคนจะต้องใส่ช่าสัน ผู้คุมเท่านั้นที่จะมีสิทธิ์ใส่กางเกงขายาว ดังนั้นใครใส่ยีนส์ เข้าไปก็ต้องโดนตัดขา ไม่เว้นว่า

ภาพที่ 2.33 แสดงภาพสถานที่อbanน้ำแบบรวมกลุ่ม

ภาพที่ 2.34 แสดงภาพสถานที่รับประทานอาหาร

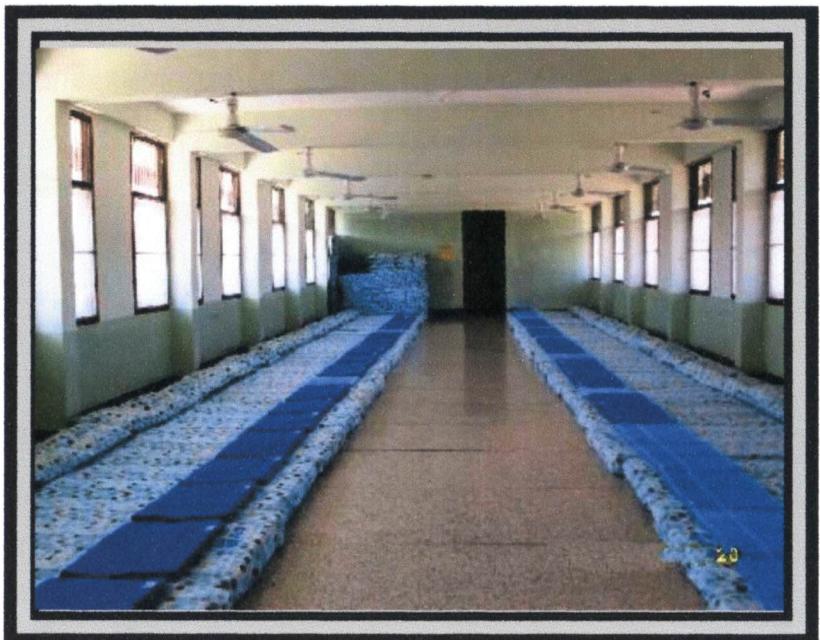
การเงินยืนจะเป็นเริมดำเนหรือวิมแดง จะราคาเท่าไหรักต้อง ถูกตัดขาดเป็น ขาสันในวันแรกที่ย่างก้าวเข้ามา เงินและของมีค่าจะถูกฝากรไหที่ผู้คุม สิ่ง ที่จะ สามารถนำเข้าไปมีเพียงเสื้อผ้าและเครื่องใช้ส่วนตัว เช่น สมุด ยาสี พันและสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น เงินจะถูกนำเข้า Smart Card ในภายหลัง

สถานที่อbanน้ำจะเป็นแบบรวมกลุ่ม คือ อาบกันที่เป็นกลุ่ม กลุ่มละ 100 กว่าคน อาบรวมโดยทางเรือนจะจะเปิดปิดน้ำเป็นเวลา

อาหารเป็นแบบนารวมคือรับทานอาหารร่วมกัน การพับหมู เนื้อ หรือ ไก่เป็นเรื่องที่ลำบากมาก และดูเหมือนจะกล้ายเป็นว่าอาหารที่ดีที่สุด คือ ไข่พะโล้ (ตึ่งประมาณ 10 ชาติจะพบ) ส่วนใหญ่จะเป็นผัดผัก ผัดผัด ผัด ตองผัก แกงผัก ผักแกง แกงส้มผัก และแกงผักส้ม กับข้าวจะมีเมล็ด 2 อาย่างต่อ 4 คน โดยจะมีการแจกช้อนพลาสติก(อย่าง มัน คือมัน เพราะ ล้างไม่เกลี้ยง เนื่องจากตอนล้างไม่ได้ใช้น้ำยา หรือใช้ กน้อยเพราะต้องการประหดงบ) เมื่อทานอาหารเสร็จแล้วก็ต้องมาต่อคิว กัน ดีมีน้ำจากกอกน้ำ โดยใช้แก้วน้ำรวมทุกมื้ออาหาร จะต้องกล่าวคำ ปฏิญาณคือ

1. ข้าพเจ้ารับประทานอาหารมื้อนี้เพื่อประทังชีวิต
2. ข้าพเจ้ามีกรรมเป็นของตนเอง และต้องชดใช้ผลแห่งกรรมนั้น
3. ข้าพเจ้าจะเป็นคนดี และปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง

ภาพที่ 2.35 แสดงภาพเรือนนอน

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

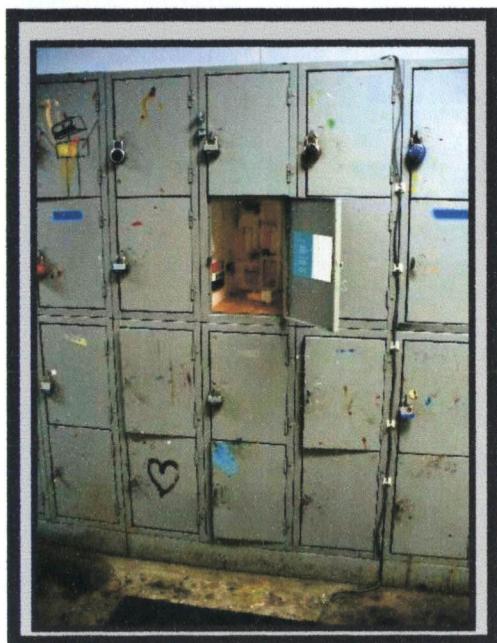
ผู้ต้องขังและนักโทษทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎของเรือนจำ เช่น ต้องตัดผม เกรียน เมื่อถึง เวลา กินต้องกิน นอนต้องนอน ต้องทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และมีการเข้าค่ายอดวันละ 3 เวลาหลังอาหาร หนึ่งห้องนอนจะมีนักโทษอยู่ 30-35 คน มีห้องน้ำ(เปิดครึ่งตัว) 2 ห้อง และผู้ที่มาใหม่จะต้องนอนปลายเท้าของรุ่นพี่ คือรุ่นพี่จะได้นอนติดกัน แบบ ในห้องน้ำจะมี คุเดอร์น้ำ 1 ถัง น้ำที่ใช้ดีมก็คือน้ำประปาที่弄 เมื่อผ่านคีนแรกไปแล้ว นักโทษหรือผู้ต้องขังทุกคนจะต้องถูกตัดผมสั้น และทำการแยก รูปพรรณ คือ น้ำหนัก ส่วนสูง แปลเป็น รอยสัก ภูมิลำเนา การศึกษาญาติพี่น้องฯ ทั้งนี้เพื่อกำหนด Prisoner Information System(PIS) นั่นก็คือทำ ประวัตินักโทษ เพื่อใช้ประโยชน์ตอนปล่อยตัว นักโทษเสียชีวิต ในเรือนจำจะจะใช้วิธี การเรียกชื่อ ขานด้วย นามสกุล คือ ผู้คุมเรียกชื่อและนักโทษตอบด้วยนามสกุล เพื่อ ป้องกันการผิดตัว

เรือนนอน หนึ่งห้องนอนจะนอนกันประมาณ 30-35 คน ก่อนนอน จะต้องนับยอด ตื่นนอนจะ ต้องนับยอด และขึ้นเรือนนอนประมาณ 3 โมงเย็น ในหนึ่งคืนจะต้องมีนักโทษผลักกันอยู่ เวiyam TV จะปิดประมาณ 3 ทุ่มครึ่งทุกคนต้องเงียบและนอน แม้จะไม่ง่วง และต้องตื่นในเวลา 05.45 น. รอผู้คุมเปิดประตูห้องขัง ก่อนเปิดจะต้องมีการเข้าค่ายอดอีกครึ่งหนึ่งโดยจะ มีหัวหน้าห้องทำหน้าที่เป็นผู้เข้าค่ายดู เรียบร้อยแล้วจะให้เวลาทำธุระส่วนตัวก่อนเข้าແลงเพื่อ เครื่องของชาติ และฟังโอวาสหัวหน้า แดน หรือบางครั้งก็จะเป็น ผบ.เรือนจำ

ภาพที่ 2.36 แสดงภาระงานในเรือนจำ

ภาพที่ 2.37 แสดงภาระล็อกเกอร์เก็บของ

งานในเรือนจำ จะมีตั้งแต่งานเล็ก ๆ ไปจนงานใหญ่ ๆ เช่น ทำการยที่เข้าดิม น้ำในห้อง ล้างนักงาน จนไปถึงเพอร์ฟูร์ อุปกรณ์ตกแต่งบ้าน สวน โดยหากทางกรมราชทัณฑ์ สามารถขายได้ นักโทษจะได้รับเงินเป็นผลอีกด้วย แต่ก็น้อยมาก การทำงานถือว่าเป็น การทำงานเพื่อชดใช้ข้าวหลวง

นักโทษ หรือ ผู้ต้องขัง สามารถขอใช้สิทธิในการเบิกล็อกเกอร์ไว้ใช้เก็บของ ส่วนตัว ของกิน ขนม ที่อิตในหมู่นักโทษ คือ กาแฟ ขนมปังจิ้มนม مام่า เวอร์เฟอร์ซี雍ไส้ ของทุกอย่างที่ข้างนอกแบบไม่อยากกิน แต่ข้างในจะเป็น ของที่อร่อย

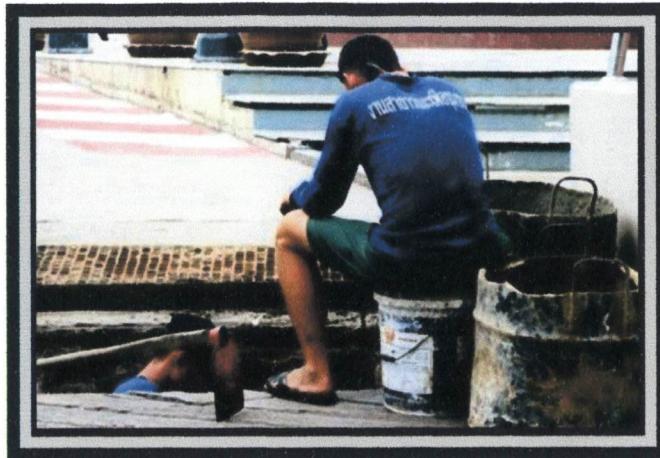
ภาพที่ 2.38 แสดงภาพ Smart Card และบุหรี่

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

เงินสดที่ฝากไว้กับเจ้าหน้าที่ตอนก่อนเข้ามา จะถูกนำเข้า Smart Card และเมื่อทางเรือน้ำมัน Smart Card เรียบร้อยแล้วก็สามารถใช้บัตรในการซื้อของสินค้าหรือบริการ นอกจากเงินแล้วยังมีอีกอย่างที่สามารถใช้และเปลี่ยนเป็นเงินได้ คือ บุหรี่ บุหรี่จะใช้ชื่อของที่ไม่มีขายในร้านสวัสดิการ เช่นเราชอบรองเท้าของเพื่อนก็จะตีราคา กันว่า รองเท้าผ้าใบคุณี้จะขายกี่ซอง หรือเสื้อผ้า ซึ่งบุหรี่ในคุณนั้นคือเงินจริง ๆ เพราะคนมีบุหรี่ก็มักจะไม่ดูดแต่ดูดยาเส้น ใช้บุหรี่เก็บไว้ซื้อของ การเงยยืนส์หรือ รองเท้าแตะ เนี้ยเป็นที่นิยมมาก การใช้ Smart Card ก็ไม่ยาก วางบัตรและบอกรหัส 4 หลัก สามารถใช้ซื้อของในร้านขายของสวัสดิการได้ ไม่เกิน 200 บาท/วัน หากจะใช้มากกว่านี้ต้องขออนุมัติจากผู้คุ้ม

ภาพที่ 2.39 แสดงภาพ การทำงานนอกเรือนจำ

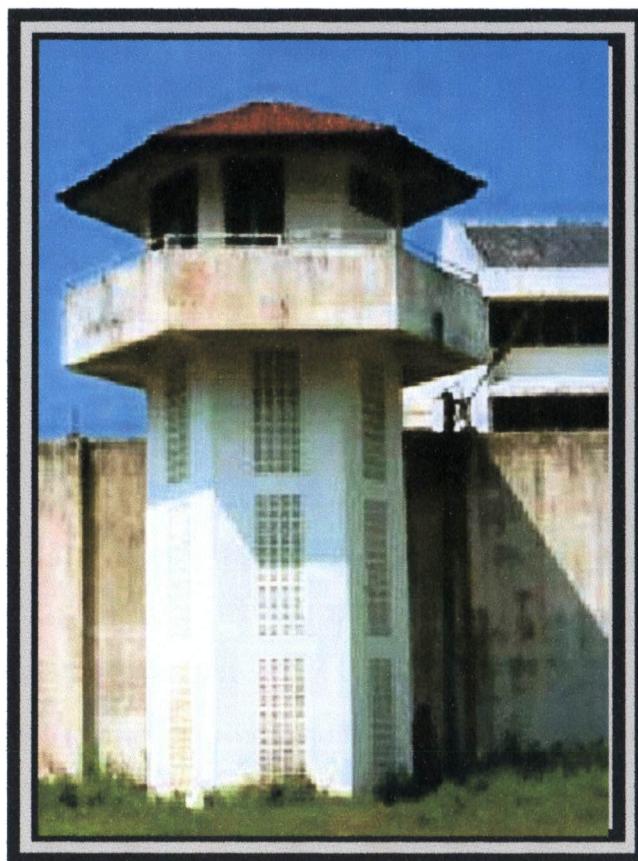
นักโทษชั้นดี อาจจะได้รับการอนุญาตให้ออกไปทำงานนอกเรือนจำ ซึ่งการปฏิบัติงานนอก สถานที่ 1 วันสามารถลดโทษได้ 2 วัน

ภาพที่ 2.40 แสดงภาพ ผู้ต้องขังที่ทำผิดระเบียบ

ใครที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือมีเรื่องทะเลาะวิวาท จะถูกผู้คุม ตีตราวน ซึ่งจะทำให้ เคลื่อนไหวลำบากขึ้น

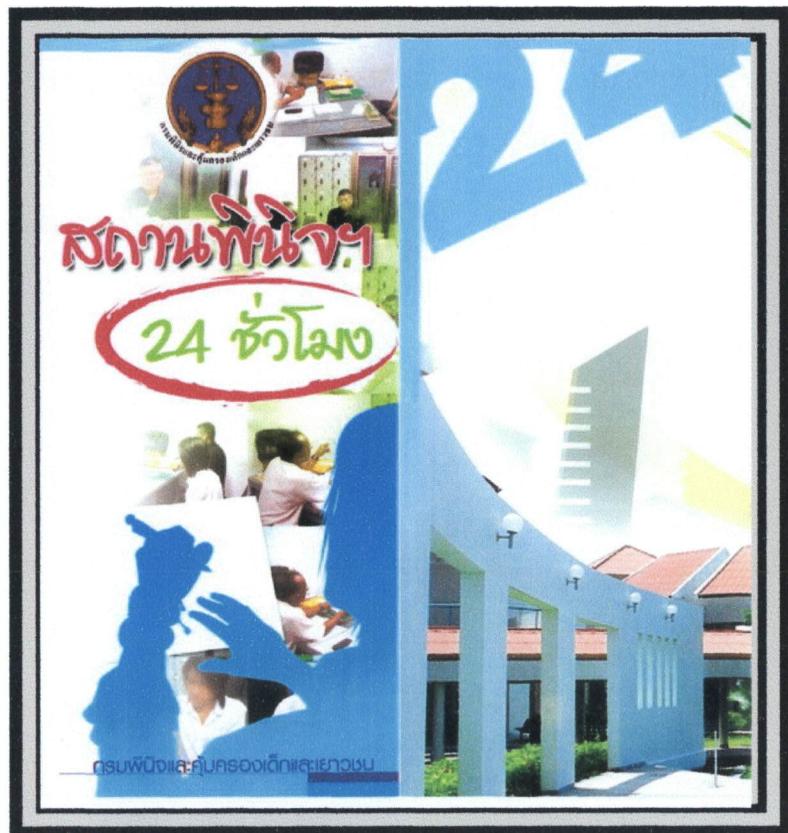
ภาพที่ 2.41 แสดงภาพ ผู้ต้องขังที่ทำผิดระเบียบ

ผู้คุมจะเดินตรวจทั้งวัน ทั้งคืน การแยกแ眷จะถูกกำหนดด้วยจากการที่คดีถึงที่สุดแล้ว การแบ่งແດນจะอาศัยประเททของความผิด โทษ อายุและ การศึกษา รวมถึงสุขภาพ

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

ภาพที่ 2.42 แสดงภาพ กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

2.6 สถานแรกรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

การจัดตั้งศูนย์แรกรับ หรือสถานแรกรับ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็น สถานที่ควบคุมเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาดีอาญาและศาลยังไม่ได้มีคำ พิพากษา โดยพนักงานสอบสวนเป็นผู้นำส่งฝ่ากควบคุมไว้แยกต่างหาก จากผู้ต้องหาดีอาญาที่เป็นผู้ใหญ่ในระหว่างการสอบสวนและการพิจารณา ของศาลเยาวชนและครอบครัว ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารณ์ของ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและอนุสัญญาฯด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child ข้อ 37 และข้อ 40 ในฐานะที่ ประเทศไทย เป็นประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ รวมทั้งกฎ สงบประชชาติว่าด้วยการให้ความคุ้มครองแก่เยาวชนที่ถูกลิด落นเสรีภาพ (United Nation Rules for the Protection of Juveniles Deprived their Liberty) ข้อ 1 ถึง ข้อ 7

2.6.1 หน้าที่ของศูนย์แรกรับหรือสถานแรกรับ

หน้าที่ของศูนย์แรกรับหรือสถานแรกรับ มีหน้าที่ในการ ควบคุมดูแลเด็กและเยาวชน ที่ต้องคดีอาญาจะห่วงการสอบสวน และพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัว รวมทั้งมุ่งศึกษา ค้นหา และสังเกตเด็กและเยาวชน ในเรื่องประวัติทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม สาเหตุแห่งการกระทำความผิด ลักษณะของการ กระทำความผิด ประวัติความประพฤติ ติดปัญญา การศึกษา

ภาพที่ 2.43 แสดงภาพ การอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

อบรม บุคลิกภาพ ความสนใจ ความสนใจ และการวิเคราะห์ เปื้องตันเกี่ยวกับความประพฤติของเด็กและเยาวชนในสถาน ควบคุมเป็นรายบุคคล เพื่อดำเนินการจำแนกเด็กและเยาวชน โดย มีวัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดประเภทของเด็กและเยาวชนออกเป็น กลุ่ม ทำให้เกิดความเข้าใจในตัวเด็กและเยาวชนที่ ถูกกล่าวหาว่า กระทำการผิด แต่ละคนในฐานะปัจเจกบุคคลและเป็นแนวทาง ในการดำเนินการบำบัด แก้ไข พื้นฟูเด็กและเยาวชนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงพื้นฐานของเด็กและเยาวชนทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ ความสนใจ อาชีพ การศึกษา สังคม ศาสนา มูลเหตุ แห่งการกระทำความผิด และรวมทั้งเป็นรายงานการจำแนก ประเภทเสนอศาลเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี นอกจากนี้สถานแรกรับยังมีหน้าที่ในการดำเนินกิจการ จัดการ เกี่ยวกับการบำบัด แก้ไข พื้นฟูเปื้องตันแก่เด็กและเยาวชนทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ได้แก่ การให้การดูแลรักษาสุขภาพ ร่างกาย และพลาنمัย การบำบัด แก้ไข พื้นฟูสุขภาพจิต การ พัฒนาศักยภาพและสติปัญญา โดยการให้การศึกษาสารานุญ เปื้องตัน อาชีวบำบัด และการอบรมด้านจริยธรรม

2.6.2 การปรับตัว

การรับตัวเด็กและเยาวชนเป็นขั้นตอนที่มีสำคัญ โดยจะเริ่มต้นเมื่อพนักงานสอบสวน นำส่งตัวเด็กและเยาวชนมาควบคุมตัวไว้ในสถานแรกรับ หรือเด็กและเยาวชนที่ถูกส่งตัวมาจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่ศาลอาญาส่งโอนมาพิจารณาอย่างศาลเยาวชนและครอบครัวและควบคุมตัวไว้ในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดี

ในระยะแรกนั้นจะจัดเด็กและเยาวชนให้อยู่แยกต่างหาก ออกจากเด็กและเยาวชนที่ผ่านพ้นขั้นตอนการรับตัวไปแล้ว โดยสถานแรกรับจะจัดพื้นที่ส่วนหนึ่งไว้สำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่หน่วยรับตัวช่วยดูแลเด็กและเยาวชนจะได้รับการเบิกตัวเพื่อไปสอบปากคำโดย พนักงานคุณประพฤติ ตรวจร่างกายโดยแพทย์ เข้ารับการปฐมนิเทศ พบนักสังคมสงเคราะห์เพื่อทำการสัมภาษณ์ พบนักจิตวิทยาเพื่อทำการทดสอบทางจิตวิทยา และจะได้รับการเตรียมตัวในการปรับสภาพใหเข้ากับสภาพแวดล้อมของสถานแรกรับ

2.6.3 การปฐมนิเทศ

การปฐมนิเทศแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การปฐมนิเทศเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัว ตลอดจนบิดามารดาและผู้ปกครอง

ก. การปฐมนิเทศเด็กและเยาวชนเด็กและเยาวชนจะได้รับการปฐมนิเทศโดยคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่กับเด็กและเยาวชน และเป็นการต้อนรับในการเข้ามาอยู่ในการควบคุมดูแลของสถานแรกรับ ทั้งนี้ เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงกฎระเบียบข้อควรปฏิบัติ การใช้ชีวิตอย่างเหมาะสม รวมทั้งได้ทราบถึงบริการต่างๆ และการเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งจะเป็นการช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถปรับตัวใหเข้ากับสถานแรกรับ และลดปัญหาความวิตกกังวล ความหวาดกลัว

ระยะเวลาในการปฐมนิเทศ 2-3 ชั่วโมง และจัดเตรียมสถานที่ที่ได้เตรียมไว้สำหรับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์แรกรับหรือหัวหน้าสถานแรกรับนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พนักงานควบคุมประพฤติ พ่อบ้าน เป็นต้น ในกรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่

สังคมสงเคราะห์ หรือเจ้าที่จิตวิทยาให้เจ้าหน้าที่รับมอบหมายปฏิบัติหน้าที่แทน

๑. การปฐมนิเทศบิดามารดา และผู้ปกครอง เป็นกิจกรรมที่จัดให้แก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองได้มีส่วนรับทราบถึงการดำเนินชีวิตภายในสถานแรกรับ การปฏิบัติเมื่อยืนยันเด็กและเยาวชน การเสนอแนะวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสมในการปฏิบัติระหว่างการดำเนินการพิจารณาคดีโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงการดำเนินคดี การประกันตัว วิธีการพิจารณาคดี รวมทั้งขั้นตอนทั้งก่อนและหลังการตัดสิน ซึ่งจะสร้างความเข้าใจและลดความวิตกกังวลต่างๆ เมื่อเด็กและเยาวชนเข้ามาอยู่ในสถานแรกรับ รวมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงระเบียบในการเยี่ยมเด็กและเยาวชน และให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติกับเด็กและเยาวชนอย่างถูกต้องเหมาะสม

๒. การปฐมนิเทศเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวตลอดจนบิดามารดาผู้ปกครอง

พนักงานคุมประพฤติเจ้าของคดีจะเป็นผู้แจ้งให้บิดามารดาผู้ปกครอง ตอบอดทนเด็กและเยาวชนไปรับการปฐมนิเทศตามใบند ณ ศูนย์แรกรับหรือสถานแรกรับตามวัน เวลา สถานที่ที่ได้ระบุไว้ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติกับเด็กและเยาวชน การให้การอบรมเลี้ยงดูในระหว่างการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

2.6.4 การจำแนกประเภท

การจำแนกประเภท CLASSIFICATION เป็นขบวนการหรือวิธีการที่ต้องใช้เทคนิคและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนความชำนาญในการศึกษาจากบุคคลสาขาต่างๆ เช่นจิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา และบุคลากรอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดประเภทของเด็กและเยาวชน ออกเป็นกลุ่มๆ ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจในตัวของเด็กและเยาวชนแต่ละคนในฐานะปัจเจกบุคคล และเสนอเป็นแนวทางในการดำเนินการแก้ไขบำบัดพื้นฟูสมรรถภาพอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงถึงสภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา สังคม ประเภทของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการจำแนกประเภท

1. เด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวในศูนย์เรือนรับหรือสถานแรกรับ
2. เด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ซึ่งพนักงานคุณประพฤติได้พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความจำเป็นต้องได้รับการจำแนกประเภทและได้จัดส่งตัวเด็กและเยาวชนไปให้คณะกรรมการจำแนกประเภทดำเนินการจำแนกวัตถุประสงค์ของการจำแนกประเภท
1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำการเป็นรายบุคคล ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจถึงลำดับเรื่องราวของพฤติกรรม และปัญหาต่างๆ ที่เด็กและเยาวชนเผชิญอยู่ และพฤติกรรมที่เด็กและเยาวชนแสดงออกมาก
2. เพื่อจัดประเภทเด็กและเยาวชนตามสภาพปัญหาตลอดจนการหาแนวทางแก้ไขและนำเสนอประกอบการใช้มาตรการแก้ไขเด็กและเยาวชนต่อสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการดำเนินการต่อไป
3. เพื่อช่วยในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูสมรรถภาพของเด็กและเยาวชนได้อย่างถูกต้อง ความแตกต่างของเด็กและเยาวชนแต่ละราย โดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย จิตใจ
4. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการกับเด็ก และเยาวชนในกรณีส่งตัวไปให้หน่วยงานสังคมสงเคราะห์อื่นๆ

5. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขและลงเคราะห์เด็กและเยาวชนต่อไป
6. เพื่อเตรียมปล่อยเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวในกรณีต่างๆ
7. เพื่อกำหนดแผนการในการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนในอนาคต

2.6.5 การประเมินผลในระหว่างอยู่ในสถานแรกรับ

การประเมินผลเด็กและเยาวชนในระหว่างอยู่ในสถานแรกรับมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้ทราบถึงผลการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในการดำเนินชีวิตในสถานแรกรับ การเปลี่ยนแปลงในด้านนิสัย และความประพฤติ ทัศนคติ แนวความคิดฯลฯ ตลอดจนผลของการจัดกิจกรรมต่างๆปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมบำบัด แก้ไข พื้นฟู เพื่อนำมาใช้ในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้มีความเหมาะสมมากขึ้น

สำหรับขั้นตอนการประเมินผลนั้น ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจัดทำรายงานตามแบบฟอร์มการประเมินผลเด็กและเยาวชนเป็นรายเดือน รวมทั้งจัดการประชุมเพื่อประเมินผลเด็กและเยาวชนเดือนละครั้ง สำหรับเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวไปในกรณีต่างๆ หรือต้องส่งไปเข้ารับการฝึกอบรมยังสถานฝึกและอบรมอื่นหรือสถานสงเคราะห์อื่น

2.6.6 การเยี่ยม

การอนุญาตให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง ผู้อุปการะ เข้าเยี่ยมเด็กและเยาวชนมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กและเยาวชนกับบุคคลเหล่านั้น ซึ่งจะทำให้เด็กและเยาวชนมีข่าวญและกำลังใจและมีความอบอุ่น

วัน และเวลาที่อนุญาตให้เยี่ยม

ทุกวันในเวลาทำการ ระหว่าง 13.00 น. - 16.00 น. ส่วนวันหยุดอนุญาตให้เยี่ยมได้เฉพาะวันเสาร์ เวลา 8.30 น. – 11.30 น. โดยกำหนดให้เยี่ยมวันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที นอกเหนือจากนี้จะต้องขออนุญาตจากผู้อำนวยการศูนย์แรกรับหรือหัวหน้าสถานแรกรับหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดูแลการเยี่ยม

ระเบียบในการเยี่ยม

1. ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าของศูนย์แรกรับ จะเป็นผู้ควบคุมกำหนดเวลาและสถานที่เยี่ยมตามความเหมาะสม
2. จัดลำดับก่อนหลังให้แก่ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าเยี่ยม
3. ผู้ที่สมควรได้รับอนุญาตให้เข้าเยี่ยมควรเป็นผู้ปกครองและผู้อุปการะ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนเท่านั้น

2.6.7 การเตรียมอาหารและการเลี้ยงอาหารแก่เด็กและเยาวชน

- ก. การเตรียมอาหารให้กับเด็กและเยาวชน
1. จัดให้มีการตรวจรับซื้อกับข้าวและรายการอาหารประจำวัน
2. ให้มีคณะกรรมการตรวจรับกับข้าวและควบคุมการจัดซื้ออาหารประจำวัน ประจำมื้อ โดยให้มีเจ้าหน้าที่คุณตรวจสอบคุณภาพอาหารที่ปรุงให้ถูกต้องสะอาดตามหลักโภชนาการ
- ข. การเลี้ยงอาหารให้กับเด็กและเยาวชน
จัดอาหารให้แก่เด็กและเยาวชนวันละ 3 มื้อ คือ เช้า - กลางวัน - เย็น เฉพาะวันเสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดราชการให้จัดของหวานหลังอาหารมื้อกลางวัน

เวลา	วัน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6.00 - 6.30 น.	ตีนนอน / จัดเก็บที่นอน / ทำความสะอาดห้องพัก / ตรวจนับจำนวน										
6.30 - 7.30 น.	ฝึกกายบริหาร / อุ่นกำลังกาย / อาบน้ำ										
7.30 - 9.00 น.	รับประทานอาหารเช้า / เครื่องดื่มชาติ / เช้ารับการอบรมตอนเช้า ทำเวรประจำวัน										
9.00 -10.00 น.	การรับตัว - ตรวจคืน - ลงทะเบียน - อาบน้ำ	ตรวจ	ร่างกาย	ปฐมนิเทศ	การดำเนินการจำแนก ประเภท *ถ้าทำเสร็จไม่ทันสามารถ ขยายเวลาได้	กิจกรรมการปรับตัว			กิจกรรมการ ตระหนักในตนเอง		
10.00 -11.00 น.	- เปลี่ยน เครื่องแต่ง กาย										
11.00 - 12.00 น.											

2.6.8 ตารางประจำวันสำหรับสถานแกรรับเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 2.2 แสดงตารางประจำวันสำหรับสถานแกรรับเด็กและเยาวชน

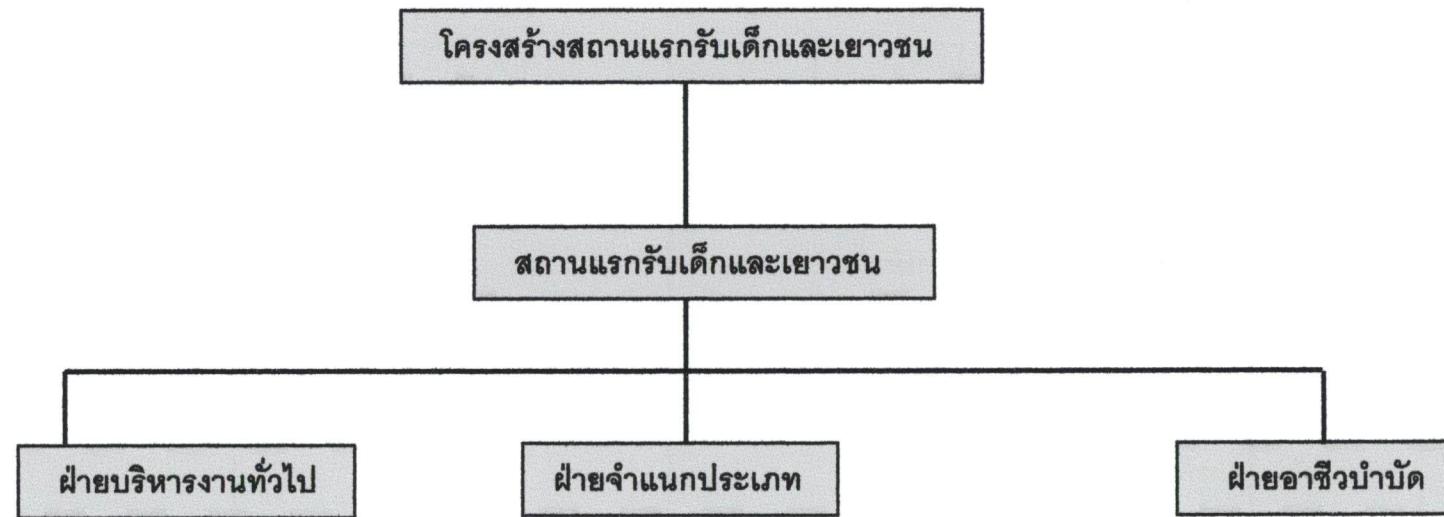
ที่มา : สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 2.2 แสดงตารางประจำวันสำหรับสถานแกรรับเด็กและเยาวชน (ต่อ)

เวลา \ วัน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
13.00 - 14.00 น.	- ตรวจร่างกาย เบื้องต้น	สัมภาษณ์โดย พนักงานคุณ	การให้คำแนะนำ เบื้องต้น	การดำเนินการจำแนก ประเภท *ถ้าทำเสร็จไม่ทันสามารถ ขยายเวลาได้						
14.00 - 15.00 น.	- อบรมเบื้องต้นเรื่อง ระเบียบวินัยฯ	พนักงานคุณประพุติ				กิจกรรมการปั้บตัว			กิจกรรมการ ตระหนักในตนเอง	
15.00 -16.30 น.										
16.30 - 17.00 น.				อาบน้ำ						
17.00 - 18.00 น.					รับประทานอาหารเย็น / เคารพธงชาติ / ตรวจนับจำนวน / ทำเว็บประจำวัน					
18.00 - 22.00 น.						ขึ้นหอพัก / สถานทูต / นั่งสมาธิ / กิจกรรมอื่นๆ / เขียนบันทึกประจำวัน / ดูโทรทัศน์				
22.00 - 06.00 น.						นอน				

หมายเหตุ สำหรับวันเสาร์-อาทิตย์ ไม่ได้กำหนดกิจกรรมในตารางข้างต้น แต่มีกิจกรรมดังนี้คือ ห้องสมุด เล่นกีฬา ดูโทรทัศน์ การทำงานให้บริการในสถานแกรรับ หรือมีโครงการพิเศษต่างๆ เป็นต้น

2.7 โครงสร้างสถานประกอบเด็กและเยาวชน

- งานธุรการทั่วไป

- งานเอกสาร

- งานสถิติ

- งานการเงิน

- งานรับตัวเด็กและเยาวชนฯลฯ

- งานการจำแนกประเภท

- งานการบำบัด การแก้ไข พื่นฟู

- งานจริยศึกษา

- งานส่งเสริมสุขภาพพลาنمัย

- งานการให้การในสถานประกอบ

- งานศึกษาบำบัด

- งานอาชีวบำบัด

2.7.1 การดำเนินการก่อสร้างสถานแรกรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการควบคุมเด็กและเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำการใดใดในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดี โดยตั้งสถานแรกรับ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นสถาน ที่ควบคุมเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาคดีอาญา ไว้แยกต่างหากจากผู้ต้องหาคดีอาญาที่เป็นผู้ใหญ่ในระหว่างการสอบสวน และพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนาของพระบาทบัญญัติ จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.2495 โดยมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลเด็กและเยาวชน ที่ต้องการคดีอาญาระหว่างการสอบสวนและพิจารณาคดี

2.7.2 การวางแผนออกแบบสถานแรกรับเด็กและเยาวชนตามแนวคิดใหม่

ปัจจุบันแบบรูปและรายการก่อสร้างสถานแรกรับเด็กและเยาวชน ซึ่งไม่ได้ก่อสร้างมาเป็นเวลาหลายปี มีปัญหาและข้อจำกัดไม่เหมาะสมกับการใช้งานหลายประการ เช่น รูปแบบอาคารยังคงมีลักษณะคล้ายที่คุณชังแต่ไม่สะดวกในการปฏิบัติงานตามระบบบำบัด แก้ไข และฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องออกแบบรูปแบบอาคารต่างๆของสถานแรกรับให้มี

ภาพลักษณ์ที่เหมาะสมกับเป็นที่ทำการบำบัดแก้ไขและฟื้นฟูเด็กและเยาวชน มีความส่งงาน เอื้ออำนวยในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ กลมกลืนกับความเป็นอยู่ ประยุกต์ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างและการบำรุงรักษาสอดคล้องตามหลักวิชาการเกี่ยวกับการใช้งาน ทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

2.8 ข้อมูลพื้นฐานทางด้านการบำบัด

2.8.1 ความหมายของการบำบัดทางพฤติกรรมความคิด

พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การกระทำ การเคลื่อนไหว หรือการตอบสนองใดๆที่สามารถ บันทึก และสามารถวัดได้ พฤติกรรมเป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ การที่สามารถอธิบาย บันทึก และวัดพฤติกรรมต่างๆ ได้อย่างเฉพาะเจาะจง จึงมีประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมากกว่า การอธิบายในเชิงแปลผล ของพฤติกรรม

ความคิด (Thinking) เป็นกระบวนการของการเรียนรู้ ตามหลักการของการบำบัดทางความคิด มองว่าไม่เพียงแต่เหตุการณ์โดยตรงเท่านั้นที่มีผลทำให้เกิดความกังวล และพฤติกรรมการตอบสนองที่ไม่เหมาะสม แต่ยังรวมถึง ความคาดหวังของบุคคล และการตีความเหตุการณ์ของบุคคลนั้นด้วย

2.8.2 การบำบัด แก้ไข พื้นฟู

นอกจากภาระในการควบคุมเด็กและเยาวชน ซึ่งต้องหาดีอาญา ระหว่างการสอบสวนและพิจารณาคดีในศาลแล้ว สถานแกรรับยังมีภารกิจในการจัดการบำบัดแก้ไขพื้นฟูให้แก่เด็กและเยาวชนซึ่งได้ประกันตัวออกไปข้าวครัว หรือไม่ได้รับอนุญาตให้ประกันตัว โดยที่เด็กและเยาวชนเหล่านี้ จะต้องถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานแกรรับโดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 2 เดือน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการจัดการบำบัด แก้ไข พื้นฟู โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการอบรมขัดเกลาให้รู้สึกสำนึกรักภาระทำที่ผ่านมา และพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้น รวมทั้งได้ใช้เวลาจากการถูกควบคุมตัวไปไว้ในการศึกษาหาความรู้ให้เกิดน่องใจได้เรียนรู้ที่จะรักในการประกอบอาชีพสุจริต มีความรับผิดชอบในหน้าที่มีความยั่นหยันหมั่นเพียร ฯลฯ การจัดกิจกรรมด้านการบำบัดแก้ไขพื้นฟูให้แก่เด็กและเยาวชน เป็นพื้นฐานกิจกรรมที่จะจัดลงในตารางประจำวันของเด็กและเยาวชน

2.8.3 ความเป็นมาของการบำบัดทางพฤติกรรมความคิด

Aaron Beck กล่าวว่า การบำบัดทางพฤติกรรมความคิด เป็นการบำบัดรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะสำคัญคือ เป็นการบำบัดในเชิงรุกและมีทิศทาง มีระยะเวลาในการบำบัดที่มีขอบเขต และมีรูปแบบโครงสร้างชัดเจน สามารถใช้บำบัดโรคทางจิตเวชได้หลากหลาย โดยการบำบัดมีแนวความคิดอยู่บนพื้นฐานที่ว่า อารมณ์ และพฤติกรรมของคนเราส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับแนวทางการมองโลกของบุคคลนั้นๆ

Stuart & Laraia กล่าวว่า ว่า การบำบัดทางพฤติกรรมความคิดเป็นการบำบัดที่มุ่งเน้นการแก้ไข ปัญหาในปัจจุบัน มีเป้าหมายในการบำบัดรักษาที่ชัดเจน ผู้รับการรักษาจะต้องมีบทบาทในการวางแผนเป้าหมายของการรักษา ร่วมไปกับผู้บำบัดรักษาด้วย

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต กล่าวว่า การบำบัดทางพฤติกรรมความคิด เป็นกระบวนการทางความคิดพฤติกรรม และความรู้สึกมาประยुกต์ใช้ โดยช่วยให้ผู้รับการบำบัดได้ปรับเปลี่ยนมุ่งมองต่อเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ จากเดิมที่เคยบิดเบือน กลายเป็นมุ่งมองต่อเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ ต่างๆที่ตรงกับความเป็นจริงมากขึ้น

2.8.4 หลักการบำบัดทางพฤติกรรมความคิด

2.8.4.1 การบำบัดมุ่งเน้นผู้รับการบำบัดเป็นศูนย์กลาง (Totally patient centered) โดยผู้บำบัดจะมอง ผู้รับการบำบัดว่าเป็นบุคคลที่ประสบหรือเผชิญกับปัญหามากกว่าที่จะมองว่าเป็นผู้ที่มีพยาธิสภาพ หรือเจ็บป่วยทางจิต ซึ่งมีสาเหตุหรือแรงผลักดันจากที่มาหรือสาเหตุจากแรงผลักดันในใจตัวสำนึก

2.8.4.2 การปฏิบัติมุ่งเน้นความร่วมมือของผู้รับการบำบัดอย่างเต็มที่ (High degree of mutuality) การบำบัดจะมุ่งเน้นความร่วมมือของผู้รับการบำบัดอย่างแข็งขัน การบำบัดจะมีลักษณะของการร่วมกันค้นหาปัญหา ระบุปัญหา กำหนดเป้าหมาย และกลยุทธ์ในการบำบัด รวมถึงประเมินความก้าวหน้าที่เกิดขึ้น โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่จากผู้รับการบำบัด ผู้ป่วยบำบัดทำหน้าที่เพียงผู้ช่วยให้การบำบัดเป็นไปอย่างราบรื่น

3. ตัวผู้บำบัดจะแสดงออกถึงความจริงใจ (Genuineness) ความอบอุ่น (Warmth) ความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) และใช้สัมพันธภาพในการบำบัด (Therapeutic relationship) อย่างเหมาะสม

2.8.5 กระบวนการบำบัดทางพฤติกรรมความคิด

2.8.5.1 ขั้นประเมินพฤติกรรมความคิด (Cognitive Behavioral Assessment)

การประเมินพฤติกรรมความคิดเป็นกระบวนการบำบัดที่สำคัญที่สุด ในการประเมินผู้รับการบำบัดจะไม่ได้ให้ความสนใจกับบุคลิกภาพ (Personality traits) ของผู้รับการบำบัด กลไกการป้องกันทางจิต (defense mechanisms) หรือกลไกทางจิตใด แต่จะให้ความสนใจกับพฤติกรรมหรือการกระทำการของผู้รับการบำบัดในส่วนของความคิด อารมณ์ และความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆ ของผู้รับการบำบัด ผู้ทำการบำบัดจะทำการรวบรวมข้อมูล และระบุปัญหาจากข้อมูล การระพฤติกรรมที่เป็นปัญหา รวมถึงวิธีการวัดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ตัวแปรด้านลิงแวนลั่อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและการตอบทวนๆ ดูแลกันในตัวของผู้รับการบำบัด

สิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บำบัด ในขั้นการประเมินก็คือการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการวิเคราะห์ปัญหาทางด้านพฤติกรรมอย่างถูกต้อง โดยพิจารณาจากหลักฐานข้างต้นที่รวมได้ โดยอาศัยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ ละการวัดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

การระบุปัญหาของผู้รับการบำบัดที่ดี ควรจะมีความถูกต้องและชัดเจนที่สุด ในเบื้องต้น ควรประเมิน

ปัญหาของผู้รับการบำบัดด้วยวิธีตามดังต่อไปนี้

1. ปัญหาคืออะไร?
2. ปัญหาเกิดขึ้นที่ไหน?
3. ปัญหาเกิดขึ้นเมื่อใด?
4. ใคร หรืออะไร ทำให้เกิดปัญหา?
5. ผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับปัญหาคืออะไร?

ผู้บำบัดควรจะประเมินถึงความตี่ ความรุนแรงของปัญหา และระยะเวลาของปัญหาที่เกิดขึ้นที่หลัง จากนั้นผู้บำบัดจะค้นหาประสบการณ์ของผู้ป่วยในปัญหานั้นๆ โดยอาศัยการวิเคราะห์พฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

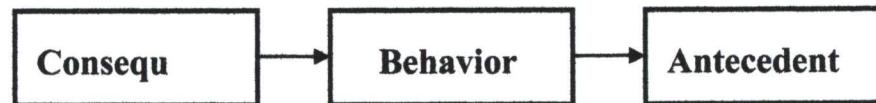
1. สิ่งที่เกิดขึ้นก่อน (Antecedent) หมายถึงสิ่งกระตุ้นหรือสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนพฤติกรรมนั้นๆ เป็นตัวนำให้เกิดพฤติกรรมนั้นๆ ขึ้น รวมไปถึงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ หรือทางสังคม หรือพฤติกรรมความคิด หรืออารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นก่อนพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งจะเกิดขึ้นด้วย

2. พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง สิ่งที่บุคคลนั้นๆ ปูดหรือกระทำ หรือแสดงออกมาให้เห็นได้รับได้

3. ผลที่ตามมา (Consequence) หมายถึง ผลที่ตามมาที่บุคคลนั้นๆ ที่คาดไว้ว่าจะเกิดขึ้นหลังจากกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ผลนั้นอาจจะเป็นผลทางบวกที่น่าพึงพอใจ หรือผลทางลบที่ไม่น่าพึงพอใจได้

ตัวอย่างของการประเมินพฤติกรรม ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหา และสถานการณ์ปัญหา เช่น ปัญหา (Problem) ของผู้รับการบำบัด คือ ความวิตกกลัว ผลที่คาดคิดไว้ที่ทำให้รู้สึกกลัว (feared consequence) คือ กลัวจะควบคุมตัวเองไม่ได้ หรือกลัวว่าตนเองจะตาย จากการวิเคราะห์ปัญหาพบว่า

- สิ่งที่เกิดขึ้นก่อน (antecedent) คือ การออกจากบ้าน
- พฤติกรรม (behavior) คือ การหลีกเลี่ยงไม่ไปร้านค้า ร้านอาหาร หรือสถานที่ที่มีคนหนาแน่นหรือแออัด
- ผลที่ตามมา (consequence) คือ ความจำกดในกิจกรรมประจำวันต่างๆ

Phases of behavior

อีกวิธีการหนึ่งในการประเมินประสบการณ์ของบุคคล อาศัยวิธีการประเมินดังต่อไปนี้

1. อารมณ์ (affective) หมายถึง การตอบสนองทางด้านอารมณ์ความรู้สึก
2. พฤติกรรม (behavior) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงออกมาให้เห็นได้
3. ความคิด (cognitive) หมายถึง ความคิดที่เกิดขึ้นต่อสถานการณ์นั้นๆ ส่วนประกอบทั้ง 3 ด้านนี้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังภาพ อารมณ์ ความรู้สึกส่งผลต่อความคิด ความคิดก็ส่งผลต่อการกระทำต่างๆ และการกระทำต่างๆ ก็ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึก

2.8.5.2 ขั้นตอนการบำบัดทางพฤติกรรมความคิด

การบำบัดทางพฤติกรรมความคิด เป็นการบำบัดที่มีประสิทธิภาพอย่างชัดเจนในการบำบัดโรคต่างๆ ในทุกกลุ่มอายุ รวมถึงการบำบัดครอบครัว สามารถใช้ได้ผลดีในโรคทางจิตเวช ซึ่งเน้นการจัดกระทำ 4 ประการ

- การเพิ่มการมีกิจกรรม (Increasing activity) เน้นการให้ผู้รับบริการเป็นผู้กระทำ
- การลดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ (Reducing unwanted behavior) เน้นการจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเท่านั้น

- การเพิ่มความพึงพอใจ (Increasing pleasure) การจัดกระทำต้องเกิดจากความพึงพอใจของผู้รับการบำบัด
- การเพิ่มทักษะทางสังคม (Enhancing social skills) เน้นการสร้างเสริมทักษะในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

วิธีการในการบำบัดทางพฤติกรรมความคิดมีวิธีการดังนี้

1. วิธีการลดความวิตกกังวล ในขั้นแรกจะเริ่มต้นที่การจัดความวิตกกังวลของผู้รับการบำบัดก่อนโดยใช้วิธีการต่างๆ
 - การฝึกการผ่อนคลาย
 - การใช้เครื่องวัดสัญญาณทางชีวภาพ
 - การลดความไวในการตอบสนองต่อสิ่งที่ก่อลักษณะเป็นระบบ
 - การเพิ่มความกลัวสูงสุดในทันที
 - การไม่ให้กระทำการใดก็ตามเพื่อลดความกลัว หรือกังวล
2. วิธีการสร้างความคิดที่ถูกต้องขึ้นใหม่ ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้
 - การเลียนแบบ
 - การตรวจสอบความคิด อารมณ์ ความรู้สึก
 - การถามถึงหลักฐานยืนยัน
 - การตรวจสอบทางเลือกอื่น

- การเปลี่ยนมุนมองเดิมเป็นมุนมองทางบวก
- การหยุดความคิด
- 3.วิธีการเรียนรู้พุทธิกรรมใหม่ มีวิธีการดังนี้
 - การเลียนแบบ
 - การปรับแต่งพุทธิกรรม
 - การให้เบี้ยอภารกิจ
 - การแสดงบทบาทสมมติ
 - การฝึกทักษะทางสังคม
 - การให้สิ่งที่ไม่น่าพึงพอใจ

2.8.5.3 การนำบัตรักษาทางจิต

ในที่นี้จะนำเสนอประวัติการรักษาทางจิตในสมัยอดีต เริ่มตั้งแต่ยุคสมัยกรีกเชื่อว่าคนมีความผิดปกติเพราความแปรปรวนของสารเหลวในร่างกาย และให้การรักษาด้วยความรัก ความเมตตาและให้สิ่งแวดล้อมที่ดี ในตอนปลายของยุโรปกลางใช้การเก็บตัวผู้ป่วยไว้ในที่มิดชิด จนประมาณปี 1972 นายแพทย์ฟิลิป บินเด ชาวนอร์เวย์ได้ย้ายผู้ป่วยออกจากห้องมืดไปไว้ในห้องที่มีสภาพแวดล้อมดี ปรากฏว่าคนป่วยจำนวนมากอาการดีขึ้นอย่างรวดเร็ว ในต้นศตวรรษที่ 20 มีการค้นพบว่าโอลิฟิลส์ที่เข้าสู่สมองเป็นเหตุของความผิดปกติจึงมีการคิดค้นยาเพนซิลินขึ้นมาเพื่อรักษาความบกพร่องหรือผิดปกติทางชีววิทยา

ในระยะปี 1900 ต้นๆ นายคัลฟ์ฟอร์ด เบียร์ ผู้ซึ่งเคยป่วยเป็นโรคอาณม์แปรปรวนได้เขียนหนังสือและก่อตั้งสมาคมเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตขึ้น ผลงานให้งานสุขภาพจิตได้ขยายตัวไปอย่างมากจนถึงปัจจุบัน ที่มีศูนย์สุขภาพจิตเด็ก และศูนย์สุขภาพจิตชุมชนอยู่ทั่วไป เพื่อช่วยป้องกันปัญหาสุขภาพจิตและแก้ไขรักษาผู้ที่ประสบกับปัญหาสุขภาพจิตเหล่านี้

2.8.6 พฤติกรรมอปกติ

2.8.6.1 พฤติกรรมอปกติ

การปั่งบอกพฤติกรรมอปกติสามารถพิจารณาได้โดยอาศัยแนวทาง 4 ประการโดยในการพิจารณาจะพิจารณาผลรวมทั้งสี่ประการดังต่อไปนี้

1. ใช้มาตรฐานทางสถิติมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ตามรูปศัพท์แล้วคำว่าอปกติ

หรือผิดปกติ ก็คือการเปลี่ยนไปจากเกณฑ์กลาง หรือมาตรฐานกลางนั้นเอง

2. ใช้มาตรฐานในการปฏิบัติดินในสังคมมาเป็นเกณฑ์ ใครที่ทำอะไรที่เปลี่ยนไปจาก

มาตรฐานทางสังคมหรือวัฒนธรรมนั้นๆ อาจถือได้ว่ามีพฤติกรรมผิดปกติแต่ก็เป็นการยากที่จะปั่งบอกได้ว่า

การกระทำเข่นใจจะถือว่าเป็นพฤติกรรมผิดปกติ เนื่องจากสิ่งที่ยึดถือปฏิบัติกันโดยทั่วไปในสังคมหนึ่งอาจ

เป็นการกระทำที่แปลกในอีกสังคมหนึ่งก็ได้ ดังนั้นการพิจารณาด้วยวิธีนี้จะต้องพิจารณาจากสังคมนั้นๆเพียงสังคมเดียว

3. เป็นวิธีการประเมินโดยพิจารณาหาเกณฑ์ที่น่าจะเป็นที่ยอมรับมากกว่านำเสนอค่าเฉลี่ย

หรือค่ามาตรฐานของพฤติกรรมในสังคมมาเป็นตัวบ่งชี้ ซึ่งได้แก่ การนำเอารูปแบบของการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขของสังคมต่างๆ มาเป็นเกณฑ์กลางหากใครไม่ได้ปรับตัวให้ดำเนินชีวิตไปตามรูปแบบของสังคมที่เขาอาศัยอยู่นั้นได้ ก็ถือว่าเขามีพฤติกรรมที่ผิดปกติหรือมีปัญหาในการปรับตัว

4. เป็นการประเมินความผิดปกติโดยอาศัยความรู้สึกดับซึ้งใจ ลำบากหรือทุกข์ทรมานของบุคคลมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

2.8.6.2 ความปกติคืออะไร

นักจิตวิทยาต่างใช้ข้อบ่งชี้ที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปประมาณ 6 ประการ โดยพิจารณาในลักษณะของคุณภาพและปริมาณของคุณสมบัติต่างๆ เพื่อแยกแยะความปกติออกจากความผิดปกติ

1. รับรู้ความจริงอย่างมีประสิทธิภาพ
2. รู้จักตัวเอง
3. ความสามารถที่จะควบคุมตัวเอง
4. ความภาคภูมิใจและยอมรับตัวเอง
5. ความสามารถที่จะสร้างมิตรไมตรี
6. มีผลงานสร้างสรรค์

2.8.6.3 การจำแนกพฤติกรรมอปกติ

พฤติกรรมอปกตินั้นมีหลายประเภทและมีขอบเขตกว้าง
โดยทั่วไประบุพิจารณาจากสาเหตุ 3 ประการคือ^{แต่}
สาเหตุทางจิตใจ สาเหตุทางชีววิทยา และสาเหตุทางสังคม ปัญหาทางด้าน
พฤติกรรมและความคิดเป็นปัญหาเฉพาะบุคคลแต่เราก็สามารถที่จะ
จำแนกประเภทได้จากความคล้ายคลึงกันของพฤติกรรม
การจำแนกพฤติกรรมนั้นมีทั้งข้อดีและข้อเสียและจะมีปัญหาเกิดขึ้นตามมา
ได้ถ้าให้ความสำคัญในการจัดประเภทของความผิดปกติมากเกินไป
ระบบที่ใช้จัดจำแนกพฤติกรรมอปกติมีอยู่ 2 ระบบคือ

- International Classification of Disease - 10 (ICD-10)
- The Diagnosis and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM III-R)
เมื่อทำการสรุปลักษณะพฤติกรรมอปกติตาม DSM III-R สามารถจัด
ประเภทของความผิดปกติทางจิตใจและพฤติกรรมออกเป็น 15 กลุ่มด้วยกัน
ดังนี้

- 1. ความผิดปกติที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในวัยทารก เด็กหรือวัยรุ่น ซึ่งรวมถึง
ความผิดปกติทางพัฒนาการด้วย
- 2. ความผิดปกติทางจิตอันเนื่องมาจากสมองหรือระบบประสาท
- 3. ความผิดปกติอันเนื่องมาจากการใช้สารบางประเภทที่มีฤทธิ์อัดจิต
ประสาท

- 4. โรคจิตเภท โรคนี้เป็นกลุ่มอาการที่ประกอบไปด้วยความไม่สามารถที่จะ
อยู่กับความเป็นจริงได้ ความคิด
และการรับรู้บิดเบือนไปจากความเป็นจริง
- 5. ภาวะหวาดระแวง
- 6. อารมณ์ผิดปกติ ความผิดปกตินี้เห็นได้จากลักษณะอารมณ์ที่ต่างไป
จากคนปกติ
- 7. ความวิตกกังวลเกินไป
- 8. ความรู้สึกผิดปกติทางกาย
- 9. ภาวะสับเปลี่ยน ความผิดปกตินี้จะสังเกตได้จากสูญเสียความ
รู้สึกตัว ความจำ หรือความรู้สึกเกี่ยวกับ
ตัวเองลงไปชั่วคราว โดยเนื่องมาจากปัญหาความกดดันทางจิตใจหรือ
อารมณ์
- 10. ความผิดปกติเกี่ยวกับเพศ
- 11. ความผิดปกติเกี่ยวกับการวนอน
- 12. ความผิดปกติเกี่ยวกับการดำรงชีวิต เกิดขึ้นได้กับทั้งทางร่างกายและ
จิตใจ
- 13. ความไม่สามารถควบคุมอาการและอารมณ์ที่รุนแรงได้
- 14. ความผิดปกติเกี่ยวกับบุคลิกภาพ
- 15. ภาวะทางจิตใจบางอย่างที่ไม่อาจระบุได้ชัดเจนว่าเป็นความผิดปกติ
ทางจิต ความผิดปกตินี้หมายถึง

ความผิดปกติอื่นใดที่รุนแรงจนบุคคลเกิดความรู้สึกว่าต้องการความช่วยเหลือ ต้องการแก้ไข ในหัวข้อต่อไปจะศึกษาเกี่ยวกับความผิดปกติบางชนิดที่นำเสนอฯ เนื่องจากพบเห็นกันบ่อย

2.9 หลักการหรือเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบสถาปัตยกรรม

ปัจจุบันนี้ คำว่า นิทรรศการ มีผู้นำไปกล่าวถึงกันอย่างกว้างขวาง ทั้งในแง่ของการประชาสัมพันธ์การเผยแพร่ข่าวสาร การศึกษา ตลอดจนธุรกิจการค้า จนบางครั้งทำให้เข้าใจความหมายของคำว่า นิทรรศการ ไขว้เข้าไปจากความหมายที่เป็นจริง

อย่างไรก็ดี นิทรรศการนั้นเป็นลักษณะแบบผสม (Multi-media) ของขบวนการติดต่อสื่อสาร เป็นกิจกรรมสำคัญที่ช่วยให้การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่บรรลุผลตามความมุ่งหมาย จึงกล่าวได้ว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่นักประชาสัมพันธ์จะนำกิจกรรมนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานของตน

ความหมายนิทรรศการ (exhibition) โดยทั่วไปคือการจัดนำเอาภาพถ่ายภาพเขียน สถิติ แผนภูมิ หรือ วัสดุกราฟฟิกอื่นๆ ได้แก่ ของริบ หุ่นจำลอง โสตท์ศูนย์ปกรณ์บางประเภท เช่น ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง (slide) มาจัดแสดงพร้อมคำบรรยายประกอบ การอภิปรายและการสาธิตในเรื่องต่างๆ ที่นำเสนอฯ หรือกำลังอยู่ในความสนใจของกลุ่มประชาชนที่เลือกมาเป็นเป้าหมาย

คำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่านิทรรศการอีกหนึ่ง คือคำว่า (display) หมายถึง การจัดการแสดงภาพและวัตถุเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีขidadyom

กว่านิทรรศการ และมุ่งผลต่อกลุ่มเป้าหมายในวงจำกัด เช่น ดิสเพลย์ หนังสือใหม่ ของห้องสมุด ดิสเพลย์วันเข้าพรรษา เป็นต้น

นอกเหนือจากนัดแลกกลุ่มที่เป็นข้อแตกต่างอันเนื่องได้ชัดระหว่าง นิทรรศการกับดิสเพลย์แล้วลักษณะหรือขบวนการของการสื่อความหมายก็ยัง แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง

นิทรรศการมีลักษณะเป็นการสื่อความหมายสองทาง (two-way communication) ระหว่างสถาบันผู้จัดนิทรรศการ กับประชาชนหรือ กลุ่มเป้าหมายที่มาชม กล่าวคือผู้ชมสามารถสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้จัดถึง เรื่องความเป็นไปของการจัดแสดงได้

ส่วนดิสเพลย์นั้น เป็นการสื่อความหมายแบบเอกวิถี หรือแบบทางเดียว (one-way communication) มีความหมายเพียงเพื่อชี้แจงและลงชื่อว่า รายงานเรื่องราวเหตุการณ์หรือข้อความให้ผู้ชมเกิดความสนใจในเรื่อง หนึ่ง

ในการธุรกิจการค้า ก็มีการจัดกิจกรรมบางอย่างที่คล้ายกับการจัด นิทรรศการสินค้า (exposition) การแสดงสินค้า (trade fair) หรือ trade show และการจัดมุมแนะนำสินค้า (window show) ซึ่งเนื้อพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้ว จะเห็นว่างานมหกรรมสินค้าก็ได หรืองานแสดงสินค้าก็ได ผู้จัดมุ่งแนะนำสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ใหม่หรือขายสินค้าของตนเท่านั้น มิได้มุ่งผลในแง่การ ประชาสัมพันธ์มากนัก จึงไม่จัดเป็นนิทรรศการ

2.9.1 ประเภทของพิพิธภัณฑ์สถาน(แบ่งตามลักษณะการ บริการ)

สถาบันพิพิธภัณฑ์ (ICOM) จำแนกชนิดของพิพิธภัณฑ์สถาน ออกเป็นสาขาต่างๆ ตามหัวข้อแห่งอภิป্রายของนักการพิพิธภัณฑ์สถานทั่วโลกเป็นสาขาดังนี้ (สินสมุทร เก่าวโถ, 2546)

- พิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะ (Museum of Art)
- พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะร่วมสมัย(Gallery of Contemporary)
- พิพิธภัณฑ์สถานทางธรรมชาติวิทยา(Natural History Museum)
- พิพิธภัณฑ์สถานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(Museum of Science and Technology)
- พิพิธภัณฑ์สถานทางมนุษยวิทยาและชาติพันธุ์วิทยา(Museum of Anthropology and Ethnology)
- พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี(Museum of History and Archaeology)
- พิพิธภัณฑ์สถานแบบเฉพาะทาง(Specialized Museum)
- พิพิธภัณฑ์สถานประจำท้องถิ่น(Regional Museum)
- พิพิธภัณฑ์สถานของสถานศึกษา(University Museum and School Museum)

2.9.2 ประเภทของพิพิธภัณฑ์สถาน(แบ่งตามลักษณะการออกแบบ)

การจัดแยกประเภทของนิทรรศการนั้น อาจทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

1) แบ่งตามสถานที่

ก.) นิทรรศการกลางแจ้ง (outdoor exhibition) เป็นนิทรรศการที่มีขนาดใหญ่ มีผู้ร่วมแสดงหรือขอบข่ายงานแสดงกว้างขวาง ใช้เวลาการแสดงยาวนาน มุ่งให้กลุ่มประชาชนเป้าหมายจำนวนมากได้ชม จึงต้องจัดแสดงกลางแจ้ง อาจจัดสร้างเป็นศาลา ปavilion หรือใช้เต็นท์ ผ้าใบคลุมอย่างง่ายและประหนัยดกได้ นิยมยกพื้นสูงเหนือระดับพื้นดินเล็กน้อย

ข.) นิทรรศการในร่ม (indoor exhibition) เป็นนิทรรศการขนาดย่อม ความมุ่งหมายตอบลงมา มุ่งกลุ่มเป้าหมายจำนวนจำกัด ระยะเวลาการแสดงสั้นกว่านิทรรศการกลางแจ้ง ส่วนมากมักอาศัยห้องโถงหรือห้องประชุมในอาคารเป็นที่จัด ถ้าจำเป็นก็อาจใช้ห้องสีเหลี่ยมผืนผ้าหรรมดาทั่วไปก็ได้

2) แบ่งตามลักษณะความคงทนถาวร

ก.) นิทรรศการถาวร (permanent exhibition) จัดแสดงเรื่องราวสาระที่เกิดขึ้นแน่นอนแล้ว เช่น เรื่องทางประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสิ่งต่างๆ ซึ่งการแสดงตั้งกล่าวต้องใช้เวลานาน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ชมหรือกลุ่มประชาชนที่เลือกเป็นเป้าหมายเข้าศึกษาได้ตลอดเวลา

ข.) นิทรรศการชั่วคราว (temporary exhibition) จัดแสดงเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้นเร็วๆ ด่วนแผนงาน หรือความรู้ใหม่ๆ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์

ค.) นิทรรศการหมุนเวียน (traveling exhibition) เป็นนิทรรศการที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงในที่หลาๆ แห่งหมุนเวียนกันไป โดยมุ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าชมหรือประชาชน เพราะว่าหากจัดแสดงไว้ในที่แห่งเดียวกันแล้ว ผู้ชมจะไม่สามารถเดินทางไปชมได้ทั่วถึงซึ่งขบวนการในการจัดทำนิทรรศการประเภทนี้ ยุ่งยากและลินเปลืองค่าใช้จ่ายมากเพริ่งต้องคำนึงถึงความปลอดภัยขณะเดินทาง ด้วยความต้องการที่จะให้ผู้ชมได้รับความบันเทิงที่สูงสุด ดังนั้นจึงต้องจัดทำนิทรรศการหมุนเวียน

3) แบ่งตามลักษณะแบ่งตามจุดมุ่งหมาย

ก.) นิทรรศการเพื่อการประชาสัมพันธ์ จะเห็นได้ว่าการจัดนิทรรศการนั้นก็คือขบวนการสื่อความหมายจากผู้จัดหรือสถาบันไปสู่กลุ่มประชาชนเป้าหมายผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทต่างๆ ที่เหมาะสม สนับสนุนซึ่งกันและกัน นิทรรศการที่ดีจะต้องคำนึงถึงกลุ่มประชาชนเป้าหมายจะได้รับ ไม่ใช่สิ่งที่ตัวผู้จัดจะได้รับแต่เพียงฝ่ายเดียว กล่าวคือจะต้องดึงดูมายั่งยืนอนว่าต้องการให้ผู้ชมหรือกลุ่มประชาชนเป้าหมายได้รับอะไรจากการมาชมนิทรรศการ บ้างซึ่งโดยมากก็จะແงความรู้ให้มากก็น้อย

ข.) นิทรรศการเพื่อการศึกษา การจัดนิทรรศการเพื่อการศึกษาให้ความรู้กับนักเรียนสามารถจัดได้ในห้องเรียน ภายนอกอาคาร ในอาคารหรือในมหาวิทยาลัยก็ได้

ค.) นิทรรศการเพื่อการส่งเสริมการขาย การจัดนิทรรศการเพื่อการส่งเสริมการขายของบริษัท หรือร้านค้า มักนิยมจัดในโรงเรือน เพราะสะดวกมีสถานที่กว้างขวาง และเป็นที่รู้จักดีของคนทั่วไป

2.9.3 หลักการและขั้นตอนการจัดนิทรรศการ

1) วัตถุประสงค์ของการจัดนิทรรศการ

การจัดนิทรรศการเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น เกณฑ์วัดผลความสำเร็จที่นิยมใช้ อันดับแรกคือ วัตถุประสงค์ซึ่งไม่ว่าจะจัดเรื่องอะไร ผู้จัดย่อมต้องการให้ งานบรรลุตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ เช่น ถ้าจัดนิทรรศการเพื่อส่งเสริมการ ขายสินค้าก็ย่อมมุ่งหวังเพื่อเพิ่มสัดส่วนทางการตลาดให้แก่สินค้าของ ตนเอง ถ้าจัดนิทรรศการเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา ก็ย่อมคาดหวังให้ ผู้ชมได้รู้จักใช้ยาอย่างถูกต้องปลอดภัย เป็นต้น โดยทั่วไปแล้วสามารถแบ่ง วัตถุประสงค์ของการจัดนิทรรศการได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- เพื่อให้การศึกษาในด้านต่างๆ แก่กลุ่มประชาชนเป้าหมาย
- เพื่อเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารเหตุการณ์ ต่างๆ และประชาชนสัมพันธ์ กิจกรรมของสถาบันให้กลุ่มเป้าหมายรับรู้
- เพื่อกระตุ้นเร้ากลุ่มประชาชนเป้าหมายให้ร่วมมือกับสถาบัน หรือเปลี่ยนทัศนคติของกลุ่มประชาชนเป้าหมายที่มีต่อสถาบันไปในทางที่ พึงประสงค์

- เพื่อสร้างความบันเทิงสนุกสนาน ความพึงพอใจแก่กลุ่มประชาชน เป้าหมาย

2.9.4 ขั้นตอนการจัดนิทรรศการ

1. ขั้นวางแผน

- ตั้งหัวเรื่อง
- วัตถุประสงค์

2. การเตรียม

- รวบรวมแนวความคิด
- กำหนดสถานที่
- กำหนดกิจกรรมสำหรับผู้เข้าชม
- ออกแบบ
- ทำแผนผังที่ติดตั้ง
- ทำตัวอักษรชื่อนิทรรศการและสัญลักษณ์ที่ต้องการ

3. การจัดทำ

- แสร้งหาบุคลากร
- จัดหารัสดุอุปกรณ์
- ก่อสร้างและปฏิบัติงาน

4. การประชาสัมพันธ์

- วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์
- โพสต์อร์ สดิ๊กเกอร์

- เอกสารแจกและแผ่นพับ
5. การนำเสนอ
 - พิธีเปิด
 - สาธิตและกิจกรรมประกอบ
6. การประเมินผล
 - สังเกตพฤติกรรมผู้เข้าชม
 - แจกแบบสอบถาม
7. การติดตาม
 - รายงานผลทางสื่อมวลชน
 - ทำเอกสารรายงาน

2.9.5 หลักในการจัดแสดง

ในการออกแบบนิทรรศการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม สิ่งสำคัญที่จะทำให้นิทรรศการน่าสนใจในเบื้องต้นก็คือ วิธีการถ่ายทอดสาระของการจัดแสดง ซึ่งมีหลักการพื้นฐานที่ผู้จัดต้องคำนึงถึงดังนี้

1. เน้นความสำคัญของวัตถุโดยให้คำบรรยาย หรือส่วนประกอบอื่นๆ เป็นเพียงองค์ประกอบที่ช่วยเสริมวัตถุให้เด่นขึ้น การจัดแสดงที่เน้นองค์ประกอบด้านเทคนิคต่างๆ จึงเป็นการจัดแสดงที่มีผลลัพธ์
2. ให้ความรู้เกี่ยวกับวัตถุที่จัดแสดง โดยใช้คำบรรยายที่สื่อความหมายครอบคลุมความสำคัญของวัตถุและข้อเด่นในตัวเอง ซึ่งจะใช้เทคนิคอย่างใดนั้น ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเรื่องที่จัดแสดง
3. การจัดแสดงวัตถุจะต้องมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กันให้ผู้ชมเข้าใจ เรื่องราวไปตามลำดับจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง โดยแบ่งเป็นหัวเรื่องใหญ่ หัวเรื่องย่อย
4. การจัดแสดงต้องยึดหลักการจัดอย่างง่ายๆ คือไม่จัดแสดงให้ดูซับซ้อนพิสดาร แต่จะต้องออกแบบให้พอดีเหมาะสม ถ้าหากจัดให้เกะกะไม่เป็นระเบียบหรือซับซ้อน จะเป็นความลดความสำคัญของเรื่อง คนดูจะเบื่อหน่าย หากความสนใจและไม่เกิดความประทับใจ ฉะนั้นควรยึดหลักจัดอย่างง่ายๆ ให้ผู้ชมไม่รู้สึกเบื่อ พร้อมทั้งได้รับความเพลิดเพลินไปพร้อมด้วยกัน

5. การรักษาความปลอดภัย ให้แก่ตุณ เป็น การติดสัญญาณเตือนภัย การป้องกันอัคคีภัย การป้องกันการจลาจล และการควบคุมอุณหภูมิ และผู้ลงทะเบียน เพื่อมิให้เกิดความเสียหายใดๆแก่ตุณ

2.9.6 หลักในการออกแบบนิทรรศการ

ในการจัดนิทรรศการ ถ้าจะให้ดึงดูดสายตาผู้ชมแล้ว ผู้จัดจะต้องยึดหลักในการออกแบบเพื่อสร้างความสมดุลของโครงสร้างงานแต่ละส่วน ให้มีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง ดังต่อไปนี้

1. ความเด่น อันได้แก่ ความเด่นของเส้น ทิศทาง รูปแบบ รูปร่าง ขนาดและสี เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม

2. ความสมดุล โดยเราอาจจัดนิทรรศการให้มีความสมดุลด้วยวิธีการ 2 แบบ คือ

- ก.) การจัดส่วนสองข้างของแบบที่แสดงให้เท่ากัน
- ข.) การจัดส่วนของแบบที่แสดงให้มีความสมดุลทางด้านสายตา หรือความรู้สึก

3. ความต่อเนื่องกลมกลืนในการจัดแสดง การจัดให้มีความต่อเนื่องกลมกลืนจะทำให้ผู้ชมไม่รู้สึกเบื่อหน่าย พึงจำไว้ว่าอย่าทิ้งให้ความคิดของผู้ชมกระโดดเป็นห่วง เพราะจะทำให้ความสนใจสับสน เบื่อหน่าย และถ้าต้องการจัดให้มีความคงดงดรามาเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่ด้วย ควรพิจารณาในสิ่งต่อไปนี้

- ความกลมกลืนกันในรูปแบบ ซึ่งรวมเรื่องของเส้น รูปร่าง สี ที่ว่างอันแสดงให้เห็นความคิดและจุดมุ่งหมายของงานได้อย่างชัดเจน

- ความกลมกลืนกันในเรื่องของพื้นผิว
- ความกลมกลืนกันในเรื่องของขนาดและทิศทาง

4. สัดส่วน เป็นความสมพันธ์ ของขนาดและจำนวนขององค์ประกอบต่างๆ ซึ่งควรระมัดระวังไม่ให้เกิดความทึบชื้น คือ อย่าจัดวางสิ่งของແเนื่องมากจนไม่มีช่องว่าง เพราะจะทำให้ดูรกไม่โปร่งตา ทั้งยังทำให้ความคิดความสนใจสับสน เกิดความรู้สึกอึดอัดและสัดส่วนที่ว่า nie ไม่ได้หมายความเพียงแต่รูปร่าง ขนาด หรือระยะห่างของวัตถุที่จัดแสดงเท่านั้น หากแต่รวมถึงตัวอักษรที่ใช้อธิบายด้วย

5. การเน้น ต้องเน้นครบทุกสำคัญให้เด่นที่สุด เพื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้ความเข้าใจ และเกิดความคิดรวบยอดขึ้นมา ในกรณีจะแสดงจุดเด่นนั้นผู้ออกแบบต้อง ตั้งคำถามว่าต้องการเน้นย้ำอะไร ที่ไหน อย่างไร มากน้อยเพียงใด ซึ่งมีวิธีการเน้นจุดเด่นดังนี้

- เน้นด้วยเส้น ให้เส้นนำสายตาไปที่จุดที่ต้องการให้เห็น เช่น การโยงเส้นจากวัตถุที่แสดงไปสู่ข้อความที่ต้องการให้ผู้ชมทราบ
- เน้นด้วยสี โดยการใช้วัสดุที่มีสีเด่นสะกดตาหรือใช้สีเป็นจุดหลัก ซึ่งอาจใช้สีเรียบสะอาดตา หรือใช้สีกลมเดี่ยวกันแต่ต่างระดับกันช่วย เพื่อทำให้วัสดุเด่นขึ้นมาหรือสีตัดกัน

- เน้นด้วยการใช้ช่องว่าง โดยนำวัตถุจัดแสดงที่ต้องการเน้น ติดตั้งไว้ในตำแหน่งที่เด่น เช่น การติดภาพไว้บนผนังเพียงภาพเดียว การวางงานประดิษฐกรรมเพียงชิ้นเดียวในห้องที่เปิดโล่ง

2.9.7 การออกแบบห้องแสดง

การออกแบบห้องแสดงนั้นจะต้องทำหลังจากที่ได้ศึกษาหรือเรียนรู้เรื่องแนวโน้มทรัพยากรสิ่งแวดล้อม โดยปกติห้องแสดงนิทรรศการมักมีการเปลี่ยนแปลงเรื่องราวและรูปแบบอยู่เสมอ เพื่อกระตุ้นความสนใจของประชาชน ดังนั้นมีการจัดแสดงหมุนเวียนเรื่อยๆ เช่นนี้ ผู้ออกแบบห้องแสดงจึงต้องปล่อยให้ห้องแสดงท่องเที่ยว สามารถเปลี่ยนแปลงสภาพภายในห้องได้ง่าย โดยนอกจากการวางแผนผังแบบไม่จำกัดแบบแน่นอนตามด้วย เพื่อให้สามารถเปลี่ยนแปลงแนวการจัดแสดงตามความมากน้อยของเนื้อหาเรื่องราวที่นำเสนอได้แล้ว สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือปรบกวนน้ำที่ต้องการให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น อย่างศึกษาค้นคว้า ความอยากรู้อยากเห็นเป็นคุณสมบัติของมนุษย์ จะนั่นในการจัดห้องแสดง จึงมีวัตถุประสงค์สำคัญคือการแรก คือ กระตุ้นให้ผู้ชมอยากรู้อยากเห็น อย่างค้นคว้า เพราะเป้าหมายของห้องแสดงที่สำคัญที่สุดคือ การให้ความรู้แก่ประชาชนผู้เข้าชม ซึ่งหากห้องแสดงมีแต่ความงามหรือให้แต่ความเพลิดเพลินเท่านั้น ย่อมไม่เพียงพอ ต้องมีการกระตุ้นประชาชนให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น โดยออกแบบห้องแสดงให้เข้าใจ เป็นชิ้นเป็นตอน ไม่ใช่

เกินไป ตัวอย่างเช่นการออกแบบให้เดินเข้าไปในห้องตอนที่หนึ่งก็สามารถเห็นตอนที่สองสามตามลำดับ ห้องแสดงที่ยาวเกินไปจะทำให้เกิดความอ้างว้าง และไม่เข้าใจ ในขณะเดียวกัน ห้องแสดงที่เรียงเป็นรายวาระโดยไม่มีขั้นตอนก็ไม่ดึงดูดความสนใจของผู้เข้าชม เช่นกัน

คำอธิบายวัตถุก็เป็นส่วนสำคัญ ที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของประชาชนผู้เข้าชมได้ โดยห้องแสดงที่มีการตั้งค่าตามกับผู้เข้าชม จะสามารถดึงดูดให้หยุดอ่านเพื่อหาคำตอบ ได้ดีกว่าห้องแสดงที่มีแต่คำบรรยาย ในขณะเดียวกัน ผู้จัดแสดงสามารถนำคุณสมบัติในความอยากรู้อยากเห็นของผู้เข้าชมไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพิจารณาหาวิธีการออกแบบห้องแสดงอย่างเหมาะสม การจัดห้องแสดงไม่ว่าชนิดใดก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีเรื่องราวเกี่ยวกับความงาม ความเพลิดเพลิน และเร้าความสนใจ ไม่ใช่นั้นแล้ว การจัดแสดงก็คงไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายเท่าที่ควร

ในการออกแบบห้องแสดง สิ่งที่ช่วยจัดรูปแบบให้ห้องแสดงได้ดีที่สุดก็คือ แผง (panel) ซึ่งมีอยู่หลากหลาย อาทิ แผงที่ทำด้วยไม้อัดหรือวัสดุที่มีน้ำหนักเบา สามารถเคลื่อนย้ายได้ หรืออาจเป็นแผงที่ทำด้วยโครงไม้บุกด้วยผ้า โดยปกติแผงตอนหนึ่งจะใช้จัดแสดงเรื่องราวเพียงตอนเดียวเท่านั้น ไม่ควรจัดเรื่องราวหลายตอนในแผงเดียวกัน เพราะจะทำให้ผู้ชมเกิดความสับสน และในการจัดวางแผงยกยื่งไปมานั้นควรเรียงลำดับของ

เรื่องที่จัดแสดงให้เหมาะสม คือการพิจารณาในจุดนั้นอยู่ในดุลยพินิจของผู้ออกแบบ

การจัดตู้หรือແຜນໃນห้องแสดงไม่ว่าภาวนหรือชั่วคราวก็ตาม ควรจัด แสงธรรมชาติและแสงไฟขาว ให้ห้องไม่โล่งจนมองดูแล้วเกิดความอ้างว้าง เพราะจะทำให้ผู้ชมเดินผ่านไปอย่างรวดเร็ว โดยไม่ทันได้ใช้เวลาพิจารณาเรื่องราวและวัตถุต่างๆมาก ซึ่งในอดีตอาจเป็นปัญหามากสำหรับสถาปนิกในการควบคุมความหนักเบาของเท้าที่ควร ท้ายที่สุดเมื่อเดินจบห้องแสดงแล้วจะไม่ได้รับรู้สิ่งที่นิทรรศการจะ แสง แต่ในปัจจุบันสามารถใช้แสงไฟฟ้าประดิษฐ์ทดแทนได้ สืบให้จากการเข้าชมโดย อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจว่าจะวางແຜนจัดแสดง สักน้อยเพียงไวนั้น ขึ้นอยู่กับหัวข้ออยู่ในโครงเรื่องใหญ่ว่ามีมากน้อย โดยปล่อยเนื้อที่ว่างไว้สำหรับดัดแปลงจัดนิทรรศการได้ตามต้องการ เพียงใด และวัตถุจัดแสดงซึ่งได้บังที่ควรแยกจัดแสดงโดยลำพัง เพื่อเพิ่มความสง่างาม

ลักษณะของห้องจัดแสดงที่นิยม มีดังนี้คือ

1. ห้องแสดงแบบธรรมดា คือห้องแสดงที่มีหน้าต่าง ซึ่งอาจจะเป็นหน้าต่างสูง หรือมีหน้าต่างเพียงด้านเดียว และใช้แสงไฟฟ้าขาวในการจัดแสดง

2. ห้องแสดงแบบยกพื้นลง เป็นห้องแสดงแบบเก่า นิยมสร้างกันมากในยุโรปและอเมริกา คือมีห้องโถงชั้นล่าง ซึ่งบันไดเป็นห้องโถงที่สามารถมองเห็นชั้นล่างได้ตลอด

3. ห้องแสดงแบบหอประชุมใหญ่ เป็นห้องขนาดใหญ่มีหน้าต่างทั้งสองด้าน

4. ห้องแสดงแบบเคลื่ยง คือจัดเคลื่ยงให้เป็นที่แสดงงาน อาจจะจัดเป็นเคลื่ยงการแสดง เป็นบันไดเดียนจากพื้นชั้นล่างจนถึงยอดอาคาร โดยใช้การจัดตู้หรือແຜນในห้องแสดงไม่ว่าภาวนหรือชั่วคราวก็ตาม ควรจัด แสงธรรมชาติและแสงไฟขาว

5. ห้องแสดงที่ใช้แสงจากหลังคา เช่นห้องแสดงของพิพิธภัณฑ์ศิลปะ อย่างรวดเร็ว โดยไม่ทันได้ใช้เวลาพิจารณาเรื่องราวและวัตถุต่างๆมาก ซึ่งในอดีตอาจเป็นปัญหามากสำหรับสถาปนิกในการควบคุมความหนักเบาของเท้าที่ควร ท้ายที่สุดเมื่อเดินจบห้องแสดงแล้วจะไม่ได้รับรู้สิ่งที่นิทรรศการจะ แสง แต่ในปัจจุบันสามารถใช้แสงไฟฟ้าประดิษฐ์ทดแทนได้

6. ห้องแสดงแบบไม่มีหน้าต่าง นิยมกันมากในประเทศทางตะวันตก มากน้อยเพียงไวนั้น ขึ้นอยู่กับหัวข้ออยู่ในโครงเรื่องใหญ่ว่ามีมากน้อย โดยปล่อยเนื้อที่ว่างไว้สำหรับดัดแปลงจัดนิทรรศการได้ตามต้องการ

2.9.8 การวางแผนงานการจัดนิทรรศการ

การสื่อสารทุกรูปแบบจะได้ผลดีหรือไม่ย่อมต้องอาศัยการวิเคราะห์ ประชาชนที่เป็นเป้าหมายของสื่อนั้นอย่างรอบคอบ โดยยึดหลักจิตวิทยา ของการรับรู้ และหลักจิตวิทยาสังคม การวางแผนสำหรับนิทรรศการ เช่นกัน ผู้จัดจะต้องออกแบบให้ผู้ชมที่เป็นเป้าหมายรับรู้ได้อย่างถูกต้อง และเข้าใจง่าย โดยสิ่งที่จัดแสดงจะต้องสอดคล้องกับอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของผู้รับสารจึงจะได้ผลดี ดังนั้นการวางแผนนิทรรศการ จึงต้องคำนึงถึงผู้ชมเป็นหลักสำคัญที่สุดอันดับแรก เพราะการคำนึงถึงผู้ชม ในด้านรสนิยม และทัศนคติจะเป็นเครื่องพิจารณาไปถึงเรื่องอื่นๆอีก เช่น คุณสมบัติ คุณภาพ ขนาด ระยะเวลาการแสดง และการนำเสนอว่าควร จะเป็นอย่างไร

นิทรรศการที่ดีต้องพิจารณา กันหลายๆ ด้าน
นิทรรศการมิได้อยู่ที่จำนวนผู้เข้าชมนิทรรศการที่ดีไม่จำเป็นต้องเป็นงานที่มีคน
ดูมากที่สุด แต่อยู่ที่นิทรรศการนั้นสามารถถ่ายทอดความรู้สึกเรื่องราวให้
ความรู้ ความบันเทิงแก่ผู้ชมได้มากที่สุดหรือไม่มากกว่า

ความสำเร็จของ

3. เวลาที่ใช้ในการชม ผู้วางแผนต้องพยายามประมาณเวลาที่ใช้
ในการชมให้ใกล้เคียงที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยอาศัยการเบริ่งเที่ยบข้อมูลเกี่ยวกับ

ขนาดของกลุ่ม ระดับสติปัญญาทัศนคติ และอายุของผู้เข้าชม

4. ช่วงเวลาที่จัดแสดงนิทรรศการ ซึ่งถ้าหากบังเอิญไปตรงกับ
เหตุการณ์หรือวันประเพณีควรจะต้องวางแผนจัดวันเปิดและวันปิดการแสดงให้
เหมาะสม

2.8.8.1 การวางแผนเกี่ยวกับผู้ชม

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า

นิทรรศการที่มีคนสนใจเข้มมากแต่ผู้ชมก็เป็นจุดตัดสินที่สำคัญของ
นิทรรศการ หากผู้จัดคาดการณ์จำนวนผู้สนใจเข้าชมนิทรรศการได้
ใกล้เคียงก็จะมีประโยชน์ต่อการวางแผนงานด้านอื่นๆ ซึ่งสิ่งที่ควรพิจารณา
ในประเด็นนี้มีดังนี้

นิทรรศการที่ดีมีได้หมายถึง

2.8.8.2 การวางแผนเกี่ยวกับเนื้อหา

นิทรรศการจะจัดในเรื่องใดก็ตาม เนื้อหาจะเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจใน
นิทรรศการ ซึ่งผู้จัดต้องวางแผนการจัดให้อยู่ในวิสัยที่จะทำได้ภายในเวลาที่
กำหนด ยิ่งถ้าเป็นการจัดนิทรรศการที่มุ่งถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการด้วยแล้ว
การจะบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้จัดที่จะจัดให้ผู้ชม

1. จำนวนผู้เข้าชม ผู้จัดต้องประเมินความสนใจของ สนใจ โดยเสนอเนื้อหานั้นให้อย่างเหมาะสมและชวนดู แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า
กลุ่มเป้าหมายเบริ่งเที่ยบกับนิทรรศการ เพื่อประโยชน์ในการคาดการณ์ นิทรรศการจะต้องหมายถึงโอกาสที่คนทั่วไปจะได้เห็นและเกิดความพึงใจ เกิด
จำนวนผู้เข้าชมให้ใกล้เคียง อันจะมีผลต่อเนื่องไปถึงการเตรียมความพร้อม แรงกระตุ้นและความรู้ หรืออย่างน้อยที่สุดได้รับสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสามประการนี้
ในด้านอื่นๆ ฉะนั้นการจัดนิทรรศการควรมีมากกว่าการเก็บรวบรวมวัสดุสิ่งของมาใส่ตู้แสดงให้

2. องค์ประกอบของผู้ชม ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา ระดับ คนดู หรือนำเข้าภาพวาดหรือภาพถ่ายมาแขวนไว้ตามผาผนัง การจัดจะต้องให้
สติปัญญา และลักษณะความสนใจ ซึ่งองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้จะเป็น เข้ากันกับ
เครื่องช่วยในการวางแผนการจัดนิทรรศการให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

เรื่อง ต้องจัดอย่างมีวัตถุประสงค์ ไม่ใช่เนื้อหาจะเกี่ยวกับเรื่องอะไรผู้จัดนิทรรศการจะต้องจัดด้วยความแน่ใจว่าจัดแล้วผู้ชมรู้เรื่อง โดยคำนึงถึงสิ่งต่างๆต่อไปนี้เป็นส่วนประกอบ

2.8.8.3 การวางแผนเกี่ยวกับขนาด

นิทรรศการจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กนั้น ยอมรับอยู่กับเนื้อหาสถานที่จัด เวลา และงบประมาณสำหรับดำเนินการ ซึ่งขนาดของนิทรรศการนี้จะไปสัมพันธ์กับเรื่องของเวลาที่ผู้ชมจะมาเข้าชม และใช้เวลาอยู่ในห้องแสดงนิทรรศการด้วย

นิทรรศการแสดงเคลื่อนที่ยอมรับได้จำกัดอยู่แล้ว โดยลักษณะของวัสดุ วิธีการขนย้ายและเครื่องอำนวยความสะดวกจะต้องสามารถจัดแสดงตามที่ต่างๆ ซึ่งไม่จะเป็นนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่องใดก็ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ของนิทรรศการอยู่กับโครงการนิทรรศการทั้งหมดของหน่วยงานที่ผลิตด้วย

2.8.8.4 เนื้อที่และเวลา

การจัดแสดงไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม ถ้าจะให้ผู้ชมไม่เกิดความเบื่อหน่ายก่อนชมจบ ผู้จัดควรประมาณขอบเขตของเนื้อที่การจัดแสดงให้เหมาะสมกับจำนวนเวลาที่ผู้ชมคนหนึ่งจะใช้ในการเข้าชมด้วย เพราะถ้าไม่จำกัดพื้นที่ในการจัดแสดง แนวโน้มการจัดแสดงที่เกินความจำเป็นมากจะเกิดขึ้น

ซึ่งผลกระทบความเบื่อหน่ายของผู้เข้าชม และความรู้สึกสับสนมากกว่าความรู้แจ้ง ยิ่งถ้าเป็นการจัดแสดงในเรื่องที่ขับข้อน้อยแล้ว ถ้าปล่อยให้เนื้อเรื่องยืดยาวออกไปตามเมื่อที่จัดแสดง ก็จะยิ่งสร้างความน่าเบื่อหน่ายให้แก่ผู้ชม หรือแม้แต่การจัดแสดงในเรื่องเบาๆ เช่น งานนิทรรศการภาพศิลปะต่างๆ ถ้าผู้จัดมัวแต่ให้มาในงานแสดงทุกชิ้นโดยไม่มีจุดจำกัด ผู้เข้าชมก็จะใช้เวลาเดินผ่านมากกว่าใช้เวลาพิจารณาชิ้น

2.8.8.5 เนื้อที่และเนื้อหา

นิทรรศการที่เนื้อหามุ่งสอนหรือถ่ายทอดความรู้มักจะไม่ลงตัว เพราะผู้จัดมัวแต่สนใจว่าจะจัดแสดงอย่างไรจึงจะครอบคลุมทุกอย่าง โดยล้มคิดไปว่าเนื้อหางบอย่างไม่อาจสรุปย่อมาให้เป็นนิทรรศการได้ นอกจากจะเสนอในรูปของหนังสือจะดีกว่า จะนั่น ในการจัดนิทรรศการเพียงลีบก็ได้เช่นกัน อย่าพยายามยัดเยียดความรู้ให้แก่ผู้ชมมากเกินไป

ปัญหาเนื้อที่ไม่พอกับเนื้อหานี้อาจแก้ได้ด้วยการจัดทำอนุสารหรือหนังสือนำขั้นตอนนิทรรศการ ซึ่งมีรายละเอียดที่ชัดเจนมากขึ้น เพื่อเสริมเนื้อหาให้สมบูรณ์ ยิ่งกว่านั้น อนุสารหรือคู่มือนำขั้มนี้ยังช่วยแก้ปัญหารื่องผู้ชมมีเวลาจำกัดได้อีกด้วย ซึ่งผลพลอยได้ประการสำคัญคือช่วยในด้าน

การประชาสัมพันธ์และช่วยให้ผู้ที่เคยมาชุมนุมารถเลิกถึงจุดแสดงหรือ
วัตถุที่เคยชุมนุมาแล้วในภายหลังที่นิทรรศการเลิกแล้ว

2.8.8.6 วัสดุและการขันย้ำ

นิทรรศการหมุนเวียนหรือเคลื่อนที่ ซึ่งประกอบด้วยสิ่งของขนาด
ใหญ่ หนัก หรือแตกง่าย ย่อมล้มเปลืองค่าบราหีบห่อและค่าขันลงมาก
ดังนั้น จึงควรพิจารณาในเรื่องขนาดของนิทรรศการ น้ำหนัก และวิธีการ
ขันสิ่งของอย่างรอบคอบล่วงหน้า และต้องคิดครอบคลุมไปถึงว่าสถานบัน
แต่ละแห่งมีอุปกรณ์และบุคลากรพอเพียงสำหรับจัดการกับวัตถุสิ่งของที่
หนักเป็นพิเศษเหล่านั้นหรือไม่ นอกจากนี้ควรใช้แผ่นรองหรือกล่องบรรจุที่
เล็กและเบา เพื่อช่วยให้จัดการได้สะดวก ลดความเสียหายและเดินทางได้
ไกลขึ้น

นิทรรศการเคลื่อนที่ซึ่งต้องการเนื้อที่กว้างขวางสำหรับจัดแสดง
อาจใช้ได้กับบางสถานที่เท่านั้น ไม่สามารถหมุนเวียนไปแสดงได้มากแห่ง
นัก ดังนั้น ก่อนจะสร้างและนำไปแสดง ณ ที่ใด จะต้องแนใจเสียก่อนว่ามี
เนื้อที่ไวเพียงพอ โดยควรจะประมาณการจำนวนเนื้อที่ที่จะจัดแสดงเพื่อ
เหลือเพิ่มข้าดไว้ล่วงหน้า

ดำเนินทรรศการเคลื่อนที่เป็นนิทรรศการขนาดเล็ก ส่วนมากมักจะ
ไปจัดแสดงตามโรงงาน ห้องสมุด ศาลากลาง โรงเรียน หรือตามระเบียง
ฯลฯ

สำหรับข้อที่ว่านิทรรศการขนาดใหญ่กับนิทรรศการขนาดเล็ก
อย่างไหนดีกว่ากัน นั้น นิทรรศการขนาดใหญ่อาจแสดงสิ่งมีค่าให้ชมได้
มากมายหลายชิ้น แต่จำกัดในเรื่องสถานที่ที่ที่เข้าจัดแสดง ส่วนนิทรรศการ
ขนาดเล็กข้อดีจะอยู่ที่สามารถจัดแสดงได้มากแห่งกว่า จึงดึงดูดความ
สนใจของคนได้จำนวนมากกว่าและนิทรรศการขนาดเล็กจะให้ผลดีในเรื่อง
ของการสนับสนุนผลงานหรือนิทรรศการถาวรสิ่งมากกว่า อย่างไรก็ตาม
ขนาดของนิทรรศการก็มิได้มีข้อได้เปรียบเสียเปรียบแตกต่างกันมากนัก
ความเหมาะสมของรายการจัดนิทรรศการแต่ละครั้งจึงขึ้นอยู่กับตัวผู้จัดเป็น
สำคัญว่าต้องการให้นิทรรศการเป็นเช่นไร

2.8.8.7 กำหนดการโดยรวมของผู้จัด

กำหนดการประกอบกิจกรรมของสถาบัน ย่อมมีผลต่อขนาด
ของนิทรรศการชั่วคราว และนิทรรศการเคลื่อนที่ที่สถาบันนั้นจัดทำ
เพราะองค์กรต่างๆ ให้ความสำคัญต่อคุณค่าและขนาดของนิทรรศการทั้ง
แบบชั่วคราวและแบบเคลื่อนที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่นในวงการ
อุตสาหกรรม ก็มีทั้งบริษัทที่ถือว่าการจัดนิทรรศการประจำปีในงานแสดง
สินค้าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และพยายามถือโอกาสสนับสนุนโฆษณา

เพื่อการค้าของตน และบริษัทที่ไม่นิยมจัดนิทรรศการในงานแบบนี้โดย
หรือเพียงแต่ไปร่วมจัดนิทรรศฯ โดยคิดว่าไปโฆษณาที่อื่นดีกว่า และก็มี
อีกหน่วยบริษัทที่ขอบนิทรรศการเคลื่อนที่ขนาดใหญ่ที่หมุนเวียนไปแสดง
ตามพิพิธภัณฑ์ ซึ่งขนาดของนิทรรศการเพื่อการค้าประมานที่เปลี่ยนแปลง
ไปตามลักษณะของการประชาสัมพันธ์ขององค์กรแต่ละแห่ง

มีกฎทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องขนาดของนิทรรศการทางการค้าอยู่ว่า
“เนื้อที่ทั้งหมดของนิทรรศการควรเป็นประมาณหนึ่งในสิบของเนื้อที่ซึ่งให้
เป็นที่ตั้งแสดงผลิตภัณฑ์สินค้า” แต่ก็ไม่ควรถือเป็นกฎตายตัวจนเกินไป
 เพราะอาจมีองค์ประกอบอื่นที่ต้องพิจารณาร่วมกันในเรื่องนี้ด้วย

- ประตูเข้าออกเป็นทางเดียว กัน โดยแบ่งเป็นด้านทางเข้าและ
ด้านทางออก
- เคาน์เตอร์จำหน่ายและฝากของ อุปกรณ์ทางเข้า และเป็นที่สำหรับ
จำหน่ายเอกสารและหนังสือสูจิบัตร
- ห้องแสดงครบท่อเนื่องกับประตูทางเข้า ไม่มีรวมเสามาก เนื้อที่
กว้างขวาง เพดานไม่สูงหรือเตี้ยเกินไป มีแสงสว่างเพียงพอ

2.8.8.8 การวางแผนเกี่ยวกับสถานที่

ในเรื่องอาคารหรือสถานที่ที่จะแสดงนิทรรศการ ผู้จัดควรพิจารณา
ขนาดและเนื้อที่ให้มีความเหมาะสมสมกับจำนวนผู้ชม จำนวนวัสดุและเนื้อหา
ที่จะแสดง โดยผู้จัดจะต้องประมาณได้ว่าจะมีคนดูมากน้อยเพียงใด
เพื่อที่จะนำมาพิจารณาว่าอาคารหรือสถานที่จัดแสดงนั้นมีขนาดเหมาะสม
กับผู้ชมหรือไม่ หากไม่เหมาะสมผู้จัดจะต้องดำเนินการเปลี่ยนแปลงแก้ไข
นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงความสะอาดของผู้เข้าชม การถ่ายเทอากาศ
และแสง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องวางแผนอย่างรอบคอบ โดยในเบื้องต้นอาจ
พิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

2.8.8.9 จำนวนวัตถุจัดแสดงและเนื้อหา

สถานที่ที่จะแสดงนิทรรศการควรเป็นสถานที่ที่มีขนาดพื้นที่เหมาะสม
เพียงพอ กับวัตถุและเนื้อหาที่จะจัดแสดง เพื่อให้สามารถได้อย่าง
สะดวก ส่วนรูปแบบการจัดของนิทรรศการจะเป็นเช่นใด ย่อมขึ้นอยู่กับ
เนื้อหาของนิทรรศการนั้นๆ ถ้าเนื้อหานั้นมีความน่าสนใจในตัวของมันเอง
 เช่น เรื่องหุ่นกระบอกไทย แบบการจัดก็อาจกระทำด้วยการใช้แสงอย่างมี
 ศิลป์และมีฉากหลังที่สวยงาม หรือถ้าเป็นเรื่องของถ้วยชาสังคโลก ก็อาจ
 ใช้แสงสีสร้างความรู้สึก挽回กับเป็นแสงเดดจ้า ซึ่งจะช่วยให้ไม่ต้อง

เครื่องพิธีร้องอย่างสองเรื่องข้างต้นก็ได้ ดังนั้นการจัดจะเป็นแบบใดย่อมแล้วแต่เนื้อหาของเรื่อง และวัสดุสิ่งของที่จะใช้ในเรื่องนั้นๆ นั่นเอง สำหรับนิทรรศการหมุนเวียนนั้น ถ้าตัวนิทรรศการเด่นชัดและมีเอกภาพแล้ว แม้จะไปจัดในสภาพแวดล้อมต่างๆ กัน ก็จะถูกรับกวนจากสภาพเหล่านั้นอยามาก ดังนั้นหากจะจัดส่งนิทรรศการไปแสดง จึงไม่ควรส่งไปแค่เฉพาะวัตถุสิ่งของ แต่จะต้องส่งไปในสภาพของการจัดแสดงโดยสมบูรณ์เลยที่เดียว เพราะถ้าส่งแต่ของไปให้เข้าจัดกันเองนั้น มักประสบปัญหาการจัดแสดงแบบติดๆ กันเป็นพื้นที่ไม่สนับ

2.8.8.10 การวางแผนเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย

สิ่งที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่

1. สถานที่ ได้แก่บริเวณเนื้อที่และแหล่งที่ตั้งตามที่ต้องการ ค่าสถานที่และบริเวณเนื้อที่จะเป็นเท่าใด สามารถหาข้อมูลได้จากสมาคมหรือองค์กรที่กำหนดไว้เพื่อจัดงาน
2. จัดหลังจะต้องมีพื้นที่สำหรับขันย้ายซึ่งจะต้องเปลี่ยนงบประมาณ
3. ไฟฟ้า จะใช้ไฟมากน้อยเท่าใดตามแผนของการแสดง

4. วัสดุสำหรับใช้เพื่อการสาธิตมีลักษณะและคุณภาพอย่างไร จะใช้มากน้อยเท่าใดตามแผนการแสดงรูปแบบนั้นๆ
5. เครื่องมือพิเศษ ตามแผนที่จัดแสดงและตามโครงการ อาทิ เครื่องฉายสไลด์
6. การถ่ายภาพ ขึ้นอยู่กับว่าเป็นนิทรรศการใหญ่หรือเล็ก
7. เงินค่าจ้างเพิ่มเติม จำนวนคนที่ต้องใช้ ระยะเวลาในการฝึกและการสาธิต ค่าใช้จ่ายตาม อัตราตำแหน่งของบุคลากร
8. ค่าเดินทางของคณะผู้จัดทำ ตามจำนวนคนและจำนวนวัน ประมาณค่าเดินทางโดยพาหนะต่างๆ ค่าเบี้ย (เครื่องบิน รถไฟ เช่น) เป็นต้น (อัตราต่อวัน) เลี้ยง
9. วิศวกร สำหรับทำหน้าที่ติดตั้ง เคลื่อนย้ายเครื่องมือ การคิดงบประมาณค่าใช้จ่ายจะต้อง รวมถึงค่าเบี้ยเลี้ยง ตามอัตราต่อวันและ ค่าเดินทางด้วย (จำนวนวัน)
10. การบรรจุหีบห่อและค่าขนส่ง คิดตามขนาดและน้ำหนักของเครื่องมือ ระยะทางของสถานที่ที่จะจัดแสดง ตามอัตราการขนส่งประเภทต่างๆ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงว่าเป็นวันหยุดสุด สปดาห์ วันหยุดนักขัตฤกษ์ หรือล่วงเวลาทำงานหรือไม่มีกิจกรรม
11. ค่าประกันความเสียหาย ในหลายกรณี นิทรรศการมีการยืมสิ่งมีค่า หรือมีสิ่งมีค่าของผู้จัดเองเพื่อ ความไม่ประมาทอาจต้องประกัน

ความเสียหายໄວกับประกันภัยต่างๆด้วยโดยเฉพาะในกรณียึมสิ่งมีค่ามา
จากเอกสาร ผู้จัดควรจะประกันให้เข้าด้วย

12. เปิดเคล็ด ได้แก่รายการอื่นที่ไม่อาจจัดประเภทได้ อาทิ
ค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคลากรมา ทำหน้าที่เป็นผู้สำนิต การเช่าเก้าอี้และที่
เขียงหรือ การทำความสะอาด เป็นต้น

2.8.8.11 การวางแผนเกี่ยวกับระยะเวลา

นิทรรศการชั่วคราวที่จัดตามพิธีภัณฑ์ หรือสถาบันที่นักเรียนทำนองเดียวกัน
อาจกินเวลาตั้งแต่เป็นเดือนจนถึงปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของหลาย
อย่าง เป็นต้นว่า แหล่งที่จะได้มาซึ่งวัสดุสำหรับแสดง งบประมาณ
คณะกรรมการ โปรแกรมการจัดการแสดงอื่นๆ ฯลฯ จำนวนมากสถาบันมักไม่
จัดนิทรรศการที่กินเวลาไม่ถึงหนึ่งเดือน นอกจานนิทรรศการขนาดเล็ก
ซึ่งจัดไม่ยากอาจใช้เวลาแสดงรวมสองสัปดาห์

ตามปกติก่อนจะนำเสนอ尼ทรรศการเคลื่อนที่ไปแสดงนั้น จะต้องมีเอกสาร
หรือจดหมายแจ้งล่วงหน้า เพื่อป้องกันความผิดพลาดในเรื่องวัน เวลา และ
เป็นการสร้างมาตรฐานงานคุณภาพอีกทางหนึ่งด้วย โดยทั่วไปแล้วการ
กำหนดวันสำหรับจัดแสดงจะต้องแล้วแต่ความสะดวกของผู้จัดและ เมื่อวันໄกว
สำหรับความคาดเคลื่อนด้วยถ้าหากย้ายที่จัดติดต่อกันสักหนึ่งแปดครั้ง
ครั้งละสามถึงสี่สัปดาห์ รวมทั้งเวลาในการขนส่ง ติดตั้ง และเก็บบรรจุ

กลับคืนก็อาจใช้เวลาาราวาสิบเดือนถึงหนึ่งปี โดยก่อนหมุนเวียนต่อไปที่อื่น
ควรสังกลับคืนไปยังที่เดิม ก่อนเพื่อตรวจสอบซ้อม เช่นและบรรจุใหม่ นอกเสียจากจะมีเจ้าหน้าที่ผู้
เชี่ยวชาญประจำอยู่ที่สถาบันที่อยู่ระหว่างทางผ่านที่ทำหน้าที่นี้ได้
การหมุนเวียนไปจัดแสดงติดต่อกันทุกครั้ง เว้นช่วงเวลาไว้ห่างกัน
สักสามถึงสี่สัปดาห์ เพราะหากเว้นเวลาไว้ไม่พออาจจะต้องจ่ายค่าจ้าง
แรงงานเพิ่มขึ้นอีก ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายยิ่งถ้าเป็นนิทรรศการขนาด
ใหญ่ที่ซับซ้อนซึ่งย้ายไปแสดงหลายสถาบันนานเป็นปี ยิ่งต้องการเวลา
สำหรับบรรจุที่บินห้อ การขนส่ง และการติดตั้งมากขึ้นกว่าการแสดง

2.8.8.12 การวางแผนเกี่ยวกับกิจกรรมประกอบ

ในปัจจุบันนิทรรศการส่วนใหญ่จะมีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมในด้าน<sup>การให้ความรู้แก่ผู้มาชมกิจกรรม เตรียมความรู้จากกระทำขึ้นในรูปของการ
พูดถึงสิ่งที่นำมาแสดง หรือในรูปของการใช้ป้ายบรรยายหรือการสาธิต
ซึ่งแนวโน้มของนิทรรศการขนาดใหญ่ขณะนี้ก็คือได้มีการใช้การสาธิต
เพิ่มขึ้น โดยการสาธิตนี้ก็ไม่ใช่มาเสริมสิ่งที่แสดงไว้ในนิทรรศการแต่ใช้แทน
สิ่งเหล่านั้นเลยที่เดียว มีนิทรรศการเช่นที่ว่าเนื้องแห่ง ใช้การสาธิตแบบ
ต่อเนื่องกันถึงสิบรายการก็มี</sup>

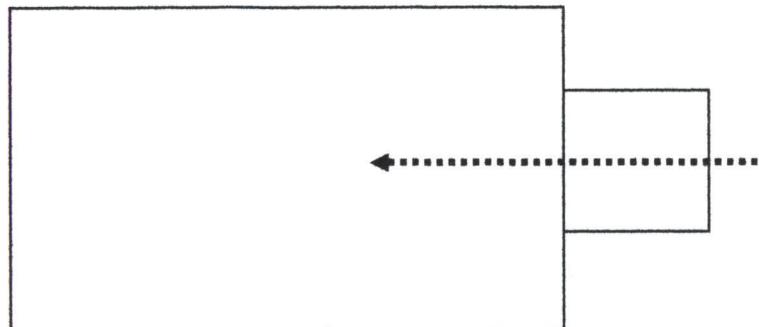
นิทรรศการบางนิทรรศการใช้วิธีเสริมความรู้ด้วยการพิมพ์สูจิบัตร
หลากร้อยหน้า แสดงผลงานต่างๆ มีภาพสีและภาพขาวดำประกอบเป็น

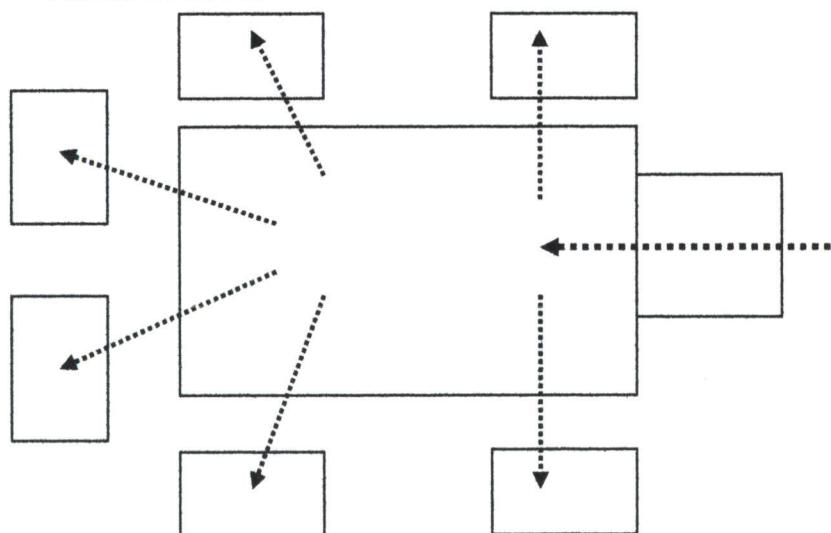
จำนวนมาก รวมทั้งมีรายชื่อขึ้นงานต่างๆ ที่แสดงอยู่ในนิทรรศการนั้นบาง
นิทรรศการจัดป้ายสถา瓦ณลักษร สัปดาห์ละครั้ง ตลอดงาน โดยใน
ระหว่างป้ายสถา อาจมีการแสดงประกอบด้วย เช่น การแสดงดนตรี โดย
ใช้เครื่องมือชนิดเดียวกับที่นำมาจัดในนิทรรศการ นอกจากนี้ก็อาจฉาย
ภาพยันต์หรือสไลด์เป็นเรื่องๆ เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เข้าชมด้วย

อย่างไรก็ตามสิ่งที่เป็นตัวเสริมนิทรรศการที่สำคัญในบรรดา
กิจกรรมที่กล่าวมาแล้ว ก็คือหนังสือแนะนำและสูจิบัตร ซึ่งจะช่วยให้
นิทรรศการมีความสมบูรณ์ เพราะสามารถบรรยายบางสิ่งบางอย่างที่ไม่อาจ
นำมาปรับเข้ากับนิทรรศการได้ สูจิบัตรนั้น เมื่อผู้ชมนำติดตัวกลับบ้านจะ
ช่วยให้เขารำลึกถึงสิ่งต่างๆ ที่ไปชมมาได้ด้วยเหตุนี้ ผู้จัดนิทรรศการบาง
กลุ่มจึงพยายามทำหนังสือคู่มือและสูจิบัตรด้วยความประณีต ละเอียด
หนังสือแบบนี้บางที่ทำเป็นสูจิบัตรเล็กๆไม่กี่หน้า ไปจนกระทั่งเป็นเล่ม
หนาหลายร้อยหน้า การทำหนังสือประเภทสูจิบัตรนี้ผู้จัดงานจะต้อง¹
วางแผนในด้านวิธีการเขียนและรูปแบบที่คงเส้นคงวาตลอดจนตลอดเวลา
กันกับนิทรรศการที่แสดงอยู่ ซึ่งจะพบบ่อยมากที่รูปสีหรือรูปขาวดำที่พิมพ์
ไว้ในสูจิบัตร กล้ายเป็นสีอีกต่อไปแล้ว พนักงานที่จัดขึ้นใน
วารสารได้อย่างสมบูรณ์

ภาพที่ 2.44 แสดงผังห้องจัดแสดงนิทรรศการแบบ Open Plan

ภาพที่ 2.45 แสดงผังห้องจัดแสดงนิทรรศการแบบ Core and Satellites/Enfilade

2.9.9 ผังห้องจัดแสดงและทางสัญจร

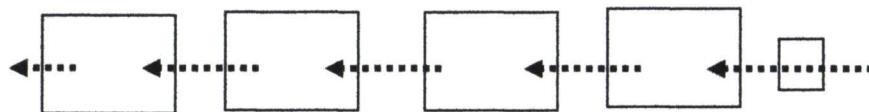
ผังห้องจัดแสดงมีความสัมพันธ์ทางสัญจรของผู้ชม เป็นปัจจัยสำคัญในการนำผู้ชมไปสู่ส่วนต่างๆ ที่จัดแสดง และเป็นการลำดับเรื่องราว ตั้งแต่เริ่มต้นไปจนจบ ผังของห้องจัดแสดงแบ่งออกได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับขนาดและโครงสร้างของอาคารที่จัดแสดง Mathews (1991:21-22) (อ้างถึงใน อุทิยา จันทะวงศ์ 2540: 106) ได้แบ่งห้องจัดแสดงของศิลปะออกเป็น 6 ลักษณะ ดังนี้

2.8.9.1 ผังแบบ OPEN PLAN ได้แก่ ผังที่มีลักษณะเป็นห้องกว้าง มีทิศทางการเดินชุมแบบอิสระ Free Circulation มีทางเข้าและทางออกทางเดียวกัน ผังแบบ OPEN PLAN นี้เป็นผังที่เหมาะสมสำหรับการจัดแสดงในลักษณะทั่วไป

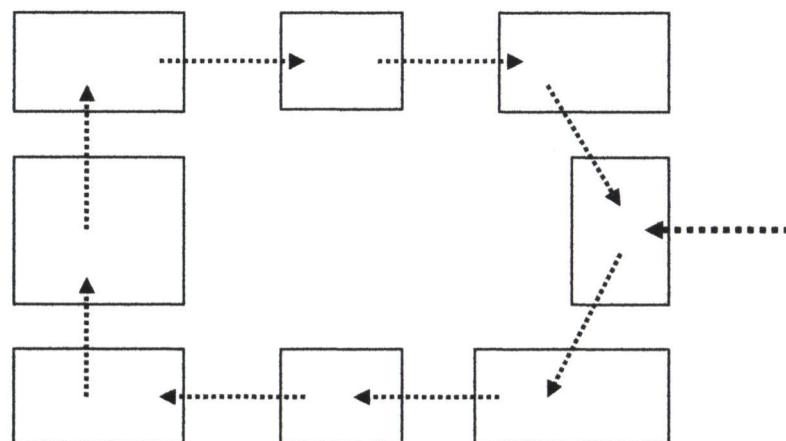
2.8.9.2 ผังแบบ Core and Satellites/Enfilade ได้แก่ ผังห้องที่มีห้องหลักอยู่ตรงกลาง และมีห้องย่อยๆ หลายห้องรายล้อมและเชื่อมต่อกับห้องหลัก มีทิศทางการเดินชุมแบบอิสระ (FREE CIRCULATION) และแบบเดินชุมจากห้องหลักแล้วแยกออกไปยังห้องย่อย แต่ละห้อง (CIRCULATION CONTROL CORE TO SPECIFIC SATELLITES) มีทางเข้าและทางออกเป็นทางเดียวกัน ผังแบบ Core and Satellites/Enfilade เป็นผังที่เหมาะสมสำหรับการจัดแสดงนิทรรศการหลักใน

ห้องกลางและการจัดนิทรรศการมุนเเรียนหรือ
นิทรรศการพิเศษในห้อง
ยอดต่างๆ

ภาพที่ 2.46 แสดงผังห้องผังแบบ LINEAR PROCESSIONO

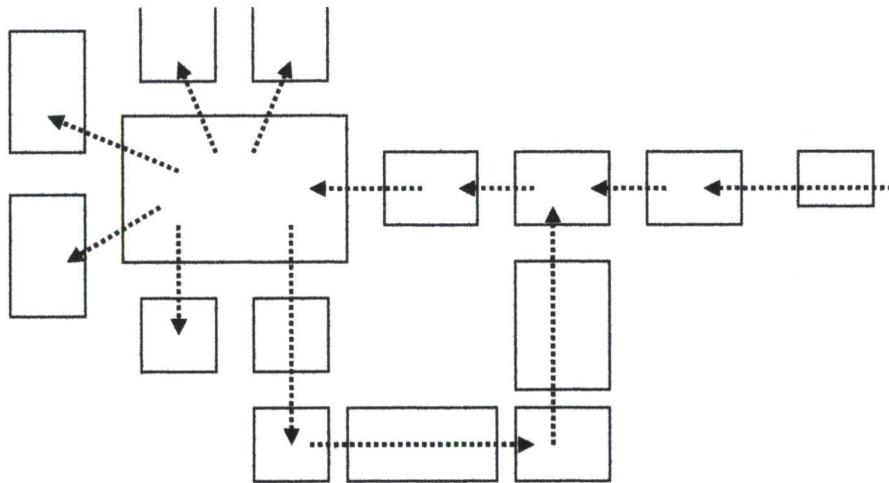
ภาพที่ 2.47 แสดงผังห้องผังแบบ LOOP

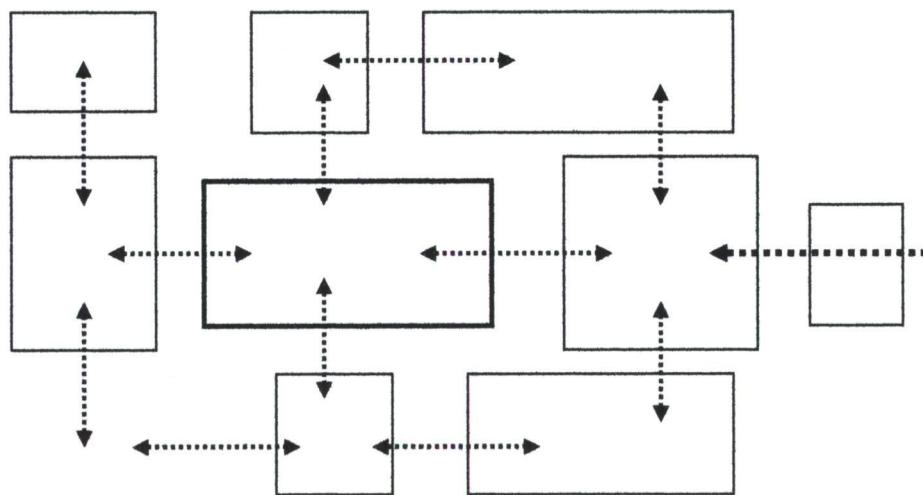
2.8.9.3 ผังแบบ LINEAR PROCESSIONO ได้แก่ ผังที่มีห้อง
หลายห้องเรียงรายและเชื่อมตอกัน มีทิศทางการเดินชมแบบกำหนดให้
CONTROLLED CIRCULATION คือ การเดินชมไปห้องแรก ไปยังห้อง
สุดท้าย มีทางเข้าออกเป็นคนละทาง ผังแบบ LINEAR PROCESSION เป็น
แผนผังที่เหมาะสมสำหรับการจัดแสดงผลงานตามลำดับหรือตามหัวข้อ เช่น
มุคสมัยของศิลปะ หรืองานศิลปะ ประเภทต่างๆ เป็นต้น

2.8.9.4 ผังแบบ LOOP ได้แก่ ผังที่มีห้องเรียงรายต่อกันเป็นกลุ่ม มี
ทิศทางการเดินชมจากห้องหนึ่งไปยังอีกห้องหนึ่งจนครบ (CIRCULATION
RETURNS TO ENTRANCE) มีทางเข้าและทางออกเดียวกัน ผังแบบ
LOOP เป็นผังที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมแบบรวมศูนย์และแบบการ
กระจายไปยังห้องต่างๆ

ภาพที่ 2.48 แสดงผังห้องจัดแสดงนิทรรศการแบบ Complex

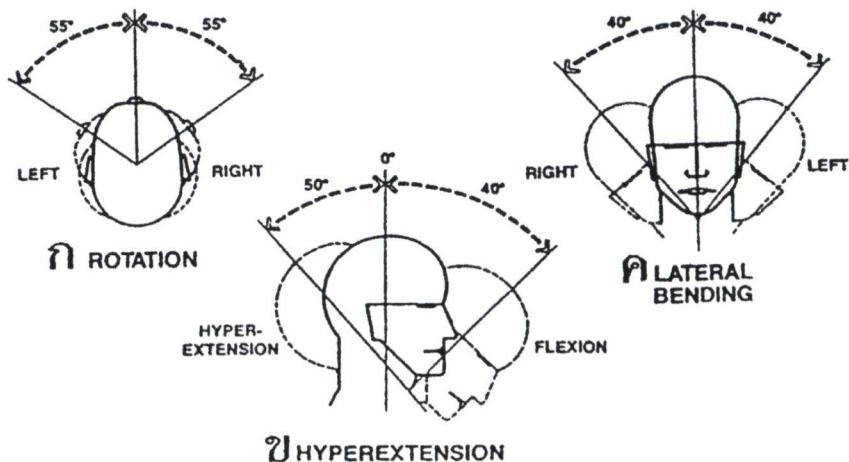
ภาพที่ 2.49 แสดงผังห้องจัดแสดงนิทรรศการแบบ LABYRINTH

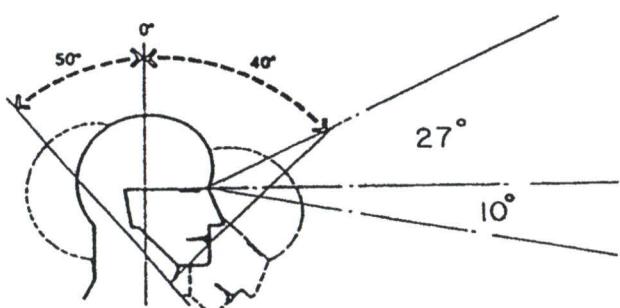
2.8.9.5 ผังแบบ COMPLEX ได้แก่ ผังที่มีห้องเรียงรายและเชื่อมต่อกันในหลายลักษณะ มีวิธีทางการเดินชมซึ่งกับความต่อเนื่องของห้องต่างๆ มีทางเข้าและออกทางเดียวกัน ผังแบบ COMPLEX เป็นผังที่เหมาะสมสำหรับการจัดแสดงที่มีความซับซ้อนหรือมีการจัดแสดงหลายหัวข้อ

2.8.9.6 ผังแบบ LABYRINTH ได้แก่ ผังที่มีห้องเรียงรายต่อกันเป็นกลุ่มและมีห้องอยู่ต่างกัน มีวิธีทางการเดินชมแบบอิสระ FREE CIRCULATION มีทางเข้าและทางออกเดียวกัน ผังแบบ LABYRINTH เป็นผังที่เหมาะสมสำหรับการจัดแสดงที่เน้นความสัมพันธ์ของเรื่องราวกับผลงานทั้งหมดที่จัดแสดง

ภาพที่ 2.50 แสดงการเคลื่อนไหวของศรีษะ คอ ไนล์

ภาพที่ 2.51 แสดงการมองเห็นแนวตั้ง

2.8.10 ระยะพื้นที่ในการจัดแสดง

พื้นที่ในการจัดแสดงสามารถจำแนกเป็นพื้นที่ใหญ่ ๆ ได้แก่ พื้นที่ลงสำหรับทางสัญจร และพื้นที่สำหรับการจัดแสดงงาน ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีองค์ประกอบที่ควรพิจารณาดังนี้

2.8.10.1 ขอบเขตในการมองเห็น

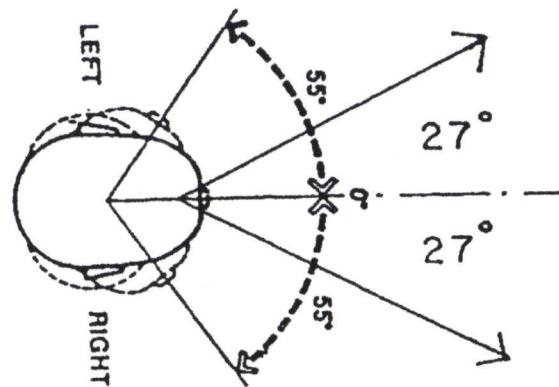
ขอบเขตในการมองเห็นของผู้ชมที่มีสายตาปกติ ประกอบด้วยการเคลื่อนไหวของศรีษะ คอ ไนล์ การมองเห็นแนวตั้งและการมองเห็นแนวนอน ได้แก่

- 1) การเคลื่อนไหวของศรีษะ คอ ไนล์
- 2) การมองเห็นในแนวตั้ง การมองเห็นในแนวตั้งของผู้ชมสายตาปกติ มีพื้นที่ของการมองเห็นตั้งแต่ระดับที่สูงกว่าระดับสายตา ประมาณ 27 องศา จนถึงระดับสายตาที่ต่ำกว่าระดับสายตาประมาณ 10 องศา
- 3) การมองเห็นในแนวนอน การมองเห็นในแนวนอนของผู้ชมที่มีสายตาปกติ มีพื้นที่ของการมองเห็นในระดับสายตากว้างประมาณ 54 องศา

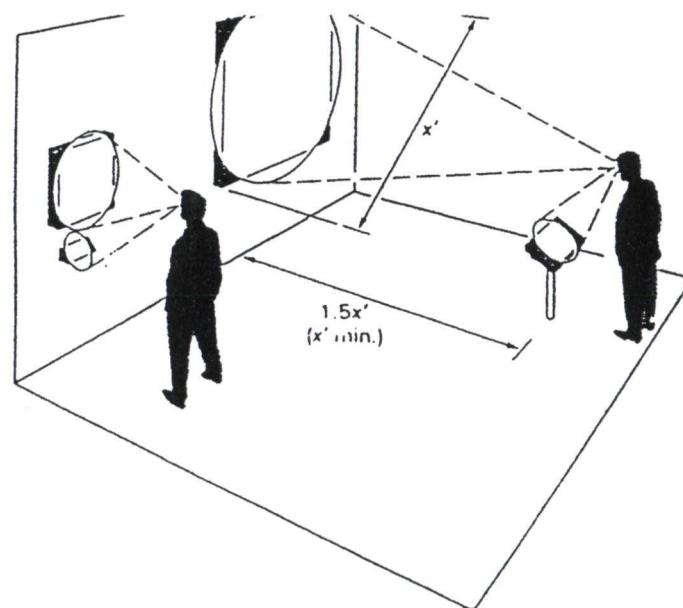

2.8.10.2 ขนาดของพื้นที่จัดแสดง ขนาดของพื้นที่จัดแสดงเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการจัดแสดงในแต่ละพื้นที่ และมีความสัมพันธ์ต่อการกำหนดขนาดและจำนวนของงานที่นำมาจัดแสดง การจัดที่ดีจึงควรคำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างพื้นที่จัดแสดงงานวัตถุที่จัดแสดง และระยะพื้นที่สำหรับการดูและการเดินชม

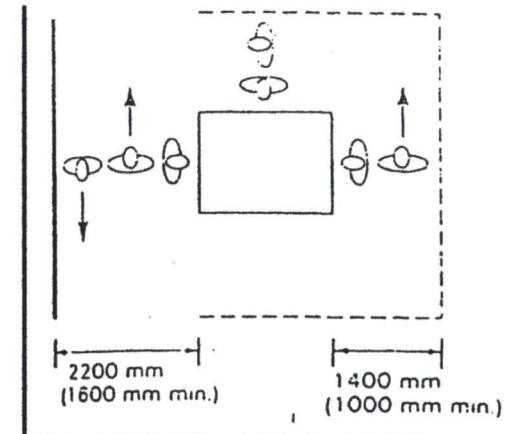
ภาพที่ 2.52 แสดงการมองเห็นแนวอน

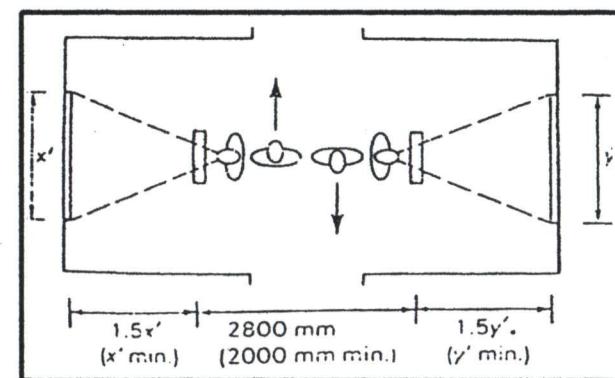
ภาพที่ 2.53 แสดงระยะของความมองเห็นพื้นที่จัดแสดง

ภาพที่ 2.54 การจัดแสดงงานซึ่นเดียวกับริเวณกลางพื้นที่

ภาพที่ 2.55 การจัดแสดงงานขนาดใหญ่อยู่ตรงข้ามกัน

2.8.11 การออกแบบห้องบรรยายและสัมนา

เป็นห้องสำหรับจัดแสดงการบรรยาย สัมนา ในโอกาสต่างๆเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร หรืออาจเป็นที่

จัดอบรมสัมนาทางวิชาการตามโอกาสอันสมควร ส่วนห้องบรรยายมีส่วนประกอบดังนี้

ส่วนประกอบของห้องบรรยาย

- โถงพักคอย (Lobby) เป็นบริเวณพักคอย พูดคุยหรือพักระหว่างการบรรยาย

- ทางเข้า-ออก (Entrance-Exit) ถ้าเป็นห้องบรรยายขนาดเล็ก อาจมีทางเข้า-ออกทางเดียวที่ได้แต่ถ้าเป็นขนาด 300 ที่นั่งขึ้นไป ควรมีทางเข้าออกอย่างน้อย 2 ทาง

- สวนเวที Stage ใช้สำหรับผู้บรรยาย ติดตั้งอุปกรณ์ประกอบการบรรยาย

- ห้องเตรียมการบรรยาย Preparation room สำหรับเป็นที่เตรียมตัวของผู้บรรยายหรือพักผ่อน

- ห้องเก็บของ Storage เป็นที่เก็บวัสดุเตรียมการบรรยายหรือใช้ประกอบการบรรยาย

- พื้นที่มั่งซั่ม

2.8.11.1 เทคนิคการจัดห้องบรรยาย

ประเภทการจัดห้องบรรยาย โดยที่ว่าไปการจัดແຄวในการนั่งมี 3 ประเภทคือ

1). Common one bank โดยที่ว่าไปการจัดແຄวในการนั่งมี 3 ประเภทคือ

กว้างอย่างน้อย 1.50 เมตร หมายความว่าห้องขนาดเล็กซึ่งจัดได้ 1 แบบ

- Straight row แบบແຄວตรงตลอด คนที่นั่งริมແຄวเห็นเวทีไม่สะดวก

- Curved row แบบແຄວโค้ง รัศมีความโค้งอย่างน้อย 20 พุต ซึ่งคนนั่งทั้งหมดสามารถมองเห็นได้ทั่วถึงกันทั้งสองแบบไม่เหมาะสมกับห้องที่มีขนาดกว้างมาก เพราะที่นั่งแต่ละແຄวจะยาวจนบริเวณตอนกลางเข้าอกลำบาก ระหว่างແຄวควรกว้างไม่ต่ำกว่า 0.80 เมตร แต่ละແຄวมีที่นั่งไม่เกิน 14 ที่นั่ง

2). Two bank row แบบที่นั่ง 2 ตอน มีทางเดินตรงกลางและทางเดินสองข้างเป็นแบบที่นิยมมากในประเทศไทย ซึ่งจัดได้ 2 แบบ

- Straight row สามารถที่นั่งได้มากแต่ริมແຄวจะมองไม่สะดวก

- Curved row ดีกว่าแบบแรก เพราะผู้นั่งซั่มได้รับความสะดวกมองเห็นชัดเจน

3. Three bank row ในแต่ละแฉ้มี 3 ตอนมีทางเดิน 2 ข้างของตอนกลางส่วนริมที่นั่งชิดผนังการจัดลักษณะนี้ใช้กับห้องขนาดใหญ่

2.8.11.2 ข้อพิจารณาในการออกแบบห้องบรรยาย

1. การจัดวางตำแหน่งของเก้าอี้ภายในห้องบรรยาย ควรให้มีปริมาณใกล้กับเวทีมากที่สุด

2. การจัดวางกำแพง เพดาน และเวทีให้เหมาะสมสมที่จะทำให้ได้ทิศทางของเสียงตามที่ต้องการมากที่สุด ดังนั้นห้องบรรยายที่กว้างและตื้น จึงดีกว่าห้องที่แคบและลึก และห้องบรรยายที่ผนังเรียบจะเสียงท้อนเสียงอยู่ใกล้ๆ กัน จุดกำเนิดเสียง จะมีรูปร่างตีกันห้องบรรยายที่มีผนังโค้งเว้าและอยู่ห่างจากจุดกำเนิดเสียงและผู้ฟัง

3. อัตราส่วนของความกว้าง ความยาวของห้องบรรยายไม่ต่ำกว่า 2 แผ่นอน ซึ่งอยู่กับการจัดขนาดของแทบที่นั่ง ซึ่งจะสะดวกสบายและให้ทุกที่นั่งได้ยินเสียงชัดเจนทั่วถึงกันและซึ่งอยู่กับระบบการขยายเสียงที่ใช้อัตราส่วนโดยประมาณ คือความยาว: ความกว้าง = 2:1 หรือ 1:2:1

4. ห้องบรรยายที่มีผู้ฟังเป็นรูปวงรี Circular or Elliptically Shape มักทำให้เกิด Focusing Effect คือเสียงจะไปรวมกันที่จุดหนึ่งไม่กระจายกัน ทำให้เกิดเสียงก้องซ้ำ แต่จะแก้ไขโดยใช้ผ้า Curves Surface เป็นช่วงๆ

5. ผนังที่ดีที่สุดของห้องบรรยายต้องเป็นรูปคล้ายพาด Fan Shaped Plan เพราะผนังด้านซ้ายซึ่งผ่ายออก ทำหน้าที่เป็นฉากสะท้อนเสียงได้อย่างดี จะช่วยสะท้อนเสียงไปอยู่ด้านหลังของห้องบรรยาย แต่ต้องระวังไม่ให้ระยะระหว่างเสียงตรงและเสียงสะท้อนต่างกันเกินกว่า 50-65 ฟุต เพราะจะทำให้เกิดเสียงสะท้อนขึ้นได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนที่นั่งใกล้เวทีถ้าเกิน 65 ฟุตจะเกิดเสียงสะท้อนขึ้นทันที

6. ผนังที่ไม่มีความนำมาริบบิคือ รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สำหรับเป็นควรหลีกเลี่ยง เพราะจะเกิด Flutter Echo แต่จะแก้ไขได้โดยกรุผนังและเพดานด้วยวัสดุดูดเสียงเป็นอย่างดี และเหมาะสมตามส่วนที่เกิดเสียง Echo ที่เกิดขึ้น

7. การจัดແຄວที่นั่งของห้อง การจัดให้เวทีมีความสัมพันธ์กับที่นั่งเพื่อ Visibility และ Distribution of Sound (ให้มีการกระจายเสียงอย่างทั่วถึงกัน) อัตราส่วนของความกว้างต่อความยาวอยู่ระหว่าง 1:1:1 หรือ 1:1:4 จึงควรออกแบบผังบริเวณให้มีรูปร่างเหมาะสม คือผังวงรีมักจะทำให้เกิด Focusing Effect เสียงรวมกันเป็นจุดไม่กระจายทั่วห้อง

2.8.11.3 คุณลักษณะของห้องบรรยายที่ดี

- พื้นที่สำหรับห้องบรรยาย ควรเป็นพื้นที่ ที่สามารถทำความสะอาดง่าย สำหรับวัสดุที่ใช้ทำพื้นนั้น ถ้าเป็นไม้ควรจะด้าน ใช้แปรงขัดได้
- ผาผังควรมีลักษณะเกลี้ยง เพื่อป้องกันผู้คนลื่นล้มของเก้าอี้ได้ง่าย และสะดวกต่อการทำความสะอาด วัสดุที่ใช้ทำผาผังอาจเป็นไม้ซีเมนต์ หรือวัสดุอื่นๆ
- เพดานควรเป็นเพดานกันความร้อนและผู้คนลื่นล้มของ
- ประตู-หน้าต่างของห้องบรรยายควรมีประตูใหญ่เปิดสู่ระเบียง ทางเดินด้านยาวอย่างน้อย ห้องละ 2 ประตู ขนาดของประตูควรกว้างประมาณ 1.10 เมตรและสูงประมาณ 2.10 เมตรหรือสูง เสมอระดับขอบของหน้าต่าง หน้าต่างส่วนมากควรเปิดออกไปยังภายนอกทางด้านยาวของห้อง ขนาดของหน้าต่างควรกว้างประมาณ 80 ซม. สูงประมาณ 110 ซม. ขอบล่างของหน้าต่างควรจะมีพื้นที่ประมาณ 90 ซม. จากระดับความสูงพื้น และมีบริเวณพื้นที่ของประตูและหน้าต่าง 1 ส่วน 4 ของผนัง
- ห้องบรรยาย สำหรับชนิดของหน้าต่างมีหลายแบบแต่ควรมีลักษณะเปิดออกนอกห้องและสามารถควบคุมแสงสว่างและการถ่ายเทอากาศได้ด้วย

- จอฉาย ไม่จำเป็นต้องวางหน้าห้องเสมอไป ควรจัดวางไว้ต่ำเท่านั้นเมื่อที่สุดของห้อง ขอบล่างสุดของจอควรอยู่สูงกว่าระดับสายตาของผู้ดู ในขณะที่ขอบบนทำมุมสูงสุดกับระดับสายตาผู้ดูแลว่าหน้าไม่เกิน 30 องศา นอกจากนั้นจะดียิ่งๆ ในแนวเดียวกับเครื่องฉายและตั้งจากซึ่งกันและกันทั้งแนวตั้ง และแนวนอน
 - ลำโพง ควรติดตั้งด้านเดียวกับจอฉาย ในระดับหูของผู้เข้ารับการอบรม หากมีลำโพงหลักตัวอาจติดรอบๆ ห้องก็ได้
 - เครื่องฉาย ระยะการติดตั้งขึ้นอยู่กับชนิดของเครื่องฉาย ส่วนตัวเครื่องอาจติดบนสแตนเดิลหรือติดตายในห้องฉายก็ได้ แต่ต้องอยู่แนวเดียวกับจอฉายตั้งได้จากซึ่งกันและกันทั้งแนวตั้ง และแนวนอน
- นอกจากนั้นยังต้องอยู่เหนือระดับศีรษะผู้ดูด้วย

2.8.11.4 ลักษณะการจัดห้องบรรยาย

ควรจัดให้ผู้บรรยายและผู้เข้ารับการอบรม สามารถมองเห็นกันและกันได้ทั่วถึง โดยผู้บรรยายควรนั่งบนพื้นที่ยกสูงขึ้นพอดี (เวที) สำหรับการจัดที่นั่งของผู้เข้ารับการอบรม ควรจัดให้ผู้เข้าฟังได้หน้าอยู่ห่างจากจอประมาณ 2 เท่าของความกว้างจอ และผู้เข้าฟังหลังสุดอยู่ห่างจากจอประมาณ 6 เท่าของความกว้างจอ แต่การดู

ภาพที่ชัดเจนไม่ได้ชี้นัยยะกับระหว่างห่างระหว่างจุดเพียงอย่างเดียว ยัง
ชี้นัยยะกับมุมมองของการดูที่ชัดเจนอีกด้วย การกำหนดมุมของการ
ดูที่ชัดเจนนั้นชี้นัยยะ กับ การสะท้อนแสงของจุดแต่ละชนิดที่เลือกใช้
ตัวอย่างเช่นห้องบรรยายที่ใช้จอดแบบพื้นทรายแก้ว ซึ่งมีมุมสะท้อน
แคบเพียงประมาณ 25องศาเมื่อเอ้าลักษณะการสะท้อนของจุด
และระยะดูที่ชัดเจนรวมกัน

นอกจากนั้นการที่ผู้เข้ารับการอบรมความมีระยะห่างจาก
โต๊ะประมาณ0.75เมตร และมีพื้นที่ ที่ใช้ต่อ1ที่นั่งกว้างอย่างน้อย
0.75เมตร สำหรับห้องบรรยายขนาดใหญ่ควรจัดที่นั่งไม่ให้บังกัน
โดยจัดแต่ละหน่วยให้สูงต่ำลดหลั้นกัน แบบอัฒจันทร์ แต่จะต้อง
ไม่ทำให้หันคนเกินไปจนอาจเป็นอันตราย

2.8.11.5 การมองเห็น

1. ตัวหนังสือบนกระดาน ปกติสูง3.5 -4.0ซม.สามารถ
มองเห็นได้ไกลประมาณ 15-17 เมตร
2. ระยะที่อาจวางเก้าอี้ได้ในแนวระดับเดียวกันไม่เกิน
8.00เมตร
3. ระยะห่างจากกระดานถึงเฉพาะหน้าสุดประมาณ 2.50-
3.00เมตร

4. มุ่งมั่นกระดานของคนริมสุดทั้ง2ด้านของแคว้นน้ำ

ควรทำมุ่งไม่น้อยกว่า 40องศา

5. มุ่งเฉยจากกระดับสายตาของคนที่นั่งแคว้นน้ำเท่ากับ

ขอบบนของกระดานดำเนินไม่ควรเกิน 35องศา

2.5.9.6 พื้นที่ทางสัญจร ให้คิดพื้นที่ทางสัญจร

ประมาณ 30%ของพื้นที่ห้องเรียนทั้งหมดออกจากนี้ควร

จะมีพื้นที่สำหรับเก็บอุปกรณ์อื่นๆด้วย อุปกรณ์

ประกอบการสอนต่างๆ ซึ่งพื้นที่สำหรับจัดเก็บอุปกรณ์ควร

มีพื้นที่ประมาณ 10%

2.9 หลักการหรือหลักเกณฑ์มาตรฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบสถาปัตยกรรม

ความหมายของการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์

การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ทำหน้าที่ในฐานะที่เป็น สื่อในพิพิธภัณฑ์ สถาน (MUSEUM EXHIBITION IS MEDIUM) สื่อประเภทนี้ นักวิชาการทางการพิพิธภัณฑ์สถานวิทยาได้กล่าวไว้ว่า เป็นสื่อที่ ใกล้เคียงกับหนังสือ และภาพนิทรรศเป็นสื่อที่มุ่งเน้นให้ผู้ชมได้รับทั้ง สาระและบันเทิงไปในเวลาเดียวกันความสนุกสนานเพลิดเพลินใน การเข้าชมถือว่าเป็นประสบการณ์ที่สำคัญที่ผู้ชมควรจะ ได้รับใน ขณะเดียวกันการถ่ายทอดเนื้อหาทางวิชาการก็ควรได้รับการนำเสนอ อย่างเหมาะสม ด้วยการจัดแสดงมิใช่สื่อประเภทหนังสือเรียนหรือสื่อ ประกอบการเรียนการสอนในห้องเรียน แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้ เน้นในด้านการให้ความบันเทิงเพียงอย่างเดียวแต่เป็นส่วนผสมของ ทั้งสองสิ่งในปริมาณที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ของผู้เข้าชมประสบการณ์ ที่ได้จากการเข้าชมการจัดแสดงที่ดี ควรจะมีลักษณะที่คล้ายกับการ ที่เราได้ชมภาพนิทรรศอ่านหนังสือดี ๆ หรือไปเที่ยวสวนสนุก ความรู้สึกที่เราได้รับเมื่อออกจากโรงภาพยนตร์ควรเป็นความรู้สึก เช่นเดียวกับเมื่อเราผ่านประสบการณ์จากการเข้าชมการจัดแสดงที่ดี ความเหมือนอยู่ที่การนำผู้ชมไปสู่โลกใหม่ที่มีความแตกต่าง

จากโลกในชีวิตประจำวัน เป็นที่ที่ความรู้สึกนึกคิดความฝันและ จินตนาการของผู้ชมเป็นจริงได้จะแตกต่างกันอยู่บ้างก็ตรงที่ การเข้า ชมการจัดแสดงเป็นสิ่งที่ผู้ชมสามารถมีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในสิ่ง หนึ่ง ได้เป็นการใช้เวลาว่างร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในสิ่งที่ ตนเองสนใจร่วมกันมิใช่เป็นประสบการณ์ของคนเดคนหนึ่ง ลิ่งที่ผู้ชม เรียนรู้ในระหว่างการการเข้าชมเป็นการเรียนรู้ด้วย ความรู้สึกด้วย ความสมัครใจ ด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน มิใช่ด้วยการบังคับ ใจเพราการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ไม่ใช้การเรียนการสอนในห้องเรียน ผู้ชมไม่จำเป็นที่จะต้องตอบผ่านหากผู้ชมไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาที่ พิพิธภัณฑ์นำเสนอได้นั้นย่อมไม่ใช่ความผิดพลาดของผู้ชมแต่เป็นที่ ตัวพิพิธภัณฑ์เองที่ไม่สามารถสื่อให้ผู้ชมเข้าใจ ในเนื้อหาเหล่านั้นได้

บทบาทและหน้าที่ของนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์

ตามหลักวิชาการทางด้านพิพิธภัณฑ์สถานวิทยาแล้ว นิทรรศการมีหน้าที่หลักอยู่ 3 ประการ

1) จัดแสดงสิ่งของ

มักมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งของหรือวัตถุ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นติดปะวัตถุใบรวมวัตถุที่มีคุณค่าและประวัติศาสตร์อันยาวนานในฐานะที่เป็นวัตถุในการจัดแสดง หรือจะเป็นวัตถุที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อในการนำเสนอเรื่องราวในนิทรรศการเพware นิทรรศการก็คือ การแปลความหมายจากสิ่งที่เป็น 2 มิติ (เนื้อหาทางวิชาการ) ให้มีลักษณะเป็นสภาพแวดล้อมที่เป็น 3 มิติ (บรรยายกาศและ สภาพแวดล้อมที่ห้อมหุ้มตัวผู้ชม) ในเมื่อสิ่งของที่นำมาประกอบเป็น 3 มิติ ก็ย่อมต้องการสภาพ แวดล้อมที่เป็น 3 มิติด้วย หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมขึ้นมาหนึ่งเอง

นิทรรศการที่ดีจึงควรที่จะสามารถนำเสนอออกมานั้นให้เป็นลักษณะรูปรวมได้โดยง่าย มีความกระชับในรูปร่างหน้าตาและสื่อที่จะใช้นำเสนอ โดยอาศัยการใช้คำบรรยายให้น้อยอย่างสิ้น กะซับและตรงประเด็นที่สุด แต่ครอบคลุม ประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการจะนำเสนอได้อย่างชัดเจน ถึงแม้จะเป็นการจัดแสดงสิ่งของ แต่นิทรรศการมิใช่เพียงแต่ตู้ใส่ของ และแท่นฐานสำหรับจัดวางวัตถุเท่านั้น การออกแบบนิทรรศการจึงไม่เพียงการออกแบบตู้หรือ แท่นฐานเท่านั้น

หารแต่เป็นองค์ประกอบทั้งหมดที่รวมกันเป็นตัวนิทรรศการไม่ว่าจะเป็น สี บรรยายกาศ สิ่งต่าง ๆ ที่เลือกสรรแล้วว่าเหมาะสมสมต่อการเรียนรู้ของผู้ชมซึ่งล้วนแล้วแต่มีความสำคัญเท่าเทียมกันทั้งสิ้น 2) เป็นสื่อที่ใช้ในการสื่อสาร

ในเมื่อนิทรรศการคือ สื่อ ชนิดหนึ่งหน้าที่ของสื่อก็คือ ใช้เพื่อการสื่อสารซึ่งในที่นี้เป็นกรณีของการสื่อสารระหว่างพิพิธภัณฑ์และผู้เข้าชมการสื่อสารในนิทรรศการจะเกิดขึ้นในทุก ๆ จุดของการจัดแสดง ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่พิพิธภัณฑ์จัดเตรียมไว้ ซึ่งไม่ควรจำกัดไว้ที่สื่อประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือเป็นการรับรู้ด้วยการมองเห็นเพียงอย่างเดียวแต่ควรเป็นสื่อที่ผู้ชมสามารถเรียนรู้ได้ โดยผ่านประสบการณ์สัมผัสทั้ง 5 (รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส) ร่วมกันสื่อผ่านการมองเห็นและความรู้สึกต่าง ๆ ไว้ในนิทรรศการ เดียวกันเมื่อมน้ำที่ในการสื่อสารเนื้อความที่ผู้ส่ง (พิพิธภัณฑ์) และผู้รับ (ผู้ชม) ควรเป็นเนื้อความเดียวกันนั่นคือ นิทรรศการ จะต้องสามารถส่งต่อเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้รับทราบว่าผู้ส่งกล่าวถึงอะไร โดยมีความเข้าใจเนื้อความนั้นได้อย่างถูกต้องชัดเจน ทั้ง 2 ฝ่ายต้องพูดภาษาเดียวกัน จึงจะสามารถทำความเข้าใจกันได้ พิพิธภัณฑ์จึงจำเป็นที่จะต้องทราบว่ากลุ่มผู้ชมของตนคือใคร เพื่อที่จะสามารถเข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้ชมได้ หากพิพิธภัณฑ์ไม่สนใจที่จะทำความรู้จักผู้ชมความคาด

หัวด้วยความต้องการของเข้าที่มีต่อพิพิธภัณฑ์แล้ว ย่อมไม่สามารถที่จะสื่อสารกับผู้ชมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การที่จะทำความรู้จักกับผู้ชม สามารถทำได้อย่างง่าย ๆ โดยการใช้แบบสอบถาม ประเมินความต้องการของผู้เข้าชม ไม่ว่าจะเป็นก่อนหลัง หรือระหว่างการจัดนิทรรศการเพื่อทราบว่าผู้ชมหลักของตนเป็นใคร มีความสนใจ และการตอบสนองต่อนิทรรศการ ดังกล่าวอย่างไร เพื่อให้ทราบแน่นอนว่าสิ่งที่พิพิธภัณฑ์ต้องการจะนำเสนอเป็นสิ่งที่ผู้ชมสนใจที่จะรับทราบ และสามารถจะทำความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย และเนื้อความที่พิพิธภัณฑ์ต้องการบอกเล่าได้อย่างถูกต้องชัดเจน

3) เป็นการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์

สำหรับผู้เข้าเยี่ยมชมแล้ว การเข้าชมนิทรรศการคือประสบการณ์อย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในห้องจัดแสดงสิ่งที่ผู้ชมกระทำ หรือรู้สึก ในนิทรรศการยอมมีความสำคัญเทียบเท่ากับสิ่งที่เข้าเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้นิทรรศการเป็นการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ ผ่านการปฏิสัมพันธ์จากสื่อต่าง ๆ ที่พิพิธภัณฑ์จัดเตรียมไว้ให้ไม่ว่าผู้ชมจะได้เห็น สัมผัส ได้กลิ่น ได้ยิน หรือลิมรส สิ่งใด ๆ ก็ตามในนิทรรศการยอมถือว่าเป็นการเรียนรู้ทั้งสิ้นเป็นการเรียนรู้ด้วยความรู้สึก ด้วยจิตใจ โดยการสัมผัสด้วยตัวเองเป็นการควบคู่

กันระหว่างสาระ และบันเทิง ที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ประสบการณ์ที่ดีในห้องจัดแสดงนั้น

การเรียนรู้ในนิทรรศการ

เป็นการเรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยวิธีการทางธรรมชาติตัวอย่างสำรวจ ค้นหาเรียนรู้ด้วยตัวเองซึ่งไม่ใช่การเรียนรู้ในรูปแบบที่เป็นทางการ เหมือนการเรียนการสอนในห้องเรียน ผู้ชมจะเข้าใจเนื้อหาทางวิชาการเพียงได้นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการสื่อความหมายของพิพิธภัณฑ์ และความเข้าใจในรูปแบบการเรียนรู้ของผู้ชมเป็นสำคัญ ในบางครั้งพิพิธภัณฑ์มีความต้องการจะนำเสนอข้อมูลด้านวิชาการมากจนเกินไป และมักสรุปว่าผู้ชมทุกคนเหมือนกันมีความต้องการ มีความสนใจและมีรูปแบบการเรียนรู้เป็นแบบเดียวกันทั้งหมด ซึ่งแท้จริงแล้วไม่ใช่ คนแต่ละคนยอมมีความสนใจความรู้สึกนิสัยต่างกัน แตกต่างกันออกไป บางคนชอบอ่าน แต่บางคนไม่ บางคนชอบทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่น ขณะที่บางคนชอบที่จะอยู่ตามลำพัง บางคนชอบการเรียนรู้ด้วยการทดลองด้วยตัวเอง ทำให้สื่อที่จำกัดอยู่เพียงชนิดเดียว ไม่สามารถครอบคลุมความต้องการของทุกคนได้ จะทำได้เฉพาะในกลุ่มอยู่เท่านั้น ซึ่งไม่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในนิทรรศการ ซึ่งต้องการให้ทุกคน ได้มีการเรียนรู้เท่าเทียมกัน ไม่ว่าเข้าจะเป็นใคร และรูปแบบการเรียนรู้ของเข้าจะเป็นแบบใดก็ตาม หลักการเรียนรู้ใน

นิทรรศการมาจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลักการเรียนรู้จากนักปรัชญาการศึกษา BERNICE MCCARTHY (รูปแบบการเรียนรู้แบบ 4 MAT) ซึ่งกล่าวถึง รูปแบบของกระบวนการการเรียนรู้ แล้วเรียบเรียงข้อมูลของแต่ละ บุคคล

โดยสามารถจัดแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

- 1) กลุ่มคนที่เรียนรู้ด้วยจินตนาการเป็นพวกรับฟัง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่น เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็น และประสบการณ์ของตนเอง และขอบเขตตั้งคำถามว่า ทำไม่คัน เหล่านี้ขอบเรื่องราวเกี่ยวกับผู้คน และวัฒนธรรมต่าง ๆ โดยสื่อที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของกลุ่มนี้คือ สื่อที่เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้คนทางวีดีโอด้วยการได้มี 3 โอกาสได้ทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลอื่น หรือการได้สนทนากลุ่มกับผู้ทำหน้าที่บรรยายในนิทรรศการ

- 2) กลุ่มคนที่เรียนรู้จากการแยกแยะ คือกลุ่มคนที่ขอบเขตตั้งคำถามว่า อะไร เป็นพวกรับฟัง ค้นหาข้อมูล อยากรู้ราบรื่น ใจจริง และอยากรู้ว่า นักวิชาการคิดอย่างไร จึงเป็นพวกรับฟัง ค้นหาความรู้ คำอธิบาย ที่เป็นรายละเอียดขั้นตอนต่าง ๆ

3) กลุ่มคนที่เรียนรู้ด้วยหลักเหตุผล คือ กลุ่มคนที่ขอบเขตตั้งคำถามว่า มันทำงานได้อย่างไรเป็นพวกรับฟัง ค้นหา ขอบเขตลองทำในสิ่งต่าง ๆ และเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์ที่ตนท่องรู้ พวกรู้ จึงขอบเขตที่จะได้เรียนรู้จากการทดลองและต้องสัมผัส กับสิ่งต่าง ๆ ในนิทรรศการ

4) กลุ่มคนที่เรียนรู้ด้วยการเรียนรู้ด้วยการทดลองผิดถูก คือ กลุ่มที่ขอบเขตตั้งคำถามว่า จะเป็นอย่างไร ถ้าพวกรับฟัง ค้นหา ลองผิดลองถูก คนกลุ่มนี้เป็นคนที่ไม่สนใจการดำเนินเรื่องในนิทรรศการ ขอบเขตที่จะทำอะไรตามใจตนเอง และขอบเขตทดลองทำโน่นทำนี่ด้วยตัวเอง โดยไม่สนใจว่าจะถูกต้องตามหลักวิธีการหรือไม่

จากหลักการของ MCCARTHY การที่จะสร้างสื่อในนิทรรศการให้มีความหลากหลาย และตอบสนองต่อความสนใจของผู้ชมทั้ง 4 ประเภทนี้ จึงควรประกอบด้วยสื่อที่ต่างกันออกไป เช่น ป้ายคำบรรยายที่มารายละเอียด

ชัดเจนที่จะนำเสนอข้อเท็จจริง การสร้างโจทย์ให้ผู้ชมได้มีโอกาสแก้ปัญหาการสร้างสื่อ และโอกาสให้ผู้ชมเรียนรู้ด้วยการทดลอง และค้นพบด้วยตนเอง รวมถึงการมีผู้บรรยายที่สามารถตอบ และปฏิสัมพันธ์กับผู้ชมได้

อีกหลักการหนึ่งมาจากการนักจิตวิทยา

HOWARD

GARDNER ซึ่งกล่าวว่าการเรียนรู้ของบุคคลแตกต่างกันออกไปตามความชอบ และความถนัดของเข้าเหล่านั้น โดยอาจแบ่งให้เห็นชัดเจนเป็นลักษณะอาชีพ 7 ประเภทเพื่อย่างแก่การเข้าใจ คือ กวี นักดนตรี นักคณิตศาสตร์ คิดปืน ผู้ใช้แรงงาน อาจารย์ และ นักปรัชญา โดยซึ่งให้เห็นว่าแต่ละคนย่อมมีความสามารถ และมีความสนใจที่แตกต่างกันออกไป ไม่อาจจะทดแทนกันได้ ดังนั้นการที่จะสร้างสื่อเพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะต้องพยายามครอบคลุมความแตกต่างของแต่ละบุคคล ที่มีความแตกต่างกับออกไป ในแต่ละรายให้ได้ยกตัวอย่าง เช่น การจัดเตรียมสื่อประเภทที่เกี่ยวข้องกับดนตรี การนำวัตถุที่มีค่าและหมายกอ้อมาจัดแสดง สื่อที่เป็นเครื่องจักรต่าง ๆ เป็นสื่อที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ สื่อที่เป็นการก่อสร้างแบบจำลอง เป็นต้น

จากหลักการของ GARDNER จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ในนิทรรศการจะมีประสิทธิภาพและหลากหลายมากขึ้นด้วยสื่อประกอบที่เป็นเสียงหรือดนตรีวัตถุที่แปลง และหมายสื่อที่เรียนรู้ด้วยการทดลองด้วยตัวเองมีคำบรรยายมีมุนสงบ สำหรับผู้ชุมที่ชอบมีเวลาเป็นส่วนตัว และมีพื้นที่สำหรับผู้ชุมได้เลิกเปลี่ยนความคิดเห็น หันกับผู้ชุมคนอื่น และกับผู้บรรยาย

จากทั้ง 2 หลักการนี้ จะเห็นได้ว่ารูปแบบการเรียนรู้ในนิทรรศการไม่ได้มีเพียงหนึ่งเดียวเพราะผู้ชุมที่เข้าชมนิทรรศการนั้นมีความต้องการ ความถนัด และความสนใจที่แตกต่างกัน ดังนั้นสื่อที่นำมาใช้จึงควรมีความหลากหลายแตกต่างกันออกไปตามเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของแต่ละคน

ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากนิทรรศการ เอด加เดล

(EDGAR DELE) ได้แบ่งลำดับของการสื่อสารการเรียนรู้โดยเรียงลำดับประสบการณ์จากฐานรองไปสู่นามธรรม โดยสมมติว่ายเป็น 10 ระดับ เรียกว่า ภราดรประสบการณ์ คือผู้เรียนรู้จะเกิดประสบการณ์มากที่สุด มองเห็นภาพ ได้จากฐานล่างของภราด และเรียวขึ้นมาเรื่อยๆ ซึ่งจะแยกແยະได้ดังนี้

ระดับ 1-3 เป็นการเรียนรู้จากสื่อจากการกระทำ

ระดับ 4-8 เป็นการเรียนรู้จากสื่ออันได้มาจาก การสังเกตุ

ระดับ 9 เป็นการเรียนรู้จากสื่อในรูปของการคาดความหมายจากสัญลักษณ์

ระดับ 10 เป็นการเรียนรู้จากการอ่านและฟัง

การตอบสนองผู้ชุมที่มีต่อนิทรรศการ

โดยทั่วไปแล้ว เมื่อผู้ชุมเข้ามาชมนิทรรศการมักจะพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของนิทรรศการ(ตีความ) โดยอัตโนมัติไม่ว่าเขาจะรู้สึกตัว

หรือไม่ก็ตาม โดยที่การตอบสนองของผู้ชุมที่มีต่อนิทรรศการอาจแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ

1) ทางด้านวิชาการ (รู้ว่านิทรรศการนี้เกี่ยวกับอะไร) นั่นคือ ทราบเกี่ยวกับข้อเท็จจริง เนื้อหาทางวิชาการ การดำเนินเรื่อง และความต่อเนื่องของเนื้อหา ซึ่งเป็นภาควิชาการ

2) ทางด้านอารมณ์ (ผู้ชุมรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับนิทรรศการ) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของผู้ชุมที่อาจเกี่ยวเนื่องมาจากความคิดเห็น และประสบการณ์ส่วนตัวของแต่ละบุคคล

3) ทางด้านพฤติกรรม ผู้ชุมอยากรู้ทำอะไรที่แตกต่างออกไปบ้าง หรือไม่ เมื่อตนนิทรรศการจบแล้วเกิดจากการตีความเนื้อหาจาก 2 หัวข้อข้างต้น และประมวลผลมาเป็นความรู้สึกที่ต้องการจะทำอะไร สักอย่างเพื่อสิ่งที่ตีขึ้น (ที่เกิดจากการรู้สึกของนิทรรศการ) ยกตัวอย่าง เช่น นิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ อาจต้องการการสนองทางด้านพฤติกรรมว่า มาช่วยกันดูแลรักษาโลก และสิ่งแวดล้อมกันเถอะ โดยทางด้านอารมณ์กล่าวว่า ชีวิตเป็นสิ่งมีค่า สวยงาม และมีความหมายในขณะที่ทางด้าน

วิชาการกล่าวไว้ว่าชีวิต และสภาพแวดล้อมในปัจจุบันกำลังถูกทำลาย เป็นต้น

รูปแบบของการนำเสนอในพิพิธภัณฑ์

นิทรรศการในพิพิธภัณฑ์มีอยู่ 3 รูปแบบดังต่อไปนี้

1) นิทรรศการที่เน้นวัตถุเป็นหลัก

เป็นนิทรรศการที่จัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑ์ที่เน้นวัตถุทั่วไป เช่น พิพิธภัณฑ์ศิลปะ โดยทั่วไปแล้วจะสามารถแบ่งการจัดออกเป็น 2 ประเภทอย่าง คือ การจัดแสดงวัตถุนั้นในลักษณะที่เป็นวัตถุเดียว และการจัดแสดงให้เห็นถึงความเป็นมาเกี่ยวข้องของวัตถุนั้นที่มีต่อ ศาสนา สังคม วัฒนธรรม หรือคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นปัจจัย ภายนอก นิทรรศการประเภทนี้วัตถุแต่ละชิ้นสามารถจะอยู่ได้ด้วยตัวเองโดยไม่จำเป็นต้องแสดงความต่อเนื่องกับวัตถุชิ้นอื่นๆแต่อย่างใด

2) นิทรรศการที่เป็นการนำเสนอประกอบภารณ์

เป็นรูปแบบการจัดนิทรรศการที่จัดแสดงกันในพิพิธภัณฑ์ วิทยาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ เป็นการอธิบายให้เห็นถึงขั้นตอนการเกิด ปรากฏการทางธรรมชาติแบบต่างๆ เช่น ไฟฟ้า เสียง อุณหภูมิ ความร้อน แรงดึงดูดของโลก เป็นต้น ซึ่งต้องการการนำเสนอที่แตกต่างกัน

ออกไปจากการจัดแสดงที่เน้นวัตถุผู้ชม ผู้ชมจะเรียนรู้ด้วยการทดลองและแต่ต้อง สัมผัส ผ่านสื่อต่างๆที่

จัดเตรียมไว้ให้ INTERACTIVE เป็นการเรียนรู้ด้วยตัวเองในเนื้อหาที่จัดแสดง การจัดวางนิทรรศการและกำหนดรูปแบบการสื่อฯจะเป็น จะต้องมีการค้นคว้าทดลองว่าสื่อนั้นสามารถที่จะสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ สรุปมาการแสดงแบบในลักษณะนี้จะมีการใช้สื่อที่เป็น

INTERACTIVE เพียงชิ้นการจัดแสดงเดียวฯ และไม่จำเป็นจะต้องจัดแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของเนื้อหาโดยรวมก็ได้

3) นิทรรศการที่มีเนื้อหาเป็นนามธรรม

นิทรรศการประเภทนี้มีการเดินเรื่องด้วยความคิดหลักเป็น นามธรรม ซึ่งต้องอาศัยความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราวและ เนื้อหาออกมาให้มีลักษณะเป็นรูปธรรมจึงจำเป็นต้องมีการเขียนบท การแสดงความต่อเนื่องของเนื้อหา เรื่องราวต่าง ๆ เมื่อกับการเขียนบทภาษาพยนตร์ หรือลักษณะที่การสร้างสื่อเพื่อถ่ายทอดเนื้อหา ต่าง ๆ ก็เช่นเดียวกับการคัดเลือกผู้แสดง นิทรรศการประเภทนี้จำเป็น จะต้องแสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องของเนื้อหา ของแต่ละส่วนอย่าง ขัดเจนเนื่องจากองค์ประกอบของนิทรรศการทุกส่วน

ย่อมมีความสำคัญที่จะชี้ให้เห็นถึงภาพรวมของเนื้อหาจะขาดส่วนใด ส่วนหนึ่งไปไม่ได้ การเรียนรู้ด้วยตัวเองจะเป็นระเบียบถูกต้อง แสดงถึงความสัมพันธ์ และความต่อเนื่องของแต่ละส่วนจะมี ความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปรับเปลี่ยนข้อมูลเหล่านี้ให้ เป็นงานรูปธรรมที่มีรูปแบบชัดเจน ทั้ง 3 รูปแบบนี้มีลักษณะที่เอื้อ ประโยชน์ซึ่งกันและกัน จึงสามารถที่จะมาผสมผสานร่วมกันได้ใน นิทรรศการเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ตามความเหมาะสม โดยไม่จำเป็นที่ จะต้องแยกออกเป็น 3 ประเภทชัดเจนเพื่อเป็นการสร้างสื่อในการ เรียนรู้ที่มีความหลากหลาย หมายความต่อการเรียนรู้ของผู้ชมที่ แตกต่างกันออกไปตามความสนใจของแต่ละบุคคล

ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ

จำแนกออกได้เป็น 3 ลักษณะได้แก่

ก. นิทรรศการถาวร (PERMANENT EXHIBITION)

ระยะเวลาของนิทรรศการถาวรนั้นแตกต่างกันออกไปในนิยามของ แต่ ละพิพิธภัณฑ์อาจจะเป็น 5 หรือ 10 ปี โดยที่ไม่มี ข้อกำหนดตาย ตัวอย่างได้เพียงแต่ต้องมีหลักการสำคัญอยู่ว่า

- นิทรรศการถาวรจะต้องเปิดให้มีบริการเป็นระยะเวลานาน จึงต้อง สร้างสื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมแม้ว่าจะกลับมาช้า 些 วัน หลัง

ครั้งพร้อมทั้งจะต้องสร้างประสบการณ์ให้หลายหลัก และประทับใจให้ผู้ชมในทุกครั้งที่มาชม

- หัวข้อและเนื้อหาของนิทรรศการถาวร จะต้องอยู่ในความสนใจของผู้ชมตลอดระยะเวลาที่เปิดให้บริการ ไม่ว่ากระแสของสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม

พิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่จะทุ่มเทงบประมาณเป็นจำนวนมากสำหรับการจัดทำนิทรรศการถาวรด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยวัสดุที่นำมาใช้จะต้องมีความคงทนถาวรต่อการใช้งานในระยะยาวแต่อย่างไรก็ต้องระหว่างการใช้งานนั้นก็จำเป็นต้องมีการซ่อมแซม และบำรุงรักษาสภาพให้อยู่ในสภาพที่ดีเหมาะสมสมต่อการใช้งานตลอดอายุขัยของนิทรรศการนั้น ๆ การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงนิทรรศการถาวรอาจเกิดขึ้นเมื่อนิทรรศการนั้นอยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสมสมต่อการให้บริการต่อไป เช่น ชำรุดทรุดโทรม สื่อที่ใช้ไม่มีความเหมาะสมต่อสภาพการปัจจุบัน หรือต้องการเปลี่ยนแปลงแนวทางการสื่อสารในนิทรรศการดังนี้เป็นต้น

การจัดแสดงถาวรยังแบ่งได้ดังนี้

- การจัดแสดงถาวรในห้องนิทรรศการ โดยเลือกวัตถุที่มีความสำคัญออกจัดแสดงให้มากขึ้นใช้เทคนิคต่าง ๆ ตามประเภทของวัตถุ

- การจัดแสดงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (STUDY COLLECTION) เป็นการจัดแสดงของเหลือจากนิทรรศการเดิม ซึ่งแต่เดิมจะเก็บเข้าคลังเตี้นปัจจุบันเพื่อตอบสนองนักวิชาการที่ต้องศึกษาค้นคว้าวัตถุจำนวนมากที่สุด โดยอาจจำเป็นต้องมีการแยกวัตถุอย่างเป็นระเบียบ มีบันทึกแนวนัยความละเอียด กีบข้อมูลหมวดหมู่

- การจัดแสดงเพื่อการศึกษา (EDUCATION COLLECTION) ของบางประเทศไม่มีคุณค่าในตัวเอง แต่มีคุณค่าในการศึกษาได้แก่รูปจำลองของ

วัตถุอาจจะเป็นพลาสเตอร์ โลหะหรือวัตถุที่จำลองของจริงหรืออาจเป็นวัตถุของจริงที่ไม่มีความคงdam เช่น เศษกระเบื้องหลังค่า เศษหม้อ หลักสำคัญที่พึงระวัง คือ พิพิธภัณฑ์จะต้องไม่จัดของจริงปนกับของจำลอง ถ้าจะตัดแสดงของจำลองต้องแยกไว้ส่วนหนึ่งต่างหากเป็นหลักปฏิบัติที่ถือปฏิบัติทั่วไป

๑. นิทรรศการชั่วคราว และนิทรรศการเคลื่อนที่ (TEMPORARY EXHIBITION)

ระยะเวลาของนิทรรศการชั่วคราว ก็เข่นกันขึ้นอยู่กับการกำหนดของแต่ละพิพิธภัณฑ์ ซึ่งไม่มีข้อกำหนดตายตัวส่วนใหญ่แล้วนิทรรศการชั่วคราวมักเป็นโอกาสของพิพิธภัณฑ์ในการทดลองทำในสิ่งใหม่ ๆ ที่แตกต่างไปจากนิทรรศการถาวร ซึ่งเป็นการเพิ่งชีวิตชีวาและดึงดูดความ

สนใจของผู้ชุมกสุ่นในมีเข้ามาในพิพิธภัณฑ์ หัวข้อที่นำมาจัดอาจจะเป็นการนำเอารัตถุที่มีอยู่ในคลังที่ปกติไม่ได้นำออกมาราดง ออกมาราดในโอกาสที่เป็นพิเศษ หรืออาจเป็นการจับเอาประเดินที่ง่าสนใจของผู้คนในปัจจุบันออกมารายทอดเป็นนิทรรศการ

ขั้นตอนการทำงานของนิทรรศการซึ่งความมี趣แบบที่เหมือนกับนิทรรศการถาวร แต่ใช้ระยะเวลาในการทำงาน และงบประมาณน้อยกว่า รูปแบบมีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนและเคลื่อนย้ายง่ายเพื่อความคงทนในระยะเวลานั้น และสามารถที่จะปรับเป็นนิทรรศการเคลื่อนที่ได้ด้วย ซึ่งใน

กรณีนี้ จะเป็นจะต้องคำนึงถึงความสะดวกในการจัดเก็บขนส่ง การติดตั้ง และเคลื่อนย้ายรวมทั้งการรักษาความปลอดภัยด้วย โดยเฉพาะความสะดวกในการติดตั้งในสถานที่ที่แตกต่างกันออกไป และในระยะเวลาที่จำกัด

ค. นิทรรศการกลางแจ้ง

เป็นการระดับความสนใจของผู้คนที่ผ่านไปมาให้เกิดความสนใจของผู้คนที่ผ่านไปมา ให้เกิดความสนใจอย่างเข้ามามีนิทรรศการ หรือใช้บริการอื่น ๆ ของโครงการรัตถุจัดแสดงมีความคงทนต่อสภาพแวดล้อม การจัดแสดงลักษณะนี้ของจากให้ความรู้แล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งที่ผู้เข้าชมสามารถใช้เป็นสถานที่สำหรับพักผ่อนได้ด้วย

เทคนิคการจัดแสดง (PRESENTATION TECHNIC)

- การจัดแสดงเพื่อความงาม นิยมในการจัดแสดงศิลปวัตถุ การจัดวางรูปห้องหารให้มีพื้นหลังการให้แสงสว่างแก้วัตถุแบบตู้ และแผ่นฐานที่เหมาะสมประณีตสวยงาม การเน้นความงามของวัตถุองค์ประกอบจะต้องเป็นตัวช่วยส่งเสริมให้วัตถุโดยรวมเด่นยิ่งขึ้น ไม่ใช่องค์ประกอบเด่นกว่าวัตถุ

- การจัดแสดงให้ความรู้ เป็นการจัดแสดงที่ให้คำบรรยายภาพถ่าย ภาพเขียน แผนภูมิ หรือองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะให้เรื่องราวแก้วัตถุ และ

เรื่องราวที่จัดแสดง การจัดแบบนี้มีความสำคัญอยู่ที่องค์ประกอบมากกว่าวัตถุ เพราะว่าตัววัตถุเองอาจไม่มีคุณค่าความงามเลยก็ได้ ผู้ชมจะไม่สามารถเรียนรู้เรื่องราวของวัตถุ ถ้าไม่มีคำบรรยาย และภาพประกอบ ในพิพิธภัณฑ์สถานศิลปะจะไม่เน้นในเทคนิคด้านนี้มากนัก

- การจัดแสดงตามสภาพธรรมชาติ สวนใหญ่เป็นการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถาน ประวัติธรรมชาติหลักการสำคัญคือ จัดแสดงให้เหมือนจริงตามธรรมชาติมากที่สุด โดยใช้เทคนิคการจัดจากละครมีทั้งขนาดจริง และขนาดย่อ การจัดวิธีนี้ต้องศึกษาสภาพความเป็นจริงอย่างละเอียดพิดพลด้วยไม่ได้การแสดงต้องเป็นข้อเท็จจริงหมด

- การจัดแสดงตามสภาพจริง นิยมใช้ในพิพิธภัณฑ์สถานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมศิลปะพื้นเมือง และพิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง เป็นการ

จัดแสดงตามสภาพความเป็นจริง หรือรวมมาจัดแสดงตามความเป็นอยู่เดิม อาจแสดงกลางแจ้ง หรือนำแสดงในอาคารก็ได้ การจัดแสดงแบบนี้ทำให้ผู้ชมสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเรียนรู้ได้โดยง่าย โดยไม่ต้องบรรยายด้วยข้อความยืดยาว

- เทคนิคทางโสตท์ศนะ มีความสำคัญมากในพิพิธภัณฑ์สถานในปัจจุบัน เพราะนอกจากจะใช้ต้าดูอย่างเดียวแล้ว ยังสามารถใช้ประสานส่วนอื่นๆ ช่วยเร้าให้เกิดความสนใจมากขึ้น เช่น ใช้เสียงประกอบ ใช้ภาพนิ่ง

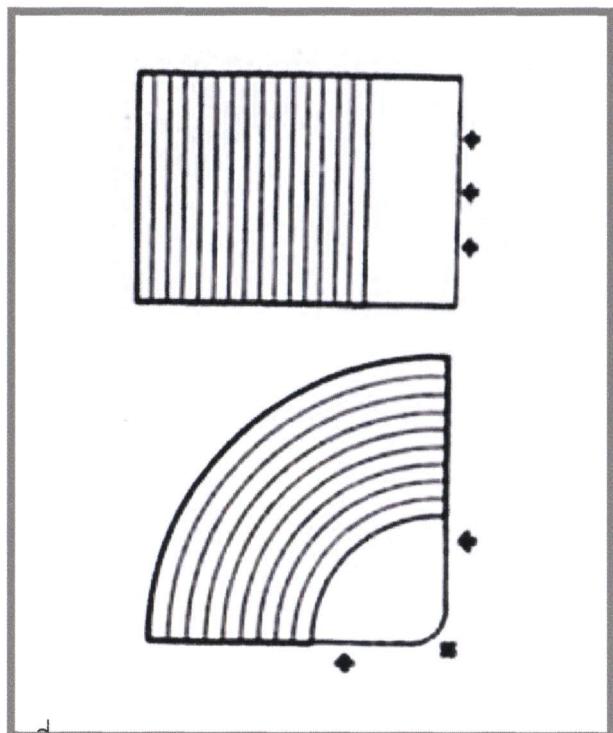
หรือภาพนิทรรศ์ที่ฉายโดยอัตโนมัติ ประกอบการแสดง แต่ต้องระวังในการใช้ ให้มีความพอดีพอควร ตรงตามวัตถุประสงค์ เพราะถ้าใช้มากเกินไปอาจทำให้เกิดความสนุกตื่นเต้นจะไม่สามารถเรียนรู้อะไรเลย

2.9.9 หลักการออกแบบหอแสดง

ประเภทของหอแสดง(Auditorium)

ปัจจุบันมีการออกแบบอยู่ด้วยกัน 3 ประเภท คือ

รูปภาพที่ 2.56 แสดงการจัดเวทีแบบ Proscenium Stage

ที่มา : Architecture Data , 1980.

1. แบบ Proscenium Stage

2.แบบ Open Stage

3.แบบ Arena Stage

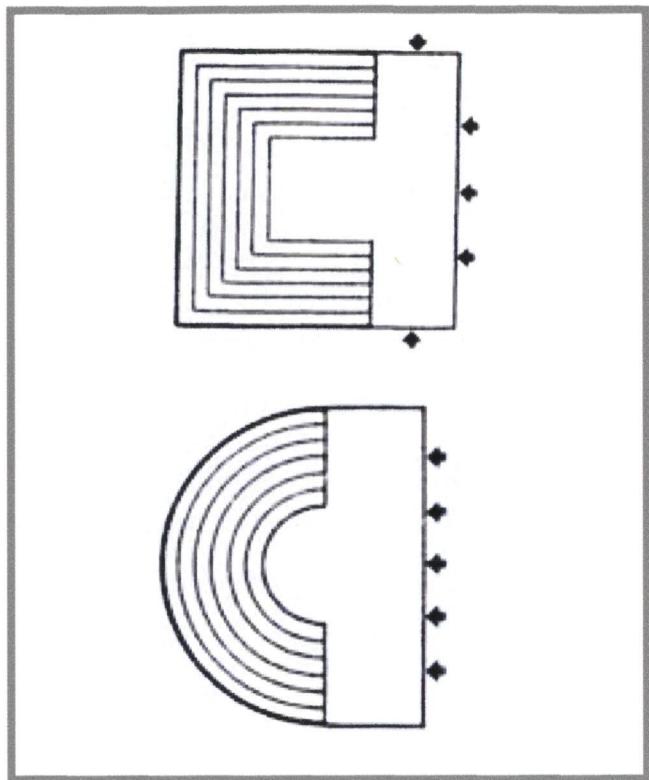
ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) Proscenium Stage เป็นการจัดเวทีแบบให้ผู้ชมมองเห็นได้จากด้านเดียว ทำให้เกิดการมองที่คล้ายกับการมองดูรูปภาพ (Picture Frame) เป็นแบบที่นิยมกันมากที่สุด ผู้แสดงสามารถควบคุมการแสดงและอารมณ์ความรู้สึกร่วมได้ง่าย เพราะมีผู้ชมเพียงด้านเดียว หมายความว่าเป็น Concert Hall, Dramatic

ข้อดี

- ง่ายในการตกแต่งเวทีและง่ายในการแสดง สามารถปิดบังส่วนที่ไม่ต้องการให้เห็นได้

รูปภาพที่ 2.57 การจัดเวทีแบบ Open Stage

ที่มา : Architecture Data , 1980

ข้อดี

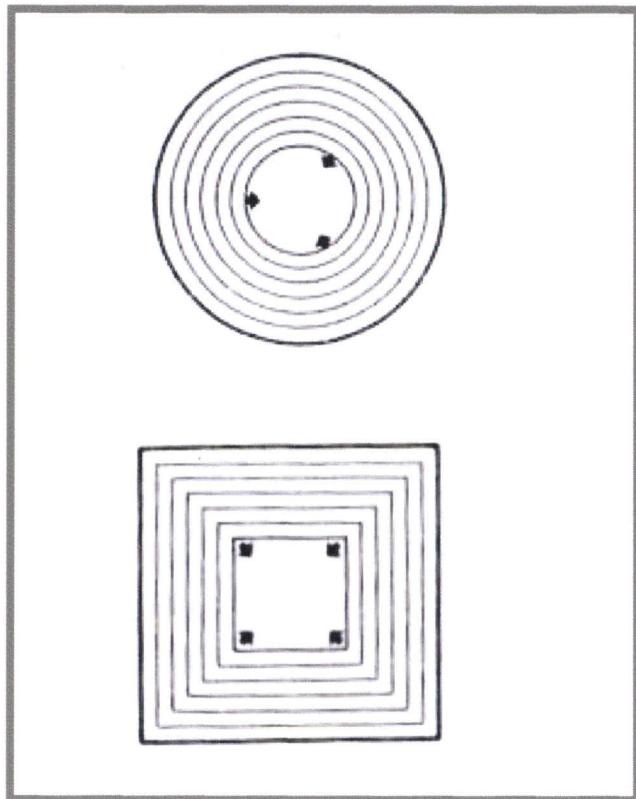
- มีชักจำกัดในทิศทางของนักแสดงและมุมมองของผู้ชม
 - จำกัดความจุของที่นั่ง เพราะที่นั่งจะทำการขยายตัวได้ในทางลึก ผู้ชมที่อยู่ใกล้ๆ จะรับชมได้ไม่ดีเท่าที่ควร อาจเกิดการขยายมุมมองออกไปด้านข้างเป็นรูปเบ็ด
- การได้ยิน เมื่อการขยายตัวเป็นไปในทางลึกเพียงด้านเดียวอาจทำให้ผู้ชมที่นั่งหลังสุดอาจไกลเกินไปที่จะได้ยินหากไม่ใช้เครื่องขยายเสียง

2) Open Stage เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจาก หอประชุมของกรีกและโรมัน ในยุคคลาสสิก เน้นความสำคัญของเนื้อที่เวที ทำให้เกิดผลทางด้าน 3 มิติมากขึ้น การออกแบบจากจะเน้นที่ด้านหลัง มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้แสดง กับผู้ชมมากกว่าแบบแรก นิยมใช้กับเวทีกลางแจ้ง

ข้อดี

- พื้นที่การแสดงกับผู้ชมมีความสัมพันธ์กันแบบใกล้ชิดกว่าแบบ Proscenium แต่เป็นลักษณะที่ไม่จำเป็น

รูปภาพที่ 2.58 การจัดเวทีแบบ Arena Stage

ที่มา : Architecture Data , 1980.

ข้อเสีย

- มีความยากในการจัดเวทีการแสดงและการแสดงเอง เพราะมีผู้ชมกระจายอยู่โดยรอบ
- การกระจายของผู้ชมโดยรอบอาจทำให้ถูกรบกวนมุ่งมองจากผู้ชมด้านหลัง และผู้ชมฝั่งตรงข้าม ซึ่งอาจทำให้ไม่ประทับใจในการแสดงเท่าที่ควร
- การได้ยิน เป็นไปได้ยากที่จะให้ดังโดยรอบเวที เป็นตัวที่ทำให้เกิดการสะท้อนของเสียง (Reasonable) ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการทำให้เสียงดังอย่างพอเพียง

3) Arena Stage เป็นการจัดเวทีแบบมีที่นั่งล้อมรอบไว้ทั้ง 4 ด้าน ทำให้ไม่มี จำก ระดับของเวทีต้องอยู่ในระดับที่ต่ำที่สุด สามารถจุผู้ชมได้มากที่สุด แต่มีข้อจำกัดสำหรับใช้ในการแสดงบางประเภท เช่นนั้น นิยมใช้กับการแสดงที่มีผู้แสดงจำนวนมาก ๆ

ข้อดี

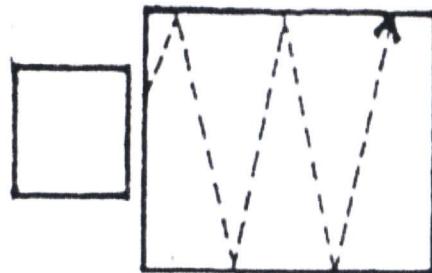
- สามารถจุผู้ชมได้มากในพื้นที่ที่น้อยที่สุด และมีระยะห่างระหว่างผู้ชมกับผู้แสดงน้อยที่สุด

ข้อเสีย

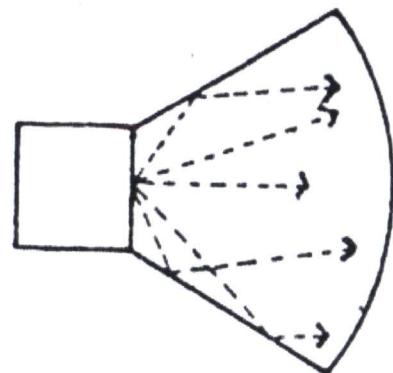
- เป็นการยกของผู้กำกับ ที่จะจัดองค์ประกอบของนักแสดงให้ดูดีในทุกมุม มอง เพราะผู้ชมมีมุมมองในแต่ละด้านไม่เหมือนกัน
- สามารถมองเห็นผู้ชมผ่านทางข้าง ทำให้ผู้ดูไม่มีสมาธิเมื่อเกิดการรบกวนทางสายตา
 - การได้ยิน ควรออกแบบเพดานเหนือเวทีให้สามารถพลิกแพลงให้เหมาะสม เพื่อประดิษฐ์จากอย่างประณีต Lighting สำคัญสำหรับการส่องพื้นที่ เสียงที่เกิดขึ้นจะกระจายให้อดหอยไป

รูปภาพที่ 2.59 แสดงลักษณะห้องรูป่างแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า

ที่มา : Architecture Data , 1980.

รูปภาพที่ 2.60 แสดงลักษณะห้องรูป่างแบบพัด

ที่มา : Architecture Data , 1980.

2.4.2.2 รูป่างของห้องแสดงและข้อควรพิจารณาในการ

ออกแบบ

การออกแบบห้องแสดงที่มีความต้องการทางด้าน Acoustic ที่ดี จะต้องให้เสียงที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด ซึ่งจะต้องเริ่มการออกแบบตั้งแต่ Floor Plan ก่อน โดยที่ไว้ไปแล้วสามารถแบ่งรูป่างของ Auditorium ได้เป็น 3 แบบใหญ่ คือ

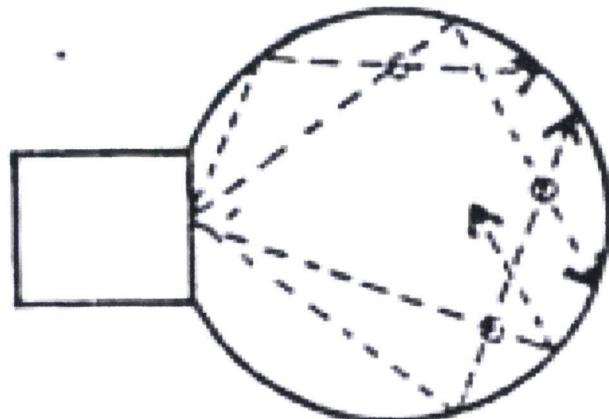
1) แบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า (Ractangula Shape)

ลักษณะห้องแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าจะทำให้เกิด Sound Flutter (การสะท้อนกลับไปกลับมาทางด้านข้าง) เหมาะสำหรับโรงละครขนาดเล็ก เพราะระยะการสะท้อนของเสียงไม่มากจนทำให้เกิดผลเสีย

2) แบบพัด (FanShape)

ลักษณะแบบพัดนี้จะสะท้อนเสียงให้กระจายสู่ผู้ฟังได้ทั่วถึง ให้ระดับเสียงที่เกิดขึ้นมีความใกล้เคียงกันมาก ผนังด้านข้างที่เป็นออกสามารถจุผู้ชมได้มากขึ้น และขยายมุมมองของผู้ฟังได้ โดยมุมของ/gen ผนังที่มากที่สุดไม่ควรเกิน 60 องศา

รูปภาพที่ 2.61 แสดงลักษณะห้องรูปร่างแบบวงกลม

ที่มา : Architecture Data , 1980.

3) แบบวงกลมหรือวงรี (Circular Shape or Elliptically Shape)

ลักษณะแบบวงกลมหรือวงรี จะทำให้เกิด Sound Focus (เสียงสะท้อนมารวมที่จุด ๆ เดียว ทำให้เกิดการกระจายที่ไม่สม่ำเสมอ) ถ้ามีความจำเป็นต้องใช้ลักษณะนี้สามารถแก้ไขได้ด้วย Coves Surface (คือ การบุผิวด้วยวัสดุที่โค้ง) จึงไม่เป็นที่นิยมกัน

2.4.2.3. ข้อพิจารณาในการออกแบบหอแสดง

1. การจัดวางตำแหน่งของเก้าอี้ ภายในหอแสดงควรให้ใกล้กับเวทีมากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. จัดวางผนัง เพดาน และเวทีให้เหมาะสมที่จะทำให้ได้ทิศทางของเสียงตามที่ต้องการมากที่สุด
3. หอแสดงที่กว้างและตื้นจะดีกว่าที่แคบและลึก และหอแสดงควรที่มีผนังเรียบสะท้อนเสียงอยู่ใกล้จุดกำเนิดเสียงจะมีประสิทธิภาพดีกว่าหอแสดงคนตัวที่มีผนังโค้งเข้า และอยู่ห่างจากจุดกำเนิด

2.4.2.4. อัตราส่วนของหอแสดง

สัดส่วนของ Auditorium ไม่สามารถกำหนดตายตัวได้ ขึ้นอยู่กับการจัดที่นั่งให้ใกล้เวทีมากที่สุด เพื่อความสะดวกสบายของผู้ชม และเพื่อผลในการฟังที่ดีที่สุด (การได้ยินเสียงที่สม่ำเสมอรวมถึงระบบเสียงที่นำมาใช้)

อัตราส่วนที่เหมาะสมของ ความกว้าง : ความยาว : ความสูง คือ

1:1:3 หรือ 2:1:3

2.9.9.1 ขนาดของหอแสดง

ในการออกแบบ Auditorium ขนาดและความจุมีผลต่อ การซ่อมและการพัง ซึ่งสามารถแบ่งตามลักษณะความสามารถในการจัดแสดงได้ ดังนี้

1) ขนาดเนื้อที่สำหรับวงดุริยางค์ขนาดเล็ก(small orchestra pit) 25-30 คน

2) ขนาดเนื้อที่สำหรับวงดุริยางค์ขนาดทั่วไป (normal orchestra pit) 75-100 คน

3) ขนาดเนื้อที่สำหรับวงดุริยางค์ขนาดใหญ่ (large orchestra pit) 100-120 คน

เนื่องจากเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพเสียง จึงไม่ควรให้บริเวณเนื้อที่ ของตัว auditorium ใหญ่เกินไปนัก

ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะต่อไปนี้

1. ควรให้ห้อง auditorium ในญี่ปุ่น มีความยาวจากแนวของ ม่านกันไฟ (fire curtain) บนเท็จผนังด้านหลังเท่ากับ 29.00 ม. (ระดับชั้นล่าง)

2. ระยะความยาวสุดจากขอบด้านหน้าเวทีแสดงถึงแคร์เก้าอี หลังสุดทุกระดับชั้นไม่เกิน 32.00 ม.

3. ความกว้างของห้อง auditorium ในญี่ปุ่น ระดับชั้นล่าง 27.00 ม. ความสูงจากพื้นถึงเพดานห้องจะต้องมีระยะเทียบเท่ากับ ประมาณ

(volume) ระหว่าง 9-10 ม. ที่นั่งแต่ละตัว

2.4.2.6. การจัดที่นั่งภายในหอแสดง

การจัดที่นั่งของผู้ชมภายในหอแสดง สามารถจัดได้เป็น 2 แบบ คือ

1) Fixed Seats

2) Movable Seats

1) Fixed Seats (แบบยึดติดตายตัว)

เป็นที่นั่งแบบติดตายตัวกับพื้น เป็นที่นั่งที่มีความสะดวกสบายใน การนั่งมากกว่าแบบMovable และเป็นที่นิยมใช้โดยทั่วไป เพื่อ ความสะดวกในการเดินและทำให้ระยะระหว่างแคร์ที่นั่งแคบลง เป็น ที่นั่งชนิด Self – Rising คือ กระดกกลับเองเมื่อลูกขึ้นหรือนั่งลง มี

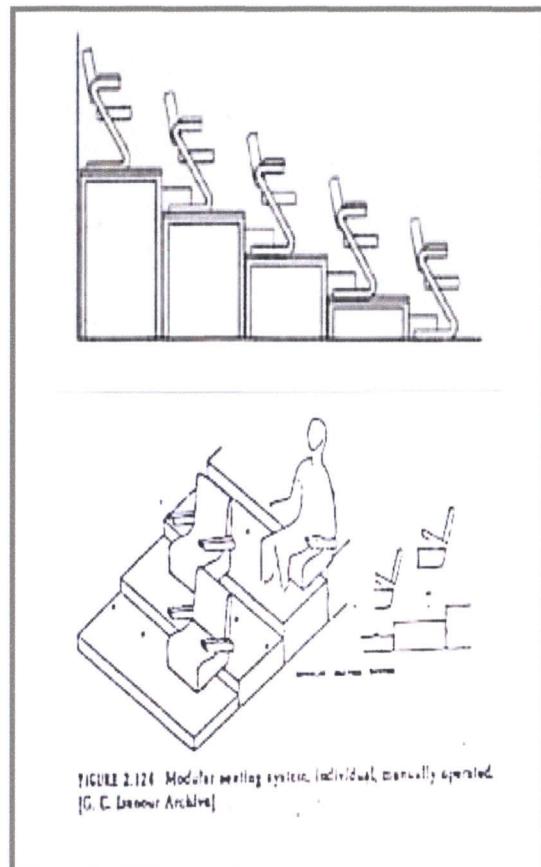

ขนาดและระยะระหว่างเก้าอี้ดังภาพประกอบ ที่นั่งควรเป็นเบาะสูง
เพื่อให้นั่งสบาย หากทำด้วยวัสดุหนึ่งจะช่วยคุณเลี้ยงได้ดียิ่งขึ้น
วัสดุหุ้มควรทำความสะอาดง่าย ผู้นั่งไม่เกะกะ

2) Movable Seats (แบบเคลื่อนย้ายได้)

- การจัดที่นั่งแบบนี้ เหมาะสมสำหรับห้องประชุมที่ต้องการประโยชน์ใช้สอยหลากหลายแบบ

รูปภาพที่ 2.62 แสดง ที่นั่งแบบ Individual Modula System

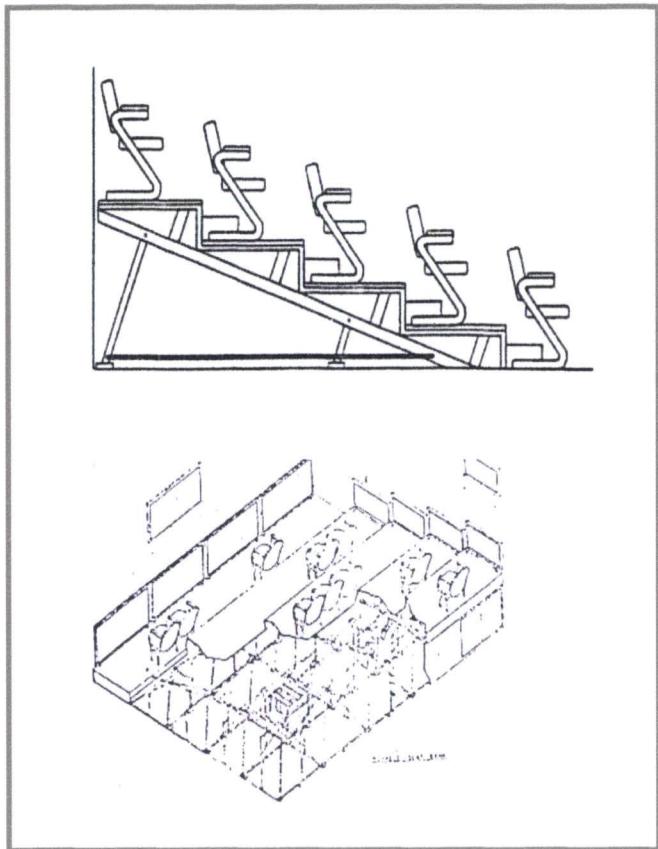

ที่มา : Architecture Data , 1980.

ขณะเดียวกันก็ต้องการให้ผู้นั่งมีความสบายในทุก ๆ พื้นฐานการ
ออกแบบอยู่บน Dimensions การนั่งของคนซึ่งเป็น Modular
Design แบบนี้มีจุดประสงค์ให้มีความคล่องตัวที่สุดในการที่จะ^{จะ}
นำที่นั่งแต่ละที่มาประกอบรวมกันเข้าเป็น整体 หรือกลุ่มที่นั่งของ
ผู้ซึ่ง ที่ ชี้งการออกแบบมีหลายวิธีด้วยกัน ดังนี้

- Individual Module System คือ ให้เก้าอี้แต่ละตัวเป็น 1
Module มาติดตั้งเข้ากับ Multiple Module ของ Riser (ทำพื้น
เป็นกล่องสำเร็จรูปหรือชิ้นส่วนขนาดเล็กมีน้ำหนักเบา) และนำเก้าอี้
มาติดตั้งบนชิ้นส่วนเหล่านี้ การจัดที่นั่งให้เป็นไปตามความต้องการ
ในการจัด Auditorium ซึ่งทำได้ง่าย

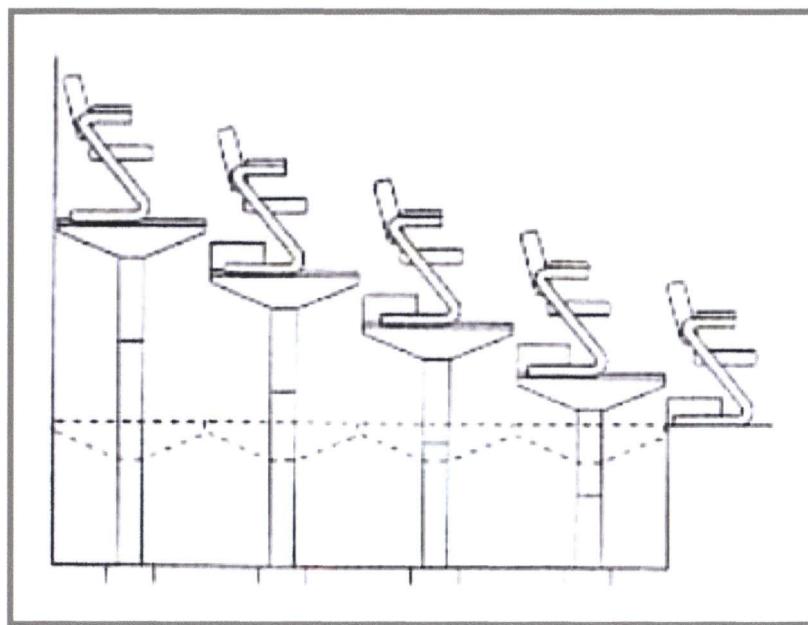
รูปภาพที่ 2.63 แสดงที่นั่งแบบ Multiple Seating Module

- Multiple Seating Module เป็นแบบที่มีขนาดใหญ่ไม่เป็น Individual เมื่อออกแบบแล้ว Riser สามารถปรับให้สามารถแบบราบลงໄไปได้บนพื้นตามระดับที่ตั้งไว้โดยใช้ Jack ซึ่งติดอยู่ใต้ Riser แบบนี้เป็นแบบที่มีขนาดใหญ่น้ำหนักมาก จึงต้องใช้ Mechanical System ช่วยผ่อนแรง

ที่มา : Architecture Data ,1980.

รูปภาพที่ 2.64 แสดงที่นั่งแบบ Multiple Seating Module Mechanical

ที่มา : Architecture Data , 1980.

รึ้งทั้ง Fixed Seats และ Movable Seats ตั้งอยู่บนพื้นฐานเดียวกัน คือ การวาง Sight Line และความสนใจในการนั่ง

2.4.2.7. ผนังและเพดานภายในหอแสดง

ผนังและเพดานของอาคารมีผลโดยตรงต่อการสะท้อนของเสียงใน การออกแบบจึงควรทำให้ผนังและเพดานสามารถสะท้อนและบังคับ ทิศทางของเสียงและสร้างการสะท้อนของเสียงที่เหมาะสม ไม่ทำให้เกิดการรบกวนจากการสะท้อนนั้น และปราศจาก

- 1) เสียงก้อง (Echo)
- 2) เสียงสะท้อนกลับช้า (long – Delayed Affection)
- 3) เสียงที่เกิดจากการสะท้อนกลับไปกลับมา (Flutter Echo)
- 4) เสียงรวมกันเป็นจุดหนึ่ง (Sound Centralization)
- 5) จุดที่เสียงเข้าไม่ถึง (Sound Shadow)
- 6) การกำนัลงห้อง (Room Resonance)

2.4.2.8. เวทีการแสดง

เวทีการแสดงสามารถแบ่งเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ ตามประโยชน์ใช้สอย ดังนี้

- 1) Acting Area คือ ส่วนที่ใช้แสดงทั้งหมด เป็นส่วนที่จัดเป็น 3 มิติ

2) Scenery Space คือ ส่วนที่เป็นจากประกอบการแสดง รวมทั้ง ส่วนเก็บหรือเตรียมจากเพื่อใช้ในการสับเปลี่ยนจาก

3) Forking & Storage Space คือ ส่วนที่ใช้ทำงานเพื่อเตรียมจาก และประกอบจากเตรียมแสดง รวมทั้งเตรียมอุปกรณ์ประกอบการแสดงอื่น ๆ ด้วย

2.4.2.8 สิ่งที่ต้องระวังด้าน ACOUSTIC

1) ECCHO เสียง ECCHO เกิดจาก เมื่อเสียงสะท้อนมาถึงหลังเสียง จริงไปแล้วประมาณ 35 msec ขึ้นไป ถ้าระยะระหว่างเสียงจริงและเสียงสะท้อนต่างกันมากกว่า 66 ฟุต จะเกิดเสียงสะท้อน ถ้าระยะระหว่างเสียงจริงและเสียงสะท้อนเดินทางต่างกันมากกว่า 50 – 60 ฟุต จะเกิดเสียงที่แบบพร่าซ้อนกัน สามารถแก้ไขได้โดยการใช้ที่กระจายเสียง DIFFUSER หรือที่ดูดซับเสียง ABSORBER หรืออาจแก้ไขได้โดยการแก้ไขตำแหน่งของระบบที่เกิดการสะท้อนนั้น

2) FLUTTER ECCHO เกิดจากเสียงสะท้อนไปมาระหว่างผิวที่ขอนกัน 2 ด้าน ซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยการใช้วัสดุเพื่อกระจายเสียงติดให้ทึบ หรือการเอียงออกจากกันประมาณ 5 องศา หรือจะติดวัสดุ ABSORBER ไว้เล็กน้อยก็ได้

3) WHISPERING GALERIES เกิดจากเสียงสะท้อนที่เกิดขึ้นที่ผนัง เว้า โดยเฉพาะเสียงสูงที่เคลื่อนหรือเดินตามผนัง ถ้าไม่ก่อว้าง ๆ

เสียงสะท้อนอาจได้ยินไกลถึง 60 เมตร จะเกิดขึ้นเมื่อโครงสร้างเป็น รูปวงกลมหรือวงรีที่ต่อกันยาว ๆ

4) DEAD SPOT เสียงที่แทรกสอดกับบริเวณที่เบาตรงกัน จะบีบมากทำให้ได้ยินเสียงไม่ชัดเจน

5) การควบคุมเสียงสะท้อนต่อเนื่อง คือการทำให้เสียงจางไป แม้ว่า จุดที่เปล่งเสียงจะหดแล้วก็ตาม ก็ยังมีเสียงสะท้อนต่อเนื่องกันอีกช่วงระยะหนึ่ง เรียกว่า เวลาของเสียงสะท้อนต่อเนื่อง ได้แก่เวลาเป็น วินาที ซึ่งเสียงสะท้อนต่อเนื่องจะจางลงถึงหนึ่งในล้านของความเข้มเสียงเดิม สำหรับขนาดห้องและสภาพการใช้สำหรับห้องหนึ่งๆเสียงร้อยจะให้เวลาของเสียงสะท้อนต่อเนื่องนานกว่าเสียงคนตี สิ่งแวดล้อมของการป้องกันเสียงสะท้อนนั้นต้องประกอบด้วยเวลาของเสียงสะท้อนต่อเนื่องโดยให้เวลาของเสียงสะท้อนต่อเนื่องอยู่ใน ระหว่างเขตจำกัดซึ่งอาจน้อยกว่าเสียงพูดหรือเสียงคนตีหากห้องนั้น ประดับด้วยวัตถุเก็บเสียง ซึ่งจะใช้เวลาของ การสะท้อนต่อเนื่องราว ๆ เดียวกับการพังเสียงพูด ห้องนี้จะมีสภาพเหมือนที่สุด ในส่วนมาก ห้องที่ให้เวลาสะท้อนเสียงต่อเนื่องมากกว่าเวลาที่ก่อมาแล้วเท่า การป้องกันเสียงสะท้อนไม่ได้ผลดีเนื่องจากห้องจะมีเสียงสะท้อนก้องพราไปหมดสำหรับห้องที่ต้องการความเงียบมาก เช่น ห้องสมุดหรือห้องรับแขก เวลาของเสียงสะท้อนต่อเนื่องไม่เกิน 1 – 2 ของเวลา สูงสุดของเสียงพูดโดยเนี่ยม

RT = REVERBERATION TIME (หน่วยเป็นวินาที)

V = ปริมาตรของห้อง (หน่วยเป็น ลบ.ม.)

A=พื้นที่ผิวคูดซับเสียงทั้งหมด(หน่วยเป็นตารางเมตร sabim)

X = ค่าสัมประสิทธิ์การคูดซับเสียงในอากาศ

SOUND ABSORBTIVE MATERIAL

2) การหาค่า RT มีสูตรมาตราฐานสำหรับการหาคือ

$$RT = 0.16V$$

$$A - XV \text{ (หน่วยเป็นเมตริก)}$$

2.9.9.2 ปริมาตรของหอประชุม

ปริมาตรของหอประชุมที่เหมาะสมก็ต้องขึ้นอยู่กับการแสดงแต่ละประเภทที่มีความเหมาะสมกับสถานที่ในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วบปริมาตรของหอประชุมนี้มีผลในการสะท้อนของเสียง ปริมาตรที่เหมาะสมกับการแสดงแต่ละประเภท คือ

(1) เหมาะสมสำหรับการแสดงที่ใช้งานตัวขนาด 40 - 50 คน = 27,000 - 5,400 ตารางเมตร

(2) เหมาะสมสำหรับการแสดงที่ใช้งานตัวขนาด 90 - 100 คน = 8,000 - 21,600 ตารางเมตร

พื้นที่ต่อจำนวนคน

- การแสดง CONCERT = 6.2-10.8 ตร.ม./คน

- การแสดง OPERA = 4.5 - 7.4 ตร.ม./คน

- การแสดง MOTION - PICTURE = 2.8 - 5.1 ตร.ม./คน

ผลจากการควบคุมปริมาตรของหอประชุมทำให้ความจุของ

หอประชุมเปลี่ยนไปบางแห่งให้อเนกประสงค์การแสดงหลาย

ประเภท ดังนั้นจึงใช้เพดานหรือผนังที่เลื่อนปรับได้ เพื่อช่วยเพิ่ม

ประสิทธิภาพและปริมาตรที่เหมาะสม

2.9.9.3 ลักษณะมุมมองของผู้ชม (SIGHT LINES)

(1) VERTICAL SIGHT LINES ใน การซัมเมต์ ลักษณะนี้มีผู้ชมมาก ดังนั้น จึงมีภัยภัยดับให้ผู้ชมที่อยู่ด้านหลังสามารถมองได้ชัดเจน ขึ้น การเอียงของพื้นหอประชุมนั้นจะมี ความชันของพื้นไม่เกิน 1 ต่อ 10 ไม่จำเป็นต้องทำขั้นบันไดแต่ถ้าเกินกว่านี้ควรทำขั้นบันได นอกจานี้ความชันไม่ควรเกินกว่า 35 องศา

(2) HORIZONTAL SIGHT LINES มุมมองในแนวราบจะเป็น ตัวกำหนดเนื้อที่ที่จะแสดงจริง บนเวทีซึ่งทำให้ทราบขอบเขตของที่นั่ง และเนื้อที่ที่จะใช้ในการแสดงอย่างเพียงพอภาพที่ ลักษณะมุมมอง HORIZONTAL SIGHT LINES

2.9.9.4 ที่นั่งชมในหอประชุม

(1) ที่นั่งแบบยึดติดตัว (FIXED SEATS)

เป็นลักษณะแบบติดตากับพื้นให้ความสะดวกสบายในการนั่ง มากกว่าแบบเคลื่อนย้ายได้ และนิยมใช้กันโดยทั่วไป เพื่อความ สะดวกในการเดินและทำให้ระยะห่างของเก้าอี้แคบลงด้วยจึงนิยมใช้ เก้าอี้นิดกระดกกลับได้เอง เมื่อลุกจากที่นั่งกลไกในการกระดกควร ให้เงียบที่สุดเมื่อทำงานที่นั่งควรเป็นเบาะและใช้ วัสดุหนานไฟ ดูดซับ เสียงได้ดี

(2) ที่นั่งแบบชนิดเคลื่อนย้ายได้ (MOVABLE SEATS)

ที่นั่งแบบเคลื่อนย้ายได้หมายความว่าสำหรับ โรงละครที่มีประชุมโน่น โดยหลายแบบการออกแบบจะต้องอยู่ใน SIGHT LINES เช่นเดียวกับการทำที่นั่งลักษณะนี้มักเป็นโมดูลชิ้นส่วนต่างๆ จะนำมา ประกอบกันได้พอดี แนวทางการออกแบบที่นั่งชนิดเคลื่อนย้ายได้มี หลักการใหญ่ ๆ คือ

- INDIVIDUAL MODULE SYSTEM ทำพื้นเป็นกล่องหรือชิ้นส่วน ขนาดเล็ก น้ำหนักเบาเก้าอี้จะถูกนำมาติดตั้งบนชิ้นส่วนเหล่านี้
- MULTIPLE SEATING MODULE เป็นแบบที่มีขนาดใหญ่พื้นมักจะ ทำเป็นโครงสร้างสามารถปรับเคลื่อนได้ หรือพับเก็บได้

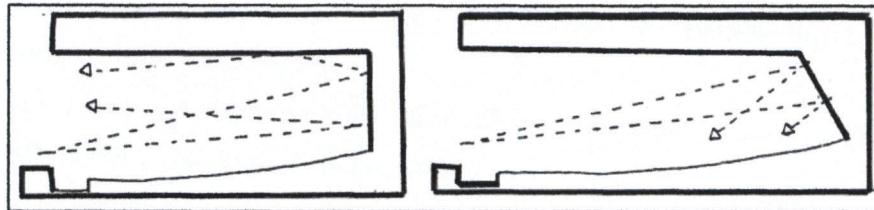
(3) ประเภทของที่นั่งสามารถแบ่งออกเป็นชนิดใหญ่ได้ 3 ชนิดคือ

- ที่นั่งแบบมีที่วางแขน
- ที่นั่งแบบไม่มีที่วางแขน
- ที่นั่งแบบไม่มีพนัก

(4) ระยะห่างของที่นั่ง ในแบบต่าง ๆ

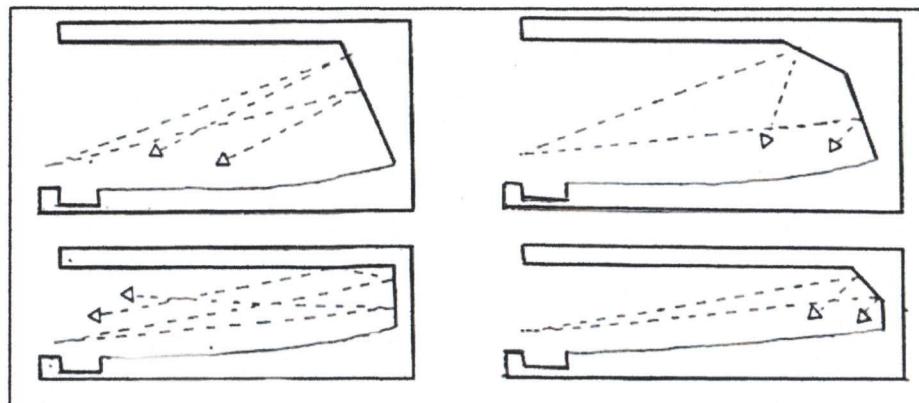
- ระยะห่างพนักถึงหลังพนัก 0.76 เมตร สำหรับที่นั่งแบบมีพนัก
- ระยะห่างพนักถึงหลังพนัก 0.81 เมตร สำหรับที่นั่งแบบไม่มีพนัก
- ความกว้างของที่นั่งน้อยที่สุด สำหรับที่มีที่วางแขน = 0.51 เมตร

ภาพที่ 2.65 แสดงแบบผนังด้านหลังหอประชุม

ที่มา : ARCHITECT DATA & TIME SAVER , 1980.

ภาพที่ 2.66 แสดงการทำ CEILING SPLAY

ที่มา : ARCHITECT DATA & TIME SAVER , 1980.

2.9.9.5 ผนังของหอประชุม

ผนังของหอประชุมมีผลโดยตรงต่อการสะท้อนของเสียง โดยเฉพาะหอประชุมที่ไม่มีระบบการ ขยาย เสียงหรือ การแสดงบางประเภทที่ไม่มีอาจใช้เครื่องขยายเสียงได้ การออกแบบผนังจะต้องทำให้สามารถสะท้อนและบังคับเสียงให้เดินอย่างทั่วถึงภายในหอประชุม และ สร้างเสียงสะท้อนที่มีความเหมาะสมไม่ทำให้เกิดการรบกวนของเสียงจากการสะท้อนในรูปแบบต่าง ๆ

(1) ผนังด้านข้างเวที

ผนังด้านข้างเวทีเป็นส่วนสำคัญมากในการแสดงดนตรีซึ่งในการแสดงดนตรีผนังด้านข้างเวทีและเพดาน ควรมีลักษณะซ้อนและช่วยกระจายเสียงไปยังผู้ชม แต่การแสดงที่ไม่มีวงดนตรีอยู่บนเวที เช่นละคร ออpera บัลเล็ต ก็ไม่จำเป็นต้องใช้ผนังด้านข้างเวที สะท้อนเสียง ดังนั้นผนังด้านข้างนี้จึงสามารถลดดออก และเปลี่ยนแปลงได้

(2) ผนังด้านข้างโรงละคร

ผนังด้านข้างของโรงละครจะมีผลต่อเสียงเป็นไปตามรูปร่างของโรงละครดังที่กล่าวมาแล้วการออกแบบผนังด้านข้างนั้นจะต้องคำนึงถึงหลักในการสะท้อนเสียงให้เหมาะสมและ ในบางกรณีโรงละครไม่สามารถเปลี่ยนแปลงรูปร่างได้ มีวิธีแก้ไข โดยใช้วัสดุในการสะท้อนเสียงช่วยในส่วน

นั้นตัวอย่าง ถ้าโรงละครเป็นวงรีก็จะแก้ไขโดยทำผังเป็นรูปโคลิ่งให้กระจายเสียง

(3) ผังด้านหลัง

ผังในส่วนนี้มีส่วนสำคัญในการสะท้อนเสียงแก้ผู้ชมที่อยู่แถวหลัง ทำให้เกิดความชัดเจนแก่ผู้อยู่แถวหลังแต่ ก็มีข้อระวัง สำหรับผังด้านหลังสุด คือ การสะท้อนเสียงไปยังผู้ชมด้านหน้า(FEED BACK) ทำให้เกิดเสียงซ้อนเป็นสองเสียง ดังนั้น ผังจึงไม่ควรที่จะอยู่ในแนวตั้งจากกับเพดานทั้งส่วนบนและส่วนใต้ชั้นลอย เพราะจะทำให้เสียง สะท้อนกลับได้ไม่ดี ผังด้านหลังควรจะเป็นผังคงโครงสร้าง เพื่อช่วยในการ กระจายเสียงไปในจุดต่าง ๆ อีกวิธีหนึ่ง คือ การทำผังเอียงทำให้เสียง สะท้อนตกบริเวณด้านหลังอย่างสม่ำเสมอ และ ลดเสียงที่จะสะท้อนไป เป็นเสียงซ้อนบริเวณด้านหน้าแต่ในลักษณะที่ห้องประชุมมีความสูงของ เพดานมาก การทำผังเอียงนั้นก็ต้องระวัง เพราะถ้าเกิดผังเอียงมาก ก็ จะเกิดการสะท้อนของเสียงมากเกินไปและจะเกิดเสียงสะท้อนกลับ ได้ใน ห้องประชุมใหญ่ ๆ จะใช้วิธีการทำเพดานหักมุมมาจุดส่วนผังด้านหลัง หรือ ทำเป็นรูปโคลิ่งเว้า (CEILING SPAY) การทำ CEILING SPAY เพื่อ การแก้ปัญหาการสะท้อนกลับของเสียง

2.9.9.6 เพดานหอประชุม

เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในด้านเกี่ยวกับเสียงของหอประชุมมาก เพราะเป็นส่วนที่เป็นตัวสะท้อนเสียงมากที่สุด และจะเป็นตัวที่ช่วยสร้าง REVERBERATION ที่เหมาะสมทำให้เกิดเสียงที่มีความໄเพเราจากวุปะ ให้ดูถึงลักษณะการสะท้อนเสียงภายในโรงละครที่มีเพดานที่ต่างกัน ในรูปที่ 2 เพดานจะช่วยในการสะท้อนเสียงได้มาก ในการกำหนดความสูงของ เพดานนั้น ก็ไม่ถึงกับเป็นกฎเกณฑ์ที่ตายตัว มักจะขึ้นอยู่กับการสร้าง ปริมาณที่เหมาะสม โดยมีหลักที่พอกจะยึดได้ คือ

- (1) ห้องใหญ่ 1/3 ของความกว้างของห้อง
- (2) ห้องขนาดเล็กหรือปานกลาง 2/3 ของความกว้างของห้อง

2.9.9.7 ส่วนเวทีการแสดง

พื้นที่การใช้สอยของเวทีแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ

- (1) ACTING AREA คือ ส่วนที่ใช้แสดงทั้งหมด
- (2) SCENARY SPACE คือ ส่วนที่เป็นจากประกอบหั้งส่วนเก็บ เตรียมจาก
- (3) WORKING & STORAGE SPACE คือ ส่วนที่ทำงานเพื่อเตรียมการ เปลี่ยนฉาก และเตรียมอุปกรณ์ประกอบการแสดงอื่น ๆ ด้วย
- (4) ลักษณะทั่วไปของเวที

เวทีที่เป็นแบบสามมิติสำหรับนักแสดง เวทีมักยกพื้นขึ้นจากระดับพื้นต่ำสุดของโรงละครการยกหรือกำหนดระดับเวทีมีผลต่อ การจัดเวทีแบบ PROSCENIUM มีส่วนด้านในเป็นส่วนหลักของเวที เรียกว่า FORE STAGE ถือเป็นส่วนหลักของเวทีในแบบนี้ จากผลการมองที่เป็นแบบ PICTURE FRAME แต่ลักษณะการแสดงจะเป็นสามมิติซึ่งมีการออกแบบส่วนที่ยื่นของเวทีออกมามคล้ายกับแบบ OPEN STAGE มาใช้เพื่อที่จะสร้างบรรยากาศให้เป็นสามมิติมากขึ้น

2.9.9.8 ลักษณะการจัดวางเครื่องฉาย

ต้องไม่มีสิ่งที่มากีดขวางลำแสงในแนวราบและแนวตั้ง สามารถจัดเครื่องฉายได้ 2 แบบ คือ ฉายจากทางด้านหน้าและฉายจากทางด้านหลัง

(1) การฉายภาพจากทางด้านหน้า เป็นแบบที่ง่ายไม่ต้องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ มากนักแต่ müm ในการฉายมีจำกัด ถ้ามุกกว้างมาก นักแสดงอาจจะไปกีดขวางทางการแสดงได้สุดที่ใช้ทำจากครัวจะสะท้อนได้

(2) การฉายภาพจากทางด้านหลัง ต้องมีเนื้อที่สำหรับการวางเครื่องฉาย ซึ่งต้องการระยะห่างพอกควรโดยทั่วไปจะใช้ระยะห่างจากจอถึงเครื่องฉายเท่ากับความสูงของจอภาพ

2.9.9.9 SCENERY SHOP (ร้านทิวทัศน์)

บริเวณที่ทำการสร้างฉาก ตกแต่งจาก และซ้อมเช่นจากจะมีขนาดขึ้นอยู่กับขนาด และ ลักษณะของเวที เมื่อเวทีใหญ่ขึ้นส่วนต่างๆ ก็มีขนาดใหญ่ไปด้วย แต่มีจำนวนชาติที่ต้องทำมากหรือหลายเวที เนื่องที่ในสร้างจากก็จะใหญ่ เช่นเดียวกัน พื้นที่ของ SCENERY SHOP สามารถแยกออกได้ดังนี้

- (1) ส่วนเก็บวัสดุและเครื่องมือในการสร้างฉาก เช่น ไม้ ผ้า ลีพลาสติก หรือเครื่องมือที่จำเป็น ฯลฯ
- (2) ส่วนงานไม้ เป็นส่วนที่ทำงานด้านการตกแต่ง และเตรียมขึ้นส่วนเพื่อประกอบการติดมีทั้งที่ใช้แรงคน และเครื่องจักรไฟฟ้า
- (3) บริเวณประกอบจาก เป็นบริเวณที่นำเอาขึ้นส่วนต่างๆ มาประกอบกันตามแบบบริเวณนี้ต้องมีเนื้อที่เพียงพอที่จะวางจากที่จะประกอบกัน หรือมีเนื้อที่เท่ากับขนาดเวทีนั้นเอง
- (4) บริเวณเขียนและตกแต่ง เตรียมอุปกรณ์การแสดงต่าง ๆ การเขียนจากในแนวตั้งจะช่วยประหยัดเนื้อที่แต่ความสูงของเพดานมาก พอกที่จะตั้งจากได้ ส่วนซ่างเขียนจะต้องมีนั่งร้าน ในการตกแต่งจากในแนวตั้ง มี 2 วิธี
 - PAINT FRAME WITH MOBILE BRIDGE ผู้เขียนจะยืนอยู่บนสะพานซึ่งปรับระดับขึ้นลงได้ ส่วนจากจะคงที่

- MOVABLE PAINT FRAME IN SLOT ผู้เขียนจะยืนอยู่ระดับเดิม แต่จากจะเลื่อนขึ้นลง

(5) บริเวณสร้างอุปกรณ์การแสดงอื่น ๆ เป็นส่วนแยกออกจากบริเวณทำจาก เนื่องจากต้องมีการทำาง และอุปกรณ์แตกต่างกันไป และแยกจากการรบกวนของสี ผุน ละออง ส่วนนี้ใช้เนื้อที่น้อยเพรำะอุปกรณ์และวัสดุต่าง ๆ มีขนาดไม่ใหญ่มากนัก

2.9.9.10 ระบบเสียงใน Auditorium

ระบบเสียงที่ให้ในสมัยใหม่ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องของเสียงดังที่เคยเป็นมาให้สมบูรณ์ ซึ่งจะควบคุมถึงความลับเอียดของเสียงที่มีผลกระทบ ดังนั้นจะมีระบบของการสร้างโงนรมหรสพต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ จึงเกิดการพัฒนาในเรื่องของเสียงให้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ จากการที่มีเครื่องขยายเสียงขนาดเล็กจำนวนน้อยสำหรับภาพยนตร์จะเล็ก จนถึงระบบเสียงที่สามารถแยกเสียงออกแต่ละลำโพงขยายเสียง ซึ่งมีเสียงไม่พร้อมกันหรือเสียงที่ออกมากในระบบต่าง ๆ กันซึ่งเราเรียกว่า ระบบสเตอริโอโฟนิก (Stereophonic) ซึ่งระบบนี้ใช้มากสำหรับภาพยนตร์ขนาด 70 มิลลิเมตร เหนือชินิมาสโคป โดยมีการบันทึกเสียงแม่เหล็ก (Magnetic Sound Track) ระบบที่ทำการติดตั้งลำโพงขยายเสียงรอบทิศทาง ด้านหน้า ด้านข้างและหลัง หรือบางครั้งวางไว้บนผ้าเดาน ซึ่งเสียงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น ขึ้นอยู่กับการขัดเสียงลงบนฟิล์ม ซึ่งสามารถแบ่งแกนเสียงได้หลาย

แกนเสียง และกระจายแต่ละแกนออกไปสู่ลำโพงแต่ละตัวได้ ซึ่งระบบเสียงดังกล่าวจะ ต้องไม่นเนื่องส่วนที่เป็นความสนใจผู้ชมภาพยนตร์ที่กำลังชมภาพยนตร์อยู่

ปัญหานี้เรื่องของเสียงนั้น ขึ้นอยู่กับเสียงที่ออกมาจากลำโพงหรือกลุ่มของลำโพงและการเดินทางของเสียงสู่ผู้ฟัง ซึ่งมักจะเป็นปัญหามากสำหรับอาคารใหญ่ ๆ เช่น โบสถ์วิหาร ซึ่งเสียงมักจะเกิดขึ้นที่ด้านหน้าหรือด้านข้าง ทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกว่าตัวเองสับสนในเหตุการณ์หรือภาพยนตร์ทางส่วนนั้นหรือจุดที่กำเนิดเสียง

สาเหตุที่ทำให้เกิดความบกพร่องของเสียง

(1) Echos เสียงอุ้มชนหรือเสียงก้อง เสียงเดินทางไปที่ผู้ฟังมี 2 ชนิดคือ เสียงที่เดินทางโดยตรง และเสียงที่เดินทางโดยการสะท้อนถ้าระยะห่างของเสียงทั้ง 2 นี้ห่างกัน 65 นิ้ว ซึ่งเป็นเวลาแตกต่างกัน 0.6 วินาที ทำให้เสียงตรงถึงผู้ฟังก่อน และเสียงสะท้อนภายหลังจึงเกิดการ Echos ขึ้น และจะรู้สึกมากถ้าพื้นที่สะท้อนเป็นส่วนเว้า (Cave) แต่จะรู้สึกน้อยลงถ้าพื้นเป็นส่วนมนูน (Convex) ซึ่งจะทำให้เสียงสะท้อนไปทางอื่นหรือดูดให้หายไป

(2) Sound Focus เสียงรวมเป็นจุด เกิดจากผนังเพดานและส่วนอื่น ๆ เป็นส่วนเว้าจะทำให้เสียงรวมกันเป็นจุดหนึ่งแก้โดยใช้ผนังมนูนเนื่องจากผนังมนูนมีคุณสมบัติกระจายเสียง

(3) Whispering Galleries เสียงกระซิบ เกิดจากเสียงที่ออกจากผู้พูดไปกระทบกับขอบของผนังเร้าแล้วสะท้อนกลับมาอย่างผู้ดูอีก ทำให้เกิดเสียงดังของมาทางลำโพงเกิดเป็นเสียงกระซิบ

(4) Dead Spot จุดดับเสียง เกิดบนพื้นผิวที่เสียงทางตรงและเสียงสะท้อนไปถึง สำหรับในห้องที่มีขนาดใหญ่มากมักจะเกิดขึ้น

(5) Room Flutter เสียงสะท้อนกลับไปกลับมา มักเกิดกับห้องที่มีกำแพงขนาดโดยเฉพาะห้องยาวจะยิ่งสังเกตได้มากขึ้น ถ้าผนังคู่หนึ่งเป็นวัสดุสะท้อนเสียงมากอีกคู่หนึ่งเป็นวัสดุที่บีบเสียง ถ้ากำแพงเหล่านี้ห่างกันตั้งแต่ 50 นิ้วขึ้นไป การสะท้อนกลับไปกลับมาจะยิ่งค่อยหาย เช่น เสียงดังเป็นจังหวะและค่อย ๆ หายไป แต่ถ้ากำแพงซิดกันอาการสะท้อนจะถูกและหายเร็วขึ้น การสะท้อนกลับไปกลับมาหากจะเกิดขึ้นกับห้องที่มีพื้นและผนังสะท้อนมากเช่น เพดานใบกูปูน พื้นหินขัด ประตู ฝาแน่น แก้ไขโดยเปลี่ยนวัสดุ เพื่อไม่ให้เกิดกำแพงคู่ โดยอย่าใช้วัสดุประเภทเดียวกันดังกล่าวหรือกำแพงจะแบ่งเป็นกำแพงทแยงหรือมีม่านบังเสียง เสียงก็จะลดน้อยลง

2.9.9.11 การออกแบบระบบเสียงในส่วนของ Auditorium

(1) ต้องคำนึงถึงระยะทางที่เสียงต้องเดินทางการสะท้อนการ ดูดซับเสียงที่มีประสิทธิภาพ

(2) แยกต้นกำเนิดเสียง เพื่อให้เสียงส่งถึงผู้ฟังได้โดยตรง และลดภารที่สุด

(3) พื้นสำหรับผู้ฟังต้องยกระดับขึ้น เพื่อให้สามารถรับเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4) ควรจัดให้มีการสะท้อนรอบ ๆ ต้นกำหนดเสียง ด้วยวัสดุช่วยสะท้อนเสียง

- เพดาน คิดระยะตามแบบเรขาคณิต พื้นผิวสะท้อนเสียงควรมีขนาดพอ ๆ กับช่วงคลื่นของเสียง โดยวัสดุช่วยสะท้อนเสียงต้องวางในลักษณะที่เกิดช่องว่างของเวลาไม่เกิน 30

- ผนังบริเวณต้นเสียง ควรเป็นแผ่นแข็งช่วยสะท้อนเสียงไปสู่ผู้ฟัง ใกล้ ๆ อีกทางหนึ่ง

- วัสดุช่วยสะท้อนเสียง ได้แก่ Palster Plywoodgypsum Board

(5) พื้นที่และปริมาณของห้อง ควรมีขนาดเล็กที่สุด เพื่อย่นระยะการเดินทางและการสะท้อนของเสียงให้น้อยที่สุด (เพื่อให้สูญเสียพลังงานน้อยที่สุด)

(6) ฝ่าไม่ควรนานกัน เพื่อลดปริมาณการก้องของเสียง โดยเฉพาะบริเวณใกล้ต้นกำเนิดเสียง เพราะถ้าเกิดเสียงก้องจะเป็นการรบกวนต้นกำเนิดเสียงทำให้เสียงด้อยประสิทธิภาพไป

(7) ผู้ฟังและผู้ชุม ควรอยู่ในตำแหน่งที่เห็นและฟังได้ดี

(8) กรณีที่มีต้นกำเนิดเสียงหลายชนิด การออกแบบที่จะให้ดีโดยทั่วรวม *Reflective Surface* อยู่บริเวณต้นกำเนิดเสียงแต่ละอัน

(9) กรณีที่มีห้องกว้างมาก ๆ สมควรที่จะนำระบบอีเล็คทรอนิกส์เข้าช่วยให้ระบบเสียงดีขึ้น

การออกแบบรูปร่างของห้อง

(1) จัดวางตำแหน่งของเก้าอี้ภายใน Auditorium ให้ใกล้กับเวทีมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

(2) จัดวางกำแพง เพดาน และเวทีให้เหมาะสมที่จะทำให้ได้ทิศทางของเสียงตามที่ต้องการมากที่สุด ดังนั้นของการแสดงที่กว้างและตื้นจะดีกว่าแคบและลึก และของการแสดงที่ผนังเรียบจะเสียงอยู่ใกล้จุดกำเนิดเสียงจะมีประสิทธิภาพ ดีกว่าของการแสดงที่มีผนังโครงสร้างและอยู่ห่างจากจุดกำเนิดเสียง

อัตราส่วนของความกว้างยาวของมurosพนมatyตัวแน่นอน ขึ้นอยู่กับการจัดขนาดของเวทีนั่ง ซึ่งจะสะท้อนเสียงและให้ทุกที่นั่งได้ยินเสียงชัดเจนทั่วทั้ง แลและขึ้นอยู่กับระบบเสียงที่นำมาใช้ อัตราส่วนโดย ประมาณของโรงเรือ

ความกว้าง / ความยาว = 1 / 2

โรงเรือที่มีรูปร่างคล้ายพัด (Fan Shape Plan) จะเป็นรูปแบบที่ดีที่สุด เพราะผนังด้านข้างซึ่งพยายามออกทำหน้าที่เป็นฉากสะท้อนเสียงได้อย่างดี จะช่วยสะท้อนเสียงไปด้านหลังของห้องการแสดง แต่ต้องไม่ให้ระยะระหว่างเสียงตรงและเสียงสะท้อนต่างกันเกินกว่า 15.24 – 19.81 เมตร เพราะจะทำให้เกิดเสียงก้องขึ้นได้ โดยเฉพาะตอนที่นั่งใกล้เวทีเกิน 19.81 เมตร จะเกิดเสียงก้องขึ้นทันที ส่วนโรงเรือที่มีรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ถ้าไม่จำเป็นควรหลีกเลี่ยง เพราะจะเกิด Flutter Echo แต่จะแก้ไขได้โดยกรุผนังและเพดานด้วยวัสดุดูดเสียงในตำแหน่งที่ทำให้เกิด Echo

2.9.9.12 การออกแบบแสงสว่างใน Auditorium

ในการออกแบบแสงสว่างสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 วิธี คือ

(1) VISIBILITY

ลักษณะสำคัญของแบบนี้คือการทำให้เกิดแสงสว่างให้เพียงพอในแต่ละจุดตามความต้องการอย่างเพียงพอไม่ให้มากหรือทำให้เกิดเงาขึ้นจึงนิยมซ่อนดวงไฟหรือใช้ไฟที่มีแสงอ่อนติดใต้เพดานให้ผ่านรูเล็กๆ หรือผ่านช่องเพดานซึ่งเป็นแสงสีขาวจะดีที่สุด จุดที่จะให้แสงสว่างมากก็คือบริเวณเวทีการแสดงให้มีแสงสว่างมากกว่าผู้ชมการวางแผนไว้ก็เช่นนี้ คือ การสร้างเพดานให้มีรูปของตัว V ซึ่งจะอยู่บนเพดานแสงจะต้องทำมุมเพื่อไม่ให้เกิด

การสะท้อนกลับไปยังจุดของที่ใกล้กับจุดความมีสีดำเพื่อลดการสะท้อนการ
วางแผนสร้างเพื่อความปลอดภัย อย่างเช่น แนวทางเดินตามริมเก้าอี้ หรือ
บันไดและทางประตูของทุกทางต้องมีแสงไฟอยู่ด้านบน ซึ่งเป็นข้อบังคับใน
การป้องกันอัคคีภัย

(2) DECORATION

เป็นแสงที่ช่วยในการตกแต่ง ทำให้เกิดบรรยากาศภายในโรงละคร
โดยจะติดตั้งดังต่อไปนี้ การให้แสงสว่างบริเวณpedan กำแพง
PROSCENIUM แสงไฟจะต้องกลมกลืนกับที่นั่งคนดูให้มีความสว่างที่
เพียงพอและมีสีของผนังในการช่วยส่งเสริมบรรยากาศ การให้แสงสว่าง
ตามซอกกำแพง บริเวณจุดที่สำคัญเพื่อการตกแต่งเป็นหลัก

(3) MOOD

การให้แสงเพื่อสร้างบรรยากาศใน Theater นั้นจะแล้วแต่การแสดง
แต่โดยมากจะต้องมีแสงสว่างบริเวณ (Foot Light) เพื่อเป็นการเสริมสร้าง
จากด้านข้าง

บทที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบ

RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THANYABURI
INTERIOR

LEARNING CENTER OF LAW

THESIS 2009

บทที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบ

ภาพที่ 3.1 นักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง

ที่มา : <http://www.rta.mi.th/>

3.1 การวิเคราะห์กรณีศึกษา

3.1.1 โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง

ความเป็นมา

ด้วยปัจจุบัน กรมราชทัณฑ์ ได้ประสบปัญหาเกี่ยวกับ จำนวนผู้ต้องขัง ภายในเรียนจำนำมืออยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากสถานที่สำหรับควบคุมตัวมีอยู่อย่างจำกัด ไม่เพียงพอ ต่อการรองรับผู้ที่กระทำความผิด ซึ่งนับวันจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกิดภาวะผู้ต้องชั่งลันเรือนจำหรือท่านสถาน ซึ่งเกินขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่ควบคุมดูแล และแก้ไข ผู้กระทำความผิดได้ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร และเป็นภาระของกรมราชทัณฑ์ และรัฐบาลในการที่จะต้องจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนมาก สำหรับดูแล บุคคลเหล่านี้ ประกอบกับรัฐบาลมีงบประมาณจำกัดในการที่จะสร้างเรือนจำเพิ่มเติมเพื่อรองรับบริมาณของนักโทษ จากสภาวะดังกล่าว ขณะนี้นายกรัฐมนตรี จึงได้มีแนวความคิดที่ต้องการจะ "เปลี่ยนภาระให้เป็น พลัง" โดยเห็นว่าควรจะนำพื้นที่ ของทหารที่มิได้ใช้ประโยชน์ มาดำเนินการควบคุมนักโทษในคดีที่ไม่ร้ายแรง แทนการสร้างเรือนจำพร้อมทั้งมอบหมายให้กองทัพ เป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุม

ภาพที่ 3.2 กิจกรรมภายในโรงเรียนวิวัฒน์

และดำเนินการฝึกวิชาชีพทางด้านเกษตร หรือวิชาชีพอื่นๆ เพื่อหารายได้ สำหรับเป็นสวัสดิการแก่ตัวนักโทษเอง พร้อมทั้งสามารถที่นำความรู้ในระหว่างการควบคุมตัวไปประกอบอาชีพได้ภายหลังจากการพ้นโทษแล้ว เพื่อตอบสนองตามแนวโน้มนโยบายดังกล่าว กองทัพบก ร่วมกับ กรมราชทัณฑ์ ได้มีการหารือและประสานงานปฏิบัติ เพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานขึ้น และได้จัดทำโครงการ "โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง ค่ายพื้นฐ และพัฒนาคุณภาพชีวิต (โครงการเกษตรโยธิน)" สำหรับดำเนินงานให้บรรลุตามนโยบายที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์

- เพื่อลดความแย้อดของนักโทษในเรือนจำ หรือ ทันทสถานทั่วประเทศ - เพื่อให้ผู้ต้องขังคิดที่ไม่ร้ายแรง ได้ทำการฝึกวิชาชีพทางด้านการเกษตร หรือ วิชาชีพอื่น ๆ สำหรับนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพภายหลังจากการพ้นโทษ

เป้าหมาย

กองทัพบกจะรับผู้ต้องขังคิดที่ไม่ร้ายแรงที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือก จาก กรมราชทัณฑ์ มาดำเนินงานตามโครงการฯ ในหน่วยทหารที่กำหนดไว้ โดย กำหนดคุณสมบัติขั้นต้น ดังนี้

ที่มา : <http://www.rta.mi.th>

ภาพที่ 3.3 ศูนย์วิจัยพลเมือง(บังคับบัญชา) ม.ร.อ.(ม.พน.๒๓ รอ.)

ที่มา : <http://www.rta.mi.th>

- เป็นผู้ต้องขังคดีไม่ร้ายแรง โดยเหลือการลงโทษไม่เกิน 3 ปี
- มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง
- ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง

หน่วยงานรับผิดชอบและการขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก ได้แก่ กองทัพบก ร่วมกับกรมราชทัณฑ์ โดยในขั้นต้น กองทัพบกได้กำหนดพื้นที่หน่วยทหารสำหรับใช้ควบคุม ตัวผู้ต้องขังคดีไม่ร้ายแรง จำนวน ๓๙ แห่งทั่วประเทศ

หน่วยงานที่สนับสนุนการดำเนินงาน

- กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงสาธารณสุข
- กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กระทรวงมหาดไทย

การดำเนินการโรงเรียนวิัฒน์พลเมือง

ทำการฝึกอบรม ๕ วิชาหลักประกอบด้วย

- วิชาทหารเบื้องต้น
- วิชาอุดมการณ์และประชาธิปไตย
- วิชาสุขภาพและอนามัย
- วิชาศาสนาและศีลธรรม

ศูนย์วิัฒน์พลเมือง(บังคับบำบัด) ม.& ร/o.(ม.พัน.๒๓ ๑๐.)

ความเป็นมา

ในปีงบประมาณ ๒๕๔๘ ที่ผ่านมา กองทัพบกได้ให้การสนับสนุน กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรมสำหรับดำเนินงานตามนโยบายของ รัฐบาลในการแก้ไขปัญหาฯ เสพติดตามพระราชบัญญัติพื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยจัดตั้งเป็นศูนย์วิัฒน์พลเมือง ในระบบบังคับบำบัด จำนวน ๗ แห่ง ซึ่งผลการปฏิบัติเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากผู้ติดยาเสพติดซึ่งต้องเข้ารับการบำบัด ฯ มีจำนวนสูงมากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ กรมคุมประพฤติ จึงได้เสนอขอรับการสนับสนุนสถานที่จาก กองทัพบก เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์วิัฒน์พลเมือง ในระบบบังคับบำบัด เพิ่มเติม จำนวน ๙ แห่ง ได้แก่

1. กองพันทหารราบที่ ๑ กรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ค่ายจักรพงษ์ จังหวัดปราจีนบุรี
2. กองพันทหารราบที่ ๔ รักษาพระองค์ ค่ายวชิรปракาร จังหวัดตาก
3. กรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ค่ายไพรีระย์อเดชา จังหวัดสระแก้ว
4. กรมทหารราบที่ ๑๖ ค่ายบดินทร์เดชา จังหวัดยโสธร
5. กรมทหารม้าที่ ๔ รักษาพระองค์ อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ 3.4 แสดงส่วนโรงนอน

ภาพที่ 3.5 แสดงส่วนอ่านหนังสือ

1. กรมทหารม้าที่ & รักษาระองค์ อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
2. จังหวัดทหารบกน่าน ค่ายสุริยะพงษ์ จังหวัดน่าน
3. กองพลทหารราบที่ ๕ ค่ายเทพศรีสุนทร จังหวัดนគครศรีธรรมราช
4. กองพลทหารราบที่ ๑ ค่ายสมเด็จพระนั่งเกล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ภารกิจ

ดำเนินการจัดตั้งสถานพื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยใช้ชื่อว่า ศูนย์วิวัฒน์พลเมือง กรมทหารม้าที่ & รักษาระองค์ เพื่อดำเนินการพื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ในระบบบังคับบังด แบบควบคุมตัวไม่เข้มงวด โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ

- ลดข้อตราชารเจ็บป่วยจากการติดยา
- พัฒนาบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของผู้ติดยาเสพติด หมายถึง การพัฒนาสุขภาพอนามัย, การพัฒนาจิตใจ, อารมณ์และสติปัญญา
- พัฒนาทางด้านการปรับตัวให้เข้ากับบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อม
- ป้องกันการหวนกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำ

ภาพที่ 3.6 แสดงส่วนทำการอนรูปวิทยาศาสตร์

ภาพที่ 3.7 แสดงส่วนศึกษาและนักเรียน

แหล่งที่มา : <http://www.rta.mi.th/25030u/25032u>

- เป็นการลดและป้องกันปัญหาสังคมและอาชญากรรม และอื่น ๆ

วิสัยทัศน์ สร้างคนดี มีคุณภาพ คืนสู่สังคม
พันธกิจ นำบัดฟันฟูผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้ผู้ติด
ยาเสพติด มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีจิตใจที่เข้มแข็ง¹
กลยุทธ์ มีระเบียบวินัย มีทักษะความรู้ที่พื้นฐาน
วิชาชีพ เพื่อคืนคนดีสู่สังคม

- นำบัดฟันฟูโดยยึดหลักการของ Fast model ผสมผสานกับวิชาหลัก
ของโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง
- ทำการทดสอบสมรรถภาพร่างกายอย่างสม่ำเสมอ
- ฝึกฝนให้ผู้ป่วยได้ใช้ความคิดควบคู่ไปกับการปฏิบัติ
- ฝึกให้ผู้ป่วยเคารพกฎหมายของสังคม
- ฝึกให้ผู้ป่วยมีความรู้พื้นฐานวิชาชีพ
- ปลูกฝังอบรมจิตใจให้ผู้ป่วยมีจิตสำนึกที่ดีสามารถอยู่ร่วมกับสังคม
ได้อย่างมีความสุข

การจัดหน่วย

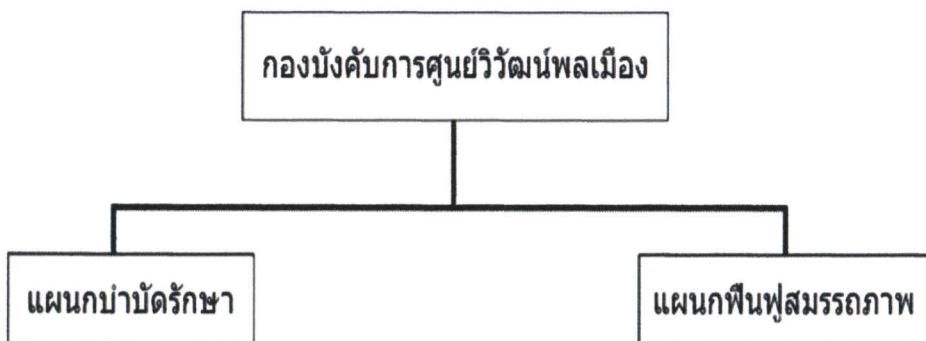
ศูนย์วิวัฒน์พลเมือง กรมทหารม้าที่ ๕ รักษาระองค์ ดำเนินการจัดตั้ง²
ศูนย์ฯ ตามประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่องการจัดตั้ง และแต่งตั้ง
พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติพื้นฟูสมรรถภาพผู้ติด

ยาสพติด พ.ศ.๒๕๔๔ โดยปัจจุบันมีพันเอกชัยกร ประเสริฐสุขผู้
บังคับกrm

ทหารม้าที่รักษาพระองค์เป็นผู้อำนวยการศูนย์วัฒน์พลเมืองและมี
พนักงานเจ้าหน้าที่ประกอบด้วย

1. กองบังคับการศูนย์วัฒน์พลเมือง
2. แผนกนำบัดรักษา
3. แผนกพื้นฟูสมรรถภาพ

โครงสร้างของหน่วยงาน

3.1.2 ชีวาศรม รีสอร์ต แอนด์ สปาร์ (Chiva-Som)

ชื่อโครงการ	ศูนย์สุขภาพ ชีวาศรม
เจ้าของโครงการ	ชีวาศรมอินเตอร์เนชันแนล เอลท์ รีสอร์ท
พื้นที่	16 ไร่
พื้นที่อาคาร	ประมาณ 26,000 ไร่
สถาปนิก	บริษัท เทราดีไซน์ จำกัด
ภูมิสถาปนิก	บริษัท แคนดิสเคปแพลนนิ่ง จำกัด
ก่อสร้างแล้วเสร็จ	ตุลาคม 2537
ห้องพัก	ห้องพักรวมด้วย 33 ห้อง ห้องพัก suite 7 ห้อง ห้องพัก thai pavilion 17 ห้อง

แนวความคิดของโครงการ

สถาปนิกนำจุดเด่นของสถาปัตยกรรมไทย มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยของรีสอร์ทเพื่อสุขภาพ และเพื่อสร้างความประทับใจให้กับลูกค้าด้วยชื่อชีวาศรม ที่อยู่ของชีวิต

โซนที่ 1 ส่วน hotel business (Reception, lobby, engineer, parking)

โซนที่ 2 บ้านเรือนไทยทรงประยุกต์ 17 หลัง 17 ห้อง วางล้อม
ท่าเลสาบและสวน

โซนที่ 3 ส่วนของ health club, spa, fitness (aerobics, squash)

โซนที่ 4 ส่วนห้องพักอาคาร 4 ชั้น, ห้องพักธรรมชาติ 33 ห้อง, ห้อง
suit 7 ห้อง และส่วนบริการ (kitchen, laundry, storage)

โซนที่ 5 ส่วนสร่าวyerน้ำและร้านอาหารกลางแจ้ง อัญมณีวิมະเล

แนวความคิดในการดำเนินงานจัดที่ดังโครงการ

โครงการเริ่มต้นที่แนวคิดของเจ้าของโครงการโดยความต้องการใน
การมีสุขภาพที่ดีคำว่าชีวารมมจากරาศพที่ว่า ชีวากับอาชรม ซึ่งมี
ความหมายที่ว่าที่พักพิงแห่งชีวิตโครงการนี้จะเน้นที่ความแตกต่างจาก
โรงแรมและรีสอร์ฟทั่วๆไป คือเป็นศูนย์สุขภาพไม่ใช่รีสอร์ฟเพื่อสุขภาพ
เพื่อมีการจัดวางรายการกิจกรรมต่างๆ อย่างมีระบบและเข้มงวดต่อเนื่อง
ในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งยังมีการให้บริการที่อบอุ่นเป็นกันเอง

แนวความคิดในด้านการวางแผน

1. ต้องการให้มีความสงบปราศจากการรบกวนจากสิ่งภายนอก
เพื่อการพักผ่อน และทำกิจกรรมอย่างสมบูรณ์แบบ โดยการจัดวางผัง
อาคารล้อมรอบให้พื้นที่กิจกรรมอยู่ต่ำกว่าส่วนกลาง

2. การแบ่งองค์ประกอบของโครงการออกเป็น 5 ส่วนเพื่อความ
สะดวกในการดำเนินงานในส่วนต่างๆ

1) ส่วน FRONT RECEPTION ประกอบด้วย FRONT
DESK, OPEN LOUNGE และ FRONT OFFICE

2) สวนกลุ่มบ้านพักทรงไทย (THAI PAVILLISN)

3) ส่วนบริการ SPA TREATMENT, INDOOR POOL,
GYMNASIUM, BOUTIQUE, DANCE STUDIO

4) ส่วนห้องพัก (OCEAN VIEW), RESTARANT,
LOBBY&LOBBY LOUNGE ชั้น BASEMENT ของอาคารเป็นส่วน BACK
OF THE HOUSE เช่น แผนกครัว ซึ่กรีด เป็นต้น

5) ส่วนสร่าวyerน้ำกลางแจ้ง ลานฝึกโยคะ ห้องสมุด

3. การวางแผนตามแนว 45 องศา กับพื้นที่ดังโครงการ เพื่อให้เกิดมิติ
ที่ว่าง ให้เกิดความรู้สึกที่เชื่อมต่อกันดูกร้างข้างข้าง สามารถทำให้
มองเห็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกันกับสิ่งแวดล้อม

4. ต้องการเน้นให้เรื่องของความสงบโดยไม่สามารถนำรถเข้ามา
ในโครงการได้จะให้วิธีการเดิน และรถไฟฟ้า (Golf Cart) เท่านั้น

องค์ประกอบของโครงการ

1. ส่วนห้องพัก 57 ห้อง แบ่งเป็น

- ส่วนห้องพักมาตรฐาน 33 ห้อง
- ส่วนห้องพักที่เป็นอาคารทรงไทยจำนวน 17 ห้อง (หมู่ละ 3 ห้อง)

2. ส่วนโถงต้อนรับ

3. ส่วนสำนักงาน

4. ส่วนดูแลสุขภาพและส่งเสริมความงาม แบ่งได้ดังต่อไปนี้

- โถงต้อนรับในส่วนดูแลสุขภาพ
- ห้องพักแพทย์ พยาบาล เภสัชกร โภชนาการ
- ห้องนวดในอาคารจำนวน 23 ห้อง
- เซาว์นา (Sauna) สดีม (Steam) อ่างน้ำวน (Whirlpool)
- ห้องคลอดตัว
- สรรว่ายน้ำในร่ม
- ห้องนวดภายนอกอาคารจำนวน 6 ห้อง

5. ส่วนนันทนาการ

- สรรว่ายน้ำกลางแจ้ง
- ห้องเสริมความงามและร้านค้า
- ห้องแอโรบิค โยคะและห้องออกกำลังกาย

- ห้องประชุม 30 ที่นั่งและห้องสมุด

- ส่วนของอาหารและเครื่องดื่ม

- ภัตตาคารอาหารและที่นั่งพัก

- ภัตตาคารริมทะเล

- ห้องอาหาร

6. ส่วนบริการอาคารและสถานที่

แนวความคิดในด้านการออกแบบรูปแบบทรงสถาปัตยกรรม

จากการวิเคราะห์สถาปัตยกรรมไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว จึงนำลักษณะสถาปัตยกรรมไทยมาใช้โดยการผสมผสานกับอิทธิพลจากตะวันตก และสร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็น ภาพลักษณ์ แบบไทยฯ โดยเฉพาะในส่วน village ซึ่งคุ้ค่อนข้างแตกต่างจากอาคารโซนอื่นๆ ของโครงการ เช่นที่เป็นโรงเรือน 4 ชั้น ลักษณะความเป็นไทยจะถูกลดลงในแต่ละรายละเอียดของส่วนต่างๆ การใช้วัสดุที่มาจากธรรมชาติ เช่น หิน ไม้สัก ทอง กระเบื้องดินเผาเคลือบสีภายในประเทศ เป็นต้น อีกทั้งการจัด landscape ให้สอดแทรกกับงานสถาปัตยกรรมไทย โดยมีลักษณะเป็นไม้พุ่มแทรกอยู่ตามทางเดินรวมไปถึงเน้นเป็นทางเข้าอาคารที่นำเสนใจ ทางเข้าอาคารส่วนกลางประดับไฟและน้ำพุ รูปแบบอาคารมีการนำเอาคำยัณมาช่วยให้กลมกลืนกับอาคารทรงไทย

แนวความคิดในส่วนสปา

ชีวารมเป็นที่แห่งเดียวที่เกิดมาเพื่อตอบสนองด้านสุขภาพ เป็นลักษณะของการกำหนดจุดมุ่งหมายของสปาที่ชัดเจน ซึ่งชีวารมมีสิ่งอำนวยความสะดวกหลากหลายทุกกรุ๊ปแบบ ตั้งแต่เริ่มแรกที่สถาปนิกได้ให้ความสำคัญในส่วนของสปาเป็นอันดับแรก จากนั้นจึงจัดวางองค์ประกอบอื่นๆ เพื่อตอบสนองประโยชน์ให้สอดคล้องกับสปา

แนวความคิดในเรื่องกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

ชีวารมมีบริษัทตัวแทนอยู่ 5 แห่งทั่วโลก เพื่อติดต่อข่าวสารกับสมาชิก โดยได้กำหนดช่วงอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และกลุ่มรายได้ปานกลาง-รายได้สูง จะไม่รับสมาชิกแบบทั่วไป ต้องมีกำหนดการหมายล่วงหน้า ใช้ระบบสมาชิก 1 ปี และแบบเป็นรายการของโรงแรม มีระยะเวลาตั้งแต่ 3 วัน ขึ้นไป มีข้อห้ามสำหรับสมาชิกคือ บุหรี่ แอลกอฮอล์ และเครื่องมือสื่อสาร เนื่องจากว่าจะเป็นการรบกวนสมาชิกท่านอื่นๆ

วิเคราะห์ประเภทผู้ใช้บริการ

1. ประเภท ชาวไทยและชาวต่างชาติ ในปัจจุบันนี้ มีสัดส่วนผู้ที่อาศัยในเมืองไทย และมาจากต่างประเทศคือ 50:50

2. อายุ อายุของชาวไทยที่เข้ารับบริการ มักอยู่ในระหว่าง 50 ปีขึ้นไป ส่วนชาวต่างชาติ อายุ 30 ปีขึ้นไป
3. เพศ เพศชาย และเพศหญิงมาในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกันมาก เนื่องจากโดยมาก ผู้ที่มา magg เป็นคู่สามี ภรรยา กัน
4. สถานะทางเศรษฐกิจ กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ที่มีรายได้สูง
5. ระยะเวลาการเข้าใช้บริการ แยกเป็น
 - ผู้ที่มาจากประเทศไทย และใกล้เคียง เช่น ส่องกง ระยะเวลาการเข้าพักประมาณ 3-5 วัน และมีการกลับมาใช้บริการประมาณ 3-4 ครั้งต่อปี
 - ผู้ที่มาจากทวีป ยุโรป อเมริกา ฯลฯ ระยะเวลาการเข้าพักประมาณ 1-3 สัปดาห์ สำหรับผู้ที่ไป-กลับในวันเดียว มีสัดส่วนที่น้อยกว่า 1%
6. การเดินทาง การเดินทาง มักเป็นรถยนต์ส่วนตัว และมีบริการพิเศษคือบริการรับส่งด้วย เฮลิคอปเตอร์ ซึ่งจะรับ-ส่ง จากสนามบินกรุงเทพฯ-ชีวารมโดยตรง ค่าบริการประมาณ 65,000 บาท

ลักษณะของการบำบัดที่ชีวารม

มีหลักความเชื่อที่ว่า อาหารเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อสภาพร่างกาย และจิตใจอาหารและชีวารมได้รับการดูแลอย่างพิถีพิถัน มีตารางเวลาที่ชัดเจน มีการจัดบุฟเฟ็ตแบบ No Salt No Fat Buffet การบำบัดที่นี่โดยทั่วไป จะใช้เวลา 3-14 วัน มีการจัดโปรแกรมต่างๆ โดยเฉพาะสำหรับสมาชิก

เป้าหมายของสมาชิกจะแตกต่างกันไป เช่น การลดน้ำหนัก การผ่อนคลายความเครียด แก้โรคปวดเมื่อย และเลิกบุหรี่ หมายเหตุที่ต้องการกลับคืนชีวิตสุขภาพแข็งแรง

มีอุปกรณ์ด้านสปาที่สมบูรณ์แบบนับตั้งแต่ Floatation Pond, Water Beds, Musical Back Massaging Chair, Massage, Tai Chi Hydrotherapy Body Blitz, One Person Jacuzzi, และส่วนประกอบปีกป้ายอื่นๆ

ในส่วนของ Floatation Pond ได้มีคำกล่าวที่ว่าการนอนแขวนในอ่างน้ำเป็นเวลาครึ่งชั่วโมงเท่ากับ การนอนหลับอย่างน้อย 8 ชั่วโมง เพราะน้ำจะมีส่วนผสมที่ทำให้สามารถหลอยตัวอยู่ได้ ผลให้ได้รับการผ่อนคลาย

ลักษณะการจัดบริการและลำดับการใช้งานในส่วนของสปา

ในส่วนของสปาจะมีรูปแบบการออกแบบที่เป็นสัดส่วนแยกผู้ชายและผู้หญิงในลำดับการเข้าถึงแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจนในการจะเข้าใช้สปาจะต้องมีการนัดเวลา และนัดแพทย์ล่วงหน้า โดยสมาชิกที่มาพักจะต้องเข้ารับการตรวจสุขภาพอย่างละเอียด มีการทำตารางกิจกรรม การออกกำลังกายและการนวดบำบัดซึ่งสมาชิกแต่ละท่านจะแตกต่างกันแล้วแต่ความเหมาะสมของสภาพร่างกายและการนวดบำบัดซึ่งสมาชิกแต่ละท่านแตกต่างกันแล้วแต่ความเหมาะสมของสภาพร่างกายส่วนของสปามี 2 ชั้น โดยชั้นบนเป็นส่วนของโถงทางเข้า ห้องแพทย์ และห้องที่ปรึกษาทางด้านการออกกำลังกายและโภชนาการซึ่งเป็นส่วนที่สมาชิกจะต้องเข้าเพื่อตรวจสุขภาพก่อน ชั้นล่างเป็นส่วนซึ่งเมื่อเดินลงบันไดจะวิ่งสีกึ่งความสดชื่นจากบรรยากาศของน้ำตกจำลองที่สร้างขึ้นในบริเวณโถงบันไดส่วนปลายบันไดเป็นส่วนของแต่งหน้า และเสริมความงาม

ลำดับการใช้สปา

1. จะเริ่มเข้าสู่ส่วนเปลี่ยนเสื้อผ้าเครื่องแต่งตัวมีการใช้ผนังடีก์เข้ามาช่วยให้พื้นที่ภายในเกิดความรู้สึกเงื่อนต่อ มีการแบ่งส่วนชายและหญิง เพื่อทำการบำบัด โดยเปลี่ยนเสื้อผ้า ก่อนทำการนวดตัว จะทำการอบไอน้ำ หรือใช้บริการส้วน SHOWER JET เพื่อกระตุนผิวนัง และล้างตัว

2. จากส่วนนี้จะเริ่มต่อเข้าสู่ส่วนของบริเวณที่อาบน้ำ เซาว์น่า (Sauna) สตีม (Steam) อ่างน้ำวน (Whirlpool) และห้องพักผ่อนซึ่งมีการแทรกบรรยากาศเข้ามาในส่วนต่างๆ โดยการใช้น้ำ
3. จากส่วนที่เป็นที่อาบน้ำ เซาว์น่า (Sauna) สตีม (Steam) อ่างน้ำวน (Whirlpool) จะเข้าสู่ส่วนของห้องน้ำด แลห้องบำบัดจะมีการวางแผนให้สอดคล้องกับธรรมชาติ โดยการใช้พื้นที่เปิดโล่งตรงกลางเป็นสวนและการใช้สีของอาคารเข้ามาช่วยรวมถึงอ่างน้ำวน โคมไฟ กระถางต้นไม้ภายในช่วยสร้างบรรยากาศ และในส่วนของการนวดยังมีการนวด nok ของอาคารโดยเป็นการนวดแผนไทย ศาลาด้านนอกมีการใช้มุลีม้าสร้างความเป็นส่วนตัว อีกลักษณะหนึ่ง
4. ห้องวารีบำบัดซึ่งใช้น้ำเข้ามาช่วยในการบำบัดเพื่อผ่อนคลายความเครียดปรับระบบการหมุนเวียนโลหิต กระชับกล้ามเนื้อ และกำจัดเหลลูไลท์ได้ออกแบบโดยใช้ความคิดของโลกใต้บากลซึ่งมีความสงบเยือกเย็นทำให้สามารถเกิดความเป็นส่วนตัวมาก การให้แสงสว่างในส่วนนี้จะส่วนมากและมีการให้แสงผ่านใต้น้ำให้เกิดเงาสะท้อนที่เพดาน

แนวความคิดในด้านการออกแบบเทคโนโลยีทางอาคาร

ระบบโครงสร้าง

ฐานราก พื้น คาน เสา เป็นโครงสร้าง คสล. ส่วนหลังคาเป็นโครงสร้างไม้แบบเรือนไทยอยุธยา

ระบบสุขาภิบาล

ในส่วนโรงแรม น้ำดีและน้ำเสีย จะถูกจ่ายและปล่อยโดย riser ที่จัดรวมกันอยู่ภายในช่อง shaft ซึ่งต่อมารวมกันที่ชั้นล่างทำให้สามารถห้อง pump ได้สำหรับห้องพักที่เป็นบ้านระบบต่างๆ แยกกันเป็นชุดๆ เป็นลักษณะของ station จะมีระบบบำบัดน้ำรวมของโครงการ น้ำที่บำบัดแล้วจะถูกปล่อยสู่บ่อน้ำในโซน 2

ระบบปรับอากาศ

สวนโรงแรมใช้ระบบปรับอากาศแบบ central system ระบบความร้อนด้วยน้ำโดยจะตั้ง cooling tower ไว้ในบริเวณที่ไม่เป็นที่สังเกตในส่วนของบ้านพักจะใช้ระบบ split type

ระบบไฟฟ้าและเครื่องกล

มีการจัดเตรียมพื้นที่สำหรับห้องเครื่องของระบบต่างๆ และพื้นที่ back of the house อีก 7 ให้ชั้นล่างของโซน 1 และโซน 3 ซึ่งเป็นระดับต่ำกว่าพื้นดิน ทำให้เกิดปัญหาด้านการระบายน้ำเมื่อฝนตก

ระบบป้องกันขั้นคุ้มครอง

มีปัญหานี้ไฟในส่วนของอาคารโรงเเรมสูง 4 ชั้น จัดไว้ในบริเวณ circulation ของอาคารและบริเวณสุดทางของ corridor และมีอุปกรณ์อื่นที่ช่วยในการดับเพลิงและตรวจจับควันด้วย

แนวความคิดจากการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย

ข้อดีของโครงการ

- การวางแผนเป็นมุม 45 องศาของที่ตั้งสามารถสร้าง space ได้กว้างผ่อนได้ เกิดมุมมองที่ดี
- การแบ่งอาคารเป็นโซนต่างๆ โดยมีการใช้ลานเชื่อมแบบไทย เพื่อสร้างมุมมองให้กับอาคาร
- การเล่นระดับอาคารทำได้ดี มีการเล่นความรู้สึกเดี่ยงมาจากเดิม

ข้อดีของโครงการ

- ความเป็นไทยระหว่างส่วนต่างๆ บางครั้งยังไม่เข้ากัน
- พื้นที่อาคารที่ติดทะเลตอบ ทำให้ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากมุมมองหรือแม้แต่รู้สึกบรรยากาศแบบชายทะเลเท่าที่ควร
- ส่วนชั้นใต้ดิน จะมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมเวลาฝนตก เนื่องจากมีระดับต่ำกว่าถนนด้านนอก

- ภูมิสถาปัตยกรรมที่เน้น hardscape มากกว่า softscape ทำให้บรรยายกาศภายในดูแห้งแล้ง
- การยกเตี้ยวนอนบ้านไทยทำให้เกิดการเปลี่ยนเนื้อที่ดินต่อห้องพักมากทำให้ราคาห้องแพงและไม่ค่อยคุ้มค่ากับการใช้ที่ดินเท่าที่ควร

การควบคุมสภาพแวดล้อม ภายใต้ความสามารถควบคุมการให้แสงสว่างได้ไม่ควรมีสีียงรบกวนจากภายนอก

7. ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าเจ้าหน้าที่ แยกชาย/หญิง	
ประโยชน์ให้สอย	สำหรับให้พนักงานเปลี่ยนเครื่องแบบเก็บของใช้ส่วนตัว
ผู้ใช้	เจ้าหน้าที่
ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ใกล้ส่วนห้องพักเจ้าหน้าที่
การควบคุมสภาพแวดล้อม	ภายใต้ห้องไม่อับชื้น ความเม蚤งให้แสงสว่างสองถึงได้บ้าง

8. ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าและห้องอาบน้ำ	
การควบคุมสภาพแวดล้อม	สำหรับให้ผู้ใช้บริการเปลี่ยนเสื้อผ้า อาบน้ำ
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผู้ใช้บริการ

ผู้ใช้

อยู่บูริเกณติดต่อกับกิจกรรมเพื่อสุขภาพต่างๆ และติดกับสวนบริเวณที่เป็นสวนพักผ่อนหรือเคน์เตอร์เครื่องดื่ม

ประโยชน์ใช้สอย

อาคารในห้องถ่ายเทได้สะดวก และความมีแสงสว่างเพียงพอภายในแยกส่วนอาบน้ำและห้องน้ำเป็นส่วนเบียกและส่วนเปลี่ยนเสื้อผ้า เป็นส่วนแห้ง

- สวนเสือผ้า

สวนชาย

พื้นที่อ่างล้างน้ำ

1.00 ตร.ม./อ่าง

จำนวน 3 อ่าง

อุปกรณ์พิเศษ

พื้นที่ห้องโถงชาย

1.00 ตร.ม./โถ

จำนวน 4 โถ

ผู้ใช้

พื้นที่ห้องอาบน้ำ

1.20 ตร.ม./ห้อง

จำนวน 4 ห้อง

ตำแหน่ง

พื้นที่ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า

1.20 ตร.ม./ห้อง

จำนวน 2 ห้อง

พื้นที่โถล้อม

1.20 ตร.ม./ห้อง

จำนวน 3 ห้อง

locker

3.00 ตร.ม./ตู้

จำนวน 2 ตู้

รวมพื้นที่ใช้สอย

23.80 ตร.ม.

สวนหญิง

พื้นที่อ่างล้างหน้า

1.00 ตร.ม./อ่าง

จำนวน 3 อ่าง

การควบคุมสภาพแวดล้อม

พื้นที่ห้องอาบน้ำ

1.20 ตร.ม./ห้อง

จำนวน 3 อ่าง

พื้นที่ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า

1.20 ตร.ม./ห้อง

จำนวน 3 อ่าง

พื้นที่โถล้อม

1.20 ตร.ม./ห้อง

จำนวน 3 อ่าง

locker	3.00 ตร.ม./ตู้	จำนวน 2 ตู้
รวมพื้นที่ใช้สอย		23.80 ตร.ม.
รวมพื้นที่ใช้สอยของส่วนเปลี่ยนเสื้อผ้า	26.20+24.60	=

9. ห้องน้ำด

ประโยชน์ใช้สอย

สำหรับเป็นที่น้ำดื่ม เพื่อผ่อนคลายกล้ามเนื้อและคลายความเครียด รวมทั้งในระบบหมุนเวียนโลหิตทำงานดีขึ้น

เดียงสำหรับน้ำดื่ม หรือเบาะรองน้ำด ผู้ใช้บริหารและเจ้าหน้าที่อยู่บูริเกณที่มีอาคารปลดปล่อยให้กับส่วนสุขภาพอื่นๆ เช่น สวนเปลี่ยนเสื้อผ้าอาบน้ำ เซาว์น่า อ่างจากuzzi ห้องน้ำด อาจอยู่ในอาคารหรือภายนอกอาคารก็ได้ เช่น ศาลาวิมพะเล หรือริมสระว่ายน้ำ

ถ้าอยู่ภายในอาคารต้องมีส่วนถ่ายเท อาคารให้อาคารในห้องมีการระบายที่ดี เพื่อทำให้ผู้ที่ใช้ห้องรู้สึกไปร่องอบาย รู้สึกได้รับการพักผ่อน

ส่วนนวดกล้ามเนื้อ เป็นส่วนบริหารนวดร่างกาย เพื่อคลายเส้น
คลายกล้ามเนื้อ บรรเทาความเครียด แก้ปวดเมื่อยโดยผู้เชี่ยวชาญ ลักษณะ
ห้องแยกหญิงชาย ประกอบด้วย

- นวดแบบไทย

เป็นการนวดแบบจับเส้น โดยผู้นวดจะนั่งอยู่เบื้องด้านล่างซึ่งมี
ความสูงต่างกันกว่าตำแหน่งที่นอนของผู้มาใช้บริการ เป็นการนวดแผนโบราณ
แบบจับเส้น ผู้ใช้บริการสามารถแต่งตัวได้ตามปกติ ดังนั้นสามารถจัดให้
เห็นวิวทิวทัศน์ด้านนอกได้แต่มีการกั้นด้วย partition เพื่อแสดงขอบเขต
พื้นที่ความเป็นส่วนตัว แยกหญิงชายอย่างละ 2 เตียง และมีห้องแยกอีก 1
ห้อง สำหรับสมาชิกที่ต้องการความเป็นส่วนตัว

ผู้ใช้พื้นที่ : แขกและผู้ชำนาญการนวด

พื้นที่ใช้สอย : 12 ตร.ม./ห้อง แยกชาย-หญิง

รวม $12 \times 2 \times 2 = 48.00$ ตร.ม.

- นวดแบบสวีเดช

เป็นการนวดคลายกล้ามเนื้อด้วยการใช้น้ำมันมากออก นำน้ำมัน
มะกอกมาทำตามส่วนต่างๆ ของร่างกายเพื่อให้กล้ามเนื้อคลายตัว

ผู้ใช้พื้นที่ : แขกและผู้ชำนาญการนวด

พื้นที่ใช้สอย : 16 ตร.ม./ห้อง แยกชาย-หญิง

รวม $16 \times 2 \times 2 = 64.00$ ตร.ม.

- นวดแบบโรม่า

เป็นการนวดแบบใช้น้ำมันหอมระ夷 ช่วยในการผ่อนคลายระบบ
ประสาท หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า hydrotherapy ช่วยในการกระตุ้นการ
หมุนเวียนของโลหิต เป็นวิธีธรรมชาติบำบัดที่นิยมมากอีกวิธีหนึ่ง ภายใน
ห้องจะมีส่วนอาบน้ำแบบอ่างนวดตัวและฝักบัวแบบยืนอาบน้ำ

ผู้ใช้พื้นที่ : แขกและผู้ชำนาญการนวด

พื้นที่ใช้สอย : 20 ตร.ม./ห้อง แยกชาย-หญิง

รวม $20 \times 2 \times 2 = 80.00$ ตร.ม.

- ห้องนวดแบบหมักโคลน

เป็นการนวดตัวด้วยโคลน เพื่อช่วยให้ผิวพรรณสะอาดนุ่มนวล
เป็นการบำรุงผิวอีกทางหนึ่ง

ผู้ใช้พื้นที่ : แขกและผู้ชำนาญการนวด

พื้นที่ใช้สอย : ประมาณตามความเหมาะสม แยก
ชาย-หญิง

รวม 32 ตร.ม.

รวมพื้นที่ส่วนนวดกล้ามเนื้อเท่ากับ 224 ตร.ม.

10. ศูนย์ไฮโดรเควราพี (Hydrotherapy Center)	ประโยชน์ใช้สอย	สำหรับขับเหงื่อและสิง不克ปรกในร่างกายให้ออกมา และผ่อนคลายกล้ามเนื้อมีทั้งอบแบบแห้งและอบไอน้ำ	
ประโยชน์ใช้สอย	เป็นส่วนที่ให้บริการวารีบำบัดโดยแช่ในอ่างอาบน้ำร้อนและน้ำเย็นเพื่อผ่อนคลายกล้ามเนื้อด้วยใช้น้ำในการนวดร่างกาย	ผู้ใช้	ผู้ใช้บริการ
อุปกรณ์พิเศษ	<ul style="list-style-type: none"> - อ่างน้ำมีระบบน้ำร้อน น้ำเย็น - อ่างน้ำแบบไฮโดรเจ็ท เป็นอ่างที่มีช่องปล่อยแรงดันน้ำออกมาน้ำ 	ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ใกล้กับ สรวน้ำเย็น เพราะเป็นส่วนที่ต้องใช้สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ทำให้การหมุนเวียนของโลหิตมีประสิทธิภาพดีขึ้น
ผู้ใช้	ผู้ใช้บริการและเจ้าหน้าที่	การควบคุมสภาพแวดล้อม	ห้องเชาว์น่าเป็นห้องทึบบุด้วยวัสดุไม้สำเร็จวูป ให้แสงสว่างในห้องด้วยหลอดไฟ ส่วนห้องอบไอน้ำจะไม่มีแสงไฟภายใน เพราะเป็นห้องที่มีไอน้ำมาก ซึ่งมีความชื้นและมีความร้อนสูงอาจนำแสงจากภายนอกห้องมาใช้ เป็นลักษณะห้องติดกระจก พื้นที่ส่วนนี้จะต้องใช้ร่วมกับสรวน้ำเย็น ห้องอาบน้ำ จึงจะต้องจัดให้อยู่ในส่วนเดียวกัน
ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่บริเวณใกล้กับส่วนสุขภารoenฯ เช่น สวนเปลี่ยนเสื้อผ้า อาบน้ำ เชาว์น่า	พื้นที่ในส่วนนี้มีการกันผนังเป็นส่วนๆ	4 ตร.ม. / ห้องแบบแห้งและเปียกอย่างละห้องแยกชายหญิง
การควบคุมสภาพแวดล้อม	พื้นที่ในส่วนนี้มีการกันผนังเป็นส่วนๆ เพราะเป็นกิจกรรมที่มีความเป็นส่วนตัว การเปิดช่องหน้าต่างขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของบริเวณนั้น หรืออาจมีการจัดพื้นที่ให้เป็นส่วนตัวปลอดภัยจากภายนอก ก็สามารถทำให้ส่วนนี้เปิดโล่งได้ โดยอยู่ในศาลา เพื่อเน้นความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์แบบไทย	พื้นที่ใช้สอย	4 x 2 x 2 = 16.00 ตร.ม.
		รวม	

11. เชาว์น่าและการอบไอน้ำ

12. สรวน้ำเย็น

ประโยชน์ใช้สอยสำหรับเชื่อมตัวหลังจากเข้าร่องบ้านและอบไอน้ำ

ผู้ใช้ ผู้ใช้บริการและการติดตาม

ตำแหน่งที่ตั้ง อุปกรณ์กับเขาว่านาและห้องอบไอน้ำ ซึ่งอยู่ภายใน
ลักษณะห้องอาบน้ำและเปลี่ยนเสื้อผ้าเป็นบริเวณ
ส่วนที่เปียก

การควบคุมสภาพแวดล้อม ห้องเขาว่าน้ำเป็นห้องทึบบุด้วยวัสดุไม้

สำเร็จวุป ให้แสงสว่างในห้องด้วยหลอดไฟ ส่วน
ห้องอบไอน้ำจะไม่มีแสงไฟภายใน เพราะเป็นห้อง
ที่มีไอน้ำมาก ซึ่งมีความชื้นและมีความร้อนสูง
อาจทำให้แสงจากภายนอกห้องมาใช้ เป็นลักษณะ
ห้องติดกระจก พื้นที่ส่วนนี้จะต้องใช้ร่วมกับระหว่าง
น้ำเย็น ห้องอาบน้ำ จึงจะต้องจัดให้อยู่ในส่วน
เปียก

สร้างน้ำร่ายไม่มีความลึกมากเกินไป กำหนดความลึก 1.20 m ในส่วนตื้น

- สร้างน้ำร่าย

พื้นที่ใช้สอย ประมาณ 600 ตร.ม.

- ห้องเครื่องสร้างน้ำร่าย

ผู้ใช้นที่ แยกและผู้ติดตามเจ้าหน้าที่ส่วนซ่อมบำรุง 2
คน

พื้นที่ใช้สอย 30 ตร.ม.

- ห้องเจ้าหน้าที่ดูแลสร้างร่ายน้ำ

ผู้ใช้นที่ เจ้าหน้าที่ 2 คน

พื้นที่ใช้สอย 15 ตร.ม.

13. อ่างอาบน้ำแร่ร้อน และอ่างน้ำร้อน

ประโยชน์ใช้สอย สำหรับเชื่อมต่อกระตุนการไหลเวียนของโลหิต
ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ คลายเครียดและรักษา
สภาพผิว

ผู้ใช้

ตำแหน่งที่ตั้ง

การควบคุมสภาพแวดล้อม มีระบบระบายอากาศภายในห้อง และ
แสงสว่างสองถึงได้และอาจมองเห็นทัศนียภาพ
ภายนอกได้

พื้นที่ใช้สอย

พื้นที่สร้าง 64 ตร.ม. พื้นที่รอบสร้าง 2 ม. รวม

100 ตร.ม.

พื้นที่อ่างน้ำเย็น 9 ตร.ม.

รวม $109 \times 2 = 218$ ตร.ม.

14. ห้องออกกำลังกายและแอโรบิก

ประโยชน์ใช้สอย	สำหรับออกกำลังกายในร่ม และมีอุปกรณ์	ผู้ใช้	ผู้ใช้บริการและเจ้าหน้าที่
อุปกรณ์พิเศษ	อุปกรณ์สำหรับออกกำลังกาย	ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ภายนอกอาคาร สนามหญ้า ใกล้กับสวน สุขภาพ
ผู้ใช้	ผู้ใช้บริการและเจ้าหน้าที่		การควบคุมสภาพแวดล้อม บรรยากาศปลอดไปร่องสามารถมองเห็น
ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ใกล้กับห้องอาบน้ำและบริเวณเปลี่ยนเสื้อผ้า สามารถเขื่อมต่อกับกิจกรรมอื่นๆได้สะดวก		ทศนิยภาพได้โดยตรง บริเวณที่ฝึกอาจจะเป็น สนามหญ้า หรือศาลาที่มีการจัดสภาพแวดล้อม โดยรอบสะอาดสวยงาม
การควบคุมสภาพแวดล้อม	บรรยากาศปลอดไปร่องสามารถมองเห็น ทศนิยภาพภายนอก และมีแสงสว่างที่เพียงพอ เพาะกิจกรรมส่วนนี้มีอุปกรณ์จำนวนมากจึงต้อง ใช้แสงสว่างมาก ผนังห้องอาจเป็นกระจก หรือมี การบุกระจากเงาภายในห้องเพื่อให้ห้องมีความ กว้างและสามารถส่องให้เห็นลักษณะการออก กำลังกายของผู้ใช้อย่างถูกต้อง		

15. สวนออกกำลังกายโยคะและไทซี

ประโยชน์ใช้สอย	สำหรับออกกำลังกายเบาๆ เพื่อการหมุนเวียน โลหิตและระบบหายใจ เน茫ะกับผู้ที่ไม่สามารถ ออกกำลังกายประเภทหนักๆได้
----------------	--

4.1.1.3 ส่วนกิจกรรมนันทนาการ (Recreation Department)

แนวทางการออกแบบ สวนนี้เป็นสวนที่ให้ความสนุกสนานและความ บันเทิงแก่ผู้ใช้บริการ มีทั้งกิจกรรมในร่มและกลางแจ้ง ควรจัดแยกให้เป็น สัดส่วนระหว่างกิจกรรมที่ไม่ต้องการเสียรบกวนกับกิจกรรมที่มีผู้ใช้บริการ มาก การออกแบบจะต้องมีการเขื่อมต่อกันของกิจกรรมต่างๆได้อย่าง กลมกลืน

1. ห้องเล่นเกมส์

ประโยชน์ใช้สอย	เพื่อเป็นห้องสำหรับเล่นเกมต่างๆ เช่น ไฟ บริดจ์ รวมทั้งมุกของเล่นสำหรับเด็กด้วย
อุปกรณ์พิเศษ	ตู้เก็บอุปกรณ์และเกมต่างๆ
ผู้ใช้	ผู้ใช้บริการและเจ้าหน้าที่
ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ใกล้กับเคาน์เตอร์เครื่องดื่ม และโถงชั้งอยู่ในบริเวณสาธารณะ
การควบคุมสภาพแวดล้อม	ควรจะเป็นห้องที่มีการควบคุมแสงสว่างให้เพียงพอ มีการจัดที่นั่งเป็นแบบกลุ่มหลายกลุ่ม

2. ห้องพักผ่อน พังเพลง

ประโยชน์ใช้สอย	เพื่อเป็นห้องสำหรับพักผ่อนพังเพลง และนั่งพักผ่อนสบายๆ
อุปกรณ์พิเศษ	เครื่องเสียง ลำโพง หูฟัง แผ่นเสียง และที่นั่งพักผ่อน
ผู้ใช้	ผู้ใช้บริการและเจ้าหน้าที่
ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ใกล้กับเคาน์เตอร์เครื่องดื่ม และโถงชั้งอยู่ในบริเวณสาธารณะ
การควบคุมสภาพแวดล้อม	มุ่งมองทัศนียภาพสวยงาม และจัดให้มีแพนทรีสำหรับจัดเครื่องดื่มภายในห้อง เพื่อสร้างบรรยากาศ

3. ห้องสมุด

ประโยชน์ใช้สอย	ใช้มีทั้งหนังสืออ่านเล่นและหนังสือเชิงวิชาการ
ผู้ใช้	ผู้ใช้บริการและเจ้าหน้าที่
ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่บริเวณที่ห่างไกลจากกิจกรรมที่มีคนพลุกพล่าน แต่สามารถเดินไปได้สะดวก
การควบคุมสภาพแวดล้อม	ต้องมีแสงสว่างเพียงพอแก่การอ่านหนังสือ หรือมีแสงสว่างจากภายนอกช่วยและอยู่ในบริเวณที่ไม่มีเสียงรบกวนใดๆ สามารถมองเห็นทัศนียภาพและมุ่งมองที่สวยงามเงียบสงบ อาจจัดให้มีมุมอ่านหนังสือสำหรับเด็กเพื่อป้องกันเสียงรบกวนไปส่วนอ่านหนังสืออื่น

4. ห้องเล่นสนุกเกอร์

ประโยชน์ใช้สอย	เพื่อการพักผ่อนและสร้างความบันเทิง
อุปกรณ์พิเศษ	โต๊ะสนุกเกอร์
ผู้ใช้	ผู้ใช้บริการ
ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ใกล้กับเคาน์เตอร์เครื่องดื่ม และโถงชั้งอยู่ในบริเวณสาธารณะ

การควบคุมสภาพแวดล้อม ต้องมีแสงสว่างเพียงพอส่องสว่างบริเวณ
ใต้สนูกเกอร์ ภายในห้องจะต้องไม่ได้รับการ
กระทบกระเทือนจากสภาพอากาศภายในห้อง
แต่ก็ไม่ควรให้อับทึบมากเกินไป

ภายในและภายนอกอาคาร เป็นศูนย์กลางของ
โครงการเพื่อติดต่อไปยังส่วนต้อนรับของโครงการ
ประกอบด้วยเคาน์เตอร์สอบถาม

ผู้ใช้ ผู้ใช้บริการ และพนักงานฝ่ายต้อนรับ
ตำแหน่งที่ตั้ง ติดต่อได้สะดวกจากทางเข้าหลักของโครงการ
การควบคุมสภาพแวดล้อม มีบรรยากาศอบอุ่น ต้อนรับเป็นกันเอง
สำหรับใช้เป็นที่นั่งเล่นรับบรรยายการคิมหมาเด
หรือสร่าวyer
ผู้ใช้ ผู้ใช้บริการ
ตำแหน่งที่ตั้ง อู่บีรีเวนริมสร่าวyer หรือบีรีเวนริมชายหาด

พื้นที่ใช้สอย (architects data) 0.80-1.00 ตร.ม. /ห้อง
รวม $1.00 \times 100 = 100$ ตร.ม.

5. ศาลาไทย

ประโยชน์ใช้สอย สำหรับใช้เป็นที่นั่งเล่นรับบรรยายการคิมหมาเด
หรือสร่าวyer
ผู้ใช้ ผู้ใช้บริการ
ตำแหน่งที่ตั้ง อู่บีรีเวนริมสร่าวyer หรือบีรีเวนริมชายหาด

4.1.1.4 ส่วนบริการสาธารณะ (Public Department)

แนวทางการออกแบบ ส่วนสาธารณะเป็นส่วนกลางการติดต่อไป
ยังส่วนอื่นๆ ของโครงการ มีการติดต่อและพบปะของผู้คนมากมายการจัด
พื้นที่ต่างๆ จะต้องสามารถรองรับคนได้เพียงพออาคารส่วนนี้จะต้องมี
บรรยากาศต้อนรับและสร้างความประทับใจให้กับผู้ใช้บริการ

1) โถงทางเข้า

ประโยชน์ใช้สอย เป็นจุดแรกที่ผู้มาใช้บริการได้สัมผัสเมื่อเข้าสู่
อาคารในโครงการและเป็นตัวเชื่อม Space

2) แผนกติดต่อสอบถาม

ประโยชน์ใช้สอย เป็นส่วนให้การต้อนรับและให้คำแนะนำข้อมูล
ต่างๆ ของโครงการ
ผู้ใช้ เจ้าหน้าที่ประจำเคาน์เตอร์ ฝ่ายต้อนรับ
ตำแหน่งที่ตั้ง ประชาสัมพันธ์
อู่ไกลักษณ์ทางเข้าหลักและส่วนสำนักงาน
สามารถมองเห็นได้จากห้องโถง
พื้นที่ใช้สอย 12 ตร.ม.
รวม 12.00 ตร.ม.

3) ส่วนบริการเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ

ประโยชน์ใช้สอย เป็นบริการพักผ่อนสำหรับผู้ที่เข้ามาใช้บริการในโครงการได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันและพบปะพูดคุย กัน

อุปกรณ์พิเศษ - เวทีแสดงดนตรี
- เคาเตอร์เครื่องดื่ม

ผู้ใช้ ผู้ใช้บริการ
ตำแหน่งที่ตั้ง อยู่ในบริเวณส่วนกลางของโครงการ ติดต่อกับโถง สาธารณสุขได้โดยตรง

การควบคุมสภาพแวดล้อม สามารถมองเห็นทัศนียภาพภายนอกได้ และมีการจัดตกแต่งพื้นที่เพื่อความสวยงาม รวมทั้งการตกแต่งดวงไฟให้สว่างเพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศในยามค่ำคืน

4) ห้องเก็บกระเบื้อง

ประโยชน์ใช้สอย สำหรับเก็บสัมภาระของผู้เข้ามาใช้บริการเพื่อให้ พนักงานนำไปส่งยังห้องพัก

ผู้ใช้ ผู้ใช้บริการ
ตำแหน่งที่ตั้ง ติดต่อได้โดยตรงจากส่วนโถงทางเข้า
ห้องน้ำชาย

พื้นที่อ่างล้างหน้า 1.00 ตร.ม./อ่าง จำนวน 3 อ่าง
พื้นที่โถลีส้วม 1.20 ตร.ม./ที่ จำนวน 4 โถ¹
พื้นที่โถปัสสาวะชาย 1.00 ตร.ม./ที่ จำนวน 4 โถ¹
พื้นที่ใช้สอย $(1.00 \times 3) + (1.20 \times 4) + (1.00 \times 4) = 12.80$ ตร.ม.

ห้องน้ำหญิง
พื้นที่อ่างล้างหน้า 1.00 ตร.ม./อ่าง จำนวน 3 อ่าง
พื้นที่โถลีส้วม 1.20 ตร.ม./ที่ จำนวน 4 โถ¹
พื้นที่ใช้สอย $(1.00 \times 3) + (1.20 \times 4) = 8.80$ ตร.ม.
รวมพื้นที่ใช้สอยส่วนห้องน้ำ 21.60 ตร.ม.

6) ร้านค้า/ร้านขายของที่ระลึก

ประโยชน์ใช้สอย ใช้บริการด้านสินค้าประเภทต่างๆ เช่นสินค้าที่เกี่ยวกับ สปา ของทางโครงการ หรือสินค้า OTOP ของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็น การกระจายรายได้สู่ชุมชนอีกด้วย
ผู้ใช้บริการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายขาย

ตำแหน่งที่ตั้ง อัญมณีน้ำบริเวณทางเข้าโครงการ

การควบคุมสภาพแวดล้อม ห้องเปิดโล่งหรือเป็นกระจกไปร่องเพื่อเป็นการดึงดูดและเชื่อมถูกค่า

การควบคุมสภาพแวดล้อม ความมีบรรยายกาศที่ดีสะอาดถูก

สุขาลักษณะ อาจมีรูปแบบที่แสดงถึงเอกลักษณ์ ความเป็นไทย สามารถมองเห็นทัศนียภาพที่สวยงามได้ขณะที่นั่งรับประทานอาหาร มีการใช้แสงสว่างจากภายนอกเข้ามาใช้ มีการใช้ไฟตกแต่งอย่างสวยงามในยามค่ำคืน

7) ร้านเสริมสวย

ประโยชน์ใช้สอย ให้บริการด้านความงามทำสปาสมนวดหน้า เป็นต้น

ผู้ใช้ ผู้ใช้บริการ และเจ้าหน้าที่

ตำแหน่งที่ตั้ง อัญไกล็กับส่วนบริการเพื่อสุขภาพ

การควบคุมสภาพแวดล้อม ความมีบรรยายกาศที่ดีสะอาด สามารถมองเห็นทัศนียภาพที่สวยงามได้ขณะที่นั่งพักรอใช้บริการ มีการใช้แสงสว่างจากภายนอกเข้ามาใช้

4.1.1.5 ส่วนสำนักงาน

แนวทางการออกแบบ ส่วนสำนักงานเป็นส่วนที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับส่วนอื่นๆ เพราะมีบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานของโครงการ มีลักษณะเป็นสำนักงานเล็กๆ ที่สามารถติดต่อกับส่วนอื่นได้สะดวก

8) ร้านอาหาร

ประโยชน์ใช้สอย ให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มแก่ผู้ที่เข้ามาใช้บริการ

ผู้ใช้ ผู้ใช้บริการและพนักงาน

ตำแหน่งที่ตั้ง อัญไนบริเวณติดต่อกับโถงส่วนสาธารณะ และด้านหน้าทางเข้าของโครงการ

พนักงาน

ตำแหน่งที่ตั้ง อัญญาณในส่วนสำนักงานติดกับบริเวณทางเข้า การควบคุมสภาพแวดล้อม ความมีบรรยายกาศที่ดี มีการใช้แสงสว่าง จากภายนอกเข้ามาให้มีแสงสว่างเพียงพอต่อการทำงาน พื้นที่ : จาก architect data 4 ตร.ม./คน

ห้อง และมีการควบคุมป้องกันแสงจากภายนอก
ได้

2) ส่วนทำงานผู้จัดการ

ประโยชน์ใช้สอย	เป็นส่วนทำงานระดับหัวหน้างานการบริหาร ควบคุม และออกคำสั่งตามนโยบายต่างๆ ประกอบด้วยฝ่ายนโยบายและการบริการต่างๆ
ผู้ใช้	ผู้จัดการที่รับผิดชอบในหน่วยงานต่างๆ และ ผู้ช่วยผู้จัดการรวมทั้งเรขาคณิต
ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ใกล้กับส่วนโถงและส่วนประชาสัมพันธ์ของ สำนักงาน

การควบคุมสภาพแวดล้อม ความมีบรรยายกาศที่ดี ต้องการความเป็น
ส่วนตัวและเงียบสงบเพาะเป็นบุคลากรที่มี
หน้าที่รับผิดชอบสูง

3) ห้องประชุม

ประโยชน์ใช้สอย	เป็นห้องประชุมส่วนของสำนักงาน พนักงาน ผู้จัดการในส่วนสำนักงาน
ผู้ใช้	ครอบคลุมส่วนสำนักงาน
ตำแหน่งที่ตั้ง	ติดต่อได้สะดวก จากส่วนทำงานพนักงานและห้องทำงานผู้จัดการ

การควบคุมสภาพแวดล้อม ความมีบรรยายกาศที่ดี ต้องการความเป็น
ส่วนตัวและเงียบสงบ มีระบบแสงสว่างภายใน

5) ห้องน้ำ

ประโยชน์ใช้สอย	เป็นห้องน้ำสำหรับพนักงาน พนักงาน ในส่วนสำนักงาน
ผู้ใช้	ติดต่อได้สะดวกจากห้องพักผ่อน และแพนทรี และจะต้องอยู่ในส่วนกลางของสำนักงาน

ห้องน้ำ

ประกอบด้วย	พื้นที่อ่างล้างมือ	1.00 ตร.ม./อ่าง
	พื้นที่โถลีรวม	1.20 ตร.ม./ที่
	พื้นที่โถปัสสาวะชาย	1.00 ตร.ม./ที่

ห้องน้ำชาย	อ่างล้างมือ	2	อ่าง
	โถลีรวม	2	ที่
	โถชาย	3	ที่

$$\text{พื้นที่ใช้ } (1.00 \times 2) + (1.20 \times 2) + (1.00 \times 3) = 5.00 \text{ ตร.ม.}$$

ห้องน้ำหญิง	อ่างล้างหน้า	2	อ่าง
	โถลีรวม	4	ที่

$$\text{พื้นที่ใช้สอย } (1.00 \times 2) + (1.20 \times 4) = 6.80 \text{ ตร.ม.}$$

รวมพื้นที่ใช้สอยส่วนห้องน้ำเท่ากับ 11.80 ตร.ม.

6) ห้องเก็บเอกสาร

ประโยชน์ใช้สอย เป็นที่เก็บข้อมูล และเอกสารต่างๆ ของทางโครงการ
ผู้ใช้ พนักงาน
ตำแหน่งที่ตั้ง สามารถติดต่อกับส่วนทำงานได้โดยตรง เพื่อง่าย
 ต่อการค้นหาและจัดเก็บข้อมูล และจะต้องมี
 ระบบป้องกันไฟฟ้าได้มาตรฐาน เพื่อรักษาเอกสาร
 สำคัญให้ปลอดภัย

7) ห้องพยาบาล

ประโยชน์ใช้สอย ให้การปฐมพยาบาลกรณีฉุกเฉินที่เกิดจากภาร
 เจ็บป่วยเล็กน้อย
อุปกรณ์พิเศษ - ตู้เก็บยาและเครื่องมือปฐมพยาบาล
 - เดียงพยาบาล
ผู้ใช้ พนักงาน เจ้าหน้าที่ ผู้ใช้บริการ
ตำแหน่งที่ตั้ง สามารถติดต่อได้สะดวกจากโถงส่วนกลางของ
 โครงการ
การควบคุมสภาพแวดล้อม มีลักษณะเหมือนห้องพักผ่อน และ
 จะต้องมีอากาศปลอดโปร่งถ่ายเทศาดาก
 แสงเดดส่องและปราศจากเดียงรบกวน

8) ส่วนต้อนรับ

ประโยชน์ใช้สอย ส่วนต้อนรับรองรับผู้ใช้บริการ สำหรับติดต่อ
ผู้ใช้ สอบถามข้อมูลต่างๆ
ตำแหน่งที่ตั้ง พนักงานประจำเคาน์เตอร์ ผู้ใช้บริการ
 อยู่บริเวณด้านหน้าเชื่อมตอกับโถงทางเข้า

9) ส่วนเตรียมอาหาร

พื้นที่บริการอาหารว่าง และเครื่องดื่มแก่เจ้าหน้าที่แผนกต่างๆ
ผู้ใช้พื้นที่ เจ้าหน้าที่แผนกต่างๆ ในส่วนบริหาร 13 คน
พื้นที่ ไม่มีมาตรฐาน ประมาณตามความเหมาะสม

4.1.1.6 ส่วนบริการ

แนวทางการออกแบบ ในส่วนบริการนี้ผู้ใช้บริการไม่มีส่วนที่จะต้องใช้งาน
 อีกทั้งยังเป็นส่วนทำงานของเจ้าหน้าที่อีกด้วย ดังนั้นการออกแบบจึงต้อง

คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก มีความสะดวกสบายในการใช้งานและ
แยกทางสัญจรของผู้ใช้บริการ

ให้เป็นสัดส่วนและใช้สอยได้ต่อเนื่อง เช่น สวน
เตรียมอาหารอยู่ใกล้กับตู้เย็นและบริเวณล้างทำ
ความสะอาดก่อนปูรุ เป็นต้น

1) ห้องเก็บอาหารและเครื่องดื่ม

ประโยชน์ใช้สอย เป็นที่เก็บอาหารทั้งอาหารแห้งและอาหารสด
และ
เครื่องดื่ม

อุปกรณ์พิเศษ	ตู้เย็นเก็บอาหารสด ตู้เก็บอาหารแห้ง ตู้แช่แข็ง
เก็บเครื่องดื่ม	
ผู้ใช้	พนักงานประจำครัว
ตำแหน่งที่ตั้ง	ครัวอยู่ใกล้ครัว และติดต่อได้โดยตรงกับส่วนรับ ของ

3) ห้องพักผ่อนครัว

ประโยชน์ใช้สอย	เป็นส่วนพักผ่อนสำหรับพ่อครัว
ผู้ใช้	พ่อครัว
ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ในบริเวณที่ติดต่อ กับส่วนครัวได้สะดวก
การควบคุมสภาพแวดล้อม	มีการระบายอากาศได้ดี มีการจัดแบ่ง พื้นที่ภายในให้เป็นสัดส่วนและใช้สอยได้ต่อเนื่อง มีที่นั่งพักผ่อน

2) ห้องครัว

ประโยชน์ใช้สอย	สำหรับเตรียมอาหาร ประกอบอาหาร ทั้งอาหาร คาว และอาหารหวาน และช่วยล้างภาชนะ
ผู้ใช้	พนักงาน นักโภชนาการ พ่อครัว
ตำแหน่งที่ตั้ง	ติดอยู่กับห้องอาหาร และห้องเก็บอาหาร เครื่องดื่มได้โดยตรง
การควบคุมสภาพแวดล้อม	มีแสงเดดส่องถึง สะอาดถูกสุขลักษณะ มีการระบายอากาศได้ดี มีการจัดแบ่งพื้นที่ภายใน

4) ห้องรับประทานอาหารพนักงาน

ประโยชน์ใช้สอย	เป็นที่รับประทานอาหารของพนักงานและ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ
ผู้ใช้	พนักงาน
ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ใกล้กับส่วนครัว และความมีบรรยากาศพักผ่อน สนับสนุน

การควบคุมสภาพแวดล้อม มีการระบายน้ำอากาศได้ดีมีการจัดแบ่งพื้นที่ภายในให้เป็นสัดส่วนและใช้สอยได้ต่อเนื่องกับส่วนต่างๆ

พื้นที่ใช้สอย $(1.00 \times 2) + (1.20 \times 3) + (1.00 \times 4) = 10.60$ ตร.ม.

ห้องน้ำหญิง อ่างล้างมือ 3 ชั้ง
โถส้วม 4 ที่

5) ห้องเก็บอุปกรณ์ครัว

ประโยชน์ใช้สอย เป็นที่เก็บอุปกรณ์ครัวต่างๆ
ผู้ใช้ พนักงาน
ตำแหน่งที่ตั้ง อยู่ใกล้กับส่วนครัว

พื้นที่ใช้สอย $(1.00 \times 3) + (1.20 \times 4) = 7.80$ ตร.ม.

รวมพื้นที่ใช้สอยส่วนนี้เท่ากับ 18.40 ตร.ม.
รวมพื้นที่ใช้สอยส่วนพนักงานทำความสะอาดเท่ากับ 88.40 ตร.ม.

6) ห้องน้ำ

ประโยชน์ใช้สอย เป็นห้องน้ำสำหรับพนักงาน
ผู้ใช้ พนักงาน
ตำแหน่งที่ตั้ง ควรติดต่อได้สะดวกจากส่วนพักผ่อนและห้องอาหารพนักงาน

7) ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า

ประกอบด้วย พื้นที่อ่างล้าง 1.00 ตร.ม./ชั้ง
พื้นที่โถส้วม 1.20 ตร.ม./ที่
พื้นที่โถปัสสาวะชาย 1.00 ตร.ม./ที่
ห้องน้ำชาย อ่างล้างมือ 3 ชั้ง
โถส้วม 3 ที่
โถชาย 4 ที่

ประโยชน์ใช้สอย สำหรับให้พนักงานเปลี่ยนเครื่องแบบ เก็บของใช้ส่วนตัว
ผู้ใช้ พนักงาน
ตำแหน่งที่ตั้ง อยู่ใกล้กับห้องพักผ่อนของพนักงาน
ถ่ายเทศาดาก

8) ห้องพักพนักงาน

ประโยชน์ใช้สอย เป็นที่พักผ่อนของพนักงาน

ผู้ใช้	พนักงาน	ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ในบริเวณที่มีความเป็นส่วนตัวติดต่อกับห้องน้ำได้สะดวก สามารถเดินทางติดต่อแผนกต่างๆ ของส่วนบริการได้	อยู่ในบริเวณโถงทางเข้าส่วนพนักงาน
9) ส่วนทำงานแม่บ้าน		4.1.1.7 ส่วนซ้อมบำรุง		
ประโยชน์ใช้สอย	สำหรับจัดการให้บริการด้านความสะอาดของโครงการ และเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด พนักงาน แม่บ้าน	แนวทางการออกแบบ	ส่วนนี้เป็นส่วนที่มีความสำคัญมากที่จะทำให้โครงการดำเนินต่อไปได้ ดังนั้น จะเป็นจะต้องมีการออกแบบให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และมีความแข็งแรงคงสร้างโดยเฉพาะ เนื่องจากมีอุปกรณ์พิเศษมากmany ในบางองค์ประกอบของส่วนนี้จะเป็นจะต้องจัดแยกกับส่วนอื่นๆ ของโครงการ เนื่องจากอาจทำให้เกิดผลกระทบต่างๆ ทำให้รบกวนผู้ที่เข้ามาใช้บริการได้	
ผู้ใช้		บริเวณซ้อมบำรุง		
ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ในส่วนบริการด้านหลังของโครงการ และมี room service อยู่ในบริเวณใกล้กับห้องพักแขก	ประโยชน์ใช้สอย	สำหรับปฏิบัติการซ้อม เช่น อุปกรณ์พิเศษ	รวมทั้ง ช่องเส้นส่วนที่ขาดของโครงการโดยมีหัวหน้าช่างเป็นผู้ควบคุมการทำงาน - ตีตะปูล้อรถ - ตู้เก็บเครื่องมือ
10) ส่วนซักรีด		อุปกรณ์พิเศษ		
ประโยชน์ใช้สอย	สำหรับบริการซักรีดในส่วนของห้องพัก และเครื่องแบบพนักงาน	ผู้ใช้	ช่างซ้อมบำรุง	
ผู้ใช้	พนักงาน	ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ในบริเวณด้านหลังของโครงการเพื่อป้องกันเสียงรบกวนไปยังส่วนอื่นของโครงการ	
ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ในบริเวณใกล้กับส่วนของแม่บ้าน			
11) ห้องฝึกอบรม				
ประโยชน์ใช้สอย	สำหรับฝึกอบรมพนักงานใหม่			
ผู้ใช้	พนักงาน และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม			

2) บริเวณรับ-ส่งพัสดุ

ประโยชน์ใช้สอย	เป็นที่ขันถ่ายสินค้าจากภูบริการส่งของซึ่งเป็นที่เก็บรถ
ผู้ใช้	เจ้าหน้าที่
ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ใกล้กับที่จอดรถรับสิ่งของ มีความมิดชิดเป็นสัดส่วนและติดต่อกับส่วนรับของ

3) บริเวณตรวจรับของ

ประโยชน์ใช้สอย	เป็นที่ตรวจสินค้า โดยทำหน้าที่ร่วมกับแผนกจัดซื้อ
ผู้ใช้	เจ้าหน้าที่
ตำแหน่งที่ตั้ง	ต่อเนื่องกับ Loading Area

4) ห้องเก็บของ

ประโยชน์ใช้สอย	เป็นที่เก็บของข้าวครัว บริโภคหรืออุปกรณ์ต่างๆ เก็บของในแต่ละส่วน	ใช้เก็บสินค้าอุปโภค
ผู้ใช้	เจ้าหน้าที่	ผู้ใช้
ตำแหน่งที่ตั้ง	ต่อเนื่องกับบริเวณตรวจรับของต่อเนื่องจาก Loading Area	ตำแหน่งที่ตั้ง

5) ห้องพักเจ้าหน้าที่

ประโยชน์ใช้สอย	เป็นที่พักผ่อนของพนักงาน หรือเวลาเปลี่ยนกะทำงานสามารถใช้เป็นที่ประชุมได้
ผู้ใช้	เจ้าหน้าที่
ตำแหน่งที่ตั้ง	ควรตั้งอยู่ใกล้กับส่วนรับประทานอาหารของพนักงานและห้องน้ำ

การควบคุมสภาพแวดล้อม มีการถ่ายเทอากาศภายในห้อง ไม้อับชื้น มีแสงสว่างสองเข้ามาได้

6) ส่วนรักษาความปลอดภัย

ประโยชน์ใช้สอย	เป็นที่ทำการของพนักงานรักษาความปลอดภัย เพื่อคุ้มครองดูแลความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อยและเป็นส่วนที่รับสัญญาณ กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินอันเกิดจากระบบต่างๆ ภายในโครงการ
ผู้ใช้	เจ้าหน้าที่พนักงานรักษาความปลอดภัย อยู่ใกล้กับห้องน้ำและห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า บริเวณทางเข้าของพนักงาน

7) ห้องไฟฟ้าสำรอง

ประโยชน์ใช้สอย	เป็นส่วนเก็บไฟฟ้าสำรองสำหรับโครงการในกรณีเกิดไฟดับ
ผู้ใช้	เจ้าหน้าที่
ตำแหน่งที่ตั้ง	ควรตั้งอยู่ใกล้กับห้องกำเนิดไฟฟ้า

เครื่องมือ เครื่องจักร ที่อาจเป็นอันตรายแก่ผู้ที่มาใช้บริการได้

การควบคุมสภาพแวดล้อม เป็นห้องที่มีการถ่ายเทอากาศภายในห้อง มีโครงสร้างแข็งแรงป้องกันเสียงรบกวนไปยังส่วนอื่นของโครงการได้

8) ห้องเครื่องไฟฟ้า

ประโยชน์ใช้สอย	เป็นห้องกำเนิดไฟฟ้า ควบคุมระบบไฟฟ้าสำรอง การใช้งานในโครงการ
ผู้ใช้	เจ้าหน้าที่
ตำแหน่งที่ตั้ง	ควรตั้งอยู่ในบริเวณที่ไม่เกิดไฟฟ้าเสียงรบกวนต่อส่วนอื่นๆ

10) ห้องเก็บขยะ

ประโยชน์ใช้สอย เป็นที่พักขยะก่อนนำส่งออกไปทิ้ง
ผู้ใช้ เจ้าหน้าที่ของโครงการและเจ้าหน้าที่เทศบาล
ตำแหน่งที่ตั้ง ควรตั้งอยู่ห่างจากส่วนอื่นๆ แต่สามารถติดต่อกับส่วนบริการและส่วนซ่อมบำรุงทางด้านหลังของโครงการได้ อีกทั้งต้องมีความมิดชิด คุ้ง ประกอบด้วยส่วนเก็บขยะเปียก ขยะแห้ง และประเภทขวดเปล่า ขยะอันตราย

9) ห้องเครื่องต่างๆ

ประโยชน์ใช้สอย	เป็นห้องทำน้ำร้อนเพื่อแจกจ่ายไปส่วนต่างๆ ของโครงการ เช่น ห้องพัก ส่วนสุขาภาพ ครัว ซึ่กริด
ผู้ใช้	เจ้าหน้าที่
ตำแหน่งที่ตั้ง	อยู่ในบริเวณที่แยกกับส่วนที่ผู้ใช้บริเวณทำกิจกรรมทั้งหมด เนื่องจากเป็นห้องที่มีอุปกรณ์

11) ห้องน้ำ

ประโยชน์ใช้สอย เป็นห้องน้ำสำหรับเจ้าหน้าที่
ผู้ใช้ เจ้าหน้าที่
ตำแหน่งที่ตั้ง ควรติดต่อได้โดยตรงกับโถงทางเข้าของพนักงาน

12) ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า

ประโยชน์ใช้สอย สำหรับให้เจ้าหน้าที่เปลี่ยนเครื่องแบบ เก็บของใช้

ส่วนตัว

ผู้ใช้ เจ้าหน้าที่

ตำแหน่งที่ตั้ง อุปกรณ์กับห้องพักผ่อน

การควบคุมสภาพแวดล้อม มีการถ่ายเทอากาศภายในห้องที่สะดวก
ไม่อับชื้น มีแสงสว่างสองเข็มมาถึงได้

4.1.1.8 ห้องครัว

ประโยชน์ใช้สอย สำหรับให้ผู้ที่มาพัก หรือเจ้าหน้าที่ของโรงเรือน
จอดรถยนต์

ผู้ใช้ ผู้ใช้บริการ พนักงาน เจ้าหน้าที่

ภาพที่ 3.8 ศูนย์ธรรมชาติบำบัด บัลวี

ที่มา : www.balavicom

3.1.3 ศูนย์ธรรมชาติบำบัด บัลวี

ภายในศูนย์ธรรมชาติบำบัด บัลวี จะแบ่งการบริการออกเป็น 4 ส่วนคือ คลินิกธรรมชาติบำบัด ครัวสุขภาพ ร้านด้วยกันใจ และ โปรแกรมทัวร์ที่เปิดให้บริการหลายรูปแบบกับบุคคลทั่วไปและสมาชิก รวมทั้งมีกิจกรรมพิเศษที่จะจัดขึ้นในโอกาสต่างๆด้วย

ซึ่งในที่นี้จะศึกษาในส่วนของศูนย์สุขภาพเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการ โดยศูนย์สุขภาพให้บริการ อุปกรณ์การออกกำลังสำหรับห้องออกกำลังแบบแอโรบิก และการสร้างกล้ามเนื้อโดยทั่วไป แล้ว ทางศูนย์ยังมีกิจกรรมแบบตะวันตกและตะวันออกที่มีผลดีกับสุขภาพ ร่างกายและจิตใจ เปิดบริการสำหรับคนทั่วไปอีกด้วย อาทิ ไฮโดรแอโรบิก , โยคะ , ซีกง , ดนตรีเพื่อสุขภาพ และโปรแกรมสังคมตัวสำนัก

1. ระบบการบริการ

บุคลากรมีความสามารถและสร้างความเป็นกันเองให้กับ ผู้ใช้บริการ ผู้ใช้บริการจะได้รับคำปรึกษาและคำแนะนำจากบุคลากรในการทำกิจกรรม บุคลากรจะเน้นในเชิงการให้กำลังใจสร้างความเชื่อมั่น ให้แก่ผู้ใช้บริการ เพราะผู้ใช้บริการส่วนใหญ่คือผู้ที่มีปัญหาทางสุขภาพ ร้ายแรง เช่นมะเร็ง

รูปแบบการให้บริการเป็นในลักษณะของศูนย์ออกกำลังกาย (FITNESS) คือผู้ใช้บริการจะได้รับการดูแลจากบุคลากรในขณะที่เลือก

กิจกรรมนั้นๆอยู่เป็นหลักจะมีส่วนบริการอาหารเพื่อสุขภาพต่างๆ ให้ได้เลือกลองรับประทานตามใจชอบและถูกต้องตามหลักโภชนาการ ลักษณะการมาใช้บริการจะเป็นแบบ มาเข้า-เย็นกลับ

การมาใช้บริการจะเป็นลักษณะของการเป็นฯสมาชิก และการมาใช้บริการเป็นครั้ง นอกจากร้านนี้ยังมีคอร์สระยะสั้นสำหรับการรักษาเฉพาะทาง อีกด้วย

2. ลักษณะกิจกรรม

เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายหลักของศูนย์ธรรมชาติบำบัด บลวี เป็นกลุ่มของผู้ที่มีปัญหาทางสุขภาพ เช่น เป็นโรคมะเร็งระยะสุดท้าย โรคเบาหวาน กิจกรรมภายในศูนย์จึงเน้นกิจกรรมลักษณะกลุ่มเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดกำลังใจและความพยายามออกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้าง ทักษะ ทางอารมณ์และสังคมอีกด้วย

กิจกรรมจะมีให้เลือกได้หลากหลาย โดยอยู่ในการควบคุมของทีมบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ แต่การทำกิจกรรมต่างๆนั้นจะจัดเป็นตารางให้เลือก (ยกเว้น การออกกำลังกายในพื้นที่สามารถใช้บริการได้ตลอดเวลา) ได้แก่ ไฮโดรแอโรบิก ซีกง โยคะ ดนตรีบำบัด อุปกรณ์ในศูนย์สุขภาพ ชาน่าและบอน้ำเย็น สรวงว่ายน้ำสำหรับไฮโดรแอโรบิกและจากกุ๊ชี การนวดแผนไทย การนวดน้ำมัน หรือ สวีดิช (SWEDISH) และการอาบน้ำ桑拿 แสงตะวัน

3. จุดที่น่าสนใจ

- เป็นศูนย์ที่รวมกิจกรรมธรรมชาติบำบัด ในใจกลางเมือง กรุงเทพมหานคร
- บุคลากรมีความเป็นกันเอง ทำให้มีรู้สึกกดดัน
- สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนใหม่ ทำให้มีกำลังใจในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น
- การจัดสรรพื้นที่ที่มีขนาดเล็กให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย

4. จุดที่ทำให้เป็นที่นิยม

- บุคลากรมีความรู้ความสามารถ
- มีการพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัด
- หลักเลี้ยงสารเคมีด้วยธรรมชาติบำบัด
- มีกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้มาใช้บริการ อีกทั้งยังมีการจัดบราวยากในหัวข้อที่ผู้มาใช้บริการสนใจ

- การมีพื้นที่ขนาดเล็ก ทำให้ผู้มาใช้บริการได้รับความอบอุ่นจากการดูแลที่ทั่วถึงของบุคลากร

5. บรรยากาศที่พิเศษ

- การใช้สเกลมนูเซย์ทำให้รู้สึกอบอุ่น
- บรรยากาศภายในเป็นธรรมชาติ
- การใช้วัสดุธรรมชาติ
- การใช้สถาปัตยกรรมไทย

ภาพที่ 3.9 เสถียรธรรมสถาน

ที่มา : <http://www.sdsweb.org/>

3.1.4 เสถียรธรรมสถาน

เสถียรธรรมสถานเป็นสถานที่ที่ส่งเสริมการศึกษาธรรมะ ปฏิบัติธรรมะ และเผยแพร่ธรรมะ เพื่อแบ่งปันความสุขสงบต่อเพื่อนมนุษย์ในสามารถดำเนินอยู่ได้โดยปราศจากบัญชา โดยใช้หลักการพุทธธรรมนำสังคม

3.3.1 ระบบการบริการ

เป็นลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างปุกชนและแม่ชี โดยแม่ชีจะเป็นทั้งบุคลากรและเป็นทั้งผู้ดำเนินการ ซึ่งมีอาสาสมัครมาช่วยตามศรัทธา ผู้ที่ต้องการใช้บริการสามารถเข้าใช้บริการได้ตลอดเวลา ในลักษณะ มาเข้า-เย็นกลับ หรือ ร่วมพักค้างแรมเป็นคอร์สสั้นๆโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด

3.3.2 ลักษณะกิจกรรม

ชาวเสถียรธรรมสถานจะมีวิชิตประจำวันคล้ายกับการอยู่วัดเริ่มจาก การทำวัตรเข้า สนทนารอร พิจารณาอาหารกลางวัน ภานาอยู่กับกิจกรรมแห่งสติ ระหังแห่งชีวิต เดินจงกรม คุยกันเมื่อตอนเป็นเพื่อนทุกชีวิตและทำวัตรเย็น

3.3.3 จุดที่น่าสนใจ

- บุคลากรคือแม่ชี สามารถสร้างความเชื่อใจและวางใจได้เป็นอย่างดี
- การจัดพื้นที่ทำกิจกรรมอย่างเป็นสัดส่วน และสวยงาม ดึงดูดให้เข้าร่วมปฏิบัติ

- สถานที่ตั้งอยู่ในเมืองและมีภาพลักษณ์ที่ไม่เป็นทางการเท่ากับวัด
- กิจกรรมสอดคล้องกับทุกเพศทุกวัย เพราะเป็นกิจกรรมที่ไม่ใช่ทักษะสูงและมีการสอนในเบื้องต้น

3.3.4 จุดที่ทำให้เป็นที่นิยม

- ลักษณะของกิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวันซึ่งจะเป็นการเรียนรู้ไปในตัว เช่น ร้านค้าไม่จำเป็นกิจกรรมให้พับดอกไม่โดยวัตถุประสงค์เพื่อการแบ่งปันและทำให้จิตใจเกลี้ยงเกลาจากกิเลส และยังใช้เป็นที่ให้คำปรึกษา

- บุคลากรเป็นที่น่าเคารพนับถือ สร้างความเชื่อใจและวางใจได้ ทำให้การระบายทุกข์เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ง่ายขึ้น

- ผู้ที่มาร่วมใช้บริการส่วนมากด้วยความศรัทธา ทำให้เกิดมุมมองที่ดีกับผู้อื่นและกระตุ้นให้มีความตั้งใจในการทำมากขึ้น
- ลดthonลักษณะการปฏิบัติตามแผนให้เกิดความเป็นกันเองมากยิ่งขึ้น เช่น การเดินทางบนทางเดินในน้ำ

- การดูแลเอกสารให้ใช้งานแม่ซีที่ทั่วถึง
- บรรยายการร่วมรื่นและสวยงามดึงดูดให้เข้าร่วมทำกิจกรรม
- ผู้มาใช้บริการสามารถเลือกปฏิบัติตามความต้องการ โดยไม่บังคับ

3.3.5 บรรยากาศพิเศษ

- การใช้พื้นที่โล่งโปร่งสบาย

- ธรรมชาติช่วยกระตุ้นประสาทสัมผัสต่างๆ ให้เกิดความผ่อนคลายที่ดีและรวดเร็วขึ้น
- การเข้าสู่ธรรมชาติและวัสดุพื้นถิ่น

บทที่ 4 ทำเลที่ตั้งและตำแหน่งที่ตั้งโครงการ

RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THANYABURI

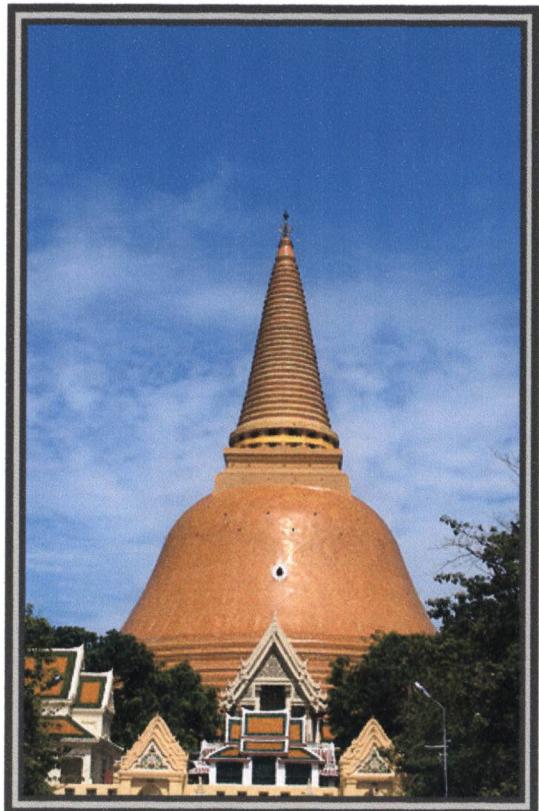
INTERIOR

THESIS 2001

บทที่ 4 ทำเลที่ตั้งและตำแหน่งที่ตั้งโครงการ

ภาพที่ 4.1 แสดงภาพพระปฐมเจดีย์ จ.นครปฐม

ที่มา : <http://www.nakhonpathom>

4.1 ประวัติความเป็นมาของที่ตั้งโครงการ

พื้นที่จังหวัดนครปฐมเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่รับภาคกลางตอนล่าง เกิดจากภาร ทับถมของตะกอนน้ำจืด น้ำกร่อย น้ำทะเล ซึ่งประกอบด้วย กรวด ทราย ดิน โคลนตะกอน สมัยไพลสโตซีน (Pleistocen) และสมัย ไฮโลซีน (Holocen) ในยุคควอเทอนารีช (Quaternary) ซึ่งมีอายุ ก่าแก่ประมาณ 1.8 ล้านปี เมื่อ 12,000 ปีที่ผ่านมา สิ้นสุดสมัยไพลสโตซีน น้ำทะเลเมีระดับสูงขึ้นและท่วมภาคกลางของประเทศไทยทั้งหมด หลังจาก 6,000 ปี ผ่านไปน้ำทะเลลดลงจากนั้นจึงเกิดการทับถมของ ตะกอนปากแม่น้ำซึ่งเคยเป็นทะเลมาก่อนทำให้เกิดเป็นที่รับภาคกลาง ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ลุ่มน้ำแม่กลอง ลุ่มน้ำ นครชัยศรี ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครปฐมเป็นที่รับถังพื้นที่รับเรียน จะ ลาดจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ และจากทิศตะวันตกสู่ทิศตะวันออก พื้นที่ ตะวันตกเฉียงใต้เป็นที่ดอนมีความสูงถึงระดับน้ำทะเลปานกลาง 6-10 เมตร เรียกว่า ที่รับลุ่มแม่น้ำแม่กลอง ตอนกลางของจังหวัดเป็นที่รับ ลุ่มมีดอนกระจาดอยู่หลายแห่ง ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้มีความสูงจาก ระดับน้ำทะเล 2-4 เมตร เรียกว่า ที่รับลุ่มผั่งแม่น้ำนครชัยศรี มีคลอง ธรรมชาติไหลลงแม่น้ำ วางแผนงานกันในรูปแบบขั้นนกจำนวนมาก จึง เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มาตั้งแต่โบราณ

ภาพที่ 4.2 แสดงภาพที่ตั้งเรือนจำกลางนครปฐม

ที่มา : <http://www.google earth>

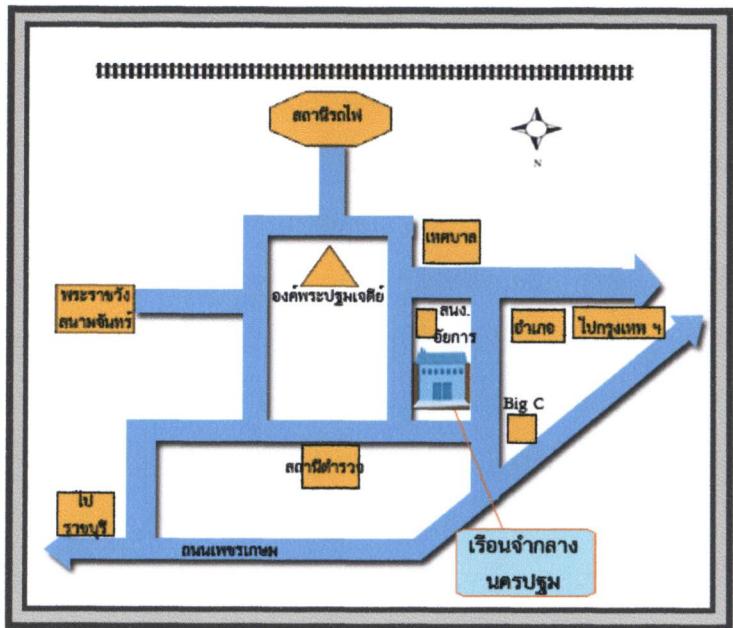
4.1.1 แนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม

ท่านกลืน สีตะธน ได้ย้ายมารับราชการตำแหน่งพัศดิเรือนจำจังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๙๔ ตามบันทึกของท่านได้กล่าวถึงสภาพเรือนจำจังหวัดนครปฐมที่พัฒนาการเปลี่ยนแปลงได้จากเดิม ว่า หลังจากเรือนจำนครปฐมสร้างมาแล้ว ภายหลังได้มีการก่อสร้างเพิ่มเติม เมื่อปี ๒๕๖๖ ให้ไม่ทิ้งจากโรงมำหลังในพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐมมาสร้างอาคาร สภาพเรือนจำกว้างใหญ่ มีกำแพงหนาสูงภายในเรือนจำแบ่งเป็น ๓ ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นแดนน้ำประปาซึ่งได้ยกให้เป็นสมบัติ เทศบาลเมืองนครปฐมไปแล้ว ส่วนหน้าเรือนจำเป็นที่พักพนักงาน ส่วนที่เป็นเรือนจำโดยแท้เนื้อที่ประมาณ ๓๐ ไร่

หนึ่งปีต่อมาด้วยฝีมือของผู้ด้วยชั้นบ้านพัศดิได้ถูกรื้อปลูกใหม่เป็นเรือนสูงไม่มีม่านค่า ตัวบ้านตามแบบของกรมฯ ฝ่าบ้านมีห้องเก่าของใหม่ มีชานกกลาง ครัวพร้อมหลังคามุ่งด้วยกระเบื้องซีเมนต์ทำเองในเรือนจำซึ่งไม่ได้มีเปลี่ยนเป็นอยู่น มีสนามเล็ก และแปลงดอกไม้หน้าบ้าน

ทางด้านข้ามือ ภายหลังได้รื้อเรือนต่างหมดสิ้น และจัดบริเวณใหม่เป็นดังนี้ คือ สิงแรกที่พับเมื่อล่างประตูเข้าไปคือ ศาลาประชาสัมพันธ์ และที่พักสำหรับผู้มาเยี่ยม เขตตอนໄกล์กำแพงเป็นเขตบ้านพัก ทำถนนแยกจากถนนกลางเข้าสู่บ้านพัก ปลูกบ้านพักไว้ ๕ หลัง เป็นบ้านพักพัศดิ ๑ หลัง และผู้คุมอีก ๓ หลัง บริเวณหน้าแนวเขตขอบถึงถนนกลางได้จัดให้เป็นสนามแบดมินตันไว้หน้าที่พักรอคนเยี่ยม และได้จัดสนาม เพื่อใช้ในการ

ภาพที่ 4.3แสดงภาพการเดินทางไปยังเรือนจำกลางนครปฐม

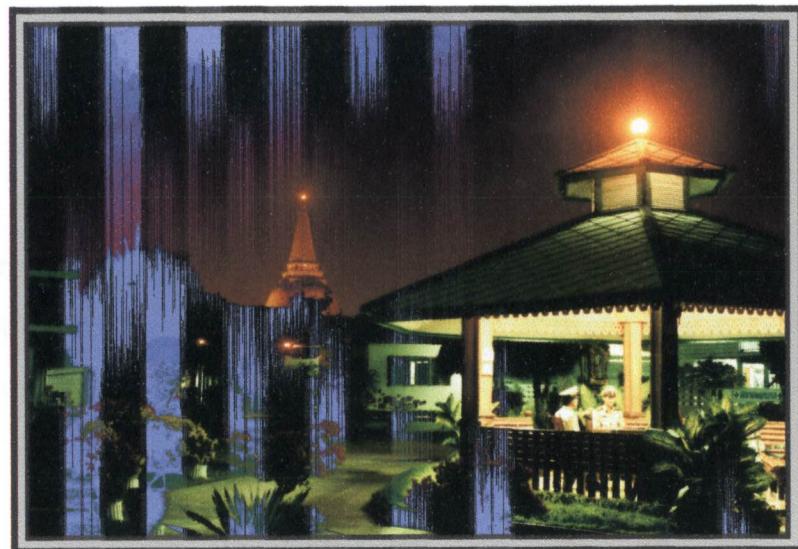

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

ชุมชน และให้บุตรหลานเจ้าพนักงานไว้วางเล่น วิมานนามมีศาลาฯ เดิมอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ใจกลางเมือง แต่ในปัจจุบันได้ย้ายไปอยู่ที่ท่าเรือสำราญ ใจกลางกรุงเทพฯ แล้ว สำหรับสถาปัตยกรรมของศาลาฯ ที่เดิมเป็นแบบไทยโบราณ แต่ในปัจจุบันได้รีโนเวทให้มีลักษณะที่ทันสมัยและสวยงามมากขึ้น ทำให้เป็นจุดท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการเยือนชม สถาปัตยกรรมของศาลาฯ ผสมผสานความงามของสถาปัตยกรรมไทยและตะวันตกอย่างลงตัว ภายในศาลาฯ มีห้องประชุม ห้องน้ำ ห้องอาหาร และห้องพัก ให้บริการแก่ผู้ต้องขังและบุคลากร สถาปัตยกรรมของศาลาฯ แสดงถึงความสำคัญทางประวัติศาสตร์และศิลปะของประเทศไทย สถาปัตยกรรมของศาลาฯ แสดงถึงความสำคัญทางประวัติศาสตร์และศิลปะของประเทศไทย สถาปัตยกรรมของศาลาฯ แสดงถึงความสำคัญทางประวัติศาสตร์และศิลปะของประเทศไทย

ต่อมาได้มีการสร้างกำแพงเรือนจำขึ้นใหม่ เพื่อเพิ่มพื้นที่เรือนจำใหม่ บริเวณภายในระหว่าง กำแพงที่สร้างขึ้นใหม่ กับกำแพงเก่าอันเป็นหน้าเรือนจำเดิม ต้องรื้ออาคารเก่าทิ้งทั้งหมด พวก แกะ ม้าเอาไปขาย หมู ยำออกไป เจ้าพนักงานย้ายออกไปพักบ้านปลูกใหม่ บริเวณนี้จึงว่างลง ทำถนนกลาง ด้านข้างมีมีเนื้อที่มากให้เป็นแดนสำหรับผู้ต้องขังที่พิพากษาแล้ว ด้านข้างมีจัดเป็น แดน ผู้ต้องขังหญิง แดนผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี และพยาบาล กำแพงขึ้นนอกที่สร้างใหม่ปลูกอาคารประนบติดคร่อมประตูใหญ่ อาคารเป็นแบบมุนซ้อนจั่วแหลมมีเสาองอยู่บนยอดจั่ว มีป้ายบอกว่า 'สถานบันทึก ๓' คือ เรือนจำกลางนครปฐม สถานกักกัน และเรือนจำจังหวัดนครปฐม อาคารปลูกเป็นปึกสองชั้ง เป็นที่รับการเยี่ยมญาติ

ภาสพที่ 4.๔ บดก รื่นจำลาภ : วปญม

ที่มา : <http://www.ct.go.th>

4.1.2 ประโยชน์ใช้สอยของอาคารเดิม

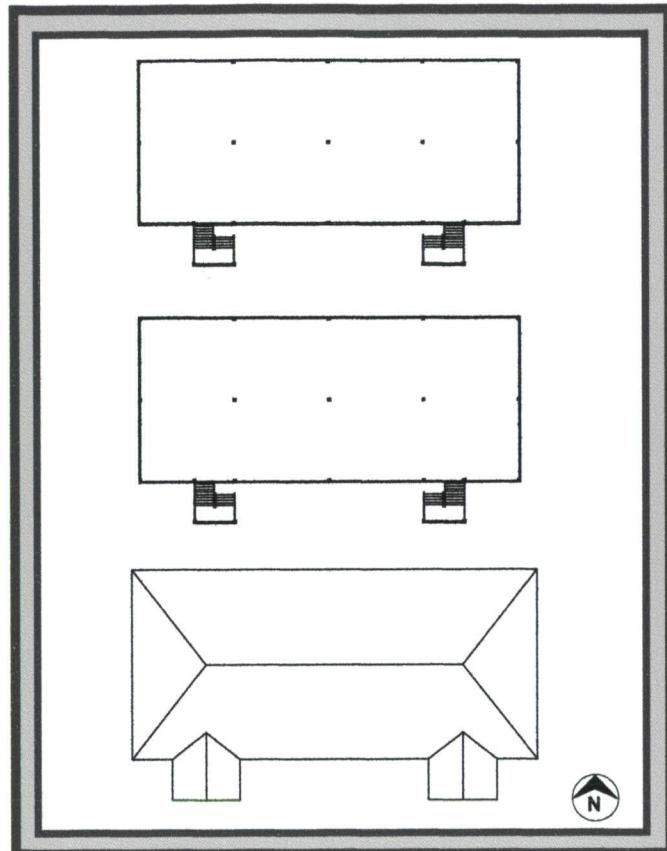
อาคารเดิมทั้งหมดของเรือนจำกลางครปญมันส่วนใหญ่จะเป็นเรือนไม้ 2 ชั้น แต่ก่อนเมื่อมองตรงหน้าจะเป็นกำแพงสูง ประกอบด้วยประตูใหญ่ สีแดงคล้ำ สูงเท่ากำแพงกว้างเกือบเต็มถนน มองดูเหมือนทึ่งสมกับเป็นที่คุณซึ่งเหล่าอาชญากร ทางข้างมือเห็นบ้านเตี้ยๆ ๒ หลังแฟด หลังหนึ่งมุมด้วยสังกะสีเก่า หลังหนึ่งมุงด้วยจาก หน้าบ้านเป็นห้องกระดังงาเลือยกลุ่ม จนทำให้บ้านมีดีบุน บ้านหลังนี้เป็นที่พัก “พัสดุ” ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของเรือนจำ บ้านนี้มีอายุ ๔๐-๕๐ ปีมาแล้ว หลังบ้านมีเล้าสุกรชนิดอยู่กับกิน เมื่อเข้าพักอาศัยนอนหลับฝันแทบไม่ได้ ถัดจากบ้านหลังนี้ออกไปเป็นโรงเก็บของและบ้านพักผู้คุม ๑ หลังซึ่งผู้พังทางความมีมีเรือนไม้ต่ำสูง หลังคาสังกะสีเป็นที่เก็บสัมภาระ มีเจ้าพนักงานอาศัยอยู่ ถัดจากเรือนหลังนี้ก็มีบ้านพักเจ้าพนักงานเรือนจำอีกหลังหนึ่งหลังคามุงจากสภาพชำรุดทรุดโทรม

ชั้นประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ประดิษฐ์เรือนจำ และที่ทำการเรือนจำ
2. งานวิจัยการณ์
3. ห้องเยี่ยมญาติ
4. เรือนนอนชาย
5. เรือนนอนหญิง
6. โรงเลี้ยง
7. สถานพยาบาล
8. ศูนย์รวม
9. โรงงานฝึกวิชาชีพ
10. โรงเรียนผู้ใหญ่
11. ที่อาบน้ำ
12. สวน

13. ป้อมรักษาการณ์	14. ป้อมบันสันกำแพง
15. ที่พักญาติ	16. บ้านพักเจ้าพนักงาน
17. พัสดุ และหอประชุม	18. บ้านพักหัวหน้าฝ่าย
19. บ้านพักผู้บัญชาการ	20. ร้านสวัสดิการ
21. ร้านสังเคราะห์ฯ	22. โรงจอดรถยนต์
23. สวนหย่อม	24. สนามกีฬาเรือนจำ
25. ศูนยา	26. เสาธงชาติ
27. รูปปั้นย่าเหล	28. รูปปั้นแม่อุ้มลูก
29. ที่รอดเยี่ยมญาติ	30. ศาลาเวร
31. บ่อบำบัดน้ำเสีย	32. ที่พักผ่อน
33. ศาลเจ้าพ่อเจตคุปต์	
34. ห้องพบทนายและเจ้าพนักงานสอบสวน	
35. ที่ทำการส่วนควบคุม	36. สถาภาคศิวิทย์-สื่อสาร
37. ที่ทำงานหัวหน้าเดน	38. ที่พักเวร

ภาพที่ 4.5 แสดงผังอาคารเรือนนอน แคน 2 ชั้น 1-2 (จากบนลงล่าง)

ที่มา : จากการสำรวจเอง

4.1.3 วิเคราะห์พื้นที่โครงการ

4.1.3.1 เรือนอนชาย

อาคารเรือนนอนชาย 2 ชั้น สูง 6 เมตรชั้นล่างสูง 3 เมตร ชั้นบน สูง 3 เมตร ชั้นล่างเป็นอาคารก่ออิฐ混凝土ชั้นบนเป็นอาคารไม้ ชั้นบนมีระเบียงระยะ 1.50 เมตร

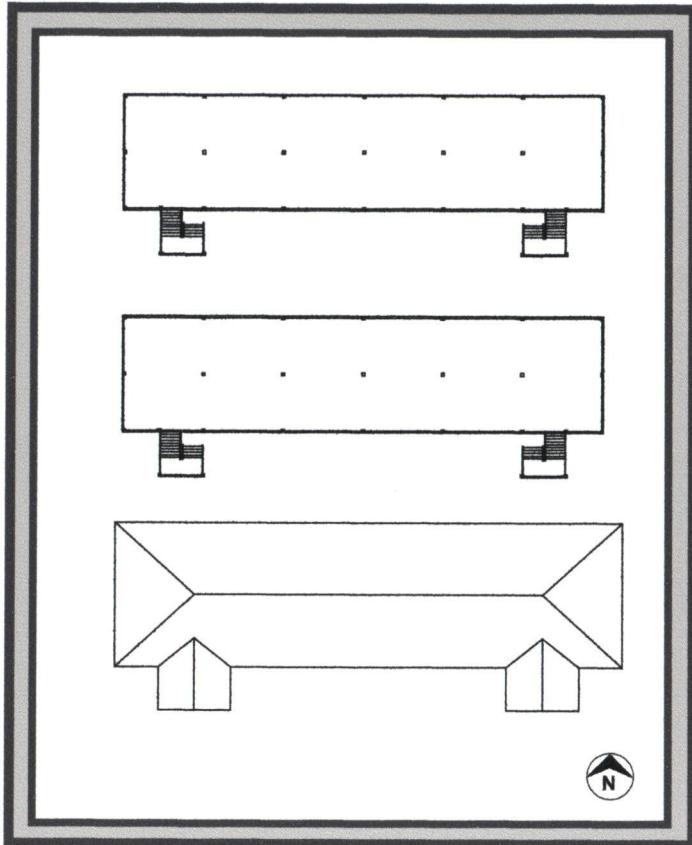
ลักษณะภายในตัวอาคารเป็นอาคารสี่เหลี่ยม ทั้ง 2 ชั้นไม่ได้กันพื้นที่แต่อย่างใด เป็นพื้นที่โล่ง เพื่อให้นักโทษใช้นอน บันไดอยู่นอกตัวอาคาร มีหน้าต่างรอบด้าน เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก ลักษณะของหน้าต่างและประตูจะเป็น กรงขังทึบหมด

4.1.3.2 โรงฝึกวิชาชีพ

โรงฝึกวิชาชีพเป็นอาคารชั้นเดียว ผนังก่ออิฐ混凝ตัว หลังคากระเบื้อง ไม่ได้กันพื้นที่เป็นลานโล่งใช้สำหรับไว้ทำงานช่าง หรืองานฝีมือ เช่นซ่อมหน้าต่างสำหรับไว้ระบบอากาศ

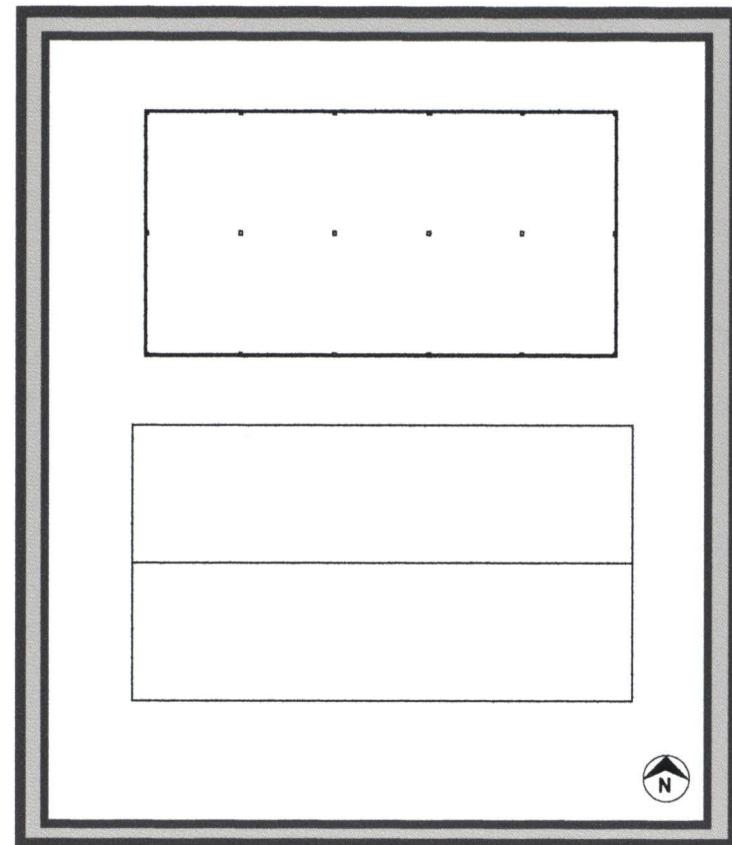
โรงฝึกวิชาชีพในโครงการมีทั้งหมด 8 หลัง แต่ใช้ในโครงการเพียง 2 หลัง คือโรงฝึกวิชาชีพในแคน 2 จำนวน 1 หลัง และ แคน 3 จำนวน 1 หลัง

ภาพที่ 4.6 แสดงผังอาคารเรือนนอน แคน3 ชั้น 1-2 (จากบนลงล่าง)

ที่มา : จากการสำรวจเอง

ภาพที่ 4.7 แสดงผังอาคารโรงฝึกวิชาชีพ

ที่มา : จากการสำรวจเอง

4.2 การพิจารณาด้านกฎหมาย

4.2.1 ขนาดและพื้นที่ที่ตั้งโครงการ

4.2.1.1 สถานที่ตั้ง

สถานที่ตั้งของโครงการอยู่ที่เรือนจำกลางนครปฐม จ.นครปฐม ที่ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 5 ถนนหน้าพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000 มีอาณาบริเวณติดต่อกัน

- ทิศตะวันออก(ด้านหลัง)โรงเรียนราชินีบูรณะ
- ทิศเหนือ ห้องสมุดประชาชานนครปฐม
- ทิศตะวันตก(ด้านหน้า) องค์พระปฐมเจดีย์ วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรวิหาร
- ทิศใต้ ย่านชุมชน

4.2.2 อาคารใกล้เคียง

ประกอบด้วยสถานที่สำคัญ เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคโนโลยี นครปฐม , สถานีรถไฟฟ้านครปฐม , โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ , ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนบ้านคอกถ้ำ , โรงเรียนหอเอกสารวิชา โรงพยาบาลเทพกร , โรงเรียนวัดไผล้อม , โรงเรียนสอนศิลปะต้นศิลป์ , ศาลจังหวัดนครปฐม , โรงเรียนเทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาต่างประเทศ , โรงเรียนเจริญศิลป์วิทยา , โรงเรียนเลิศกิจพิมพ์สมัช , โรงเรียนเทคโนโลยี 1 สามัคคีฯ

4.2.3 ลักษณะภายนอกของสถาปัตยกรรม

บริเวณที่ตั้งของโครงการจะประกอบไปด้วยกลุ่มอาคาร

ของเรือนขา 2 แคน คือ

1. อาคารเรือนนอน , อาคาร โรงฝึกวิชาชีพ ในเขตแคน 2
2. อาคารเรือนนอน , อาคาร โรงฝึกวิชาชีพ ในเขตแคน 3

กลุ่มอาคารทั้ง 2 แคนนี้ใช้เสนอแนวทางการทำโครงการวิทยานิพนธ์ ออกแบบสถาปัตยกรรมภายในนี้

4.2.3.1 อาคารเรือนนอน ในเขตแคน 2 และแคน 3

อาคารเรือนนอนเป็นอาคารสี่เหลี่ยมมี 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นอาคารก่ออิฐ混凝ตัวทึบชั้นบนเป็นอาคารไม้ ชั้นบนมีระเบียงระยะ 1.50 เมตร ลักษณะของหน้าต่างและประตูจะเป็น กรงชั้งทั้งหมด

4.2.3.2 อาคาร โรงฝึกวิชาชีพ

4.3 สภาพแวดล้อม

ที่ตั้งโครงการเป็นเรือนจำซึ่งเป็นกลุ่มอาคารที่มีบริเวณประกอบไป

ด้วยกลุ่มอาคารหลักฯ 5 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มอาคารเดน 1
2. กลุ่มอาคารเดน 2
3. กลุ่มอาคารเดน 3
4. กลุ่มอาคารเดน 4
5. กลุ่มอาคารเดน 5

ซึ่งในแต่ละเด่นนั้นจะมี อาคารย่อยๆ อีก แต่ในการทำโครงการ วิทยานิพนธ์ในนี้ได้เสนอแนะกลุ่มอาคารในเขตเดน 2 และเดน 3 ซึ่งจะมี อาคารที่ประกอบไปด้วยอาคารเรือนแพนอย 3 หลัง และโรงฝึกวิชาชีพ 2 หลัง ส่วนในกลุ่มอาคารในเขตเดนที่เหลือ ในอนาคตจะกลายเป็น สวนสาธารณะเพื่อชุมชน ภายใต้ร่องจำนวนครปฐมนั้น มีการจัดผังอาคาร ให้มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก และมีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อสุขภาพจิต ของผู้ต้องขัง เช่น สนามกีฬา สวนหย่อม และยังมีพื้นที่ ที่สามารถทำ กิจกรรมอื่นๆได้

4.3.1 การวิเคราะห์ลักษณะโดยรอบ โครงการ

เรือนจำนครปฐมนั้น มีอาณาเขตบริเวณที่ซัดเจน และปิดล้อมจาก สังคมภายนอก และยังมีกำแพงกันสูงเพื่อป้องกันการหลบหนีของผู้ต้องขัง ทำให้ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมในเรือน ของเดดและลม มากที่สุดแต่

ทิศทางลม ตัวอาคารโดยส่วนใหญ่ในโครงการ หันหน้าไปในทิศใต้

4.4 เหตุผลในการเลือกสถานที่ตั้งโครงการ

4.4.1 ตำแหน่งที่ตั้งนี้อยู่ในที่เหมาะสม

เรือนจำกลางนครปฐมนั้นตั้งอยู่ใจกลางเมืองนครปฐม และทาง จังหวัดนครปฐมนั้น มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการสร้างเรือนจำนครปฐม แห่งใหม่ เรือนจำกลางนครปฐมแห่งนี้จึงถูกยกเลิกในการใช้งานในด้านการ คุมขั้งด้านกษาป่า จึงได้เสนอแนะโครงการเรือนพักเพื่อการเรียนรู้ กระบวนการชุมชน เพื่อเป็นประโยชน์แก่สังคม และจะไม่ต้องทำลาย อาคารเรือนจำแห่งนี้ไปโดยสูญเปล่า สำหรับการเลือกเพียงกลุ่มอาคาร เพื่อให้มีความเหมาะสม ในการดำเนินโครงการ ส่วนกลุ่มอาคารที่ไม่ได้ เลือกนั้น ยังก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนได้ โดยการปรับเปลี่ยนเป็น สวนสาธารณะ ซึ่ง ทางหน่วยงานกรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการเป็นปกติอยู่ แล้ว อีกทั้งสภาพแวดล้อม บริเวณรอบๆ เรือนจำกลางนครปฐมนั้น ยัง สามารถสนับสนุนในการดำเนินการของโครงการอีกด้วย เพราะ มีโรงเรียน และสถานศึกษา อยู่มากมาย เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคโนโลยีนครปฐม , โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ , โรงเรียนหอเชกวิชา , โรงเรียนวัดไผ่ล้อม โรงเรียนเจริญศิลป์วิทยา , โรงเรียนเลิศกิจพิมลัมพัสดุ , โรงเรียนเทศบาล 1 สามัคคี ฯลฯ

4.5 เหตุผลในการเลือกอาคาร

- 4.5.1 ขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมกับขนาดพื้นที่โครงการสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม
- 4.5.2 รูปแบบของอาคารยังคงแสดงถึงความเป็นคุกไทยมีกลิ่นอายและบรรยายกาศที่ยังคงทำให้นึกถึง การได้คุณขังผู้ต้องขัง ที่กระทำพิดจริง
- 4.5.3 ลักษณะของตัวอาคาร เช้ากับลักษณะของโครงการที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย อยู่ใจกลางเมือง

บทที่ 5 รายละเอียดกิจกรรมและประโยชน์ใช้สอยของโครงการ

RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THANYABURI
INTERFO
THESIS 2001

บทที่ 5 การศึกษารายละเอียดโครงการ

5.1 วิเคราะห์ลักษณะโครงการวิทยานิพนธ์

5.1.1 ประเภทของโครงการวิทยานิพนธ์

โครงการเรียนพักเพื่อการเรียนรู้กระบวนการยุติธรรมนี้เป็นโครงการ
เสนอแนะ จัดอยู่ในประเภทของ โครงการสถาปัตยกรรมภายในเพื่อ
นันทนาการ ประเภทของปัญหา คุณภาพชีวิตและสังคม

5.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ (จากการวิเคราะห์)

- 5.2.1 เป็นสถานที่ขัดเกลา ปรับเปลี่ยน และละลายพฤติกรรมของเด็ก
และเยาวชนที่แข็งกระด้างหรือมีจิตใจหันเหไปทางการกระทำ
ความผิด
- 5.2.2 เป็นสถานที่ ที่เด็กและเยาวชนสามารถได้ศึกษาเรียนรู้และเห็น
ตัวอย่างของการได้รับโทษ เมื่อได้กระทำความผิด
- 5.2.3 เป็นสถานที่ ที่ เด็กและเยาวชนได้ถูกปลูกฝังให้มีจิตสำนึกรেงกัลว
ในการคิดที่จะกระทำการความผิด
- 5.2.4 เป็นสถานที่ในการศึกษาฐานแบบใหม่และเป็นแหล่งการเรียนรู้ใน
เรื่องที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม และบรรยายกาศในการเรียนรู้
อย่างสร้างสรรค์

5.2.5 เพื่อเป็นสถานที่ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ กระบวนการยุติธรรม ในรูปแบบใหม่ๆ ให้เด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้ที่มีความสนใจได้เรียนรู้ ในด้านระบบ

5.3 รายละเอียดของโครงการ

LEARNING CENTER of LAW (เรือนพักเพื่อการเรียนรู้กระบวนการยุติธรรม) ตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน ได้ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ขัดเกลา ปรับเปลี่ยน และละลายพฤติกรรมของเด็ก และเยาวชนให้มีจิตสำนึกเกรงกลัวในการคิดที่จะกระทำการใดๆ ก็ตามที่จะก่อความเสียหาย ให้รู้จักรักตนเอง และมีเมตตา กับผู้อื่น โดยให้การเรียนรู้นั้นๆ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ หมายความว่า สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

สามารถแบ่งพื้นที่ออกเป็น 5 อาคาร คือ

1. อาคารสำนักงาน
2. อาคารต้อนรับ
3. อาคารเรือนนอน
4. อาคารการเรียนรู้
5. อาคารละลายพฤติกรรม

แต่ละอาคารสามารถแบ่งองค์ประกอบได้ดังนี้

5.1 ส่วนสาธารณะ

คือส่วนที่ให้ความสะดวกแก่ บุคคลทั่วไป และผู้ใช้ประเภทอื่นๆ ส่วนสาธารณะ ประกอบไปด้วย

5.3.1.1 ส่วนจอดรถ

จัดบริเวณที่จอดรถเฉพาะ เพื่อมิให้การสัญจรของรถยนต์ ปะปน กับการสัญจรของผู้ใช้บริการ และควรอยู่ใกล้กับส่วนของทางเข้าของโครงการ ได้สะดวก และไม่ควรมีเสียงรบกวนกับส่วนที่ต้องการความเงียบสงบในการใช้สอยโครงการ เช่น ห้องสมุด ส่วนทำสมารธนิทรรศการ อื่นๆ โดยที่จอดรถภายในโครงการสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ

1. ที่จอดรถโดยสารขนาดใหญ่
2. ที่จอดรถยนต์สำหรับบุคคลทั่วไป
3. ที่จอดรถสำหรับเจ้าหน้าที่

5.3.1.2 ส่วนต้อนรับ

เป็นส่วนแรกที่ใช้ในการติดต่อ สื่อสาร ข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งเป็นส่วนควบคุมทางสัญญาณผู้ใช้โครงการก่อนที่จะเข้าสู่ส่วนบริการอื่นๆ ควรเป็นที่ที่สังเกตได้ง่าย เมื่อมองจากภายนอก เพื่อสะดวกสำหรับผู้เข้าใช้

โครงการ สำนักหอประชุม เรื่องพัฒนากระบวนการยุติธรรม
นั้น แบ่งส่วนต้องรับออกแบบเป็น¹
ส่วนหลักๆ คือ

1. ส่วนต้องรับ สำนักหอประชุมโครงการหลัก

ส่วนต้องรับสำนักหอประชุมใช้งานหลักนี้ ให้ล้านสอง หรือ Auditorium เป็น จุดพัก และจัดเตรียม กลุ่มผู้ใช้งาน ทั้งนี้ ผู้ใช้งานจะมากันเป็นกลุ่ม และเป็นหมู่คณะ เพื่อ รองรับการใช้งานของผู้ใช้งานในปริมาณที่มาก การนำผู้ใช้งาน มารวมตัวกันในสถานที่ที่กว้างขวางมากๆ และมาสามารถเห็นได้ตลอดเวลา นั้น เพื่อเป็นการป้องกันการหลบหนี และป้องกันความวุ่นวาย

2. สำนักหอประชุมทั่วไป

ส่วนต้องรับสำนักหอประชุมทั่วไป นอกจากสามารถรองรับการใช้งานที่เป็นจุดพักแล้ว ยังจะต้องคำนึงให้ส่วนต้องรับนั้นมีการเชื่อมโยงกับการสัญจรสู่ส่วนอื่นๆ ด้วย ในส่วนนี้จึงประกอบด้วย

- ที่นั่งพักคอย
- ส่วนจำหน่ายตัว
- ห้องลุข่า
- โทรศัพท์สาธารณะ
- จุดบริการอาหาร เครื่องดื่ม

- แผนที่แสดงผังของอาคาร
- ยามรักษาความปลอดภัย
- ส่วนบริการรับฝากของ

5.2 ส่วนสำนักงาน

เป็นส่วนที่ เจ้าหน้าที่ใช้เป็นสถานที่ทำงานและดำเนินงานภายในโครงการ ควรอยู่ใกล้เคียงกับที่จอดรถของเจ้าหน้าที่ หรือประตูทางเข้าเฉพาะของเจ้าหน้าที่ และสามารถติดต่อกับส่วนทำงานส่วนบริการอื่นๆ ของโครงการได้

ส่วนสำนักงานภายในโครงการได้แก่

1.ฝ่ายบริหาร

- ผู้อำนวยการ
- เลขาธุการ
- รองผู้อำนวยการบริหาร
- เจ้าหน้าที่การเงิน – พัสดุ
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล
- ประชาสัมพันธ์

2.ฝ่ายธุรการ

- หัวหน้าฝ่ายธุรการ
- เจ้าหน้าที่งานธุรการ

3. ฝ่ายวิชาการ

1. ฝ่ายจัดแสดงนิทรรศการ

- หัวหน้าฝ่ายนิทรรศการ
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิคและอุปกรณ์ในการจัดแสดง

5.3.3 ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ

เป็นองค์ประกอบหลักภายในโครงการที่ จำเป็นต้องคำนึง ในส่วนของทางเข้าให้สามารถเข้าถึงได้สะดวก จากโถงทางเข้า ซึ่งมีส่วนประกอบในรายละเอียดดังนี้

- ส่วนนิทรรศการชั่วคราว

เป็นส่วนที่มีการจัดแสดง และมีการเปลี่ยนแปลง พื้นที่ใช้สอยความมีลักษณะโล่งเพื่อความสะดวกในการเปลี่ยนแปลงการจัดแสดง

- ส่วนนิทรรศการถาวร

เป็นส่วนจัดแสดงที่สำคัญ ควรอยู่ในบริเวณที่เงียบสงบ เพื่อให้ผู้เข้าชมเกิดความพึงพอใจในการรับชม

หัวข้อที่ใช้ในการจัดการแสดงถาวร ประกอบด้วย หัวข้อ ดังนี้

1. เล่าเรื่องการทรมานของคนคุก

- 2. ประวัติการลงโทษในประเทศไทย
- 3. เครื่องมือการจองจำคนคุก
- 4. เครื่องมือการทรมานคนคุก
- 5. ร.5 กับการเปลี่ยนแปลงกฎหมายไทย
- 6. การดำเนินชีวิตในสังคม
- 7. การตัดสินความผิด
- 8. การประหารชีวิตด้วยปืน
- 9. การประหารชีวิตด้วยเข็มฉีดยา
- 10. กรมราชทัณฑ์เปลี่ยนคนดีคืนสู่สังคม

5..3 ส่วนการเรียนรู้

1. ส่วนงานบริการการศึกษา

- หัวหน้าฝ่ายการศึกษา

- เจ้าหน้าที่ห้องสมุด

- นักวิชาการฝ่ายบรรยายและจัดการสอน

2. เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจกรรมบำบัด

- กิจกรรมกลางแจ้ง

- ศิลปะบำบัด

- สมารธบำบัด

ภาพที่ 5.1 แสดงภาพ เจ้าของโครงการ

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

5.4 หน่วยงานเจ้าของโครงการ

โครงการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้กระบวนการยุติธรรม เป็นโครงการ
เสนอแนะ ซึ่งเป็นโครงการของรัฐบาล โดยให้กรมราชทัณฑ์ เป็นหน่วยงาน
หลักและรับผิดชอบโครงการโดยให้จังหวัดนครปฐมเป็นผู้ดูแล ประสานงาน
และดำเนินงานต่อ

โครงการ เรียนรู้เพื่อการเรียนรู้กระบวนการยุติธรรม ตั้งขึ้นเพื่อ¹
ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน ได้ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรม ปรับเปลี่ยน และ²
ละลายพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนให้มีจิตสำนึกรেงกัดในการคิดที่จะ³
กระทำความผิด ให้รู้จักรักตนเอง และมีเมตตา กับผู้อื่น โดยให้การเรียนรู้⁴
นั้นๆ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ หมายความว่า กับเด็กและเยาวชน

5.5 รายละเอียดของโครงการสร้างการบริหาร(ผังองค์กร)

แบ่งประเภทของพนักงานออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

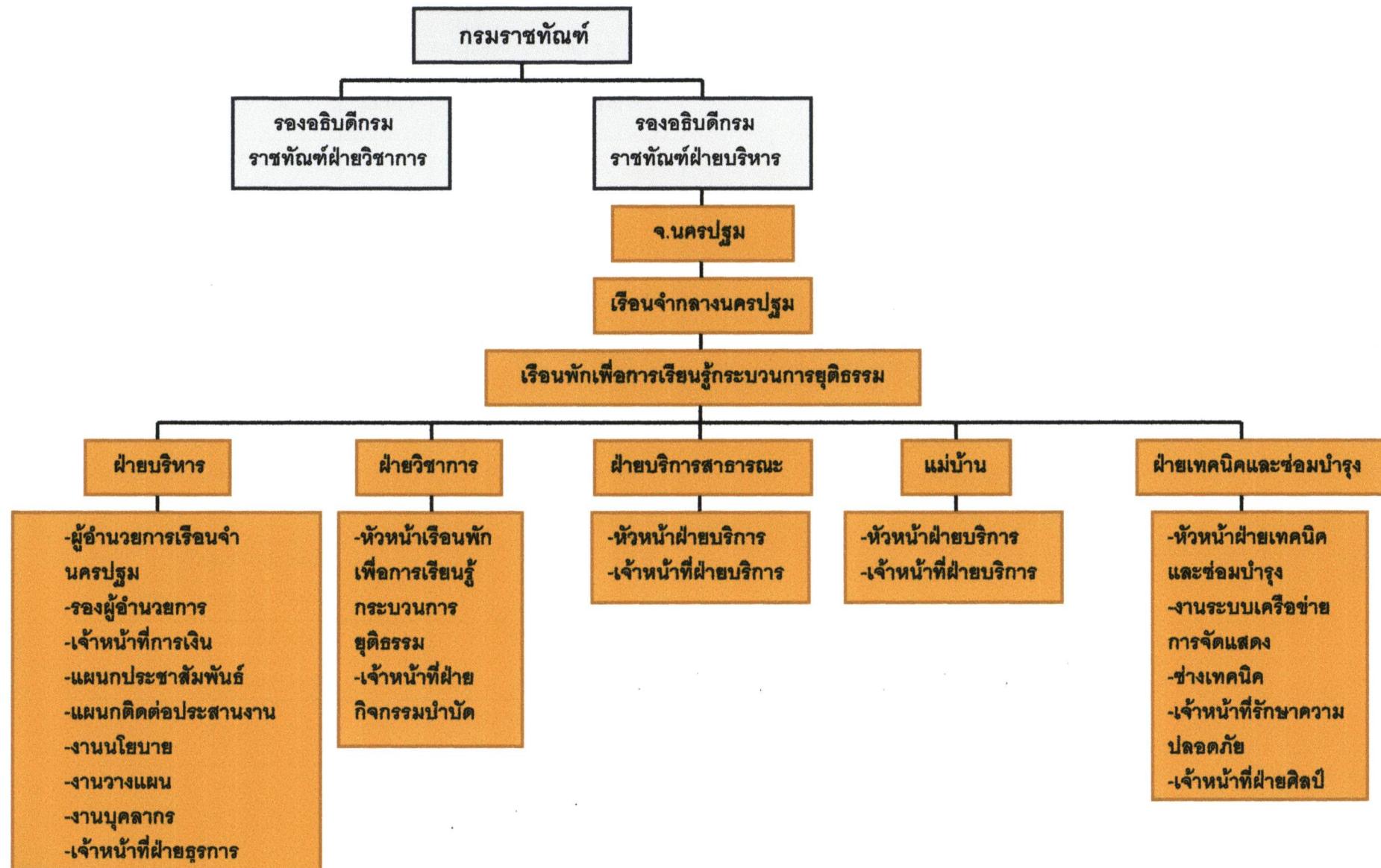
- 5.5.1. ระดับผู้บริหาร กำหนดนโยบาย และควบคุมนโยบายปฏิบัติ ได้แก่ อธิบดีกรมราชทัณฑ์
- 5.5.2. ระดับรอง และผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายหรือแผนก รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร (Sub and assistant department heads)
- 5.4.3 ระดับหัวหน้างาน (Supervisor)

5.4.4 พนักงานปฏิบัติงานทั่วไป

1. ส่วนบริหาร
2. ส่วนวิชาการ
3. ส่วนบริการสาธารณูป
4. ฝ่ายเทคนิคและซ่อมบำรุง
5. แม่บ้าน
6. แผนกอาคารสถานที่และรักษาความปลอดภัย
7. ส่วนจดหมาย

แผนภูมิที่ 5.1 แสดงโครงสร้างการบริหารงานของเรือนพักเพื่อการเรียนรู้กระบวนการஆสுตிஓறம்

5.6 การกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนบุคลากร

ตารางที่ 5.1 แสดงหน้าที่ของฝ่ายต่างๆในโครงการ

ตำแหน่ง	จำนวน	หน้าที่โครงการ
1.ส่วนบริหารโครงการ 1.1 ส่วนบริหาร - ผู้อำนวยการ	1	เป็นผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ทั้งหมด รับผิดชอบและดำเนินการตามนโยบายของคณะกรรมการบริหารของบประมาณโครงการ
- เลขานุการ	1	ช่วยเหลือผู้อำนวยการในการประสานงานในการประสานงาน ติดต่อธุรกิจและราชการ รวมรวมข้อมูลสถิติและทำรายงานเสนอ ผู้อำนวยการ
- รองผู้อำนวยการบริหาร	1	บังคับบัญชาฝ่ายธุรการ ควบคุมการทำงานฝ่าย ซึ่งประกอบด้วย แผนกธุรการ และฝ่ายบุคคล แผนกบัญชี – การเงินและวัสดุ แผนกอาคารสถานที่

ตารางที่ 5.1 แสดงหน้าที่ของฝ่ายต่างๆในโครงการ (ต่อ)

ตำแหน่ง	จำนวน	หน้าที่โครงการ
- เจ้าหน้าที่การเงิน – พัสดุ	1	รับผิดชอบการรับ – การจ่ายการ ทำงานประจำ การเบิกจ่าย และ รายงานด้านการเงิน
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล	1	รับผิดชอบและดำเนินการด้านบุคคล
- ประชาสัมพันธ์	1	ทำหน้าที่ตรวจข้อข้อความ และ ประชาสัมพันธ์
1.2 ฝ่ายธุรการ - หัวหน้าฝ่ายธุรการ	1	รับผิดชอบงานธุรการ จัดทำเอกสาร และงานสารบรรณ
- เจ้าหน้าที่งานธุรการ	1	ร่างหนังสือและเอกสารในส่วน ของงานธุรการทั้งหมด
รวมเจ้าหน้าที่เฉพาะส่วน	8	

ที่มา : จากภาควิเคราะห์

ที่มา : จากภาควิเคราะห์

ตารางที่ 5.1 แสดงหน้าที่ของฝ่ายต่างๆในโครงการ (ต่อ)

ตำแหน่ง	จำนวน	หน้าที่โครงการ
2.ฝ่ายวิชาการ 2.1 ฝ่ายจัดแสดงนิทรรศการ - หัวหน้าฝ่ายนิทรรศการ	2	รับผิดชอบและดูแลการจัด นิทรรศการทั้งหมดในโครงการ
-เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิคและ อุปกรณ์ในการจัดแสดง	2	ให้บริการ และดูแล กิจกรรมบำบัด
2.2ส่วนงานบริการการศึกษา - หัวหน้าฝ่ายการศึกษา	1	ควบคุมและในการให้ความรู้แก่ ผู้เข้ามาใช้บริการในโครงการ

ตารางที่ 5.1 แสดงหน้าที่ของฝ่ายต่างๆในโครงการ (ต่อ)

ตำแหน่ง	จำนวน	หน้าที่โครงการ
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจกรรมบำบัด	4	ให้บริการ และดูแล กิจกรรมบำบัด
- เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	1	รับผิดชอบงานธุรการของ ห้องสมุด
- นักวิชาการฝ่ายบรรยายและ จัดการสอน	1	อำนวยการบรรยายและให้ความรู้ แก่บุคคลที่มีความสนใจ
รวมเจ้าหน้าที่ส่วน	11	

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 5.1 แสดงหน้าที่ของฝ่ายต่างๆในโครงการ (ต่อ)

ตำแหน่ง	จำนวน	หน้าที่โครงการ
3.ฝ่ายบริการสาธารณสุข -ประชาสัมพันธ์	1	ทำหน้าที่ตรวจสอบข้อซักถาม และประชาสัมพันธ์โครงการ
-พนักงานขายของที่ระลึก	1	ขายของที่ระลึกและทำบัญชีรายรับรายจ่ายเบื้องต้น
-พนักงานขายอาหาร	3	ขายอาหารและเครื่องดื่ม
-ฝ่ายพยาบาล	1	ให้บริการในการปฐมพยาบาล
-เจ้าหน้าที่เรือนรับรอง	1	ดูแลเรื่องที่พักให้แก่บุคลากรที่ต้องการที่พักด้วยคืนเพื่อศึกษาหาข้อมูลภายในโครงการ
รวมเจ้าหน้าที่ส่วน	7	

ที่มา : จากภาควิเคราะห์

ตารางที่ 5.1 แสดงหน้าที่ของฝ่ายต่างๆในโครงการ (ต่อ)

ตำแหน่ง	จำนวน	หน้าที่โครงการ
4.ฝ่ายเทคนิคและช่อมบำรุง -หัวหน้าฝ่ายเทคนิค	1	ควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน เทคนิค
-เจ้าหน้าที่ส่วนรักษา	1	รับผิดชอบดูแลวัสดุที่จัดแสดง
-เจ้าหน้าที่งานศิลปกรรม	2	ดูแลการจัดแสดง จัดทำป้าย สัญลักษณ์ ตกแต่งอาคาร ออกแบบงานศิลป์
-ซ่างไฟฟ้า	1	รับผิดชอบงานไฟฟ้าทั้งหมด
-ซ่างอิเล็กทรอนิกส์	1	ควบคุมดูแลในเรื่องของแสงและเสียงทั้งหมดของโครงการ
รวมเจ้าหน้าที่ส่วน	6	

ตารางที่ 5.1 แสดงหน้าที่ของฝ่ายต่างๆในโครงการ (ต่อ)

ตำแหน่ง	จำนวน	หน้าที่โครงการ
5.แผนกอาคารสถานที่และ การรักษาความปลอดภัย		
- หัวหน้าแผนก	1	รับผิดชอบดูแลบำรุงรักษาอาคาร สถานที่ทั้งหมด
- ยามในเขตตัวอาคาร	2	ดูแลรักษาความปลอดภัยภายใน เขตอาคาร
- ยามนอกเขตตัวอาคาร	1	ดูแลรักษาความปลอดภัยบริเวณ โครงการ
- พนักงานทำความสะอาด	5	ดูแลรักษาความสะอาดภายใน โครงการ
- แม่บ้าน	2	ดูแลจัดการเครื่องแต่งกายของ ผู้เข้างานในโครงการ
รวมเจ้าหน้าที่ส่วน	11	

5.6.1 ส่วนบริหารโครงการ

1.ฝ่ายบริหาร

- ผู้อำนวยการ 1 คน
- เลขาธุการ 1 คน
- รองผู้อำนวยการบริหาร 1 คน
- เจ้าหน้าที่การเงิน – พัสดุ 1 คน
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล 1 คน
- ประชาสัมพันธ์ 1 คน

2.ฝ่ายธุรกิจ

- หัวหน้าฝ่ายธุรกิจ 1 คน
- เจ้าหน้าที่งานธุรกิจ 1 คน
- รวมเจ้าหน้าที่เฉพาะส่วนบริหารโครงการ 8 คน

5.6.2 ฝ่ายวิชาการ

1. ฝ่ายจัดแสดงนิทรรศการ

- หัวหน้าฝ่ายนิทรรศการ 2 คน
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิคและอุปกรณ์ในการจัดแสดง 2 คน

2. ส่วนงานบริการการศึกษา

- หัวหน้าฝ่ายการศึกษา 1 คน

- เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจกรรมบำบัด	4	คน	5.6.5 แผนกอาคารสถานที่และการรักษาความปลอดภัย		
- เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	1	คน	- หัวหน้าแผนก	1	คน
- นักวิชาการฝ่ายบรรยายและจัดการสอน	1	คน	- ยามในเขตตัวอาคาร	2	คน
<u>รวมเจ้าหน้าที่ส่วนฝ่ายวิชาการ</u>	<u>11</u>	<u>คน</u>	- ยามนอกเขตตัวอาคาร	<u>1</u>	<u>คน</u>
			- พนักงานทำความสะอาด	5	คน
5.6.3 ฝ่ายบริการสาธารณูปมัณฑล			- เม่บ้าน	2	คน
- ประชาสัมพันธ์	1	คน	<u>รวมเจ้าหน้าที่</u>	<u>11</u>	<u>คน</u>
- พนักงานขายของที่ระลึก	1	คน			
- พนักงานขายอาหาร	3	คน			
- ฝ่ายพยาบาล	1	คน			
- เจ้าหน้าที่เรือนรับรอง	1	คน			
<u>รวมเจ้าหน้าที่ส่วนฝ่ายบริการสาธารณูปมัณฑล</u>	<u>7</u>	<u>คน</u>			
5.6.4 ฝ่ายเทคนิคและซ่อมบำรุง					
- หัวหน้าฝ่ายเทคนิค	1	คน			
- เจ้าหน้าที่ส่วนรักษา	1	คน			
- เจ้าหน้าที่งานศิลปกรรม	2	คน			
- ช่างไฟฟ้า	1	คน			
- ช่างอิเล็กทรอนิกส์	1	คน			
<u>รวมเจ้าหน้าที่ส่วนฝ่ายเทคนิคและซ่อมบำรุง</u>	<u>6</u>	<u>คน</u>			

5.7 วิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

5.7.1 การแบ่งประเภทของผู้ใช้โครงการ

5.7.1.1 กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ

ได้แก่ เยาวชน ในช่วงอายุ 13 - 25 ปีซึ่งอาจแบ่งย่อย

ตามความแตกต่างกันของกลุ่มวัยรุ่น ในช่วงอายุ 13 - 19 ปี และ

วัยหนุ่ม อายุระหว่าง 20-25 ปี

5.7.1.2 กลุ่มเป้าหมายรองของโครงการ

ได้แก่ กลุ่มนบุคลากรที่มีความสนใจ รวมไปถึงเด็ก และ พ่อ^{แม่} ผู้ปกครอง

5.7.1.3 กลุ่มประชาชนที่สนใจ

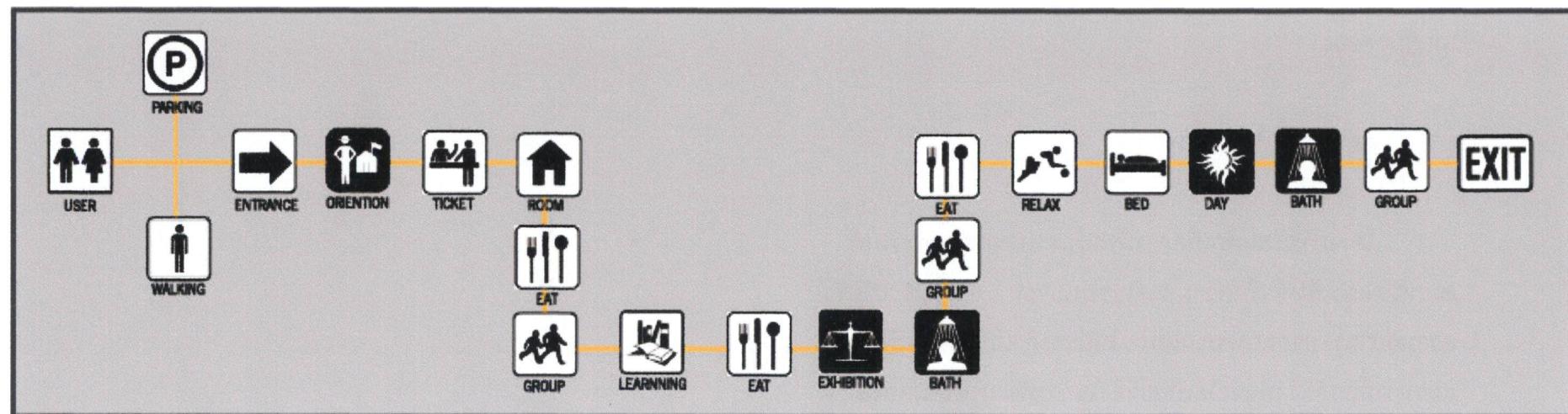
โครงการเรื่องพักเพื่อการเรียนรู้กระบวนการยุติธรรมได้
ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของเยาวชน ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มี
ความอยากรู้อยากลองอยากรู้ ให้มีการดำเนินชีวิตให้เป็นไปใน
แนวทางที่ถูกต้อง เพื่อจะได้เป็นกำลังในการพัฒนาสังคมต่อไป

5.7.2 กิจกรรมของผู้เข้ามาใช้บริการของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ
นักศึกษา - เยาวชน

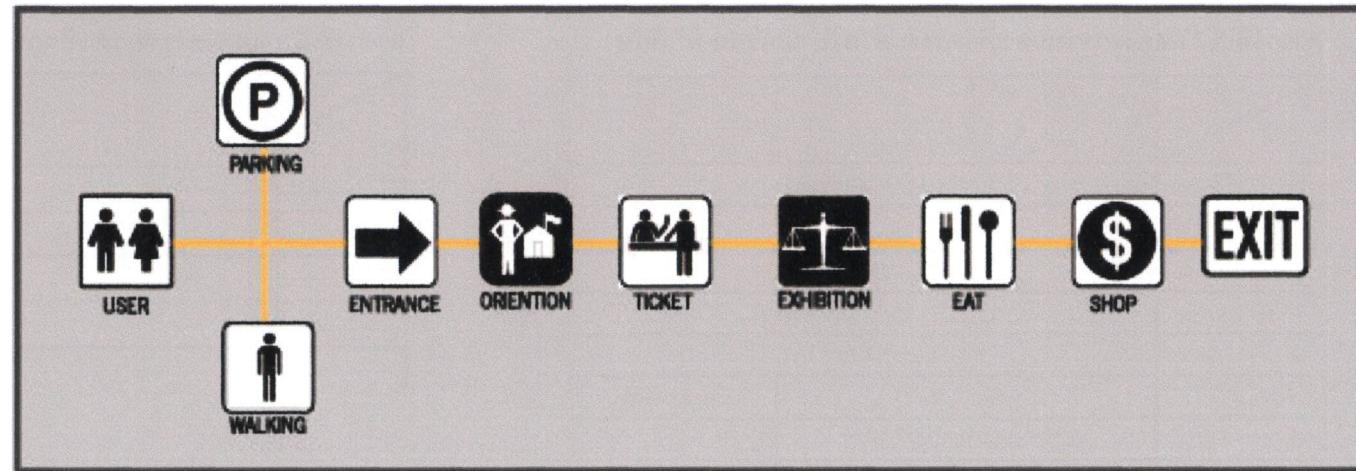
ภาพที่ 5.2 แสดงความสัมพันธ์กิจกรรมของผู้ใช้โครงการ

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ภาพที่ 5.3 แสดงความสัมพันธ์กิจกรรมของผู้เข้าโครงการ

กลุ่มบุคคลที่สนใจ

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ผู้มาติดต่อ

ที่มา : จากการวิเคราะห์

5.8 การศึกษาเวลาและของกิจกรรมผู้ใช้โครงการ

ตารางที่ 5.2 แสดงตารางเวลา/gิจกรรม สำหรับ นักเรียน-นักศึกษา

วัน เวลา	1	2	3
00.00 - 06.00 น.	นอน		
06.00 - 06.30 น.	ตื่นนอน / ลัดเท็ปที่นอน		
06.30 - 07.30 น.	ฝึกกายบริหาร / ออกกำลังกาย		
07.30 - 08.00 น.	อาบน้ำ รวมตัว เดินทางข้าม		
08.00 - 09.00 น.	รับประทานอาหารเช้า		
09.00 - 09.30 น.	ปฐมนิเทศตอนเช้า	เดินทางกลับ	
09.30 - 11.00 น.	เข้าห้องประชุมเรียนรู้จากวีดีโอดน		
11.00 - 11.30 น.	พัก		
11.30 - 12.30 น.	รับประทานอาหารเที่ยง		
12.30 - 14.00 น.	รวมตัว พูดคุยกับนักวิชาชีวภาพ / รวมตัว กิจกรรมการตระหนักรู้ ในตนเอง	รับชมภาพยนตร์ ลงทะเบียนสังคม	
14.30 - 18.00 น.	กิจกรรมปั่นจักรยาน คนดี / ศีลปะ / กีฬา เดินทางมายังห้องเรียน		
18.00-18.30 น.	เดินทางกลับ / อาบน้ำ		
18.30-19.00 น.	รวมตัว / รับประทานอาหารเย็น		
19.00-21.00 น.	รีบเนื่องนอน / ลัดเท็ป / นั่งสมาธิ / กิจกรรม ชีนๆ / เรียนรู้กีฬาประจำวัน / ดูโทรทัศน์		
21.00 - 00.00 น.	นอน		

ตารางที่ 5.3 แสดงตารางเวลา/gิจกรรม สำหรับ บุคลากรทั่วไป

วัน เวลา	ภายใน 1 วัน
10.00 น.	รับปัจจัยเชิงบวกของสุขภาพ
10.15-11.30 น.	เดินทางมายังห้องเรียน
12.00 น.	รับประทานอาหารเที่ยง
12.00-18.00	เดินทางมายังห้องเรียน ตามอัตรากำลัง
18.00	เดินทางกลับ

ตารางที่ 5.4 แสดงตารางเวลา/กิจกรรม สำหรับ พนักงาน

วัน เวลา	ภายใน 1 วัน
09.00 น.	ปิดสำนักงาน
09.00-12.00 น.	ทำงาน
12.00 น.	พักเที่ยง
15.00 - 15.30 น.	ทำงาน
15.30 น.	ปิดสำนักงาน

ตารางที่ 5.6 แสดงตารางเวลา/กิจกรรม สำหรับ รปภ.

วัน เวลา	ภายใน 1 วัน
06.00	ปิดเรือนนอน
07.00	เตรียมความพร้อมก่อนเปิดทำการ นิทรรศการ
10.00-18.00 น.	ตรวจความเรียบร้อย
18.00 น.	ปิดส่วนสำนักงาน-นิทรรศการ
22.00	ปิดเรือนนอน
22.00-06.00	กับบ้านพัก

ตารางที่ 5.5 แสดงตารางเวลา/กิจกรรม สำหรับ แม่บ้าน

วัน เวลา	ภายใน 1 วัน
06.00 น.	ตื่นนอน
07.00 น.	เตรียมอาหารเช้า
10.00 น.	เตรียมอาหารเที่ยง
16.00 - 20.00 น.	เตรียมอาหารค่ำ
22.00 - 06.00 น.	กับบ้านพัก

5.9 การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการ

แสดง จำนวนผู้เข้าใช้บริการโครงการภายใน 1 ครั้ง

ผู้ใช้โครงการหลัก จำนวนทั้งสิ้น	160 คน
บุคคลทั่วไป ประมาณวันละ	30 คน
เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารโครงการ	8 คน
เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ	11 คน
เจ้าหน้าที่ส่วนฝ่ายบริการสาธารณูปโภค	7 คน
เจ้าหน้าที่ส่วนฝ่ายเทคนิคและซ่อมบำรุง	6 คน
เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	11 คน
รวมจำนวนผู้ใช้โครงการทั้งหมด	233 คน

5.10 การกำหนดกิจกรรมภายในโครงการ

กิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ในโครงการนั้นแบ่งเป็น 3 กิจกรรม ดังนี้ คือ

1. กิจกรรมสันทนาการ
- 2 กิจกรรมบำบัด
3. สวนพิพิธภัณฑ์
4. กิจกรรมในร่ม

2. กิจกรรมกลางแจ้ง

3. สวนแสดงนิทรรศการ

5.11 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการ

โครงการเรือนพักเพื่อการเรียนรู้ กระบวนการยุติธรรม จ.นครปฐม มีองค์ประกอบของโครงการหลาย ๆ ส่วน ซึ่งในแต่ละส่วนมีความต้องการในการใช้พื้นที่ใช้สอยที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงต้องมีการควบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์คำนวณพื้นที่

การคำนวณพื้นที่ในส่วนใช้สอยขององค์ประกอบต่างๆ ภายใต้ โครงการโดยมีข้อมูลพื้นฐานด้านวิชาการในเรื่องการวิเคราะห์คำนวณพื้นที่ใช้งาน จาก

- HUMAN SCALE AND DIMENSTIONS
- INTERIOR GRAPHIC AND DESIGN STANDARD

โดยพิจารณาร่วมกับพฤติกรรมของผู้ใช้และผู้ให้บริการ ประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยในองค์ประกอบของโครงการ

แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยภายในองค์ประกอบของโครงการ

1. ทำการวิเคราะห์พื้นที่ที่ต้องการ / หน่วย ขององค์ประกอบต่างๆ เพื่อทราบถึงความต้องการของพื้นที่ในแต่ละส่วน โดยสามารถหาพื้นที่รวมได้โดยการนำ

$$\text{พื้นที่ที่ต้องการ} / \text{หน่วย} \times \text{จำนวนของบุคคลที่ต้องการใช้พื้นที่นั้น} = \text{พื้นที่รวม}$$

$$\text{ตัวอย่าง สวนโกรศพที่สาธารณะ } 0.64 \times 4 = 2.56$$

นำผลรวมของพื้นที่ในแต่ละส่วนมารวมกันได้เป็นผลรวม

พื้นที่ที่ต้องการใช้งาน

2. ทำการวิเคราะห์พื้นที่ โดยการเพิ่มพื้นที่ทางสัญจร 50 % ในภาระน้ำที่สามารถคำนวณได้โดยนำ

$$\text{พื้นที่ที่ต้องการ} \times \text{พื้นที่ทางสัญจร} 50 \% = \text{พื้นที่ทาง สัญจร ที่ต้องการ}$$

$$\text{ตัวอย่าง สวนโกรศพที่สาธารณะ } 2.56 \times 50 = 1.28 \text{ ตร.ม}$$

$$\text{นำพื้นที่ที่ต้องการ} + \text{ทางสัญจร} 50 \% = \text{พื้นที่รวมที่ต้องการ}$$

$$\text{ตัวอย่าง สวนโกรศพที่สาธารณะ } 2.56 + 1.28 = 3.84 \text{ ตร.ม}$$

3. ทำการวิเคราะห์โดยเทียบขนาดของพื้นที่จริงของโครงการ โดยการนำพื้นที่จริงของโครงการในส่วนนั้นๆ - ผลรวมของพื้นที่ที่ต้องการ = พื้นที่เหลือ

$$\text{ตัวอย่าง สวนโกรส่วนต่อหน้า } 180-65.37 = 114.63 \text{ ตร.ม}$$

4. เมื่อมีพื้นที่เหลือสามารถนำมาเฉลี่ยแบ่งพื้นที่คืนในส่วนต่างๆตามลำดับ สามารถนำมาคำนวณหาพื้นที่เพิ่มเติมในแต่ละส่วนได้โดย หาผลรวมของพื้นที่เพิ่มเติม ได้จากพื้นที่เหลือ + ผลรวมทางสัญจร = ผลรวมของพื้นที่เพิ่มเติม

$$\text{ตัวอย่าง สวนโกรส่วนต่อหน้า } 114.63+21.79 = 136.42 \text{ ตร.ม}$$

หาพื้นที่เพิ่มเติมในแต่ละส่วนได้จาก

$$\text{พื้นที่ที่ต้องการในส่วนนั้นๆ} \times \text{ผลรวมของพื้นที่เพิ่มเติม} = \text{พื้นที่เพิ่มเติม} \\ \text{ผลรวมของพื้นที่ที่ต้องการ}$$

$$\text{ตัวอย่าง สวนโกรศพที่สาธารณะ } 2.56 \times 136.42 = 8.05$$

$$43.58$$

การคิดพื้นที่รวมในแต่ละส่วนได้จาก

$$\text{พื้นที่ที่ต้องการของสวนนั้นๆ} + \text{พื้นที่เพิ่มเติม} = \text{พื้นที่รวม}$$

$$\text{ตัวอย่าง สวนโกรศพที่สาธารณะ } 2.56 + 8.05 = 10.61 \text{ ตร.ม}$$

เมื่อได้พื้นที่รวมในแต่ละส่วนแล้วนำพื้นที่รวมนั้นมารวมกันจะได้ พื้นที่ที่มีขนาดเท่ากับพื้นที่จริงของโครงการส่วนนั้นๆ

$$\text{ตัวอย่าง สวนโกรส่วนต่อหน้า } 7.22+7.22+14.04+41.79+10.61+99.12 \\ = 180 \text{ ตร.ม}$$

* หมายเหตุ ในส่วนของการคำนวณตัวเลขนั้นๆ อาจคลาดเคลื่อนเนื่องจาก การปัดเศษทศนิยม

บทที่ 6 ผลงานการออกแบบ

RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THANYABURI

INTERIOR

THESIS 2009

บทที่ 6 ผลงานการออกแบบ

6.1 แนวความคิดในการออกแบบ

6.1.1 ขั้นตอนการกำหนดแนวความคิดของโครงการ
ด้วย ตำแหน่งที่ตั้งของโครงการ (SITE) นั้น เป็นคุกเดิมของ จ.
นครปฐม จึงได้ดึงเอกสารลินอย แลบราราศาสตร์ของคุกมาใช้ในงานออกแบบ
โดยสิ่งแวดล้อมที่ตั้งใจให้ผู้ใช้โครงการมองและนึกถึงคุกดังนี้

คุก

การมองเห็น และ ลักษณะของการเข้าถึง

ภายนอก การปิดบัง นำกลัว ตั้งใจให้รู้สึกปิดบัง

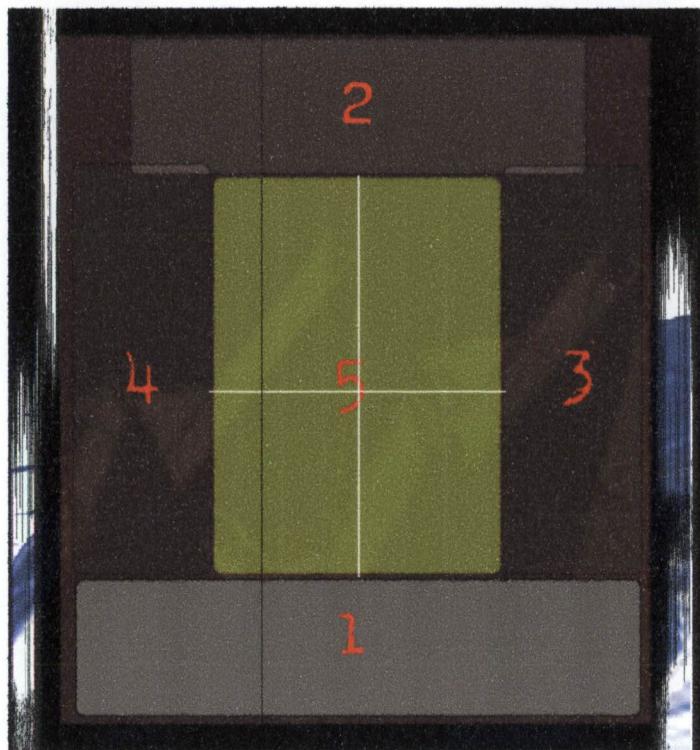
ภายใน เปิดเผย ห้อมล้อม โอบล้อม เปิดเผยจากที่อยู่

ภายใน แต่ยัง รู้สึกถึงการโอบล้อม

6.1.2 แนวความคิดในการจัดองค์ประกอบของโครงการ

ดังที่ได้กล่าวไว้ว่า ตำแหน่งที่ตั้งของโครงการ พื้นที่ทั่วอาคาร
เดิมของโครงการนั้นเป็นเรือนจำเดิม จึงได้นำเอาแนวความคิดของการจัด
วางผังเดิมของเรือนจำเก่ามาประยุกต์ใช้ในโครงการ โดยเรือนจำเดิม
นครปฐมนั้นได้แบ่งการใช้สอยกลุ่มอาคารที่สำคัญหลักๆ ดังนี้ คือ

ภาพที่ 6.1 แสดงภาพ กลุ่มอาคาร

1. กลุ่มอาคารเรือนนอน
2. กลุ่มอาคารสูทกรรม
3. อาคารฝึกวิชาชีพ
4. อาคารศึกษาผู้ใหญ่
5. สวนอบน้ำ

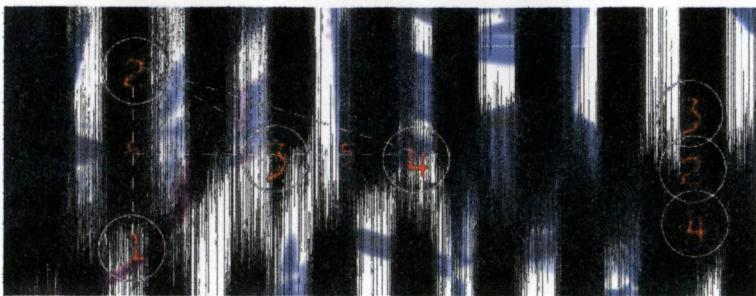
ได้ดึงเอาองค์ประกอบเดิมที่สำคัญและขาดไม่ได้ ในการเป็นคูก มาใช้ จึงได้ บังคับให้กิจกรรมเป็นไปตาม พื้นที่ใหม่ ที่มีความแตกต่างไปจาก ความคุ้นเคยและให้ตอบสนองกับ CONCEPT FUNCTION ในแบบ STANDARD ที่จะเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขของพฤติกรรมใหม่ที่จะเกิดขึ้น

1	ห้องน้ำสาธารณะ ในบริเวณ	กลางท่าเรือ และ ทางเดิน
2	ชั้นเต็มความพร้อม	ที่พัก / เรือนแพ
3	ห้องเรียนนวัต	การเรียนรู้ภาคทฤษฎี
4	ห้องปฏิบัติ	การใช้จัดกระบวนการบ้าบัด
5		การสื่อสารอ่อนไหวเพื่อในโครงการ

ที่มา : จากรายวิเคราะห์

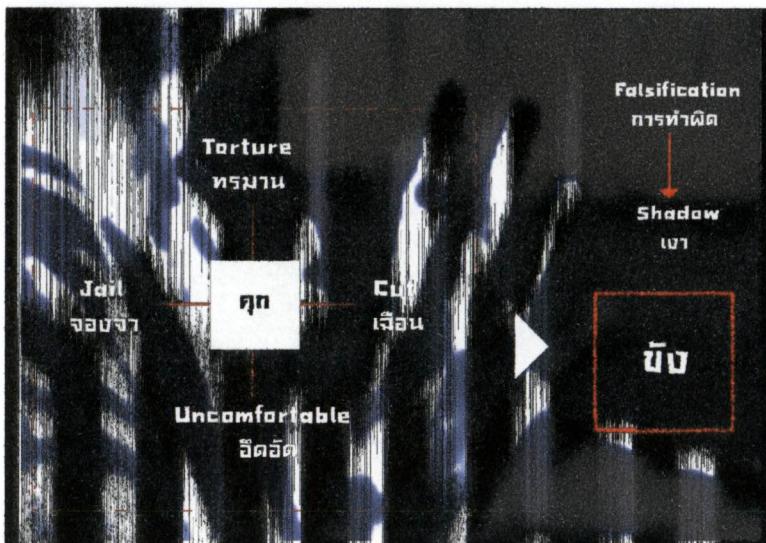
การเปลี่ยนผ่านความต้องการ
1 → 5 → 2 → 3 → 5 → 4 → 2 → 1

ภาพที่ 6.2 แสดงภาพ ความสัมพันธ์ที่มีความเกี่ยวข้องกัน

คือ ความสัมพันธ์ที่มีความควบคุมกันของตัวอาคารในโครงการ

ภาพที่ 6.3 แสดงภาพ ภาพจำจำกดความแనวความคิด

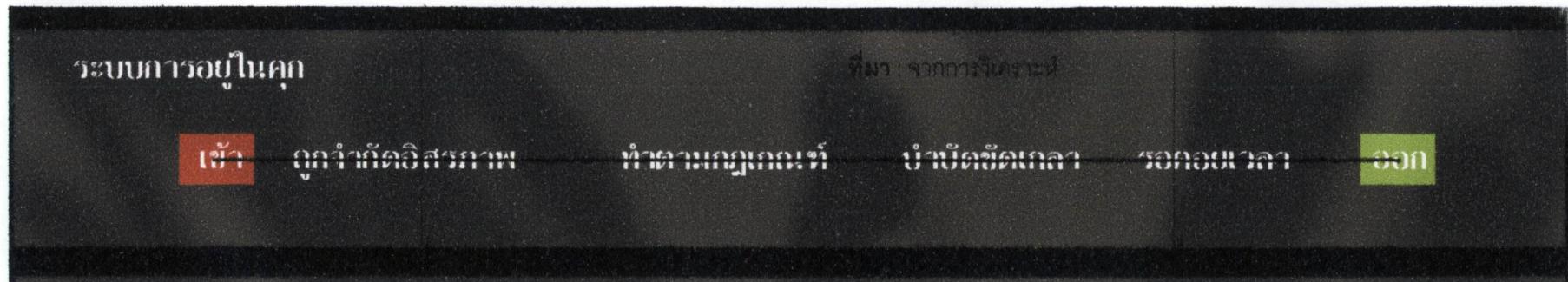
6.2 ขั้นตอนกำหนดแนวความคิด

6.2.1 คำจำกัดความ

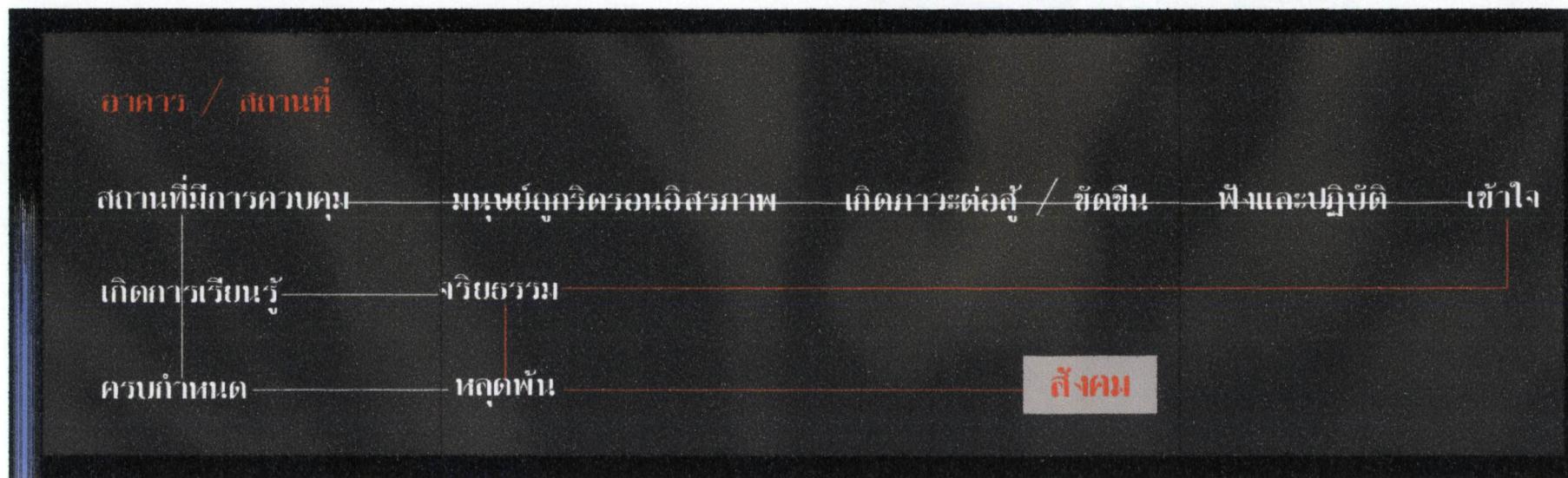
Falsification (การทำผิด) → Shadow (เผ่า) → 璜

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ภาพที่ 6.4 แสดงภาพระบบการอยู่ในคุก แบบไม่ Dion ประหาร

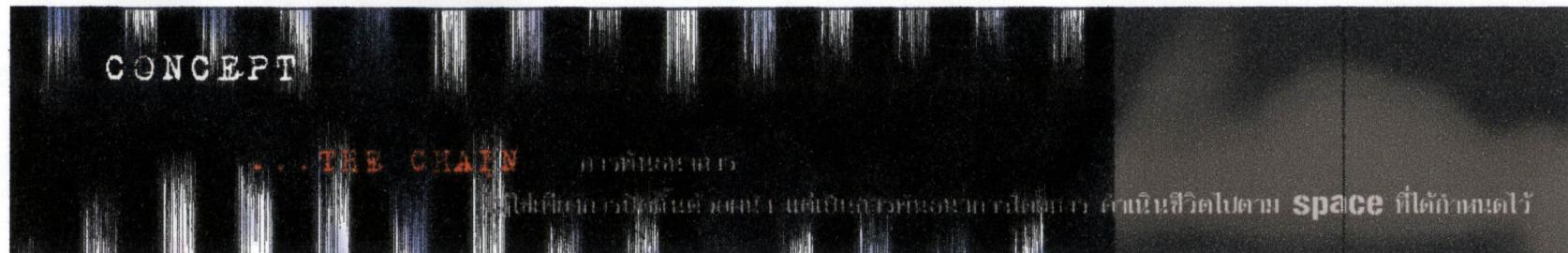

ภาพที่ 6.5 แสดงภาพระบบการละลายพฤติกรรมในโครงการ

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ภาพที่ 6.6 เดิมภาพระบบการละลายทุติกรรมในโครงการ

ที่มา : จากภาควิเคราะห์

6.2.2 แนวความคิด

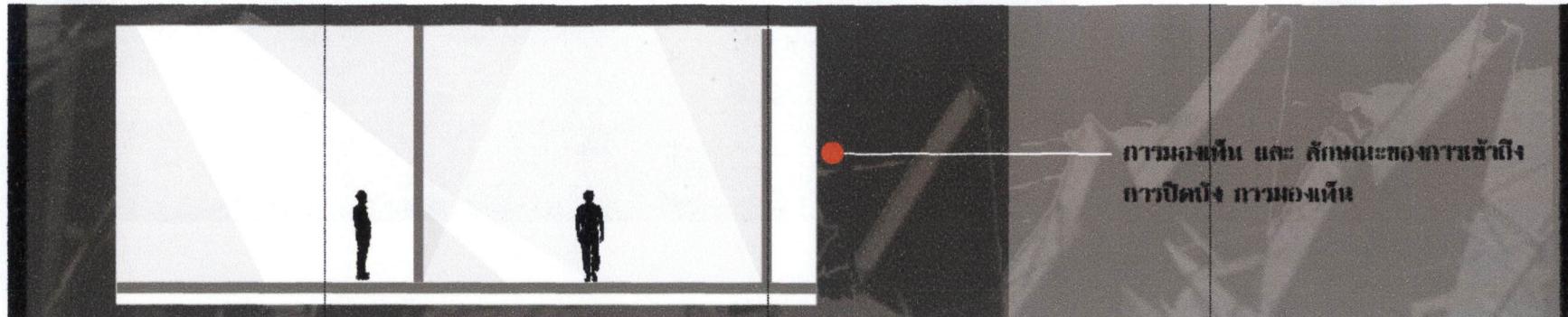
แนวความคิด คือ THE CHAIN (การพัฒนาการ)

ที่ไม่ใช่เพียงการปิดกันด้วยผนัง แต่เป็นการพัฒนาการโดยการ
ดำเนินชีวิตไปตาม space ที่ได้กำหนดไว้

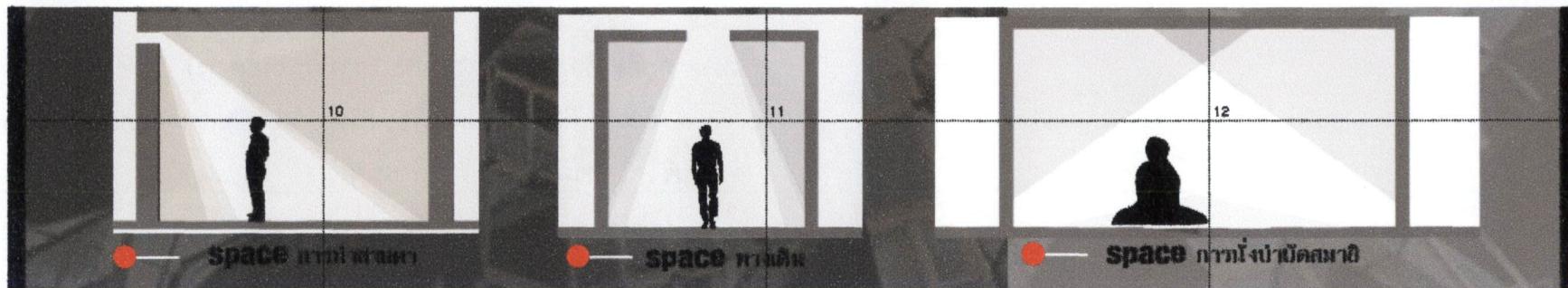
การพัฒนาการในที่นี่ คือ การพัฒนาการความรัก การดูแลเอาใจ
ใส่จากหน่วยงานกรมราชทัณฑ์

SPACE พื้นที่แสงและเงาที่สำคัญ ที่ต้องการแสดงในโครงการ

ภาพที่ 6.7 แสดงภาพการบดบังและการเข้าถึง

ภาพที่ 6.8 แสดงภาพแสงในแต่ละพื้นที่

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ภาพที่ 6.9 แสดงภาพวัสดุที่ใช้ในโครงการ

6.2.3 แนวความคิดในการใช้วัสดุ

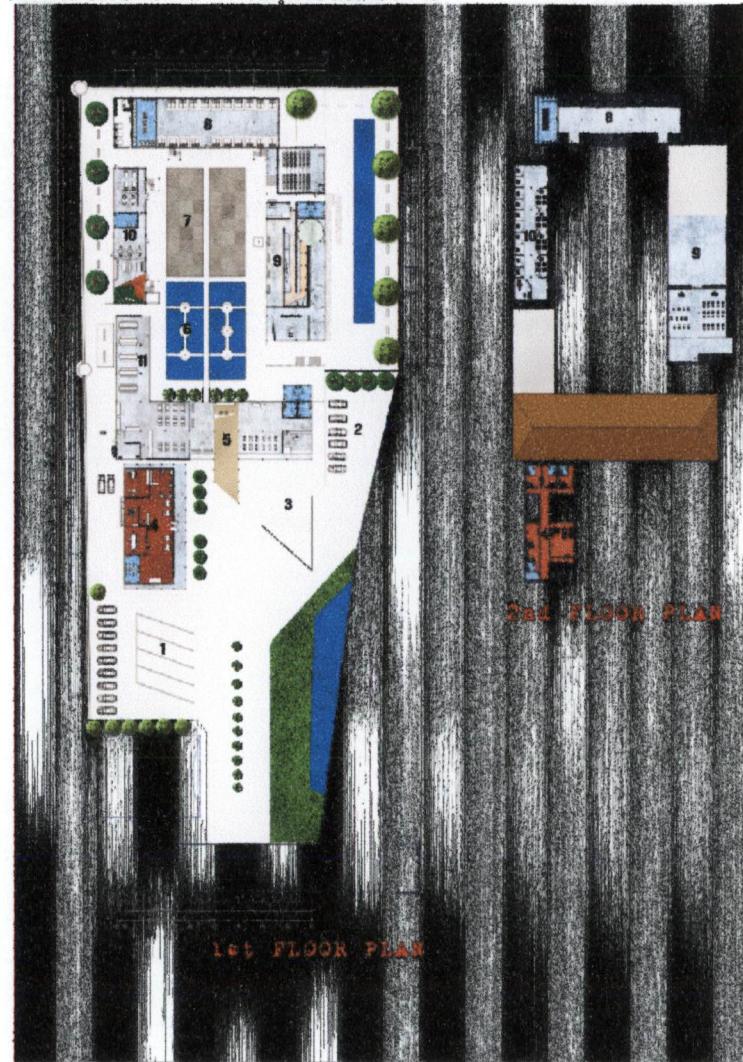
โครงการเรือนพัก เพื่อการเรียนรู้กระบวนการรายติดรวม นั้นเป็นโครงการที่มุ่งหวังถึงการที่ต้องการให้ผู้ที่เข้ามาใช้งานในโครงการนั้นสามารถเข้าใจถึงแก่นแท้ ของการการใช้ชีวิต และสามารถดำเนิร์ชีวิตไปทางที่ถูกต้อง และเหมาะสม

การนำเรื่องสัจจะวัสดุมาใช้กับงานออกแบบเป็นสิ่งที่ เหมาะสม กับโครงการนี้

ที่มา : จากการวิเคราะห์

6.3 ผลงานการออกแบบทางสถาปัตยกรรม

ภาพที่ 6.10 แสดงภาพวัสดุที่ใช้ในโครงการ

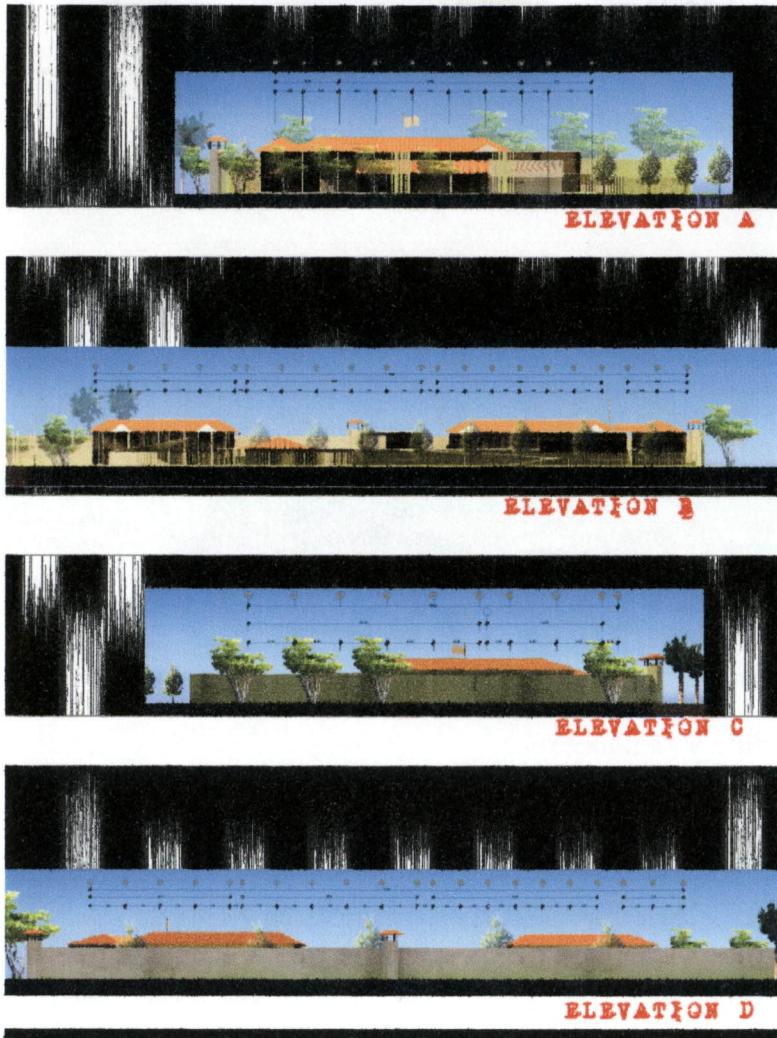

ส่วนต่างๆภายในโครงการ

- 1 ลานจอดรถ
- 2 ลานจอดรถพนักงาน
- 3 จุดพัก
- 4 สำนักงาน
- 5 ต้อนรับ
- 6 ศาลาพัก
- 7 ลานกิจกรรมกลางแจ้ง
- 8 อาคารเรียนน่อน
- 9 สร้างเรียนรู้
- 10 สร้างบำบัด
- 11 สร้างร่างใจทางความคิดเห็น

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ภาพที่ 6.11 แสดงภาพรูปด้านข้างโครงการ

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ภาพที่ 6.12 แสดงภาพรูปตัดขวางโครงการ

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ภาพที่ 6.13 แสดงภาพทางเข้าโครงการ

ที่มา : จากรากวิเคราะห์

- ทางเข้าโครงการ นำสายตาด้วยแนวเส้าที่เริ่มเบียบแต่เมื่อยิ่งเดินใกล้เข้ามาในโครงการ แนวเส้าจะเป็นระเบียบมากขึ้นสะท้อนแนวความคิดการต้องการให้อยู่ในกฎและระเบียบทั้งที่นี่

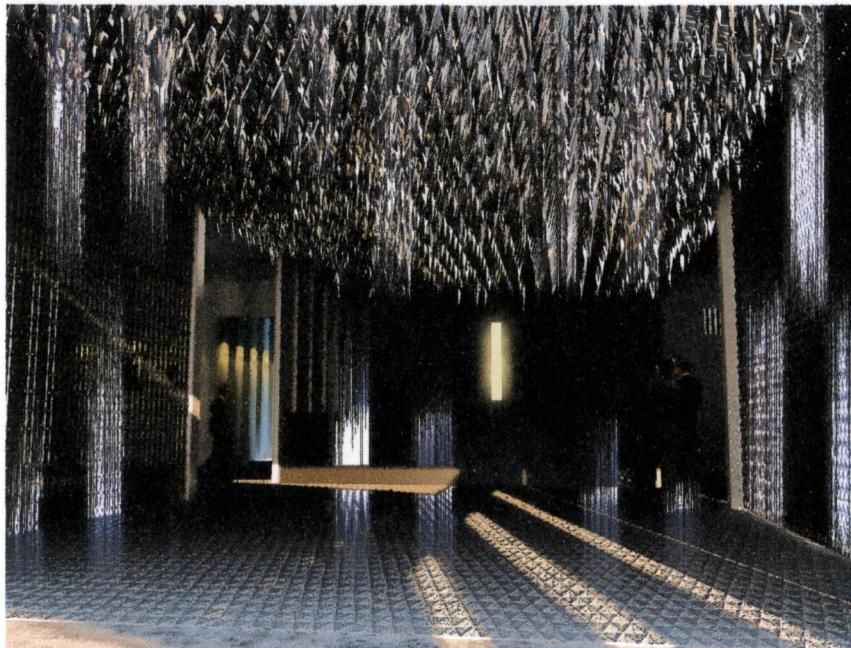
ภาพที่ 6.14 แสดงภาพจุดพักคอย 1

ที่มา : จากรากวิเคราะห์

- จุดพักสำหรับกลุ่มคนนักเรียนนักศึกษาเพื่อเตรียมตัวก่อนเข้าสู่โครงการ

ภาพที่ 6.15 แสดงภาพโถงตอนรับ

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ภาพที่ 6.16 แสดงภาพจุดพักคอย 2

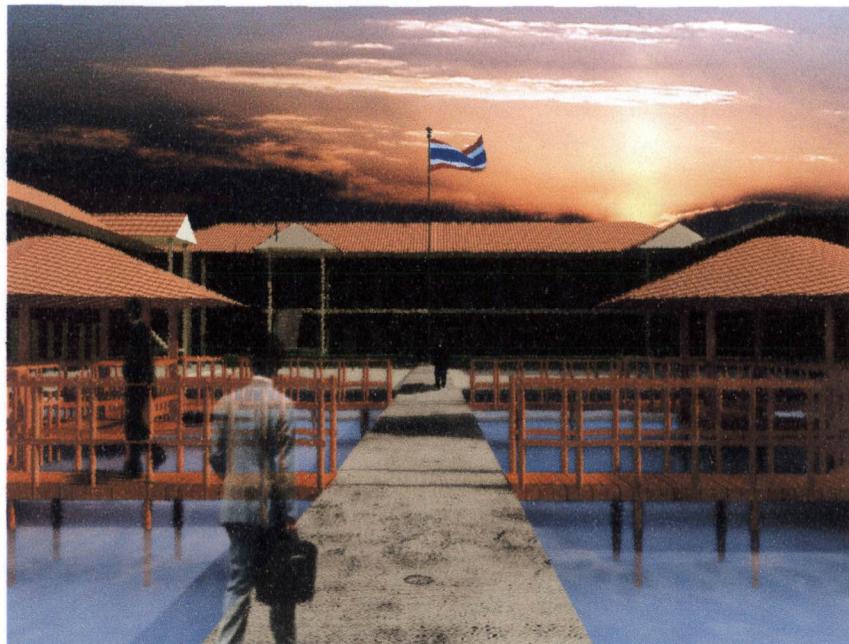

ที่มา : จากการวิเคราะห์

- INFORMATION ส่วนต้อนรับ ต้องการดึงดูดให้น่าเข้ามายใช้บริการ แต่เมื่อเข้ามาแล้วจะรู้สึกเหมือนจะโดนทำร้าย รู้สึกไม่ปลอดภัย ทำให้ต้องรีบออกไปจากตรงนี้ นำแนวความคิดมาจาก การเข้า - ออกคุก / เรือนจำ ของคนที่กระทำ ซ้ำซากโดยไม่กลัวเกรงการของจำชากognomy ไทย

WAITING AREA พื้นที่ส่วนพักคอยจะมีที่นั่งไม่เยอะมาก เพราะต้องการให้พื้นที่ตรงนี้เป็นจุดพักสำหรับบุคคลทั่วไป ไม่ได้กันพื้นที่ปิดตายเพื่อความเป็นส่วนตัวแต่แบ่งพื้นที่ให้รู้สึกเหมือนในคนจองจำเมื่อมองออกไปภายนอก

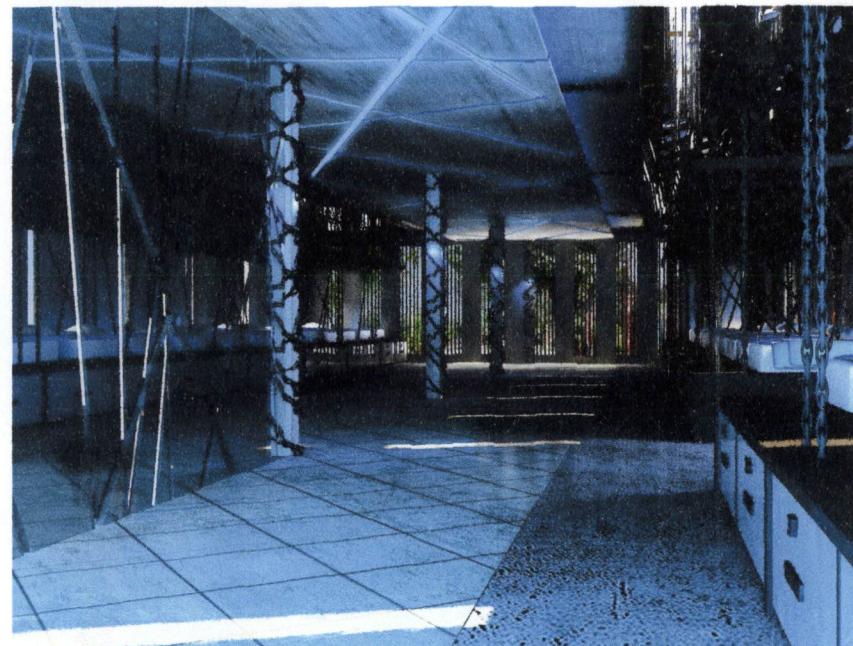
ภาพที่ 6.17 แสดงภาพทางเดินเข้าตัวอาคารเรือน

ที่มา : จากภาควิชเคราะห์

- ทางเข้าโครงการแกนกลางสำคัญแสดงถึงความเที่ยงตรงของกฎหมายไทย นำสายตาด้วยทางเดินคอนกรีต เข้ามายังโครงการ มีศาลากลางน้ำ เพื่อ ลดทอนความแข็งกร้าวของตัวอาคารทรงเหลี่ยมทั้งหมด

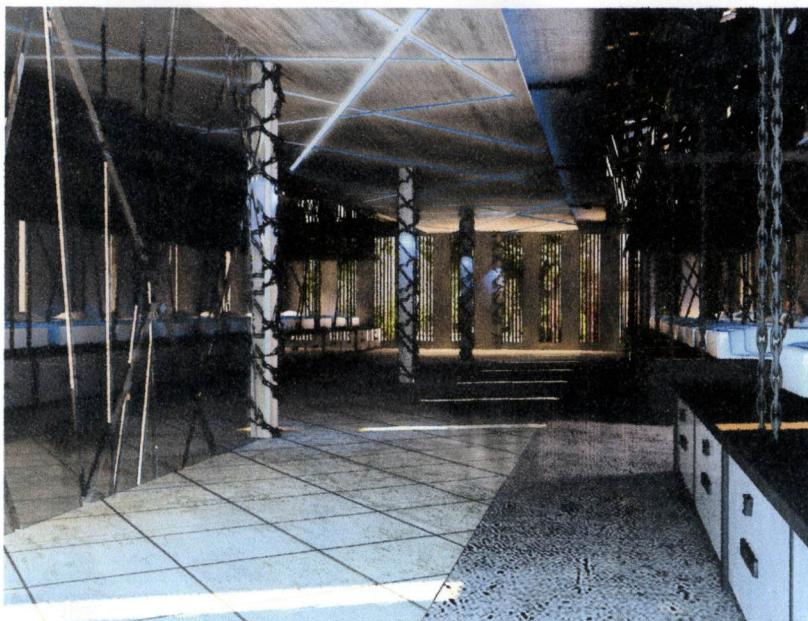
ภาพที่ 6.18 แสดงภาพรื่องนอนขนาดเปิดไฟจัดแสดง

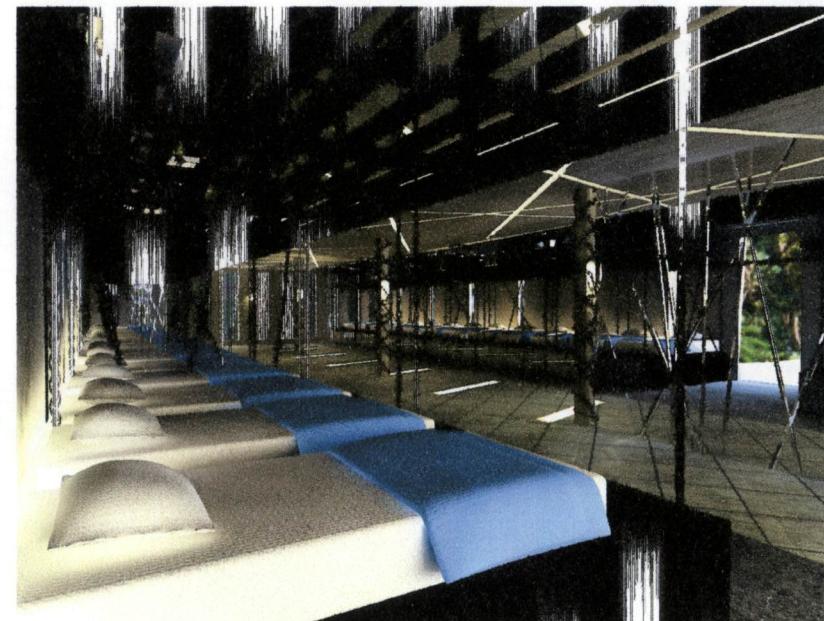
ที่มา : จากภาควิชเเคราะห์

- ห้องนอนรวม แบ่งแยกหญิงชาย เพื่อง่ายต่อการดูแลความปลอดภัย และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ภาพที่ 6.19 แสดงภาพเรือนอนขณะเปิดไฟปกติ

ภาพที่ 6.20 แสดงภาพเรือนอน

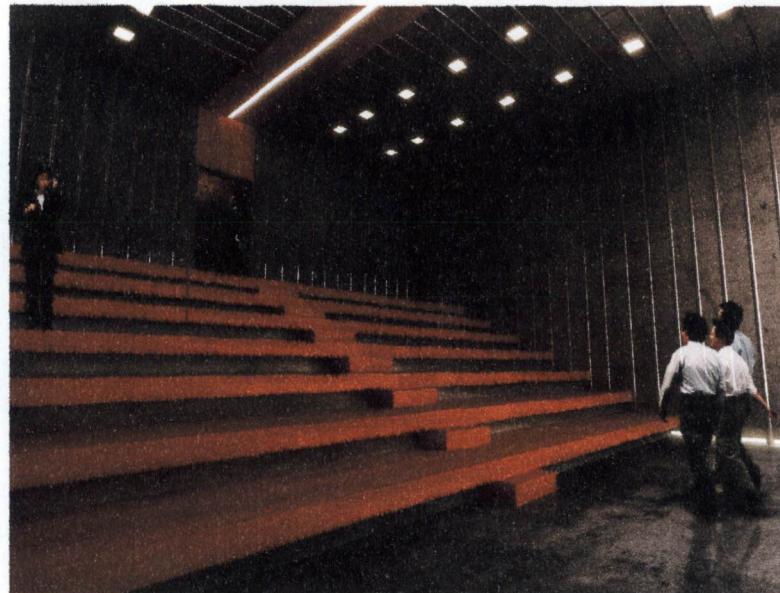

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ที่มา : จากการวิเคราะห์

- เรือนอน แยกชั้น หญิง-ชาย ให้โภนลีน้ำเงินให้ดูทึมเพื่อเป็นการให้ผู้ใช้ตระหนักในตัวเอง และรู้จักสงบ ได้เตียงมี LOCKER ประจำตัวแต่ละคน นำแนวความคิดมาจาก เรือนอนรวมของผู้ต้องขังในเรือนจำ

ภาพที่ 6.21 แสดงภาพห้องประชุม

ที่มา : จากการวิเคราะห์

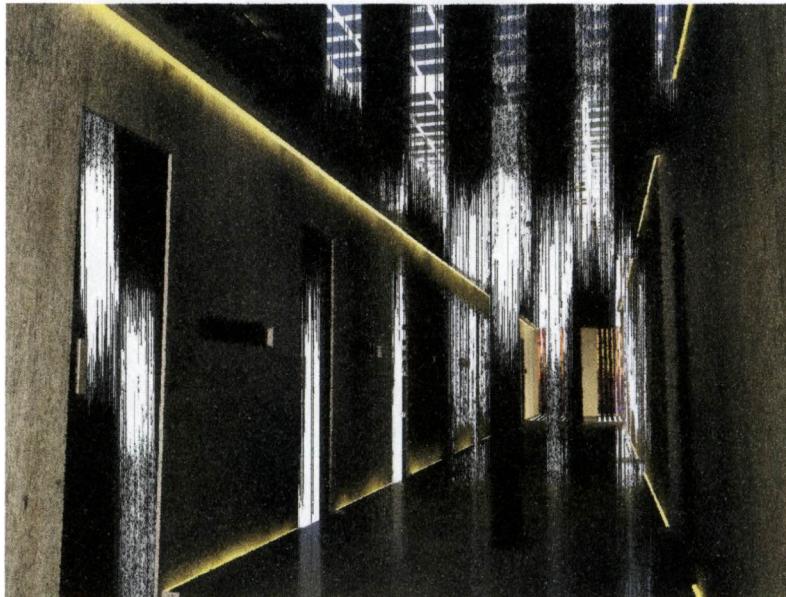
ภาพที่ 6.22 แสดงภาพห้องประชุมขณะเปิดฉายวิดีโอคิ้น

ที่มา : จากการวิเคราะห์

- ห้องประชุม ขึ้นที่นั่งให้สัดส่วนไม่ เพื่อต้องการฝึกความอดทน และต้องการฝึกการมีสมาธิ สงบ และตั้งใจ ในการฟังบรรยาย
ได้แนวคิดจาก ศาสสนสถาน ที่ต้องการให้ทุกคนที่เข้ามาในห้องนี้รู้สึกเคารพและสำรวม

ภาพที่ 6.23 แสดงภาพทางเดินเข้าตัวอาคารเรือน

ที่มา : จากการวิเคราะห์

- ทางเดินไปห้องละลายพฤติกรรม ได้แนวความคิดมาจาก ห้องขังนักโทษที่ เก่าแก่และเสื่อมโทรม คุณภายนอกสามารถมองลอดช่องไปยังห้องสมารธได้ โดยที่คน ในห้องไม่สามารถเห็นภายนอกได้

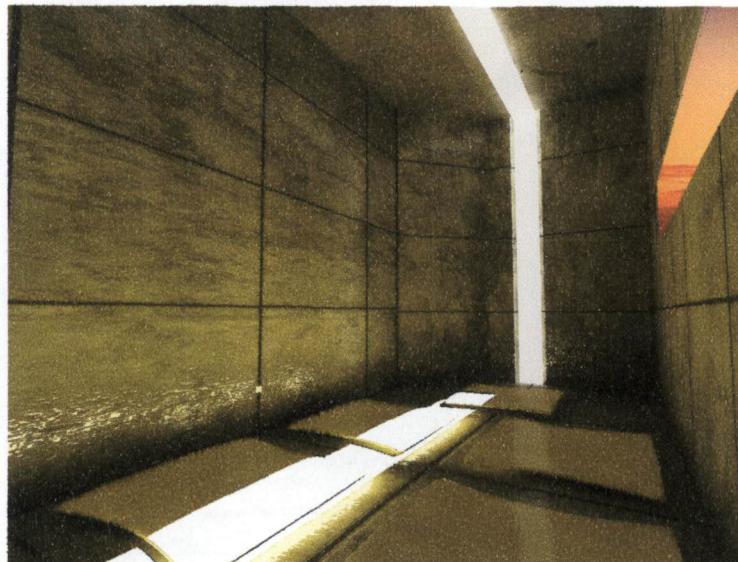
ภาพที่ 6.24 แสดงภาพเรือนนอนขนาดเปิดไฟจัดแสดง

ที่มา : จากการวิเคราะห์

- ใช้จิตและสมารธนำบัด การนั่งลงบะเพียงลำพังทำให้เกิดการตระหนัก ได้รึตรอง นำแนวความคิดมาจาก ผู้ต้องขังที่ถูกขังเดียว

ภาพที่ 6.25 แสดงภาพห้องนั่งスマาริโวณ

ที่มา : จากการวิเคราะห์

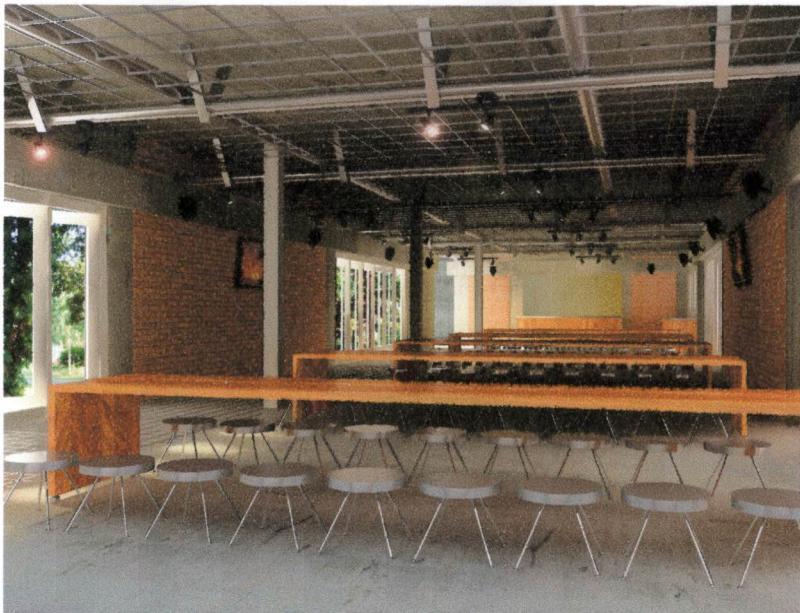
ภาพที่ 6.26 แสดงภาพห้องนั่งスマาริโวณขนาดใหญ่แสงประดิษฐ์อย่าง

ที่มา : จากการวิเคราะห์

- ใช้จิตและสมาริบับด้วยการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม หมู่ คณะ เพื่อพูดคุยและ เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ นำแนวความคิดมาจากผู้ต้องชี้ที่ถูกชี้รวม

ภาพที่ 6.27 แสดงภาพห้องรับประทานอาหาร

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ภาพที่ 6.28 แสดงภาพห้องรับประทานอาหาร

ที่มา : จากการวิเคราะห์

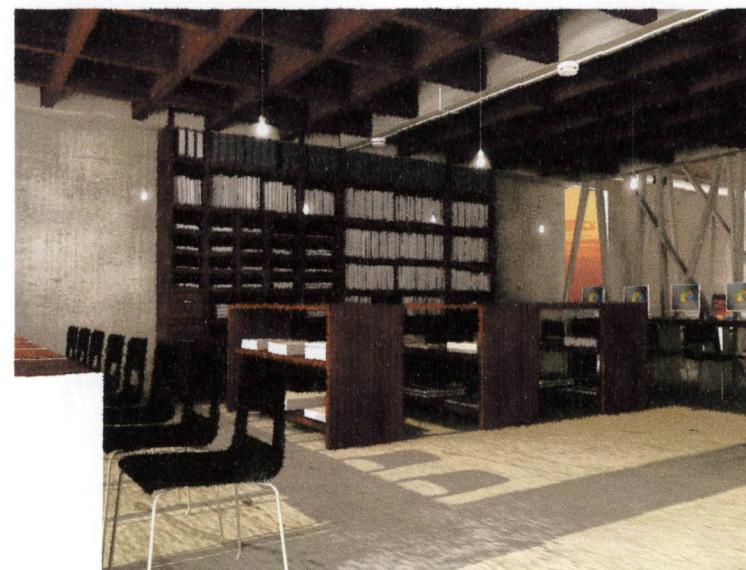
ส่วนรับประทานอาหาร เน้นความโปร่ง เพื่อป้องกันความวุ่นวายจากผู้ใช้งานในปริมาณที่เยอะ

ภาพที่ 6.29 แสดงภาพห้องสมุด

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ภาพที่ 6.30 แสดงภาพห้องสมุด

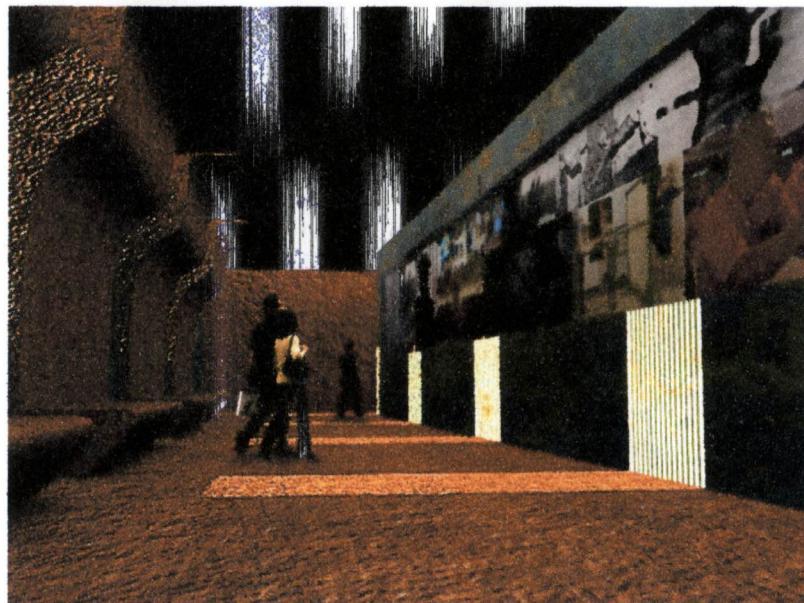

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ห้องสมุดนำเสนอความคิดมาจากการที่กรมราชทัณฑ์ได้มอบความรู้ให้แก่ผู้ต้องจัง เปรียบเสมือนการไข่ค่าวัวหาความรู้ ของนักโทษแต่ก็อย่างต้องถูกคุณขังขาดซึ่งอิสรภาพ

การนำห้องสมุดมาไว้ชั้น 2 เพื่อให้ได้เป็นจุดชมวิว สามารถมองเห็นกิจกรรมทั้งหมดในโครงการด้วย ประหนึ่งเห็นความอิสระภายใน

ภาพที่ 6.31 แสดงภาพจุดพักส่วนจัดแสดง

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ภาพที่ 6.32 แสดงภาพทางเดินของส่วนจัดแสดง

ที่มา : จากการวิเคราะห์

- ส่วนจัดแสดง เล่าเรื่องราว ความยากลำบากและวิกฤตที่ถูกจำกัดอิสรภาพ หากเลือกเดินไปในทางที่ผิด

ภาพที่ 6.33 แสดงภาพโถง ร.5 ของสวนจัดแสดง

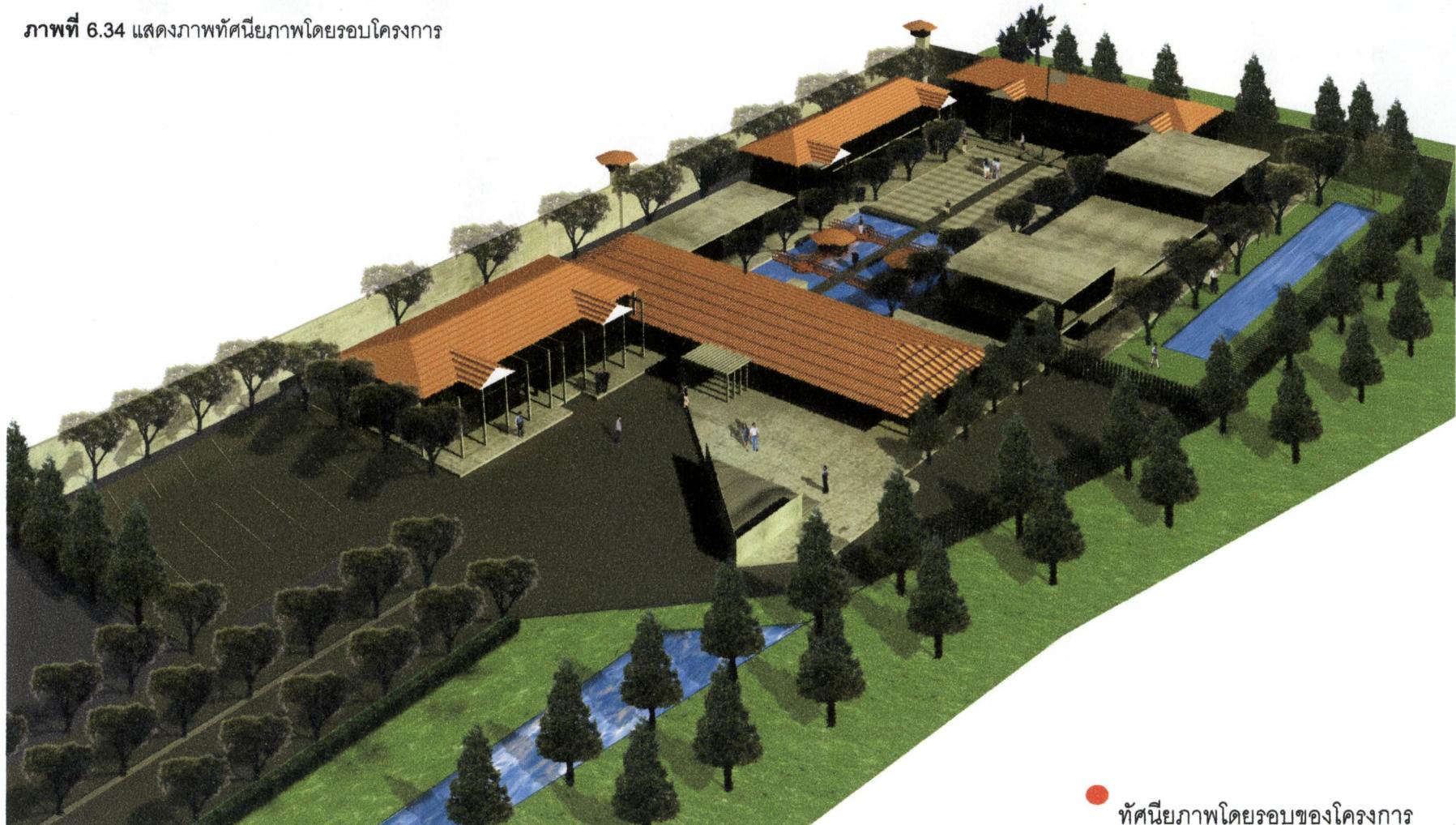

ที่มา : จากรากภิเษกานนท์

สวนจัดแสดง เล่าเรื่องราว ความยกระดับากและวิถีชีวิตที่ถูกจำกัดอิสรภาพ หากเลือกเดินไปในทางที่ผิด

ภาพที่ 6.34 แสดงภาพทัศนียภาพโดยรอบโครงการ

● ทัศนียภาพโดยรอบของโครงการ

ที่มา : จากการวิเคราะห์

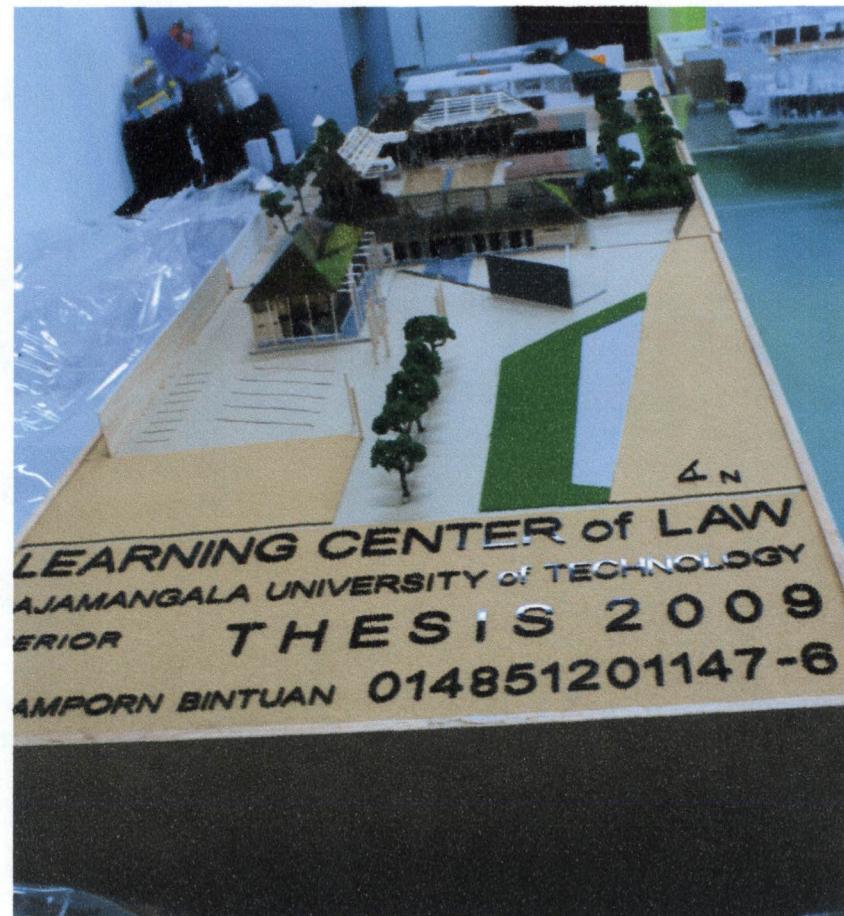

6.4 หุ่นจำลอง (MODEL)

ที่มา : สำราญเงง

ภาพที่ 6.35 แสดงภาพหุ่นจำลอง

ที่มา : สำราญเงง

ภาพที่ 6.37 แสดงภาพห้องจำลอง

ที่มา : สำราญເອງ

ภาพที่ 6.38 แสดงภาพห้องจำลอง

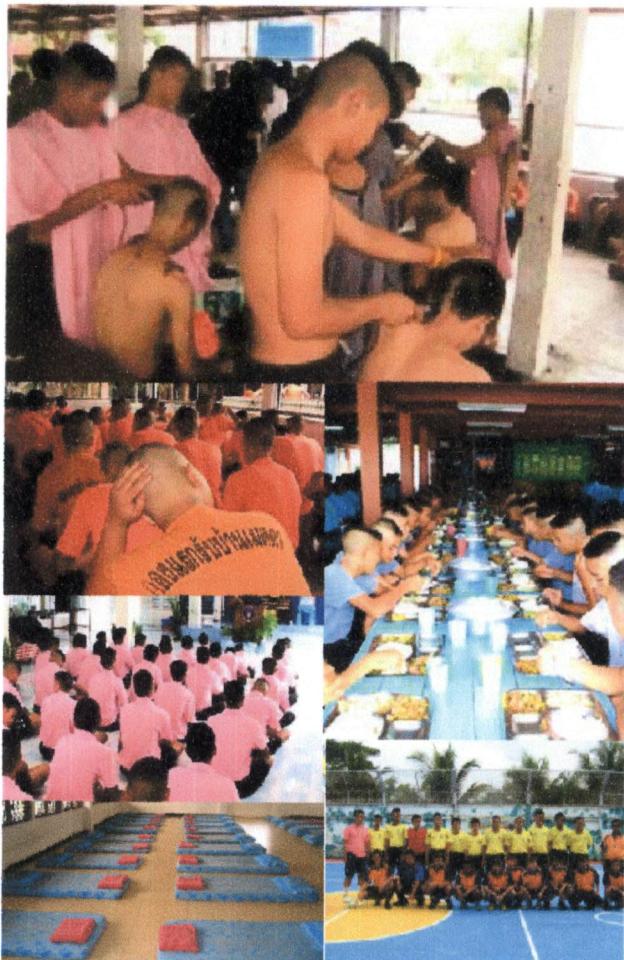
ที่มา : สำราญເອງ

บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THANYABURI
INTERIOR
THESIS 2009

LEARNING CENTER OF LAW

ภาพที่ 1.1 เยาวชนไทยที่ได้หลงกระทำความผิด

ที่มา : <http://www.correct.go.th>

บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 บทสรุป

สังคมไทยในปัจจุบัน ที่ได้รือว่า เจริญแล้วนั้น มีสิ่งยั่วยุที่เปรียบเสมือนดาบ 2 คม สำหรับเด็กและเยาวชน ของชาติ ทำให้เยาวชน โดยสิ่งยั่วยุ อาจจะทำให้ มีการพลดพลั้ง ในการกระทำผิดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือเพียงเพราะอารมณ์ชั่วขณะ ในการอยากรู้อยากลอง เท่านั้น เก็บได้จากสถิติของการกระทำผิดซึ่งมีจำนวนสถิติผู้ต้องขังในรอบปี 2551 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อสิ้นปี 2551 มีสูงถึง 188,398 คน และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเดือนละ 2,000 คน ดังนั้น ในปี 2552 ซึ่งเป็นปีที่สภาระเศรษฐกิจตกล้าด้าด่าว่าจำนวนผู้ต้องขังจะเพิ่มขึ้นถึง 200,000 คน อย่างแน่นอน ขณะที่ความจุปักติ ของเรือนจำมีอยู่เพียง 120,000 คน และมีแนวโน้มในที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

จำนวนประชากรในเรือนจำ และสถานพินิจในทุกพื้นที่ในประเทศไทยนั้น มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จำนวนตัวเลขของผู้กระทำความผิดนั้น สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยในทุกวันนี้ มีปัญหามากมาย ทั้งปัญหาที่เกิดจากเยาวชนโดยตรงทั้งจากที่สังคมเป็นผู้ให้เยาวชนกระทำในทางข้อม ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ การยกพวกทำร้ายหรือถึงเข่นฆ่ากันระหว่างสถาบันแห่ง อื่น ๆ ก็มีอยู่อย่างต่อเนื่อง บางครั้งแม้ไม่มีเหตุแคนเดื่องกันก่อน เช่น โรงเรียนอยู่กันคนละมุมเมือง บังคับรั้งแม้ไม่มีเหตุแคนเดื่องกันก่อน เช่น บังเอญพบกันที่โบราณสถานระหว่างทัศน

ศึกษา ก็เข้าห้ามแหงกันสาหัสกิม แสดงว่าปัญหาวิชาที่ใช้ความรุนแรงทำร้ายกันมิได้เกิดที่จุดใดจุดหนึ่ง การมองปัญหาและพยายามจัดการเฉพาะที่เฉพาะสถาบันจะจึงนำสัญญาจะแก้ไขสถานการณ์ทั้งปวงได้ผลขนาดไหน อีกทั้งเมื่อศึกษาข้อมูลจากอดีต พบร่วมกันว่าการใช้ความรุนแรง แบ่งพวกทำร้ายกันมีมานาน กว่าครึ่งศตวรรษจนเกิดปราภูภารណ์ขันพลาครองเมือง และอาจเป็นได้ว่าการกระทำที่เป็นความผิดนั้น น่าเป็นความพรั่นพรึงที่วัยรุ่นเข้าใจผิดว่าเป็นชีวิตร (เดลินิวส์ วันอาทิตย์ ที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552) หรือคนเก่ง ที่อยากเลียนแบบและไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังอย่างไรก็ตาม ปัญหาการวิชาทำร้ายของวัยรุ่น จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้ ขาดซึ่งกลุ่มคนที่มีพลังและความสามารถที่จะพัฒนาประเทศจึงจำเป็นที่สังคมเองต้องตระหนักรึงความสำคัญของการดูแลและให้ความรู้แก่เยาวชน

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องการบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเป็นจำนวนมาก เยาวชนของชาติจึงเป็นกำลังสำคัญ ในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ ทุกหน่วยงานจึงมีส่วนร่วมที่สำคัญในการผลิตบุคลากรที่ดีเพื่อตอบแทนสู่สังคมการสร้างคนดี หรือเยาวชนที่ดีออกไปในสังคม จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

โครงการเรือนพักเพื่อการเรียนรู้กระบวนการยุติธรรมนี้ ถือเป็นจุดเด็กๆ ของสังคม ที่จะลดการเสียชีวิตของบุคคลได้ก็แล้วแต่ในสังคมด้วยสาเหตุที่ไม่สมควร เชื่ออย่างแน่นอนว่า หากได้มีการนำโครงการเรือนพัก

เพื่อการเรียนรู้กระบวนการยุติธรรมนี้ ไปพัฒนาและดำเนินการต่ออย่างจริงจังจากทุกภาคส่วนในสังคม การเปลี่ยนแปลงของสังคมในด้านมีดจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีอย่างแน่นอน

7.2 ข้อเสนอแนะ

จากการที่เข้าพเจ้าได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลในเรื่องราวของกรณีมาประกอบการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ สิ่งหนึ่งที่ทำให้เข้าพเจ้าได้เรียนรู้จากการอภิปราย จากการอภิปราย สาร สื่อสิ่งพิมพ์ ทุกชนิด รวมทั้งการได้ประสบพบเจอกับตนเอง คือ มนุษย์ทุกคนเกิดมาไม่มีใครเลว ชัว หรือ ใครจะกระทำความไม่ดีมาตั้งแต่เกิด หากเพียงแต่ การได้รับรู้และได้กระทำในสิ่งที่ผิด เพราจะนั่นการให้อภัยและให้โอกาสแก่คนที่หลงกระทำความผิดนั้น ถือเป็นการกระทำที่มีคุณ ผลบุญ เป็นสิ่งที่ถูกต้องและดีงามมากที่สุด

บราณนุกრห

RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THANYABURI
INTERFO

LEARNING CENTER OF LAW

THESIS 200

บรรณานุกรม

:บรรณานุกรม (ภาษาไทย)

หนังสือ

พระชัย ขันตี, รัชชัย ปิตะนีละบุตร, และ อัศวิน วัฒนวิญญาลย์. 2543. ทฤษฎี

และงานวิจัยทางอาชญาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : บุ๊คเน็ท

เสรีญ เชี่ยวชาญ. 2545. ภาระวางแผนออกแบบสถานแรกรับเด็กและ

เยาวชน. พิมครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร

:บรรณานุกรม (ออนไลน์)

กรมราชทัณฑ์. 2552. [ออนไลน์]

เข้าถึงได้จาก : <http://www.correct.go.th/correct2009>

กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน. 2552. [ออนไลน์]

เข้าถึงได้จาก : <http://www2.djop.moj.go.th/main/index.php>

โรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองกองทัพเรือ และ เปิดฟืนฟูผู้เชิดชูรุ่น ๒.

2552. [ออนไลน์]

เข้าถึงได้จาก : <http://www.ryt9.com/s/prg/595252>

ประวัติศูนย์วิวัฒน์พลเมือง(บังคับบัญชา) ศูนย์การทหารราบท. 2552

[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.infantry-center.com/infan/center.html>

ເສີມຮອຮມສານ. 2552. [ອອນໄລນ໌]

ເຂົ້າຖື່ງໄດ້ຈາກ : <http://www.sdsweb.org>

ພຖຕິກຣມບຳບັດ. 2552. [ອອນໄລນ໌]

ເຂົ້າຖື່ງໄດ້ຈາກ : <http://th.answers.yahoo.com>

ประวัติผู้ทำการศึกษา

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

นางสาวขำพร บินตุวน

เกิด 08 พฤษภาคม พ.ศ.2529

ที่อยู่ 73 หมู่ 4 ต. เกาะกลาง อ.เกาะลันตา จ.กระบี่ 81120

โทรศัพท์ 0-879-059-824

E-Mail kirinkiao_zushinoy@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

ประถมศึกษา

โรงเรียนบ้านคลองย่าหนัด จ.กระบี่

มัธยมศึกษา

โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ

ปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนบุรี

การทำงาน

นักศึกษาฝึกงาน บริษัท SSW & ASSOCIET. CO.LTD

941 SUKHUMVIT 51. KLONGTON – NUA. WATTANA

BANGKOK. 10110 TEL: 02-662-5941-4 FAX: 02662-5940